

Documentatie Puttense Moordzaak

Rechtbank Zutphen Datum uitspraak 06-01-1995	2
Gerechtshof Arnhem uitspraak 03-10-1995.....	4
Hoge Raad uitspraak 27-06-2000.....	5
Conclusie Mr Wortel 13 februari 2001.....	7
Hoge Raad Verhoor 19 April 2001.....	15
Hoge Raad 26-06-2001	17
Requisitoir PG Leeuwarden 9 April 2002.....	20
Gerechtshof Leeuwarden uitspraak 24-04-2002.....	24
Telegraaf van 23 mei 2008.....	26
Requisitoir Zutphen 26 Augustus 2009	27
Pleitnota Zutphen 4 september 2009	37
Samenvatting Pleidooi/Persbericht 4 september 2009.....	56
Rechtbank Zutphen uitspraak 09-10-2009.....	58
Appelschriftuur 4 november 2009	68
Requisitoir Hoger Beroep 12 oktober 2011	77
Gerechtshof Arnhem uitspraak 10-11-2011.....	80
Beroepschrift 03-07-2012	84
Conclusie 23-04-2013	113
Recensie André van Dokkum september 2019	117
Woordenlijst	121

Overzicht van documenten, die betrekking hebben op het verkrijgen, verwerken en beoordelen van het technische bewijs in de Puttense Moordzaak - deel II.

Ook enige details uit het tactisch onderzoek met betrekking tot de laatste bewegingen van het slachtoffer.

Voorts een paragraaf uit de recensie van André van Dokkum, die goed de essenties van de omstrede issues weergeeft.

Hieraan toegevoegd een aantal commentaren, meestal betrekking hebbende op de totstandkoming en uitleg van het technische bewijs. Ook enige juridische opmerkingen en observeringen op basis van levenservaring.

Onderhavige document wordt verder bijgewerkt - Demo
2 mei 2020

Rechtbank Zutphen Datum uitspraak 06-01-1995

Opmerkingen

Getuigenverklaringen vanaf de Driewegenweg, die daar twee personen (in auto) in contact met het slachtoffer zagen, zijn niet in het arrest opgenomen.

Er zijn geen referenties naar (ontbrekend) technisch bewijs in het arrest, met uitzondering van een weinig beslissend vezelonderzoek (er is sprake van 'mogelijk' contact).

De uitvoerige verklaringen van de verdachten, die in het arrest zijn opgenomen, zijn hier niet toegevoegd, evenals de hiertoe geselecteerde ondersteunende verklaringen (Mercedes).

Sectierapport

Het sectierapport d.d. 3 maart 1994, nr. 940 I6/RO04, opgemaakt en ondergetekend door dr. R. Visser. arts en patholoog, als vast beëdigd deskundige. Dit rapport houdt onder meer in. zakelijk weergegeven: als conclusie: het intreden van de dood kan worden verklaard door inwerking van uitwendig mechanisch. samensnoerend geweld aan de hals en multiple steek-/snijwonden in het halsgebied. ieder apart en in combinatie, gepaard gaande met tekenen van verstikking. door omsnoerend geweld en inademen van bloed en weefselschade.

Melding Oma

Een in de wettelijke vorm opgemaakt proces-verbaal, genummerd 940516.1200 -met bijlagen-. gesloten en ondertekend op 16 mei 1994 door Rosman, Bosch en Jansen, allen behorende tot de afdeling zware criminaliteit van de regionale politie Noord- en Oost-Gelderland en werkzaam in het recherche-bijstandsteam Gelderland, waaronder met name:

-het in de wettelijke vorm opgemaakte proces-verbaal d.d. 9 januari 1994, nummer 9401092000, gemerkt bijlage 2.1, opgemaakt en ondertekend door Van den Bosch en De Graaf. respectievelijk basis politiefunctaris en rechercheur en behorende tot de basiseenheid Ermelo-Putten, inhoudende als relaas van verbalisanten, voor zover van belang:

Op zondag 9 januari 1994. omstreeks 20.00 uur, hoorden wij, Jan van den Bosch en Hillebrand Hendrik de Graaf, respectievelijk basis politiefunctaris en rechercheur B. behorende tot de basiseenheid Ermelo/Putten, in perceel Bosrand 36a te Putten, een persoon die ons opgaf te zijn:

[Oma van slachtoffer], geboren te [geboorteplaats] op [geboortedatum] 1912, wonende te [woonplaats], [adres] 41.

Nadat wij aan haar hadden medegedeeld waarover wij haar wensten te horen deelde zij ons mede, dat zij op zondag 9 september 1994, omstreeks 16.00 uur, haar woning had verlaten.

Toen zij op zondag 9 september 1994, omstreeks 17.45 uur, weer bij haar woning kwam, zag zij dat er achter haar woning een fiets stond. Dit was de fiets van haar kleindochter. [slachtoffer].

Zij is vervolgens de woning binnen gegaan.

Toen zij de kamer in keek, zag zij een hoopje kleren in de kamer liggen. Toen zij wat beter keek zag zij dat er een lichaam onder de kleren lag.

Reactie op melding Oma

Een in de wettelijke vorm opgemaakt proces-verbaal, genummerd 940516.1200 -met bijlagen-, gesloten en ondertekend op 16 mei 1994 door Rosman, Bosch en lansen, allen behorende tot de afdeling zware criminaliteit van de regionale politie Noord- en Oost-Gelderland en werkzaam in het recherche-bijstandsteam Gelderland, waaronder met name:

-het in de wettelijke vorm opgemaakte proces-verbaal d.d. 10 januari 1994, nummer 940110.1111, gemerkt bij lage 1, opgemaakt en ondertekend door Akster en Hartkamp, respectievelijk opperwachtmeester en wachtmeester 1e klasse, beiden behorend tot de basiseenheid Ermelo- Putten, alsmede tot het Recherche Bijstand Team Gelderland, inhoudende het relaas van verbalisanten. voor zover van belang:

Naar aanleiding van een melding van de Regionale meldkamer van politie te Apeldoorn, welke door werd gegeven op 9 januari 1994 te 17.55 uur, begaven wij verbalisanten voornoemd ons naar de [adres] perceel [...] te [woonplaats]. Men verzocht ons naar voornoemd perceel te gaan in verband met het aantreffen in deze woning van een persoon die behoorlijk bebloed in de kamer lag.

Op voornoemde datum waren wij, verbalisanten omstreeks 18.00 op het opgegeven[adres].

Buiten de woning was niemand aanwezig. Toen wij ons naar de voordeur van deze woning begaven. hoorden wij een klik, waaruit wij concludeerden, dat deze voordeur van binnen uit werd ontgrendeld en zagen wij dat deze deur vervolgens werd geopend. Uit de geopende deur zagen wij een ongeveer 80 jarige vrouw naar buiten komen. Dit bleek later te zijn de oma van het slachtoffer, [...] wonende op genoemd [adres].

Gezien de aard van de melding zijn wij terstond de woning ingegaan. Binnengekomen in deze woning kwamen wij in een hal terecht van waaruit wij meteen links de woonkamer konden inkijken.

In deze kamer zagen wij rechts achter in de hoek voor een aldaar tegen de muur staande bank een stapel kleren liggen met daaronderuit stekend een paar benen. Dichterbij komend zien wij dat het hier een vrouwspersoon betreft welke hevig bloedde of had gebloed.

Het onderste gedeelte van het gezicht, van de kin tot a,m de onderzijde van de ogen zat onder het bloed. Rondom de plaats waar de mond zich behoort te bevinden was alleen bloed zichtbaar. Dit bloed was schuimig en ogenschijnlijk gestold.

Aan de rechter zijde van het hoofd was op de vloerbedekking een behoorlijke plas bloed zichtbaar.

Gezien de ernst van de situatie voelde de verbalisant Akster onmiddellijk de rechterpols

van het slachtoffer. Het lichaam voelde nog warm aan maar een polsslag was niet meer waarneembaar. Inmiddels was ambulance-personeel ter plaatse die een vermoedelijke dood vaststelden. Vrijwel meteen hierop arriveerde de dienstdoende arts dhr. Gunnink. huisarts te Putten. Deze stelde een onnatuurlijke dood vast.

Het bovenlichaam was gekleed in een grijze trui. Vanaf ongeveer borsthoogte tot kniehoogte was het lichaam bedekt met een aantal kledingstukken, zijnde een groene wax jas en een blauwe spijkerbroek. Andere kledingstukken waren voor mij Akster niet

zichtbaar. De wax jas lag met de gewaxte zijde naar boven en was redelijk uitgespreid. De spijkerbroek lag gedeeltelijk over deze jas. Ogenschijnlijk was deze kleding niet bebloed.

Vanaf kniehoogte tot aan de voeten was het slachtoffer niet gekleed met uitzondering van een sok (wit, c.q. creme) aan een voet. Daar dit mij, Akster bevreedde heb ik de wax jas welke op het lichaam lag iets opgetild. Ik zag dat het onderlichaam van het lichaam was ontbloot. De door het slachtoffer gedragen trui was kennelijk enkele centimeters omhoog geschoven. Onderkleding werd door mij Akster niet waargenomen.

Gerechtshof Arnhem uitspraak 03-10-1995

Voor zover aanvullend tov Zutphen.

Na te melden processen-verbaal en bescheiden zijn, voorzover vermeld, als bijlagen gevoegd bij het proces-verbaal, genummerd 940516.1200, op 16 mei 1994 in de wettelijke vorm opgemaakt door verbalisanten D, E en F, allen behorende tot de afdeling zware criminaliteit van de regionale politie Noord- en Oost-Gelderland en werkzaam in het recherche-bijstands-team Gelderland.

Een proces-verbaal, genummerd 940110.1111, gemerkt bijlage 1, op 10 januari 1994 in de wettelijke vorm opge-maakt door verbalisanten G en H, respectievelijk opperwachtmeester en wachtmeester 1e klasse, beiden behorend tot de basiseenheid ErmeloX, alsmede tot het Recherche Bijstand Team Gelderland, voor zover inhoudende, zakelijk weergegeven, als relaas van verbalisanten:

Naar aanleiding van een melding van de regionale meldkamer van politie te Apeldoorn, welke werd doorgegeven op 9 januari 1994 te 17.55 uur, begaven wij ons naar de A-weg perceel 1 te X.

Men verzocht ons naar voornoemd perceel te gaan in verband met het aantreffen in deze woning van een persoon die bebloed in de kamer lag.

Op voornoemde datum waren wij omstreeks 18.00 op het opgegeven adres. Uit de geopende deur zagen wij een vrouw naar buiten komen. Dit bleek later te zijn de oma van het slachtoffer, wonende op genoemd adres. Wij hoorden haar roepen: "Mijn kleindochter, mijn kleindochter".

Gezien de aard van de melding zijn wij terstond de woning ingegaan. Binnengekomen in deze woning kwamen wij in een hal terecht van waaruit wij de woonkamer konden inkijken. In deze kamer zagen wij voor een aldaar tegen de muur staande bank kleren liggen met daaronderuit stekend een paar benen.

Dichterbij komend zagen wij dat het hier een vrouwspersoon betrof die hevig bloedde of had gebloed.

Vrijwel meteen hierop arriveerde de dienstdoende huisarts te X. Deze stelde een onnatuurlijke dood vast.

Het bovenlichaam was gekleed in een grijze trui. Vanaf ongeveer borsthoogte tot kniehoogte was het lichaam bedekt met een aantal kledingstukken, zijnde een groene wax-jas en een blauwe spijkerbroek. Ik, verbalisant G, zag dat het onderlichaam was ontbloot. De door het slachtoffer gedragen trui was kennelijk enkele centimeters omhoog geschoven. Onderkleding werd door mij verbalisant G niet waargenomen.

Door mij, verbalisant G, werd het lichaam van wijlen het slachtoffer in beslag genomen.

Voorts acht het hof het niet noodzakelijk het onderzoek te hervatten voor het opsporen en horen van de andere door de verdediging genoemde getuigen, hetzij omdat het hof zich reeds voldoende voorgelicht acht over de onderwerpen waarover zij zouden kunnen verklaren (getuige 1, getuige 2 -daarmee is ook het horen van een psycholoog in verband met de betrouwbaarheid van hypnoseverhoren niet noodzakelijk- en de werkgever van getuige 2, overige personen die op de plaats delict de op het lichaam van het slachtoffer aangetroffen druppel sperma hebben kunnen zien), hetzij omdat de informatie die zij volgens de raadsman van mededader zouden kunnen verschaf-fen in een te ver verwijderd, te vaag of onwaarschijnlijk verband met het telastegelegde staat.

Hoge Raad uitspraak 27-06-2000

3.2. In de aanvraag wordt hiertoe aangevoerd dat uit DNA-onderzoek is gebleken dat de destijds op het slachtoffer aangetroffen spermasporen en twee haren afkomstig zijn van één en dezelfde persoon, niet zijnde de aanvrager of zijn mededader.

3.3. Ter staving van deze stelling is bij de aanvraag overgelegd een "Korte samenvatting van het DNA-onderzoek in de zaak [slachtoffer]", gedateerd 13 april 2000, opgemaakt door Dr. P. de Knijff, verbonden aan het Forensisch Laboratorium voor DNA Onderzoek FLDO) van de Universiteit te Leiden. Deze samenvatting houdt onder meer het volgende in:

"Op het FLDO werden in opdracht van Mr Doedens de volgende sporen en vergelijkingsmaterialen onderzocht:

1) een bloedmonster van het slachtoffer "(ABY555, 7974)

2) een tweetal haren aangetroffen op het lichaam van het slachtoffer:

- Hoofdhaardeel nr 17 van tape [219] met microsporen van hals slachtoffer.

- Hoofdhaardeel nr 5 van trui [207] van slachtoffer.

3) Twee spermasporen waarvan 1 aangetroffen naast (of op ??) het lichaam van het slachtoffer. (Extract spermaspoor buitenzijde vagina [ws.buit.z.vag] en 1 verkregen d.m.v. een vaginaal uitstrijkje (Extract spermaspoor vagina-ingang [ws.ing.vag.]

Uit deze sporen werd getracht DNA te isoleren.

Ons onderzoek was gericht op de beantwoording van twee vragen:

1) Zijn de spermasporen aangetroffen in/op het slachtoffer afkomstig van een familielid van het slachtoffer?

2) Kunnen de haren en de spermasporen van dezelfde persoon afkomstig zijn?

Ten aanzien van de eerste vraag werd in het bloed van het slachtoffer en in de twee spermasporen een

DNA-profiel van 10 variabele DNA-kenmerken vastgesteld. Hieraan werden nog 6 DNA-kenmerken toegevoegd die door ons reeds in een onderzoek in 1994 werden vastgesteld.

Op grond van dit DNA-profiel bestaande uit 16 variabele kenmerken werden drie mogelijkheden in ogenschouw genomen:

A. Het sperma is afkomstig van een onbekende man die niet verwant is aan het slachtoffer.

B. (...)

C. (...)

De eerste optie, de onbekende man, bleek het meest waarschijnlijke scenario te zijn volgens onze resultaten.

Ten aanzien de tweede vraag te kunnen beantwoorden werd door ons een zgn. HVR-I D-Loop mtDNA sequentie analyse verricht. Bij deze analyse wordt de exacte samenstelling van 412 bouwstenen van dit stukje DNA (de HVR-I D-Loop in het mtDNA), ook wel de baseparenvolgorde genoemd, vastgesteld. Deze analyse is de enige mogelijkheid om uit dood celmateriaal zoals afgebroken haren nog een DNA-resultaat te verkrijgen.

In de beide haren werd een duidelijk mtDNA profiel vastgesteld (type A) met daarnaast een geringe bijdrage van een tweede mtDNA-type (waarschijnlijk afkomstig van het slachtoffer, zie hieronder).

Het slachtoffer bleek mtDNA-type B te hebben.

In 1 spermaspoor (buiten of op het lichaam) (Extract spermaspoor buitenzijde vagina [ws.buit.z.vag] werd een zuiver mtDNA-profiel vastgesteld welke volledig overeenkwam met het type A profiel eerder aangetroffen in de twee haren.

In het tweede spermaspoor (verkregen d.m.v. een vaginaal uitstrijkje) (Extract spermaspoor vagina-ingang [ws.ing.vag.]) werd het mtDNA-type B (dus van het slachtoffer) aangetroffen.

"De discrepantie tussen de twee spermasporen kan vrij eenvoudig worden verklaard door het feit dat spermacellen 50-100 keer minder mtDNA bevatten dan de epitheelcellen van het slachtoffer, gecombineerd met het feit dat een vaginaal uitstrijkje per definitie veel epitheelcellen van het slachtoffer bevat (naast de eventueel aanwezige spermacellen).

Zowel het mtDNA type A (van de haren en het eerste spermaspoor) als het mtDNA type B (van het slachtoffer en het tweede spermaspoor) werden door ons niet eerder aangetroffen in een bestand van

167 Nederlanders. Hiermee heeft dit profiel een frequentie van minder dan 1 op 167 personen. Dus op grond van dit mtDNA onderzoek kan niet worden uitgesloten dat de haren en het sperma afkomstig zijn van dezelfde persoon. De frequentie van het mtDNA profiel is minder dan 1 op 167."

Commentaar Demo: Deze vondst leidde niet tot herziening, omdat in het oorspronkelijke arrest de herkomst van de sporen geen enkele rol speelde. Voor PuttenII is deze vondst natuurlijk wel van belang, omdat type mtDNA-A niet matcht met de veroordeelde van PuttenII. Met een volledige mtDNA-analyse kan meer zekerheid verkregen worden omtrent de vraag, of deze sporen allemaal tot dezelfde persoon zijn terug te voeren.

Conclusie Mr Wortel 13 februari 2001

(..)

12. Met betrekking tot de aangetroffen haren (haardelen), het spermaspoor, en het DNA-profiel van dat spermaspoor, blijkt uit een proces-verbaal van het Recherchebijstandsteam Gelderland, Technische Recherche, kenmerk B.P.S. nr 93-524610, betreffende 'technisch sporenonderzoek', opgemaakt door de technisch rechercheurs Benne, Kogelman, Kroes, Amptmeijer, Kerkhoven en Lebens en afgesloten op 2 augustus 1994, met de daarbij gevoegde bijlagen (een overzicht van 'stukken van overtuiging' en onderzoeksrapporten) het volgende.

- Er zijn hoofdhaardelen aangetroffen op een door het slachtoffer gedragen trui (nummer 207 op de bij het proces-verbaal gevoegde lijst van stukken van overtuiging) en op haar hals (nummer 219 op die lijst). Het Gerechtelijk Laboratorium van het Ministerie van Justitie stelde vast dat die hoofdhaardelen niet alleen niet pasten in het hoofdhaarpalet van het slachtoffer, maar evenmin in de hoofdhaarpaletten van de aanvragers of andere personen die in het vooronderzoek vergelijkingsmateriaal hebben afgestaan (rapport van 25 mei 1994 van ing. P.E. de Vreede). In een 'gekamd schaamhaarmonster' afkomstig van het slachtoffer werd een schaamhaar aangetroffen (nr 226 op de lijst van stukken van overtuiging) die niet in haar eigen schaamhaarpalet paste, maar evenmin in dat van de aanvragers (het rapport van 25 mei 1994).

- De technisch rechercheurs namen op het rechter dijbeen van het slachtoffer, nabij de lies, een witte, gelei-achtige, op sperma gelijkende substantie waar. Een monster daarvan werd door tussenkomst van de patholoog-anatoom aan het Gerechtelijk Laboratorium ter beschikking werd. Aldaar is vastgesteld dat het inderdaad om sperma gaat, maar tevens, op grond van DNA-onderzoek, dat het van géén van de in het vooronderzoek als verdachte aangemerkte personen afkomstig kon zijn. Wèl kon worden vastgesteld dat de spermamonsters - naast het monster van hetgeen op een bovenbeen werd aangetroffen monsters die waren genomen vanuit het lichaam van het slachtoffer - afkomstig kunnen zijn van één en dezelfde persoon (voorlopig rapport van 20 mei 1994 en rapport van 19 juli 1994, beide van ir H.J.T. Janssen).

13. Bij beschikking van 11 juli 1994 heeft de rechter-commissaris als deskundige benoemd prof. dr T.K.A.B. Eskes, gynaecoloog, die daartoe de eed heeft afgelegd. In een aan de rechter-commissaris gericht schrijven van 14 juli 1994 heeft prof. dr Eskes een aantal vragen beantwoord betreffende het aantreffen van sperma op het lichaam van het slachtoffer.

14. Prof. dr Eskes is gehoord op 's Hofs terechtzitting van 27 juni 1995. Toen is ook gehoord de technisch rechercheur Kroes, waarbij onder meer aan de orde kwam het aantreffen van de 'geleiachtige substantie' op een been van het slachtoffer.

15. Bij tussenarresten van 13 juli 1995 heeft het Hof overwogen dat het ten aanzien van enkele onderwerpen nader onderzoek wenselijk achtte. Dat betrof onder meer de hierboven bedoelde, op de hals en op een trui van het slachtoffer aangetroffen, haren en een schaamhaarmonster. Het Hof achtte het met name van belang of vastgesteld zou kunnen worden of twee of meer van deze haren van dezelfde persoon afkomstig konden zijn, of er DNA-onderzoek was ingesteld aan het schaamhaarmonster en zo ja, tot welke conclusie dat onderzoek had geleid of zo nee, of zulk onderzoek alsnog zou kunnen worden uitgevoerd.

Ook wenste het Hof dat bij proces-verbaal een nauwkeuriger omschrijving zou worden gegeven van de op een been van het slachtoffer aangetroffen 'gelei-achtige substantie', in het bijzonder met betrekking tot de hoeveelheid en de mate van indroging. Voorts achtte het Hof het wenselijk dat, indien mogelijk, het Gerechtelijk Laboratorium alsnog een onderzoek zou instellen naar de samenstelling van die substantie, terwijl prof. Eskes diende te worden verzocht op basis van het nader op te maken proces-verbaal en het (zo mogelijk op te stellen) rapport van het Gerechtelijk Laboratorium - in het licht van hetgeen ter terechtzitting reeds was gevraagd - (nader) verslag uit te brengen.

Ir Janssen (verbonden aan het Gerechtelijk Laboratorium) en prof. dr Eskes dienden te worden opgeroepen om voor een volgende zitting (opnieuw) te verschijnen.

16. Ter terechtzitting van 7 september 1995 heeft de voorzitter mededeling gedaan van diverse ingekomen stukken, waaronder:

- een proces-verbaal, opgemaakt door J.A. Kroes, inspecteur van politie, kenmerk B.P.S. nr 94-602208, afgesloten op 19 juli 1995, en
- vier rapporten van het Gerechtelijk Laboratorium.

17. Deze stukken bevinden zich in het dossier.

In het proces-verbaal is gerelateerd dat telefonische navraag bij de technisch rechercheurs die het bovengenoemde proces-verbaal van technisch onderzoek opstelden leerde - samengevat - dat één van hen op de plaats waar het slachtoffer werd aangetroffen de substantie heeft waargenomen, en die nader omschreef als glimmend in het middengedeelte en aan de randen dof; (een vlek of druppel) iets groter

dan een gulden, maar kennelijk platgedrukt tussen de benen en daarom moeilijk naar hoeveelheid te schatten, terwijl een van de andere technisch rechercheurs de substantie (voor het eerst) waarnam ter gelegenheid van de sectie op het lichaam van het slachtoffer op 10 januari 1994, en haar op gelijke wijze omschreef, derhalve platgedrukt, aan de randen dof verkleurd, kennelijk door indrogen. Deze opsporingsambtenaar nam waar dat de patholoog-anatoom het nog vloeibare, centrale deel van de substantie bemonsterde.

In het rapport van het Gerechtelijk Laboratorium, kenmerk 94.01.11.025/B, de dato 9 augustus 1995, opgesteld door ir H.J.T. Janssen, is te vinden dat aan wortelmateriaal van de schaamhaar (monster 226) DNA-onderzoek is gedaan dat geen eenduidige conclusie opleverde, en dat onderzoek aan het spermamonster uitwees dat daarin een zodanig aantal spermatozoa is aangetroffen dat DNA-onderzoek kansrijk zou zijn.

In het rapport van het Gerechtelijk Laboratorium, kenmerk 94.01.11.025/C, de dato 9 augustus 1995, opgesteld door ing. P.E. de Vreede, is onder meer te vinden dat vergelijkend onderzoek van hoofd- en schaamharen niet kan uitwijzen of die van dezelfde persoon afkomstig zijn; dat gelet op morfologische kenmerken van hoofdhaardelen aangetroffen op de trui van het slachtoffer (207) en op de tape genummerd 219 (dat is het haardeel dat in de hals van het slachtoffer werd aangetroffen), alsmede op een blouse van het slachtoffer (208), het zeer wel mogelijk is dat deze haardelen van twee of drie verschillende personen afkomstig zijn, maar dat niet is uit te sluiten dat zij van één, of zelfs vier of vijf personen afkomstig zijn; en dat een schaamhaar, aangetroffen op de trui van het slachtoffer en een monster uit 'gekamd' schaamhaar van het slachtoffer zeer wel mogelijk van twee personen afkomstig zijn, maar dat ook daarbij niet is uit te sluiten dat zij van één persoon afkomstig zijn.

18. Ten aanzien van laatstbedoeld rapport stelde de voorzitter vast dat daarin ten onrechte is gesteld dat van de verdachte [aanvrager 2] geen schaamhaarmonster ter vergelijking werd ontvangen; het tegendeel blijkt uit een eerder opgesteld rapport.

Op die terechtzitting van 7 september 1995 zijn wederom gehoord H.J.T. Janssen (Gerechtelijk Laboratorium), met betrekking tot DNA-onderzoek, en T.K.A.B. Eskes, de gynaecoloog, die opmerkte kennis te hebben genomen van het hierboven genoemde proces-verbaal van de technische recherche.

Ter zitting heeft het Hof aan Janssen aanvullende vragen gesteld, betrekking hebbend op de mogelijkheid verder onderzoek te doen aan het (door de patholoog-anatoom) genomen monster van de spermavlek, en het doen van DNA-onderzoek op haren, aangetroffen op de trui en de blouse van het slachtoffer.

Na telefonisch inlichtingen ingewonnen te hebben, merkte Janssen op dat er van het wattenstaafje waarmee de patholoog-anatoom het monster heeft genomen zo weinig overgebleven was dat nader onderzoek naar verwachting niets meer zou opleveren, en dat in één schaamhaarmonster celmateriaal was aangetroffen dat in beginsel geschikt zou zijn voor DNA-onderzoek, maar in zeer geringe hoeveelheid.

Vervolgens heeft het Hof vastgesteld dat het eerder aan het Gerechtelijk Laboratorium opgedragen onderzoek door een misverstand niet volledig was geweest, en dat het Hof (zo mogelijk) nader DNA-onderzoek ten aanzien van de haar, aangetroffen op de trui van het slachtoffer wenselijk achtte.

19. Ter terechtzitting van 19 september 1995 is melding gemaakt van nadere rapporten van het Gerechtelijk Laboratorium, opgemaakt op 14 september 1995 (ing P.E. de Vreede) en 18 september 1995 (ir H.J.T. Janssen).

Ook die bevinden zich bij de stukken.

In het rapport van De Vreede is te vinden dat de schaamhaar op de trui van het slachtoffer (nr 207) grote overeenkomsten vertoonde met een schaamhaarpallet van de aanvrager [aanvrager 2], maar voor een deel een verschil in intensiteit vertoonde, hetgeen deze deskundige bracht tot de uitspraak dat 'niet is uit te sluiten' dat het op de trui aangetroffen schaamhaardeel van de aanvrager [aanvrager 2] afkomstig is.

In het rapport van Janssen is te vinden dat van de haarwortel van dezelfde haar slechts zeer weinig DNA geïsoleerd kon worden, en dat een poging dat materiaal te vermeerderen zonder resultaat bleef. Ook is daarin opgemerkt dat van het wattenstaafje waarmee het spermamonster was genomen (inderdaad) weinig meer over was, terwijl in microscoppreparaten geen epitheelcellen waren waargenomen, **waarbij deze deskundige er op wees dat hij er ter terechtzitting van 7 september 1995 reeds op had gewezen dat in de 'vaginale fractie' van het spermabevattend spoor wél celmateriaal was aangetoond dat van het slachtoffer afkomstig kon zijn, ofschoon de aard van dat celmateriaal niet was onderzocht.**

Vervolgens wordt weer ingegaan op het onderzoek van De Knijff, dat nu is aangevuld:

23. In het rapport van 15 september 2000 is te vinden dat het eerder in de haren en het sperma vastgestelde DNA-profiel verschilt van DNA-profielen die zijn vastgesteld in op 7 juli 2000 van de aanvragers afgenomen bloed- of speekselmonsters. De op het slachtoffer aangetroffen haren en spermamonster kunnen derhalve niet van hen afkomstig zijn.

24. De opsteller van het verzoek ziet de betekenis van het nu uitgebrachte rapport ten opzichte van het in april 2000 uitgebrachte rapport hierin dat in het eerdere rapport nog niet kon worden uitgesloten dat "de haren qua mtDNA profiel overeenkomen met de spermasporen en met (een van) de verdachte(n)", terwijl nu met zekerheid kan worden vastgesteld dat die haren en sporen niet door de aanvragers op het slachtoffer zijn achtergelaten (verzoek, paragraaf II.1 onder 5).

27. Onmiskenbaar duidt het aantreffen van sperma op en in het lichaam van het slachtoffer, gevoegd bij het aantreffen van niet van haarzelf afkomstige haren (waaronder een schaamhaar) op haar lichaam en kleding, er op dat een mannelijk persoon, al dan niet met haar instemming, tamelijk korte tijd voordat zij werd gevonden seksueel contact met haar heeft gehad. Een dwingende aanwijzing dat dit contact in direct verband heeft gestaan met de dood van het slachtoffer is er evenwel niet in te vinden. De ten laste van de aanvragers bewezenverklarde verkrachting en levensberoving worden er niet door uitgesloten.

32. Blijkens een proces-verbaal, opgemaakt op 26 mei 1994 door de opsporingsambtenaren J. van den Bosch en A. Dooyeweerd (kenmerk 940526.1445, bijlage 76 bij het de stukken van het opsporingsonderzoek) hebben deze verbalisanten op die dag een 'informatief gesprek' gevoerd met prof. Eskes. Daarbij is hem medegedeeld dat het ging om een levenloos aangetroffen jonge vrouw, door verwurging en messteken om het leven gebracht; dat bij de sectie en microscopisch onderzoek was gebleken dat er in en buiten de vagina grijswit gekleurd slijmmateriaal was aangetroffen waarin spermatozoïden bleken te zitten; dat er drie verdachten waren aangehouden; dat was verklaard dat twee van hen de vrouw op de plaats waar zij is aangetroffen hebben verkracht waarbij zij niet zijn 'klaargekomen', en dat bij beperkt DNA-onderzoek was gebleken dat het aangetroffen sperma niet van deze verdachten afkomstig was.

Prof. Eskes is daarop de vraag voorgelegd "[w]elke theorieën denkbaar zijn wanneer een slachtoffer door 2 mannen wordt verkracht en deze volgens hun zeggen niet zijn klaargekomen en er toch buiten de vagina sperma wordt aangetroffen".

De verbalisanten relateren dat in het daarop volgende gesprek bleek dat het mogelijk is dat door middel van spel, dat wil zeggen versleping door penetratie, vloeistof met daarin zaadcellen buiten de vagina wordt aangetroffen; dat het mogelijk is dat na een eerdere gemeenschap sperma dagen in de vagina blijft dat daaruit door latere penetratie weer naar buiten wordt gehaald. **Tevens werd, aldus de verbalisanten, duidelijk dat er ondanks het feit dat het slachtoffer van haar ouderlijk huis naar de woning van haar oma is gefietst, niet noodzakelijk ook sperma in haar slipje behoefde te zitten, als gevolg van de natuurlijke sluiting van de vagina.**

Voorts bleek dat niet aannemelijk is dat sperma door uiterlijk geweld uit de schede wordt geperst, maar dat wel mogelijk is dat als gevolg van persing van het slachtoffer (ik begrijp: samentrekkende spierbewegingen), bijvoorbeeld door angst, sperma uit de vagina komt.

In overleg met prof. Eskes zouden hem door tussenkomst van de officier van justitie op schrift gestelde vragen worden toegezonden, die hij zou beantwoorden.

Vervolgens zijn aan prof. Eskes 16 vragen gesteld in een brief van de rechter-commissaris gedateerd 7 juli 1994, onder mededeling dat de rechter-commissaris voornemens was prof. Eskes als deskundige te beëdigen.

Die vragen heeft prof. Eskes beantwoord bij brief van 14 juli 1994.

33. In het verzoek wordt nu gesteld dat inmiddels is gebleken dat de veronderstelling dat het spermaspoor niet noodzakelijk van de dader(s) van het delict afkomstig behoefde te zijn maar verklaard kan worden door gemeenschap op een tijdstip voordat de bewezenverklarde feiten zijn begaan, geen enkele feitelijke grondslag heeft en ook nimmer heeft gehad. Dat moet blijken uit het nu geproduceerde rapport van dr Eskes.

34. De vraag is echter welke waarde aan dat rapport kan worden toegekend ten aanzien van de feitelijke grondslag waarop het Hof oordeelde dat het spermaspoor niet afkomstig behoefde te zijn van degene die het slachtoffer (na haar te hebben verkracht) om het leven heeft gebracht.

Prof. Eskes geeft thans op dat "[d]e verslepingstheorie is ontstaan nadat anderen mijn antwoorden op vragen aan de rechter-commissaris [...] in handen hebben gekregen". Voor zover het al van enig belang zou zijn vast te stellen hoe die 'verslepingstheorie' is ontstaan, lijkt het mij evenwel, gelet op het bovengenoemde proces-verbaal betreffende het gesprek dat verbalisanten op 26 mei 1994 met prof. Eskes hadden, niet onjuist om prof. Eskes zelf als die bron te zien, zowel ten aanzien van het woord als

ten aanzien van de daarmee aangeduide mogelijkheid dat het spermaspoor op een eerder sexueel contact kan worden herleid.

Commentaar Demo: Het aantreffen van sperma op de dij van het slachtoffer wijst dus niet dwingend op een penetratie door de dader(s), maar kan ook op andere wijze zijn ontstaan. Ofwel, een verkrachting was hiervoor niet noodzakelijk. De niet op technisch bewijs gefundeerde aanname van verkrachting kan dus niet aan Eskes worden ontleend.

35. In zijn rapport van 14 september 2000 geeft prof. Eskes op dat hij, achteraf gezien, in de jaren 1994 - 1995 een onvolledige rapportage heeft ontvangen. Hij stelt wel een fotorapportage en verslagen van verhoren ingezien te kunnen hebben, maar niet de beschikking te hebben gehad over het sectierapport, het rapport van het Gerechtelijk laboratorium van 20 mei 1994 of "de belangrijke brief van Dr Henry C. Lee (21 augustus 1995)".

De gestelde onbekendheid met die brief van dr H.C. Lee is opmerkelijk omdat uit het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep van 7 september 1995 blijkt dat aldaar door de verdediging aan het Hof correspondentie tussen de raadsman mr Van Bavel en Henry C. Lee, te Meriden, Connecticut, Verenigde Staten, is overgelegd, en dat de voorzitter - na een 'leespauze' - ter terechtzitting mondeling de korte inhoud heeft medegedeeld van die stukken, waaronder het in de Engelse taal gestelde antwoord van Henry C. Lee op hem door mr Van Bavel gestelde vragen, gedateerd 21 augustus 1995.

Blijkens datzelfde proces-verbaal heeft de voorzitter vervolgens bevolen dat de verschenen getuigen en deskundigen, met uitzondering van degene die als eerste zou worden gehoord, zich naar het voor hen bestemde vertrek zouden begeven, en is, na ir H.J.T. Janssen (Gerechtelijk Laboratorium), prof. Eskes (wederom) als deskundige ter zitting gehoord. Een en ander doet vermoeden dat prof. Eskes, op die zitting aanwezig, de korte inhoud van de brief van Henry C. Lee heeft horen voorlezen. **Uit zijn vervolgens afgelegde verklaring blijkt niet dat prof. Eskes daaraan enige betekenis heeft toegekend.**

Commentaar Demo: Men kan de getuigen-deskundigen niet in de schoenen schuiven, dat ze het proces niet op de voet volgen. Men moet uiteraard de vraagstelling wel op nieuwe ontwikkelingen doen aansluiten. Dat is m.i. de verantwoordelijkheid van het Hof (geldt ook voor de vraag, of de inhoud van de brief wel duidelijk werd overgebracht).

(..)

38. In zijn rapport van 14 september 2000 vermeldt prof. Eskes dat "de verwarring [met name is] ontstaan omdat men meende dat zaad van een andere persoon uit de schede kon worden versleept", maar dat de zogenaamde 'verslepingstheorie' hem op grond van de gegevens waarover hij thans beschikt zeer onwaarschijnlijk lijkt. Dat wordt aldus toegelicht:

"De ten dele ingedroogde druppel op het rechter bovenbeen is zeer waarschijnlijk afkomstig uit de penis na intra-vaginale coïtus door een en dezelfde persoon. Een laatste seksueel contact moet hebben plaatsgevonden kort vóór het moment van het delict. **Immers de druppel spermavloeistof droogt buiten het lichaam geheel in na ongeveer 5 - 20 minuten.** Ook het feit dat in het slipje van [het slachtoffer] geen spermaspoor is aangetroffen pleit voor deze visie."

39. Aldus heeft prof. Eskes kennelijk de gegevens willen omschrijven die hem eerder onbekend zouden zijn geweest en die hem thans aanleiding geven het 'verslepen' van bij een eerdere gelegenheid in het lichaam van het slachtoffer achtergelaten sperma zeer onwaarschijnlijk te achten. Dat is een opvallende stellingname, omdat uit zijn antwoorden op de door de rechter-commissaris gestelde vragen en zijn verklaringen ter terechtzitting in hoger beroep onmiskenbaar volgt dat deze feitelijkheden prof. Eskes ook toen al bekend waren, en bij het bepalen van zijn standpunten een rol hebben gespeeld.

Commentaar Demo: Wat Eskes betogen wil ten faveure van de verdachten van PuttenI is niet duidelijk. Maar hiermee bevestigt Eskes hetgeen door Derksen is betoogd: er is geen sperma aangetroffen, maar een mengsel van.... Duidelijk is iig, dat de tijdsspanne van 5 - 20 minuten hier leidend is.

Vervolgens bespreekt Mr. Wortel de verklaringen van Eskes uit 1995:

40. Zo antwoordde prof. Eskes op de vragen van de rechter-commissaris onder meer:

"Ik ga er vanuit dat het DNA onderzoek van de bij het slachtoffer aangetroffen en verkregen spermatozoa niet overeenkomt met het DNA in de leucocyten uit het bloed van de twee verdachten die een worsteling hadden met het slachtoffer (c.q. verkrachting) en van verkrachting verdacht worden. Sperma kan buiten de vagina worden aangetroffen zoals door U beschreven. Indien daarin zaadcellen zijn aangetroffen moet dat een zaaduitstorting zijn geweest van een derde (onbekende?) persoon, die geen azoospermie heeft. De lokatie van het extravaginale zaad doet premature ejaculatie ante portas veronderstellen."

Commentaar Demo: Daarmee wordt duidelijk, dat Eskes geen beeld heeft van de samenstelling van het 'extravaginale zaad'.

"Zaadcellen kunnen in de vagina blijven tot enige dagen na coïtus. Indien uitwendig droogt zaadvloeistof snel in. Zaadcellen worden inactief maar blijven microscopisch herkenbaar (enige tijd) en kunnen op DNA worden onderzocht (nog lange tijd)."

(op de vraag: "Indien het slachtoffer vóór zondag 9 januari 1994, 16.15 uur, bijvoorbeeld op de daaraan voorafgaande zaterdag, of op zondag kort voor 16.15 uur, gemeenschap heeft gehad, is het dan mogelijk dat vocht met daarin spermatozoiden door een latere penetratie van anderen uit de vagina wordt getrokken en als zodanig herkenbaar is>

Zo ja, hoe waarschijnlijk is dat en zijn er nog omstandigheden die dat kunnen beïnvloeden?"):

"Na coïtus, zeker bij een nulligravida, blijft er slechts een deel van het ejaculaat in de vagina achter. Een deel van het ejaculaat wordt tijdens de coïtus reeds langs de penisschacht naar buiten geperst. Bij herhaalde coïtus kort op elkaar zal het grootste deel van de ejaculaten extravaginaal terecht komen. Het is derhalve zeer wel denkbaar dat een tweede coïtus enige uren na coïtus waarbij zaadhoudend semen werd gedeponereerd in de vagina kan resulteren in extravaginale aanwezigheid van spermatozoa van het eerste ejaculaat."

(op de vragen: "Het slachtoffer is van haar ouderlijk huis naar de woning van haar oma (plaats van aantreffen) gefietst. De fietsafstand bedraagt ongeveer vijf en een halve minuut. Is het mogelijk dat het sperma dan inwendig blijft zitten?

Hierbij wordt aangetekend dat geen sperma in het slipje van het slachtoffer werd aangetroffen." en

Zo ja, hoe waarschijnlijk is dat en zijn er nog omstandigheden die dat kunnen beïnvloeden?):

"Ja." en

"Bij fietsactiviteiten kunnen de bekkenbodemspieren de vagina-inhoud 'poolen' in de achterste schedehelft."

(op de vraag: "Als er een verwurging plaatsvindt, kan het dan zijn dat inwendig sperma door de verandering van spierfuncties vanuit de vagina/baarmoeder naar buiten stroomt?):

"Ja, uitgeperst".

(op de vraag: Kan door uitwendig geweld, persen en/of drukken door het gewicht van de verkrachter op de buik van het slachtoffer, sperma uit de vagina of baarmoeder worden geperst?):

"Ja, alleen uit de vagina."

(op de vraag: In hoeverre is, nadat gemeenschap heeft plaatsgevonden, het nemen van een douche of een bad door het slachtoffer van invloed op de aanwezigheid inwendig (vagina, baarmoeder) van spermatozoiden):

"Niet van invloed bij een nulligravida behalve de natuurlijke uitvloed in staande houding"

(en op de vraag: Is het mogelijk dat nadat het slachtoffer door twee personen wordt verkracht (zonder condoom) geen sporen (prostaatvloeistof, sperma, schaamhaar, huidcellen, inwendige verwondingen) in of in de nabijheid van de vagina worden aangetroffen? Hoe waarschijnlijk is dat te achten?):

"Theoretisch is dit mogelijk omdat er sprake kan zijn geweest van retrograde ejaculatie (het ejaculaat komt dan in de blaas terecht). Waarschijnlijk is dat echter niet."

41. Ter terechtzitting van 27 juni 1995 verklaarde prof. Eskes onder meer:

"Het fotodossier bevatte een foto, waarop een druppel sperma te zien zou zijn. Ik begrijp dat zo'n druppel, in grootte tussen een kwartje en een gulden, zich op het been van het slachtoffer moet

hebben bevonden. Zo'n druppel droogt naar mijn idee al heel snel uit. Dat kan alleen een soort vlek zijn geweest. Als in het technisch proces-verbaal staat een witte gelei-achtige substantie, wijst dat op een recente uitstoting. Gelei-achtig betekent immers niet-uitgedroogd. Binnen een half uur zal zoiets uitgedroogd zijn, en daarbij maakt het niet uit of die druppel ook vocht uit de schede kan hebben bevat. Als er sperma in de schede is gebleven, kan dat vloeibaar gebleven zijn.

Het is mogelijk dat al in de vagina aanwezig sperma in de laatste levensfase, door de verhoogde druk op de buik, naar buiten is geperst. Ik zou dan een hoeveelheid sperma niet op het been verwachten, maar meer in de nabijheid van de schede. Ik zie op één van de foto's waar de druppel moet zijn aangetroffen. Sperma op die plek kan heel wel uit de vagina afkomstig zijn geweest. Het kan uit de vagina zijn gekomen door persen, of door latere penetratie. Als er één milliliter sperma zou zijn uitgeperst, lijkt dat te weinig voor een plek ter grootte van een gulden. (...)

Dat er een gelei-achtige substantie is aangetroffen, wil niet zeggen dat de intravaginale coïtus recent heeft plaatsgehad. Het tijdstip van de coïtus zal moeten worden afgeleid uit de uitdrogingsfactor van het aangetroffen sperma en uit de beweeglijkheid van de zaadcellen. Ik neem aan dat men geen beweeglijke cellen heeft gezien. Ik acht het van belang dat daarop wordt gelet. Dat kan door middel van relatief eenvoudig microscopisch onderzoek worden vastgesteld. Dat het Gerechtelijk Laboratorium dat later niet meer heeft gedaan, begrijp ik wel. Dat zou zinloos zijn geweest. Er moet op de plek van het aantreffen van het slachtoffer worden bemonsterd (...)

Buiten het lichaam blijft sperma minder dan 4 uur goed, binnen het lichaam ongeveer 4 uur. Bij een vrouw die nog geen kinderen gebaard heeft is de schede nauwer, en is de kans dat sperma buiten het lichaam terecht komt groter.

Het in het lichaam komende sperma stolt eerst en lost dan weer op (...) Het vocht loopt dan regelmatig weg. Bij verschillende vrouwen verloopt dat proces verschillend. Sommige vrouwen kunnen het aanwezige vocht direct weg persen. (...)

Het is theoretisch mogelijk dat de hoeveelheid sperma op het bovenbeen met de hand is aangebracht. Het is mogelijk dat een man heeft gemasturbeerd en daar sperma heeft achtergelaten. Als niets van sperma in de slip van het slachtoffer is aangetroffen, zegt dat niets.

Het is mogelijk dat penetratie plaatsvindt, zonder dat achteraf sporen daarvan aantoonbaar zijn. Het is mogelijk dat iemand door twee personen wordt verkracht, zonder condoom, zonder dat zaadlozing plaatsvindt, en er geen sporen worden gevonden."

Nader gehoord verklaarde hij ter terechtzitting van 7 september 1995 vervolgens:

"Ik heb kennis genomen van de inhoud van het aanvullend proces-verbaal van de technische recherche. Wat daarin verklaard wordt over de waarneming van de spermadruppel op het bovenbeen van het slachtoffer, brengt mij niet veel verder. De term gelei-achtige substantie duidt op het niet volledig ingedroogd zijn, maar is eigenlijk een interpretatie van een waarneming (...) Hoe dan ook, als gesproken wordt van een gelei-achtige substantie, kan dat wijzen op recente uitstoting, maar ik durf daaraan geen conclusie te verbinden.

Het is mogelijk dat na de dood van het slachtoffer, bijvoorbeeld door verplaatsing of door druk op de buik, sperma uit de vagina is geperst. In dat geval ligt het echter meer voor de hand dat er een spoor wordt aangetroffen, en geen druppel. Het aanvullend proces-verbaal vermeldt dat bij de sectie door dr Visser op 10 januari het vloeibaar gedeelte werd bemonsterd. **Het verbaast mij dat die substantie niet volledig was ingedroogd. Sperma droogt in als het aan de buitenlucht wordt blootgesteld.** Ik meen me te herinneren van de mij getoonde foto dat de bedoelde plek op het bovenbeen niet is verborgen bij gesloten benen. Het zal echter toch wel zo zijn geweest dat die plek niet rechtstreeks aan de buitenlucht is blootgesteld, maar ik ben geen specialist op het gebied van indroging van sperma (...) Het is mogelijk dat een gemeenschap zonder zaadlozing geen sporen achterlaat op of in het lichaam van een vrouw. Het is dan ook mogelijk dat eerder aanwezig sperma door een dader als het ware naar buiten wordt getrokken, zonder dat van die dader verder nog sporen worden gevonden.

Ik weet niet of het mogelijk is dat bijvoorbeeld door transport van het stoffelijk overschot een reeds ingedroogde spermadruppel weer is opengebarsten en vloeibaar geworden kan zijn.

Als onderzocht zou moeten worden of de aangetroffen spermadruppel in het lichaam van het slachtoffer geweest is, kan het beste gezocht worden naar **vaginaalepitheelcellen** (...) Mijn theorie over het kunnen aantreffen van een spermadruppel in zo'n geval is de volgende. Er heeft een coïtus met zaadlozing plaatsgevonden; de man trekt zich terug; er komt nog enige uitvloed uit zijn penis, die terecht komt op de schaamlippen of op het bovenbeen; die hoeveelheid sperma

zal daar blijven totdat die wordt weggewassen of -geveegd. Ik weet niet wanneer in casu die coïtus zal hebben plaatsgehad."

42. De in het vooronderzoek en ter terechtzitting door prof. Eskes afgelegde verklaringen laten er geen enkele onduidelijkheid over bestaan dat deze deskundige reeds toen in zijn beschouwingen de gegevens betrok die hij nu, in zijn rapport van 14 september 2000, aanvoert ten betoge dat zijn eerdere verklaringen op een onvolledig inzicht in de feiten hebben berust. Nadrukkelijk heeft hij er destijds op gewezen dat de gelei-achtige toestand van de op het been van het slachtoffer aangetroffen stof wees op een recente deponering,

aangezien sperma, zodra het in de buitenlucht komt, binnen het half uur zal uitdrogen, en dat naar zijn inzicht (zoals prof. Eskes het omschreef naar aanleiding van de door de rechter-commissaris gestelde vragen) "de lokatie van het extravaginale zaad [...] premature ejaculatie ante portas [doet] veronderstellen".

Prof. Eskes heeft opgegeven dat desalniettemin niet uit te sluiten is dat het spermaspoor verband hield met een sexueel contact dat het slachtoffer heeft gehad op een tijdstip voorafgaande aan de tenlastegelegde feiten, omdat denkbaar is dat het sperma enige tijd in haar lichaam bewaard is gebleven, en in verband met die tenlastegelegde feiten weer haar lichaam heeft verlaten, **hetzij door de afgedwongen penetratie, hetzij door uitwendig geweld, hetzij door spierbewegingen van het slachtoffer.**

In zijn brief aan de rechter-commissaris heeft prof. Eskes, met opgave van redenen, vermeld dat hierbij geen betekenis toekomt aan het ontbreken van spermasporen in de onderkleding van het slachtoffer. Hij herhaalde dat ter terechtzitting in hoger beroep.

Commentaar Demo: Ook hier worden alternatieven voor verkrachting opgesomd. En wordt het non-bewijs schone slip vermeld.

43. Overigens toont de omstandigheid dat één der verbalisanten bij de sectie op het stoffelijk overschot, de dag nadat het slachtoffer was aangetroffen, waarnam dat ook toen nog de vlek alleen aan de randen leek te zijn ingedroogd, en dat de patholoog-anatoom een monster van het nog niet ingedroogde middelste deel ervan nam, aan dat het argument van de te verwachten snelle indroging van niet meer dan betrekkelijke waarde is.

Commentaar Demo: maar wel van absolute waarde voor de afwijzing van het ontstaan van dit spoor op de PD.

44. Waar dr H.C. Lee er op wijst dat de afwezigheid van vaginale epitheelcellen in een spermaspoor een doorslaggevende aanwijzing oplevert dat het spoor niet uit het lichaam van het slachtoffer gekomen kan zijn, lijkt er sprake te zijn van een onjuist inzicht zijnerzijds in de onderzoeksresultaten. **Ik breng in herinnering dat ir H.J.T. Janssen er in zijn aanvullend rapport van 18 september 1995 op wees dat hij ter terechtzitting van 7 september 1995 had opgegeven dat in de 'vaginale fractie' van het spermabevattend spoor wèl celmateriaal was aangetoond dat van het slachtoffer afkomstig kon zijn.** Zijn op die terechtzitting afgelegde verklaring is in het daarvan opgemaakte proces-verbaal anders weergegeven: genoteerd is dat ir Janssen heeft gezegd dat het monster is gecentrifugeerd, dat de fractie met spermacellen is onderzocht, maar niet het residu waarin de van het slachtoffer afkomstige epitheelcellen moeten zijn achtergebleven. Wellicht zou men de opmerking in het rapport van 18 september 1995 aldus kunnen opvatten dat ter terechtzitting niet voldoende duidelijk is geworden dat ir Janssen bedoelde te zeggen dat er epitheelcellen in het residu zijn waargenomen die evenwel niet verder zijn onderzocht. Doch hoe dat ook zij, er is kennelijk niet vastgesteld - gelijk dr Lee tot uitgangspunt nam - dat er géén van het slachtoffer afkomstige epitheelcellen in het monster zijn gevonden.

Commentaar Demo: dus expliciet staat hier weergegeven, dat het spoor uit de vagina kwam.

45. In het licht van de feiten die prof. Eskes duidelijk zichtbaar heeft betrokken in zijn opgaven tijdens het vooronderzoek en ter terechtzitting in hoger beroep, meen ik dat zijn thans ingenomen standpunt dat zijn destijds gegeven toelichtingen op een onvolkomen inzicht in de feiten hebben berust niet houdbaar is, ook niet met het oog op de brief van dr Henry C. Lee (die ter terechtzitting in hoger beroep reeds ter sprake is geweest). Ook in dit opzicht doet zich naar mijn oordeel geen omstandigheid als bedoeld in art. 457, eerste lid, onder 2o Sv voor.

60. Dat wordt niet anders doordat ook in de analyse van de heer Blaauw wordt gewezen op de rapporten van dr P. de Knijff van 13 april 2000 en van 15 september 2000, omdat die rapporten slechts meer zekerheid geven ten aanzien van hetgeen het Hof reeds op grond van eerdere rapporten voor een mogelijkheid kon houden, namelijk dat het spermaspoor en haren (haardelen) - die zeker niet door de aanvragers (of door een andere, destijds als verdachte aangemerkte, persoon) achtergelaten waren - van dezelfde, onbekende persoon afkomstig zijn.

Zulke gegevens zijn evenmin te vinden in de verwijzing naar de aan de heer Blaauw gerichte brief van het College van Procureurs-Generaal van 17 juni 1999 en de beantwoording van kamervragen door de minister van Justitie op 5 november 1999. Ik verwijs naar hetgeen daaromtrent in het navolgende wordt opgemerkt.

Commentaar Demo: De zinsnede "hetgeen het Hof reeds op grond van eerdere rapporten voor een mogelijkheid kon houden, namelijk dat het spermaspoor en haren (haardelen) (..) van dezelfde, onbekende persoon afkomstig zijn ". Lijkt onzinnig, dan zou alles wat niet bekend was voor een mogelijkheid kunnen worden gehouden. Dit is een principiële zwakte in de herzieningsprocedure.

82. (..) Slechts indien een in revisie bijgebracht deskundigenbericht laat zien dat de bewezenverklaring rechtstreeks steunt op **niet te verantwoorden opgaven van een deskundige** (opgaven die nooit juist zijn geweest of wellicht ook in geval van latere wijziging van inzicht) zou de in art. 457 lid 1 onder 2o Sv getrokken grens naar mijn inzicht niet wezenlijk worden overschreden, zelfs al zou er geen gewag worden gemaakt van feitelijkheden waarmee de rechter niet bekend was. Paragraaf II.2 van het onderhavige verzoek (het terugkomen van prof. Eskes op zijn eerdere opgaven) lijkt in die richting te willen gaan, maar in dat onderdeel acht ik het verzoek, als gezegd, volstrekt ontoereikend onderbouwd.

Commentaar Demo: Lijkt op Rijnders en op Brussaard in de Deventer Moordzaak.

Hoge Raad Verhoor 19 April 2001

Proces-verbaal van getuigenverhoor in het kader van het onderzoek als bedoeld in art. 465 Sv naar aanleiding van de aanvragen tot herziening, ingediend namens

[aanvrager 1], geboren te [geboorteplaats] op [geboortedatum] 1960, wonende te [woonplaats], en [aanvrager 2], geboren te [geboorteplaats] op [geboortedatum] 1971, wonende te [woonplaats].

Aanwezig:

Raadsheer-Commissaris: mr. F.H. Koster

Griffiers: dhr. S.P. Bakker en mr. E.H. Schulten

mr. G.J.J. Knoops, advocaat van de aanvragers tot herziening

Datum verhoor: 19 april 2001

Aanvang verhoor: 14.00 uur

Sluiting: 18.30 uur

De getuige-deskundige verklaart omtrent naam, voornaam, leeftijd, beroep en woonplaats zoals hieronder is vermeld en verklaart voorts geen bloed- of aanverwant van de aanvragers te zijn. Vervolgens is de getuige-deskundige door de Raadsheer-Commissaris beëdigd dat hij de gehele waarheid en niets dan de waarheid zal zeggen en voorts dat hij zijn taak naar geweten zal vervullen.

De getuige-deskundige Eskes, Tom Kees Anton Bonifacius, 67 jaar, emeritus hoogleraar, wonende te [woonplaats], verklaart, zakelijk weergegeven, als volgt:

*Op 26 mei 1994 heb ik bezoek gehad van de verbalisanten Van den Bosch en Dooyeweerd. Het was een informatief gesprek; ik had geen voorinformatie. Ik kan mij de inhoud van dat gesprek niet meer heel goed herinneren. Ik weet wel dat ze me kleurenfoto's hebben laten zien en dat ik tamelijk geëmotioneerd was. Ik weet niet goed meer of ze gezegd hebben dat het bekende verdachten waren. Het gesprek heeft niet langer dan een uur geduurd. Ik zou daarna vragen van de RC ontvangen. Ik heb het proces-verbaal van dat gesprek tot op heden nooit gezien. Ik hoor de inhoud nu voor het eerst van u. In dat proces-verbaal is sprake van "spil". Daarmee wordt medisch gezien bedoeld het morsen van zaad uit de penis na penetratie. Ook vrijkomen van zaad na masturbatie heet "spil". "Spil" is dus niet het slepen van vloeistof uit de vagina. Zaadvloeistof bestaat uit vloeistof uit de prostaat en zaadblaasjes. Dat geheel stolt als het uit de penis komt. Dat stolsel heet coagulum. Uitgestort in de schede vervloeit het met vaginavocht. Dat bedoelt Dr. Lee in zijn rapport met liquidification. Na die vervloeiing maken zich zaadcellen vrij die naar de baarmoeder gaan. Er blijven ook zaadcellen achter; het langst in de achterste schedegroef. De zaadvloeistof in de schede vermindert na ongeveer een half uur tot plus minus 1 ml. **Dat betekent dat die vloeistof na ongeveer een half uur niet of nauwelijks meer in de schede aanwezig is. In dat halve uur kan het door een volgende coïtus naar buiten worden gesleept. In die zin is er versleping van zaadvloeistof mogelijk, maar dus alleen binnen een tijdsbestek van een half uur na de eerste coïtus.** Dat geldt ook ten aanzien van de mogelijkheid van uitpersing ten gevolge van geweld of angst. De zaadcellen zelf blijven langer in de schede. De dode zaadcellen kunnen dagenlang in de schede blijven. **De zaadcellen sec kunnen door een latere coïtus wel naar buiten worden gesleept, maar dan alleen in het vaginale vocht.***

U houdt mij nu voor de brief van de Rechter-Commissaris van 7 juli 1994. Ik zie dat daarin staat dat ook in de vagina sperma is aangetroffen. Ik ben daar bij de beantwoording van mijn vragen niet vanuit gegaan. Het is mij waarschijnlijk eenvoudigweg ontgaan. De beantwoording van vraag 1 wijst daar naar mijn mening ook op. Ik kom nu op het kardinale punt. Ik heb tijdens het proces niet geweten dat er ook sperma was aangetroffen aan de buitenzijde van de vagina, in de vagina en bij de anus. Voorzover dat wel in het proces ter sprake is gekomen, is dat niet tot mij doorgedrongen. Ik heb het sectierapport toen niet gezien en ook het rapport van het Gerechtelijk Laboratorium van 20 mei 1994 heb ik toen niet gezien. Het aantreffen van sperma op andere plaatsen is doorslaggevend geweest voor mijn huidige standpunt. Als ik geweten had, althans mij had gerealiseerd, dat ook op andere plekken dan het bovenbeen sperma was aangetroffen, dan zou ik dezelfde conclusie hebben getrokken, als ik nu trek, namelijk dat de druppel op het bovenbeen afkomstig is van degene die kort voor of ten tijde van het misdrijf een zaadlozing in de vagina van het slachtoffer heeft gehad. Bovendien past een enkele druppel niet bij versleping; dat zou dan een spoor moeten zijn. U vraagt mij waarom dat laatste en de omstandigheid dat de versleping van zaadvloeistof eigenlijk maar binnen ongeveer een half uur kan plaatsvinden, omdat na die periode die vloeistof is gereduceerd tot 1 ml, niet bij het Hof aan de orde zijn geweest in mijn verklaringen. Zoals ik u heb gezegd had ik niet alle informatie over deze zaak. Bij het Hof heb ik naar mijn idee vooral vragen beantwoord van algemeen technische aard, die niet zozeer waren toegespitst op het concrete geval, althans zo heb ik dat ervaren.

Ik ben op de zitting van 27 juni 1995, naar mij bestaat, alleen aanwezig geweest tijdens mijn verhoor. Van de zitting van 7 september 1995 staat mij weinig meer bij. Dat het rapport van Dr. Lee daar ter sprake is geweest herinner ik mij geheel niet. Ik heb dat rapport eerst later van mr. Knoops gekregen. Dat ik dat rapport belangrijk vind, komt doordat Dr. Lee bevestigt dat de liquidification gebruikelijk 10-20 minuten in beslag neemt.

Op een vraag van mr. Knoops antwoord ik dat ik mij bij het Hof wel enigszins voelde gemanoeuvreerd in een positie die ik niet wilde, namelijk in de positie van partij-getuige. Met de vrouwelijke Advocaat-Generaal die vragen stelde tijdens de zitting kon ik niet goed overweg. Noch vóór de zitting, noch daarna heb ik contact gehad met het Openbaar Ministerie. Mijn optreden bij het Hof heb ik als zeer onaangenaam ervaren. Ik herinner mij op een gegeven moment nog dat de Advocaat-Generaal twijfelde aan mijn deskundigheid op een bepaald punt. Daar kan ik slecht tegen en ik dacht alleen maar hoe snel kom ik hier weg. Ik maak mij achteraf wel verwijten dat ik misschien niet steeds even alert ben geweest. Ik heb het gewicht van mijn inbreng in het proces onderschat.

Mr. Knoops vraagt mij nog of ik tijdens het gesprek met de politie op 26 mei 1994 wist of er al dan niet sprake is geweest van een vrijwillig seksueel contact voorafgaand aan het misdrijf. Dat is niet aan de orde geweest en dat heeft mijn oordeel dus toen ook niet beïnvloed. Gelet op wat ik nu weet, zou een dergelijk vrijwillig contact alleen kunnen hebben plaatsvinden binnen een half uur voor het misdrijf, als je er tenminste van uitgaat dat het aangetroffen sperma niet van een dader is. Medisch-technisch gezien is mogelijk dat de coïtus na de dood heeft plaatsgevonden en dat het zaad daarvan afkomstig is.

Aldus voorgelezen en volhard.

T.K.A.B. Eskes

De Raadsheer-Commissaris,

De griffiers,

Ingevolge een bij brief van 25 april 2001 door de getuige-deskundige Eskes aangebrachte correctie is het woord "vrouwelijke" in regel 25 van pagina 3 doorgehaald.

De Raadsheer-Commissaris,

De griffier Schulten,

Zijnde prof. Eskes en de griffier Bakker buiten staat deze doorhaling mede te ondertekenen.,

<p>Commentaar Demo: De verklaring is volkomen raadselachtig. Vermoedelijk is Eskes weer op het verkeerde been gezet, en verkeert hij in de mening, dat er zaadvloeistof op de PD is aangetroffen. De term sperma valt. Dat blijkt tevens vanwege zijn opmerking t.a.v. de mogelijkheid spermatozoïden naar buiten te slepen in combinatie met vaginale vocht.</p>

Hoge Raad 26-06-2001

(vii) Nadat de zaken op 31 mei 1995 en op 26, 27, 28 en 29 juni 1995 door het Hof waren behandeld, heeft het bij tussenarrest van 13 juli 1995 nader onderzoek gelast, onder meer naar de op het slachtoffer aangetroffen haren. Dat tussenarrest houdt dienaangaande het volgende in:

"Het hof acht het wenselijk dat het hof door het Gerechtelijk Laboratorium nader wordt ingelicht over de aangetroffen haren van de trui ad 207, de folie ad 219 en het gekamde schaamhaarmonster ad 226. Met name acht het hof van belang het antwoord op de vraag of door middel van nader onderzoek kan worden vastgesteld of twee of meer van deze haren van dezelfde persoon afkomstig kunnen zijn. Ingeval van bevestigende beantwoording van deze vraag acht het hof zulk een nader onderzoek gewenst. Het hof wenst tevens uitsluitel te krijgen over de vraag of de haar die geduid wordt als het gekamde schaamhaarmonster ad 226 voorwerp is geweest van het DNA-onderzoek, en zo ja tot welke conclusies dat onderzoek heeft geleid. Indien zodanig onderzoek niet heeft plaatsgevonden, acht het hof het gewenst dat - indien mogelijk - dit alsnog wordt verricht".

(viii) Voorts heeft het Hof bij genoemd tussenarrest nader onderzoek gelast naar het aangetroffen sperma. Dat tussenarrest houdt dienaangaande in:

"Het hof acht het wenselijk dat door de verbalisanten van de technische recherche die het stoffelijk overschot van het slachtoffer hebben aangetroffen, nader proces-verbaal wordt opgemaakt en ingezonden aan de procureur-generaal bij dit hof, waarin zo mogelijk een meer nauwkeurige omschrijving wordt gegeven van de op het rechter bovenbeen van het slachtoffer aangetroffen witte geleiachtige substantie, in het bijzonder van de hoeveelheid en de mate van vloeibaar of ingedroogd zijn van de aangetroffen substantie.

Tevens acht het hof het wenselijk dat - indien mogelijk - door het Gerechtelijk Laboratorium eventueel na kennisneming van het nader proces-verbaal, opgemaakt door de technische recherche, alsnog onderzoek wordt verricht naar de samenstelling van deze substantie, in het bijzonder naar de (relatieve) hoeveelheid spermatozoën hierin (...)".

(ix) Bij brief van 9 augustus 1995 aan de Procureur-Generaal bij het Hof heeft het Gerechtelijk Laboratorium meegedeeld dat uit het resultaat van het DNA-onderzoek van het schaamhaar (226) geen eenduidige conclusie kon worden verkregen, maar dat zeer wel mogelijk is dat dat schaamhaar afkomstig is van het slachtoffer.

Die brief houdt ten aanzien van het aangetroffen sperma het volgende in: "De bij de gerechtelijke sectie waargenomen witte gelei-achtige substantie werd op een wattenstaafje veiliggesteld door de patholoog dr. R.Visser. (...) Bij het veiliggestelde spermaspoor op het rechter bovenbeen werden per gezichtsveld circa vijf spermatozoa waargenomen (...)".

Bij afzonderlijke brief van 9 augustus 1995 is door het Gerechtelijk Laboratorium aan de Procureur-Generaal bij het Hof meegedeeld dat de hoofdharen (207) niet pasten in de hoofdhaarpaletten van het slachtoffer en van de aanvragers en voorts dat het zeer wel mogelijk is dat deze hoofdhaardelen van verscheidene personen afkomstig zijn.

(x) Het onderzoek in hoger beroep is hervat op 7 september 1995. Het proces-verbaal van die terechtzitting houdt onder meer in als verklaring van de getuige-deskundige Janssen, wetenschappelijk medewerker, verbonden aan het Gerechtelijk Laboratorium:

"Op dit moment is in Nederland alleen DNA-onderzoek mogelijk op haarwortels, niet op de overige delen van een haar".

Het Hof heeft bij op die terechtzitting genomen tussenbeslissing het wenselijk geoordeeld "dat wordt onderzocht of een DNA-onderzoek op de haar, aangetroffen op de trui ad 207, mogelijk is en dat, als die mogelijkheid zal blijken te bestaan, een dergelijk onderzoek plaatsvindt".

(xi) Het naar aanleiding van die vraagstelling van het Hof door het Gerechtelijk Laboratorium aan de Procureur-Generaal uitgebrachte rapport van 18 september 1995 houdt omtrent de mogelijkheid van het door het Hof beoogde DNA-onderzoek niets in.

4.7. In zijn eindarresten heeft het Hof geen oordeel gegeven omtrent de mogelijke herkomst van het sperma. Het was daartoe ook niet gehouden.

In die arresten ligt wel als zijn oordeel besloten dat de omstandigheid dat het aangetroffen sperma niet van de aanvragers afkomstig kon zijn niet afdoet aan de overtuigende kracht van het gebezigde bewijsmateriaal en niet onverenigbaar is met de bewezenverklaring.

Aan de in hoger beroep door prof. Eskes afgelegde verklaringen kan als mogelijke feitelijke toedracht worden ontleend dat het op het rechterbovenbeen van het slachtoffer aangetroffen sperma afkomstig was van een eerder, niet met de onderhavige verkrachting verband houdend, seksueel contact van het slachtoffer met een derde, en dat dat sperma daarna door de aanvragers bij hun seksueel contact met het slachtoffer uit haar vagina op haar rechterbovenbeen is terechtgekomen ("versleept"). Het kan daarom niet anders zijn dan dat het Hof bij zijn beraadslaging omtrent de overtuigende kracht van het de aanvragers belastende bewijsmateriaal - in navolging van het door het Openbaar Ministerie in eerste aanleg en in hoger beroep ingenomen standpunt - die toedracht voor wat betreft de herkomst van dat sperma en van de overige spermasporen niet dermate onwaarschijnlijk heeft geoordeeld dat de hiervoor onder 4.5.1 genoemde bijzonderheid aan een bewezenverklaring in de weg stond, terwijl voorts aannemelijk is dat het Hof dat oordeel heeft gebaseerd op de in hoger beroep door prof. Eskes afgelegde verklaringen.

4.8. Het thans aan de aanvragen ten grondslag gelegde oordeel van prof. Eskes komt erop neer dat het op en in het lichaam van het slachtoffer aangetroffen sperma afkomstig moet zijn van het seksueel contact dat heeft plaatsgevonden ten tijde van de onderhavige verkrachting en dat het hoogst onwaarschijnlijk is dat het buiten de vagina aangetroffen sperma afkomstig is van een eerdere coïtus en bij die verkrachting is "versleept".

4.9. Prof. Eskes heeft bij zijn verhoor door de Raadsheer-Commissaris op 19 april 2001 in de kern het volgende verklaard.

Hij, Eskes, heeft bij het geven van zijn oordeel in hoger beroep niet de beschikking gehad over het sectierapport en de rapporten van het Gerechtelijk Laboratorium. Hij heeft niet geweten, althans is bij zijn oordeelsvorming zich er niet van bewust geweest, dat ook elders dan op het rechterbovenbeen, dus ook rond en in de vagina van het slachtoffer, sperma was aangetroffen. Het beeld van die gezamenlijkheid van sporen brengt hem thans tot de conclusie dat het aangetroffen spermaspoor op het rechterbovenbeen afkomstig moet zijn van degene die ten tijde van de tenlastegelegde en bewezenverklaarde delicten een zaadlozing in de vagina van het slachtoffer heeft gehad. Dat laatste leidt hij voorts af uit de omstandigheid dat versleping door een coïtus van zaadvloeistof die afkomstig is van een eerdere coïtus wel mogelijk is, maar alleen binnen ongeveer een half uur na de eerste coïtus, omdat de **zaadvloeistof** in de schede na dat tijdsbestek is gereduceerd tot plusminus 1 ml.

Commentaar Demo: Bovenstaande met mijn nadruk. Kennelijk verkeert Eskes in de veronderstelling, dat er zaadvloeistof op de PD is vastgesteld. Dit contra de technische gegevens. De aanwezigheid van vaginaal vocht in de versleepte vloeistof is door Janssen aangegeven.
--

4.10.2. Het aan de aanvragen ten grondslag gelegde oordeel van prof. Eskes berust bovendien daarop dat naar hij in de onderhavige herzieningsprocedure gemotiveerd heeft uiteengezet versleping door een coïtus van **zaadvloeistof** die van een eerdere coïtus afkomstig is slechts mogelijk is binnen een tijdsbestek van een half uur na die eerdere coïtus.

Waar aan de door prof. Eskes in hoger beroep afgelegde verklaringen de gevolgtrekking kon worden ontleend dat een zodanige "versleping" ook na genoemd tijdsbestek van een half uur kan plaatsvinden, moet thans worden geoordeeld dat die gevolgtrekking onjuist is.

4.11. Als grondslag voor een herziening kan, voorzover hier van belang, krachtens het eerste lid aanhef en onder 2°, van art. 457 Sv slechts dienen een door opgave van bewijsmiddelen gestaafde omstandigheid die de rechter niet is gebleken en die op zichzelf of in verband met de vroeger geleverde bewijzen met de uitspraak niet bestaanbaar schijnt in die voege dat het ernstig vermoeden ontstaat dat, ware zij bekend geweest, het onderzoek der zaak zou hebben geleid tot vrijspraak van de veroordeelde.

De hier bedoelde grondslag voor een herzieningsaanvraag hierna als "novum" aan te duiden - kan slechts een omstandigheid van feitelijke aard betreffen. Een mening, overtuiging of gevolgtrekking kan in het algemeen niet als een zodanige feitelijke omstandigheid worden aangemerkt. Dat brengt mee dat het oordeel van een deskundige in beginsel slechts als een novum kan gelden voorzover daarbij wordt uitgegaan van feiten en/of omstandigheden van feitelijke aard welke niet bekend waren dan wel niet geacht kunnen worden bekend te zijn geweest aan de rechter die de uitspraak, waarvan herziening wordt gevraagd, heeft gewezen. In beginsel, omdat bijzondere omstandigheden, als in het onderhavige geval, kunnen meebrengen dat daarover anders moet worden geoordeeld.

4.12. Het onderhavige geval wordt hierdoor gekenmerkt dat het, naar hiervoor onder 4.6 tot en met 4.8 is overwogen, niet anders kan zijn dan dat het Hof bij de beoordeling van de overtuigende kracht van de gebezigde bewijsmiddelen in aanmerking heeft genomen dat het aangetroffen sperma waarschijnlijk afkomstig was van een eerder, niet met de onderhavige verkrachting verband houdend seksueel contact van het slachtoffer met een derde, terwijl het de mogelijkheid van een zodanige feitelijke toedracht heeft ontleend aan het in hoger beroep door prof. Eskes gegeven oordeel. Het door die deskundige in de strafzaken gegeven oordeel staat dus in rechtstreeks verband met de bewezenverklaringen.

Onder die omstandigheden kan het thans aan de aanvragen ten grondslag gelegde oordeel van prof. Eskes, hierop neerkomende dat genoemde mogelijkheid hoogst onwaarschijnlijk is, als een novum worden aangemerkt. Daarbij kan in het midden blijven of prof. Eskes zelf enig verwijt treft van de omstandigheid dat hij zich van bepaalde gegevens die de rechter destijds wel bekend waren - niet bewust is geweest, omdat zulks voor het oordeel dat sprake is van een novum niet van belang is.

Datzelfde geldt ten aanzien van de omstandigheid dat in het ongewisse is gebleven waarom prof. Eskes ten overstaan van het Hof zijn oordeel omtrent het tijdsbestek waarin de door hem bedoelde "versleping" mogelijk is, niet heeft gespecificeerd als hiervoor onder 4.10.2 is weergegeven.

4.13. De aanvragers zijn veroordeeld ter zake van het medeplegen van doodslag en het medeplegen van verkrachting. De door het Hof gebezigde bewijsmiddelen houden in dat het bewezenverklaarde medeplegen van doodslag is gepleegd in onmiddellijke aansluiting op en samenhangend met het bewezenverklaarde medeplegen van verkrachting.

Hetgeen hiervoor onder 4.1 tot en met 4.12 is overwogen leidt tot het oordeel dat aan het aan het tweede onderdeel van de aanvragen ten grondslag gelegde oordeel van de deskundige prof. Eskes, zoals door hem nader toegelicht, een ernstig vermoeden valt te ontlenen dat het Hof, ware het daarmee bekend geweest, de aanvragers van de hun tenlastegelegde en bewezenverklaarde feiten, gelet ook op de samenhang tussen die feiten, zou hebben vrijgesproken.

Commentaar Demo: In feite is de herziening te danken aan een spraakverwarring en onbekendheid van Eskes met het gegeven, dat er geen zaadvloeistof was.

Requisitoir PG Leeuwarden 9 April 2002

3. Versleping en indroging

3.1. Druppel?

Dat de deskundige Eskes zijn sleeptheorie in casu niet langer aannemelijk acht heeft, als we kijken naar het verhoor bij de raadsheer-commissaris bij de Hoge Raad, te maken met de kwestie van de indrogingstijd van sperma. Daarnaast - aldus stelt Eskes bij zijn verhoor door uw hof - zou er in dit concrete geval geen druppel, maar een spoor zichtbaar moeten zijn geweest. Hij lijkt dit te ontleen aan de inzichten van de deskundige Brinkmann. (zie onder andere pagina 7 van diens deskundigenbericht) Waarom er een spoor zichtbaar zou moeten zijn kan Eskes zelf niet wetenschappelijk of anderszins vanuit zijn deskundigheid onderbouwen.

Hij zou het, zo antwoordde hij op een van mijn vragen, op het internet moeten opzoeken. Hij heeft van dit thema als gynaecoloog in elk geval naar mijn mening niet zo vreselijk veel verstand. De vraag hoe sperma zich gedraagt behoort namelijk niet tot het domein van een vrouwenarts.

Voorts is het uiterst kwestieus of we de geleachtige substantie die is aangetroffen wel als druppel kunnen aanduiden. Het spoor is slechts zeer globaal in ogenschouw genomen en absoluut niet grondig naar vorm, en overigens ook niet naar samenstelling, geanalyseerd. Bij zijn verhoor door uw hof spreekt de heer Benne over een ovaal. Het lijkt me al met al verstandig voorzichtig om te gaan met uitspraken over de vorm van het spoor toen het op de plaats van het delict werd aangetroffen. Al even voorzichtig moeten we zijn waar het gaat om de consequenties die aan de vermeende vorm zouden moeten worden verbonden.

Uitspraken van de heer Eskes op dit punt dienen in elk geval niet al te serieus worden genomen. Van de vorm of het gedrag van vocht dat uit de vagina komt heeft een gynaecoloog als gezegd geen verstand.

3.2. Indrogingstijd

In deze procedure is tot dusverre voor de verdediging kennelijk een zo kort mogelijke indrogingstijd van sperma cruciaal geweest.

Men mag zich daarin wellicht enigszins gesteund voelen door de curieuze herzieningsbeslissing door de Hoge Raad maar ik blijf het gehamer op het aambeeld van korte indrogingstijden als ontlastend voor de beide heren volstrekt onbegrijpelijk vinden, wanneer we deze casus in aanmerking nemen.

Ik licht dat uiteraard nog toe.

Als we praten over indrogingstijd van sperma en ander vaginaal materiaal dient mijns inziens nogmaals vooropgesteld te worden dat de deskundigheid van de heer Eskes als gynaecoloog ook op dit punt kwestieus is.

Hij is trouwens zelf de eerste om dat toe te geven.

Tijdens de zitting van het Gerechtshof Arnhem d.d. 07 september 1995 stelde hij:

Ik ben geen specialist op het gebied van indroging van sperma.

Ook de heer Brinkmann (deskundigenbericht 08 februari 2002): meent dat dit geen kolfje naar de hand van gynaecologen is:

Hij stelt:

Relevantes Erfahrungswissen durfte weder in der Gynakologie, noch in der Andrologie oder Rechtsmedizin in ausreichendem Mabe vorhanden sein.

En naar aanleiding van een indrogingsexperiment maakt hij korte metten met met de analyse van Eskes.

*Selbst fur die Trocknung eines kleinen 50mL - Tropfens benoetigten wir ca 45 Minuten.
Wir vermuten, dass Dr. Eskens und Dr. Lee ihre Zeitangaben auf reine Schaetzung gestutzt haben.*

Een mogelijke versleping van sperma uit de vagina is, aldus Eskes, die rekening houdt met de inzichten van Lee, slechts mogelijk indien het sperma kort tevoren is aangebracht.

Een mogelijk vrijwillig contact tussen Christel en de tot dusverre onbekende persoon van wie het sperma afkomstig is moet dus, aldus Eskes, vlak voor haar dood hebben plaatsgehad.

Deze overigens aanvechtbare opinie zou slechts van belang zijn indien we van een zuiver spermaspoor zouden moeten uitgaan.

Dat is mijns inziens evenwel niet het geval.

3.3. Geen spermavlek. Andere indrogingstijden

Inderdaad is sperma in de vlek aangetroffen. Daarmee is echter niet gezegd dat het ook een pure spermavlek is. Toen de patholoog Visser sectie verrichtte - en dat was de volgende dag om 11.00 uur - nam hij vloeibaarheid van de vlek waar. (Sectierapport 3 februari 1994, pagina 7 samenvatting onder h):

Hij spreekt van:

Enig grijswit gekleurd, deels ingedroogd vocht/materiaal in de schaamstreek...

Tijdens de zitting van uw hof heeft de heer Eskes aan het waarnemingsvermogen van de heer Visser getwijfeld. Dat lijkt me gezien de reputatie van deze secure deskundige, in samenhang met de indruk die hij hier ter zitting heeft gemaakt en het feit dat ook anderen een vorm van vloeibaarheid waarnemen, een bizarre en onhoudbare aantijging van de kant van de heer Eskes. Als de vlek inderdaad niet was ingedroogd is dat nu ineens voor Eskes ook een mysterie. (Proces-verbaal terechtzitting 11 februari 2002, vervolgblad 27)

Voor mij blijft een mysterie dat op de plek van de misdaad een half ingedroogde vlek is geconstateerd en dat dit na 24 uren nog zo is.

Een hypothese van Eskes is dat er mogelijk nog vocht door broei tussen de benen is overgebleven. (Proces-verbaal terechtzitting 11 februari 2002, vervolgblad 27)

Ik kan alleen bedenken dat het op elkaar liggen van de benen, samen met het snel bewaren op koeltemperatuur, verdamping heeft tegengehouden.

Deze hypothese kan echter worden gefalsificeerd door hetgeen de heer Benne hier ter zitting over het inpakken en vervoeren van het slachtoffer heeft opgemerkt. (Proces-verbaal terechtzitting 15 februari 2002, vervolgblad 25):

Het slachtoffer is op een gegeven moment afgevoerd in een lijkenzak. Die lijkenzak wordt in een brancard met een polyester omhulsel getild. Daarbij is uitermate zorg besteed aan het niet verstoren van het spoor op het rechterdijbeen door er voor te zorgen dat de zak niet op dat spoor kwam.

Verder stelt de heer Benne:

Het slachtoffer is opgetild en dan verandert er iets aan het lichaam. Op het andere been is niet van een dergelijk spoor gebleken

Inderdaad zouden er bij de door heer Eskes gestipuleerde broei ook op andere plaatsen op het been sporen moeten zijn aangetroffen. Dat de vlek niet geheel was ingedroogd is reuze opmerkelijk. Immers het lichaam van het slachtoffer was afgedekt en daarna verpakt. Niettemin neemt als gezegd de heer Visser een slechts gedeeltelijk ingedroogde substantie waar. Ook de andere bij de sectie aanwezige personen zagen dat de vlek vloeibaar was. In het technisch journaal lezen we in een mutatie d.d. 12 januari 1994, 11.15 uur

Fons GL (Koks) deelt tel mede.... De uitwendig aangetroffen sperma was nog kleverig en nauwelijks ingedroogd

Wanneer het om een zuiver spermaspoor was gegaan zou de vlek, aldus ook Lee en in diens voetspoor Eskes, al lang en breed ingedroogd moeten zijn geweest. Datzelfde valt af te leiden uit het experiment van de heer Brinkmann, Hij stelt:

Spatestens 60 Minuten nach Setzen der Spur müsste demnach der Trocknungsvorgang bei einem kleinen Tropfen (ca. 50mL) abgeschlossen gewesen sein.

Duidelijk is dus dat we hier niet te maken hebben met een zuiver spermaspoor maar evidentelijk met een ander spoor, mogelijk bestaande uit cervixslijm dat mede sperma bevat, maar hoe dan ook evidentelijk geen spermaspoor. De klinisch chemicus Janssens van het Rijnstateziekenhuis berichtte op 26 februari 2002 naar aanleiding van een aantal boeiende experimenten:

Menselijk sperma is vrij vloeibaar, verspreidt zich over een oppervlak en verdampt op een oppervlak vrij snel (0,5 ml in ca. 1,5 uur) Menselijk cervixslijm is een taai gel, verspreidt zich niet over een oppervlak en verdampt in dat geval vrij traag (0,5 ml. In 5,5 uur).

Ook de deskundigen Barten en Van Seumeren komen tot de slotsom dat er van een zuiver spermaspoor geen sprake is (deskundigenbericht van 19 maart 2002).

Zij concluderen:

Op grond van het gevonden lage aantal spermacellen per gezichtsveld, de trage indroging en het niet vervloeien van het materiaal komen wij tot de conclusie, dat het hier zeer waarschijnlijk moet hebben gegaan om cervixslijm.

Met name mevrouw Van Seumeren heeft gisteren voor uw hof gewezen op de hardnekkige aanwezigheid van cervixslijm, dat onder omstandigheden zelfs wel veertien dagen viscoos blijft.

Naast de mogelijkheid van versleping van dit met sperma vermengde slijm, wijzen zij, evenals de heer Eskes dat trouwens al deed, op de mogelijkheid van uitpersen.

Barten en Van Seumeren achten de stelling van Eskes dat hier om een " recente depositie van sperma, c.q. ejaculaat" zou moeten gaan, al met al niet houdbaar.

Als het niet om een zuiver spermaspoor gaat gelden inderdaad geheel andere indrogingstijden, hetgeen dit praktijkvoorbeeld ook aantoont.

En bovendien is dan zonneklaar, althans volstrekt voor de hand liggend, dat de substantie uit de vagina is overgeheveld.

De suggestie van de niet in sperma gespecialiseerde gynaecoloog Eskes dat het hier om een nadruppel van de auteur van het sperma ging kan dan ook naar het rijk der fabelen verwezen worden.

Bij het onderzoek naar de samenstelling van de vlek en het overige materiaal dat in het lichaam is aangetroffen is de aandacht - en dat was met alles wat men toen wist ook niet onbegrijpelijk - puur gericht geweest op de factor sperma.

Zo verklaarde de deskundige Janssen van het NFI hier bij uw hof:

In de meeste gevallen kijken we of we spermacellen vinden en doen we geen onderzoek naar vaginale epitheelcellen

Het residu is al met al niet in zijn geheel en in elk geval niet grondig onderzocht en kan nu ook niet meer nader worden onderzocht. **(noot: Janssen heeft aanvullend en veel duidelijker verklaard hieromtrent - Conclusie Mr Wortel Zitting: 13 februari 2001 nr. 44)**

Gezien het feit dat de vlek bijna een dag na de levensberoving, ondanks verpakking en vervoer, nog vloeibaar was, is mijn conclusie als eenvoudige jurist, overigens in het voetspoor van de echte specialisten, dat het hier mede om een andere vaginale substantie, bijvoorbeeld cervixslijm, gaat.

En een dergelijke substantie moet dan onvermijdelijk uit de vagina zijn versleept. Er was dus een eerder sexueel contact van Christel Ambrosius met degene die ook een aantal haren en een bloedvlekje als sporen heeft achtergelaten.

De niet steeds door expertise gevoede intuïtie in 1994 van de in deze procedure enigszins zwalkende heer Eskes blijkt dan ook bij nader inzien perfect te zijn geweest.

Een gemengde uit de vagina afkomstige substantie kan, afhankelijk van de vaststelling van de beweeglijkheid van het sperma dat daarin voorkomt, bij versleping of uitpersing afkomstig zijn van een vrijwillig contact dat bijvoorbeeld een dag eerder heeft plaatsgevonden.

3.4. Geen sperma in de slip. Vrijwillig contact

In het slipje van het slachtoffer is geen sperma aangetroffen. Dit ondanks het feit dat zij een tochtje op haar mountainbike van ongeveer vijf minuten had gemaakt naar het huisje van oma.

Deskundige Brinkmann had sperma in de slip verwacht. Ook de deskundige Van Seumeren, zo hoorden we gisteren, heeft op dit punt vraagtekens, waarbij ook zij aantekent dat de aanwezigheid van sporen uiteraard meer zegt dan de afwezigheid daarvan.

De andere deskundigen die zijn geraadpleegd vinden de afwezigheid van sperma minder vreemd. We weten natuurlijk ook niet hoe lang Christel Ambrosius de bewuste slip al aan had. De heer Eskes schreef over dit thema aan de rechter-commissaris te Zutphen op 14 juli 1994 het volgende:

Bij fietsactiviteit kunnen de bekkenbodemspieren de vagina-inhoud "poolen" in de achterste schedehelft.

Ook op 11 februari j.l. heeft de heer Eskes voor uw hof in die zin verklaard:

Het niet vinden van zaad in een slipje hoeft niet te betekenen dat zich in de vagina geen zaad bevindt

Mijn conclusie uit het voorafgaande is dat in casu versleping van het vocht dat op het bovenbeen van het slachtoffer is aangetroffen mogelijk is na een vrijwillig sexueel contact dat bijvoorbeeld een dag van tevoren geheel vrijwillig heeft plaatsgevonden, ook indien het slachtoffer nadien een korte fietstocht gemaakt heeft.

Op het punt van het ontbrekende sperma in de slip is de heer Eskes als specialist met betrekking tot het vrouwelijk lichaam een betrouwbare deskundige. Eskes ziet geen problemen op dit punt.

Bij de voor de hand liggende theorie van versleping na een eerder sexueel contact lijkt het vreemd dat de toenmalige partner van het slachtoffer nog nimmer is gevonden. Christel Ambrosius was, zo blijkt uit de stukken en trouwens ook uit de gevonden sporen, een levenslustig en charmant meisje dat veel vriendjes had. Het is op zichzelf bepaald niet onaannemelijk dat zij kort tevoren een of meer vrijwillige seksuele contacten heeft gehad.

Ook is niet onaannemelijk dat degenen die de sporen hebben achtergelaten er nu voor terugdeinzen zich bij justitie te melden of ervoor kiezen hun betrokkenheid bij een vrijwillig contact te ontkennen.

Ook is mogelijk dat de vriend naar het buitenland is vertrokken. In het najaar van 2001, toen de zaak hier in behandeling werd genomen, is de heer L. uit Portugal als een mogelijk vrijwillige leverancier van sporen naar voren gekomen. Ik merk daarbij nog op dat ik het niet begrijpelijk vind dat indertijd niet meer aandacht aan de persoon L. is besteed. Een rechtshulpverzoek richting Portugal dat enige maanden geleden is uitgegaan heeft voorsnog helaas geen resultaat opgeleverd. Wij zien echter in de heer L. zeer zeker een kandidaat voor het auteurschap van het zonneklaar nadien door de daders versleepte althans uit de vagina van Christel afkomstige vocht op het bovenbeen. Andere interessante hypothesen met betrekking tot de persoon van de vrijwillige donor konden door het omvangrijke (nadere) DNA-onderzoek worden gefalsificeerd.

Ik teken bij dit alles nog aan dat de persoon van de vrijwillige donor in deze procedure natuurlijk niet de hoofdrol speelt.

Het gaat dezer dagen om de vraag of de heren d.B. en V. zich aan doodslag en verkrachting hebben schuldig gemaakt

3.5. Eerherstel voor de sleeptheorie. Het novum in nieuw perspectief.

Na een eerder vrijwillig contact van de sexueel actieve Christel Ambrosius kan naast diens uitpersingstheorie ook de verslepingstheorie van de heer Eskes, nu we moeten vaststellen dat van een zuiver spermaspoor geen sprake is geweest, in mijn visie zeker dienen ter verklaring van de vlek die op het been van Christel is aangetroffen.

Bij een langduriger indrogingstijd komt het novum namelijk in een geheel ander daglicht te staan.

De heer Eskes heeft verklaard dat versleping uit de vagina mogelijk is en dat er geen sperma in het slijpje hoeft voor te komen.

En van indrogingstijden heeft hij naar eigen zeggen geen verstand.

Hij laat zich leiden door de gebrekkige conclusies van de heer Lee, die van een zuiver spermaspoor uitgaat.

Bij een vlek van - deels - andere samenstelling met een veel langere indrogingstijd, zoals in casu, kan het oorspronkelijk betoog van Eskes echter op de kernpunten standhouden.

Het novum is geen novum meer.

4.5.1. Sporen

Gedurende het opsporingsonderzoek is een aantal sporen veiliggesteld. Veelbesproken in dit verband is een aantal vezels. Het gaat om bruine en roze vezels. Op een housebroek van d.B. zijn drie vezels aangetroffen en daarbij is sprake van een combinatie van de twee kleuren die ook in een uniek matje en vloerkleedje van de oma van Christel voorkwamen. Lange tijd is aangenomen dat dit het enige technische bewijs was dat de beide heren aan de plaats van het delict lieerde

Het onderzoek in 1994 wees uit dat de onderzochte vezels technisch niet te onderscheiden waren van vezels uit het vloerkleed en de mat in het huis van de oma van Christel. Onderzoek met verfijndere technieken, die in 1994 nog [niet?] beschikbaar waren, heeft uitgewezen dat er wel degelijk onderscheid valt te maken.

Ik meen dan ook dat het vezelspoor met de kennis van nu niet voor het bewijs kan worden gebezigd.

Gerechtshof Leeuwarden uitspraak 24-04-2002

Soort procedure: Hoger beroep

24. De in de rapporten van het Gerechtelijk Laboratorium van 25 mei 1994 en 19 juli 1994 tot uitdrukking gebrachte betrekkelijkheid van de louter op basis van visuele waarneming geconstateerde overeenkomst tussen de op de housebroek van H.d.B.aangetroffen vezels en de vezelmateriaal waaruit de mat (svo 330) en het vloerkleed (svo 334) zijn vervaardigd, wordt nog eens benadrukt door de resultaten van het onderzoek naar de chemische samenstelling van de roze wolvezel, aangetroffen op de housebroek van H.d.B.en de roze wolvezels, verwerkt in de mat en het vloerkleed. Uit dit onderzoek blijkt dat de wolvezel, aangetroffen op de housebroek van H.d.B., van andere chemische samenstelling is dan de roze wolvezels verwerkt in de mat en het vloerkleed. In het rapport van het Nederlands Forensisch Instituut van 25 maart 2002 wordt daarom de conclusie getrokken, dat op basis van dit nader onderzoek geen relatie kan worden aangetoond tussen de housebroek van H.d.B.en de mat (svo 330) en het vloerkleed (svo 334).

Commentaar Demo: dit was het enige relevante spoor om de verdachtmakingen te kunnen billijken.

73. Uit de verklaringen van [getuige 17], [getuige 18], de broer van C.A. en haar moeder blijkt het volgende. Op 7 januari 1994 omstreeks 23.30 uur is C.A. met haar vriendin [getuige 17], de zus van [getuige 17], [getuige 18], en de Portugees L., de vriend van [getuige 18], naar de bar Twinns te Ermelo gegaan. Tegen 1.30 uur de volgende dag, dus op 8 januari 1994, werd C.A. door [getuige 17] thuis afgezet. Die dag ging men omstreeks 12.00 uur naar Amsterdam. Vervolgens werd een bezoek aan Volendam gebracht. Omstreeks 18.00 uur was men weer in Putten. 's Avonds is men **omstreeks 23.15 uur** met zijn vieren naar de bar Twinns gegaan en daarna naar de bar Zazu te Harderwijk. Omstreeks 4.00 uur is men daar vertrokken. Omstreeks 4.30 uur werd C.A. thuis afgezet. Ze werd door haar moeder binnengelaten. Dezelfde dag - 9 januari 1994 - belde [getuige 17] omstreeks 14.10 uur met C.A. om haar te vragen of ze ook met haar, [getuige 18] en L. meeding naar Het Loo. C.A. wilde niet omdat ze geen zin had zich aan te kleden. [getuige 17] en [getuige 18] zijn toen met L. naar het Loo geweest. Om 17.15 uur hebben ze hem op de trein gezet. C.A. is omstreeks 16.05/16.10 uur op een roze mountainbike vertrokken.

Commentaar Demo: Dit tijdstip werd in PuttenII vervroegd om RP meer verdacht te kunnen maken.

75. Daar komt nog het volgende bij. H.d.B.heeft verklaard dat hij wel met zijn geslachtsdeel in de vagina van C.A. is geweest maar dat hij geen zaadlozing heeft gehad. Dat laatste zou ook gelden voor W.V., die daarover zelf overigens niet verklaart. Dat beiden geen zaadlozing zouden hebben gehad strookt met het feit dat het DNA van het sperma aangetroffen in de vlek op het rechterbovenbeen en in de vagina van C.A. niet overeenkomt met het DNA van H.d.B. en W.V.. Tegen die achtergrond heeft een aantal deskundigen zich over de vraag gebogen of het mogelijk is, dat de vlek op het rechterbovenbeen van C.A. daar terecht kan zijn gekomen doordat sperma bij het terugtrekken van de penis uit de vagina is meegenomen naar buiten de vagina en daar zo - door wat in het proces verslepen is gaan heten - terecht is gekomen. Hoewel uit de rapporten en verklaringen van de deskundigen naar voren komt, dat het zogenaamde verslepen van sperma technisch gesproken niet kan worden uitgesloten, wijst - aldus enkele deskundigen - met name het ontbreken van een zogenaamd sleepspoor op het tegendeel. Bovendien - aldus de deskundigen - neemt de mogelijkheid van versleping met het verstrijken van de tijd na de zaadlozing sterk af. De deskundigen [deskundige 4] en [deskundige 5] noemen in hun rapport van 17 januari 2002 een periode van 24 uur na de gemeenschap gedurende welke periode nog versleping van sperma zou kunnen plaatsvinden. De deskundige [deskundige 6] noemt in zijn rapport van 14 juli 1994 een periode van enige uren na de coïtus en in zijn verklaring van 19 april 2001 een periode van een half uur.

De deskundigen [deskundige 7] en [deskundige 8] sluiten niet uit dat de spermahoudende vlek op het bovenbeen van C.A. daar is terecht gekomen door versleping, doch zij achten minstens zo waarschijnlijk dat deze vlek daar terecht is gekomen door uitpersing.

Commentaar Demo: Het Hof verzuimt in te gaan op de problematiek betreffende het milieu waarin zich de spermatozoïden bevonden.

76. Een en ander brengt het hof tot het oordeel dat het onwaarschijnlijk is, dat de oorsprong van het sperma in de vagina van C.A. en van de vlek op haar rechter bovenbeen moet worden gezocht in gemeenschap die heeft plaatsgevonden voordat zij op 9 januari 1994 omstreeks 16.15 uur bij Driewegenweg 41 aankwam en dat de vlek op het rechter bovenbeen daar door versleping van sperma uit die gemeenschap is terechtgekomen.

Commentaar Demo: Volkomen willekeurige selectie van de beschikbare deskundigen-verklaringen, zie het requisitoir van Van Der Neut. Het scenario uitpersing wordt niet besproken, terwijl het in 75. nadrukkelijk en onweersproken aan de orde komt.

Telegraaf van 23 mei 2008

Jolande van der Graaf

'Justitie blunderde in Putten'

AMSTERDAM - In de eerdere onderzoeken naar de Puttense moordzaak hebben politie, justitie en het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) kapitale blunders gemaakt met forensische sporen waardoor de werkelijke moordenaar van Christel Ambrosius al die jaren vrijuit kon gaan.

Dat zegt de Amsterdamse advocaat Geert-Jan Knoops, die de in 2002 vrijgesproken Herman Du Bois en Wilco Viets bijstaat. Zo blijkt een deskundige van het NFI pal na de in januari 1994 gepleegde moord in het slipje van Christel een minuscuul bloedvlekje te hebben aangetroffen met dna dat niet van de toen verdachte Du Bois en Viets is.

Knoops: "Dat is pas gemeld in 2002 en nooit in het dossier gekomen. Toen ik destijds de NFI-deskundige hoorde, verklaarde zij in aantekeningen te hebben gezet het bloedspootje te hebben gevonden. Jarenlang is dit niet verteld, dat is een grote slordigheid. Het NFI dient alle sporen te melden, belastend of ontlastend."

(..)

Commentaar Demo: De slip was schoon, gewoon omdat de onderzoeksresultaten van de slip niet volledig waren gerapporteerd. Met name is de aanwezigheid van een DNA-spoor relevant. De fout is echter niet hersteld, in de rest van het dossier vinden we hierover niets terug.

Requisitoir Zutphen 26 Augustus 2009

Mr. J.M. Fröberg Officier van Justitie

pg 10

Hoe zit het met de nagels die opeens in 2008 opdoken? Dat weten we niet. Of er nagelvuil is geweest of alleen maar nagels is zonder onderliggende administratie niet meer vast te stellen. In het sectierapport staat geen opsomming van de genomen monsters. In het rapport van 20 mei 1994 wordt nagelvuil genoemd¹⁴.

Wat we wel weten uit onderzoek, is dat het slachtoffers nagels waren **waaronder** materiaal van verdachte zit. De keten van bewijs is zoals gezegd doorbroken maar dit heeft geen consequenties voor bewijs tegen verdachte in deze strafzaak. Er is namelijk – anders dan dat hij deze sporen op de plaats delict heeft achtergelaten – geen enkele andere verklaring waarom juist steeds zijn DNA in dat materiaal is aangetroffen.

Commentaar Demo: klassiek voorbeeld van vooringenomenheid.

Het is van belang in het achterhoofd te nemen dat materialen als sperma en bloed in deze strafzaak belangrijker zijn dan haren en contactsporen. Van haren en contactsporen is niet te bepalen wanneer deze zijn aangebracht. Bovendien zijn deze sporen gemakkelijk overdraagbaar van de ene naar de andere persoon. Van bloed zou dat nog kunnen als het gaat om een substantiële hoeveelheid en vers is. Hier is het bloedvlekje pas in 2002 ontdekt en **het was erg klein**.

pg 12 ev

1. SPERMASPOOR BOVENBEEN/BUITENZIJDEN VAGINA (AWA#900)

Dit spoor is op de plaats delict op het rechterbovenbeen aangetroffen en bij de sectie op 10 januari 1994 bij het NFI veiliggesteld en bemonsterd. Het wordt omschreven als vloeibare druppel, aan de randen deels ingedroogd¹⁶. Het autosomale profiel van dit spoor komt volledig overeen met het autosomale profiel van verdachte¹⁷.

Het y chromosomale profiel komt volledig overeen met het y chromosomale profiel van verdachte¹⁸. **Het mtDNA profiel komt niet overeen met dat van verdachte of slachtoffer¹⁹.**

2. SPERMASPOOR INGANG VAGINA (AWA#901)

Dit spoor is veiliggesteld en bemonsterd bij de sectie op 10 januari 1994 bij het NFI. Het autosomale profiel komt volledig overeen met het profiel van verdachte²⁰. Op 1 locus zit een vermenging met een ander kenmerk nummer 18 dat van het slachtoffer kan zijn. **Van dit spoor is een mtDNA profiel gemaakt dat afkomstig is van een onbekende donor²¹.**

3. GEKNIPTEN NAGELS SLACHTOFFER (SVO 227a/228a).

²²De nagels moeten bij de sectie zijn veiliggesteld. In de stukken van het NFI zelf wordt echter alleen gesproken van nagelvuil met de SVO nummers 227 en 228.

Het nagelvuil en/of de nagels zijn destijds onderzocht op vezels, maar een DNA onderzoek was toen nog niet mogelijk²³. De nagels waren goed bewaard en zijn in maart 2008 onderzocht door IFS. Er is bloed onder de nagels van de rechterhand (FZA 500) aangetroffen en het spoor komt volledig overeen met het autosomale profiel van verdachte. Om bevestigd te krijgen dat dit zo lang na dato wel de nagels van het slachtoffer waren, is ook een vergelijking gedaan met het profiel van het slachtoffer. Dit kwam overeen met materiaal aangetroffen op de nagels²⁴. **IFS die deze nagels heeft onderzocht, zegt dat het autosomale profiel van verdachte afkomstig moet zijn van het bloed, zodat het bloedvlekje van verdachte is. Ook het Y chromosomale profiel komt volledig overeen met dat van verdachte²⁵.**

Commentaar Demo: Zonder nadere analyse (mtDNA) kan zoiets helemaal niet worden vastgesteld. De nagel kan in sperma gedoopt zijn. (Iemand, die zich dat niet kan voorstellen is vermoedelijk asexueel).

4. HAAR #22.

Deze haar is veilig gesteld tijdens de sectie, door het schaamhaar van het slachtoffer te kammen. De haar is niet gewassen. Van de haarwortel is een autosomaal DNA profiel gemaakt met de in 1994 gebruikte HLADQ α methode. Dit was een mengprofiel. In 2002 is van een ander stukje van dezelfde haar door het FLDO een autosomaal profiel gemaakt met de STR methode. Dit bestaat uit een profiel van 7 kenmerken²⁶.

De DNA profielen van haar #22 en het profiel van verdachte vertonen opvallende gelijkenissen, maar omdat er ook verschil is, is er sprake van een non-match. Deze haar heeft een Y chromosomaal profiel dat overeenkomt met het Y chromosomale profiel van verdachte op 9 kenmerken²⁷. **Het mt profiel is hetzelfde als dat van het slachtoffer²⁸.**

5. HAAR #17(SVO 219)

Aangetroffen op de hals van het slachtoffer. Van deze haar is een mt DNA profiel gemaakt. Het resultaat is een gemengd mt DNA profiel van twee personen. **Een van de twee mt profielen van de haar komt overeen met het mt profiel van sperma bovenbeen**, de ander met het slachtoffer²⁹.

Commentaar Demo: Het komt niet in gedachten, om op te merken, dat het mtDNA-profiel dus niet matcht met RP.

pg 14

1. SPERMASPOREN BAARMOEDERMOND (ws bmm 1 + 2), ANUS (ws anus 1 en 2), VAGINA (ws vag)³⁰.

Deze sporen zijn veilig gesteld bij de sectie³¹. Van deze sporen is in 2004 een Y-chromosomaal DNA profiel gemaakt dat volledig overeenkomt met het Y-chromosomale profiel van verdachte³². In 2008 is dit onderzoek herhaald op de twee sporen baarmoedermond door het LGC. Ook hier werd het Y chromosomale profiel van verdachte aangetoond³³. Door het LGC werd in 2008 de vaginale fractie van de sporen baarmoedermond autosomaal onderzocht. Er werd een mengprofiel verkregen, waarin zowel het profiel van het slachtoffer als dat van verdachte op 5 kenmerken + Y chromosoom voorkwam³⁴. Het mt DNA is identiek aan dat van het slachtoffer³⁵.

1. BLOEDVLEKJE SPIJKERBROEK (ASA#967#1)

Dit spoor is tijdens forensisch onderzoek uitgevoerd in januari/februari 2002 veiliggesteld. Het zat aan de binnenzijde van de door het slachtoffer gedragen spijkerbroek ter hoogte van de linkerbil. Dit spoor is door het NFI in 2002 onderzocht en komt volledig overeen met het autosomale profiel van verdachte³⁶. Ook in maart 2008 is dit spoor door het LGC onderzocht en het komt volledig overeen met het autosomale profiel van verdachte op 16 posities. Ook het Y-chromosomale profiel komt volledig overeen met dat van verdachte³⁷.

Commentaar Demo: Alleen een mtDNA-profiel maakt het aannemelijk, dat het hier niet om een sperma-spoor gaat. De bloedvlek kan zelfs ontstaan in de periode 1996 - 2002 (zie pg 17).

pg 15 ev

2. CONTACTSPOREN SPIJKERBROEK (ASA#967/ IFS#01b)

Op de spijkerbroek aan de buitenkant van de rechter bil, werden contactsporen aangetroffen, waarvan een Y chromosomaal profiel is gemaakt. Dit kwam op 11 posities overeen met het Y-chromosomale profiel van verdachte³⁸. De spijkerbroek is ook overigens op een aantal plekken onderzocht. Deze onderzoeken geven wel resultaten maar zo mager en gecompliceerd dat er niet zonder meer conclusies uit kunnen worden getrokken in de strafzaak tegen deze verdachte.

Commentaar Demo: Dit spoor bevestigt mijn opmerking bij ASA#967#1

3. CONTACTSPOREN SPIJKERBROEK ASA 967#3#4#5:

Autosomaal profiel dat volledig overeenkomst met het profiel van [...]39.

4. HAAR #15 (aangetroffen op trui SVO 207) (FLDO 16-02-09) Gemengd mt DNA profiel van twee personen. De resultaten zijn hetzelfde als die van de bovengenoemde haar #17. Een van de twee mt profielen van beide haren komt overeen met het mt profiel van sperma bovenbeen, de ander met het slachtoffer40.

5. HAAR #35, Veiliggesteld vanaf trui slachtoffer in 2002, is een schaamhaar41. Deze is niet afkomstig van verdachte.

Commentaar Demo: DNA-onderzoek?

6. HAAR #68:

Deze haar is veiliggesteld vanaf trui (SVO 207) slachtoffer. DNA profiel 2 kenmerken en geslacht vrouw. Mt DNA komt overeen met slachtoffer, maar haar is niet van slachtoffer verschil in autosomaal DNA42.

Commentaar Demo: dus vermoedelijk van familielid. Waarom niet vermeld?

7. OVERIGE HAREN:

Veiliggesteld vanaf trui, blouse en wax-coat43, geen autosomaal profiel verkregen. Van de haren #70 en #42 en #68 een mt DNA profiel dat overeenkomt met dat van het slachtoffer en van de haren #53 en #56 en #64 en #78 een mt DNA profiel dat niet overeenkomt met dat van slachtoffer. Al deze haren kunnen niet van de donor van het sperma zijn.

8. HALS TRUI (ASA969IFS#4#5#6#7)EN ONDERKANT MOUWEN VAN DE TRUI SLACHTOFFER (ASA969IFS#1#2#3):

Trui werd door slachtoffer gedragen44. En is door IFS in 2008 onderzocht op aanraaksporen i.v.m. mogelijk greepspoor in hals en omdat het slachtoffer drukplekken had op de linkerpols45. Er zijn wel enige DNA kenmerken aangetroffen maar te weinig om hieraan een conclusie te verbinden.

Samenvatting van de voorgaande opsomming is dat zeven maal op en in het lichaam van het slachtoffer spermasporen van verdachte, op de kleding van het slachtoffer een **bloedvlekje van verdachte** en onder de nagels van het slachtoffer ook materiaal waaronder **bloed van verdachte** is aangetroffen. Aan de buitenzijde van de spijkerbroek is ook materiaal aangetroffen dat van verdachte kan zijn; het betreft een Y chromosomaal profiel. Er is een aantal haren aangetroffen die niet van verdachte of het slachtoffer kunnen zijn. Onderzoek aan het muntje leverde niets op. Op de spijkerbroek van het slachtoffer is op twee plaatsen materiaal van [...] aangetroffen en in het huis van oma op enige afstand van het lichaam van zijn zus lag op de vloer van de woonkamer een melktandje van hem.

Commentaar Demo: Uit een DNA-resultaat kun je niet de aard van het celmateriaal afleiden. Anonimisering van [...] niet erg gelukt.

pg 17

Daarnaast zijn op de spijkerbroek op de broekband bij de knoop sporen van [...] aangetroffen. **Zoals ik al eerder aangaf is de spijkerbroek in 1996 teruggegaan naar de familie en pas in 2002 weer opgehaald.** Er is getracht te onderzoeken wat er in de tussentijd met de broek kan zijn gebeurd.

!!!!!!!

pg 18

4.3.b. Overige sporen

Er zijn op de kleding van het slachtoffer 8 haren aangetroffen die niet of niet volledig met de verdachte of het slachtoffer kunnen worden herleid. Ik noem deze sporen nogmaals op:

- Haar #35 is een schaamhaar, gevonden op de trui van het slachtoffer in 2002, dus niet in 1994!!, terwijl de trui terug is geweest naar de familie.
- Dan zijn er de haren #70, #42, waarvan het mt DNA profiel overeenkomt met dat van het slachtoffer. Vervolgens zijn er de haren #53, #56, #64 en #78, waarvan het mt DNA profiel niet met slo en niet met verdachte overeenkomen.
- Van al deze haren kon geen geslacht worden bepaald. Het is dus niet duidelijk of zij van een man of vrouw afkomstig zijn.
- Vervolgens is er haar #68. Hiervan kon wel een geslacht worden bepaald. Dit is een vrouwelijke haar, niet afkomstig van het slachtoffer.

Samenvattend zijn van 7 haren er 5 haren die niet van het slachtoffer en niet van verdachte kunnen zijn.

pg 20

SPERMASPOOR BOVENBEEN/BUITENZIJDEN VAGINA (AWA#900) en SPERMASPOOR INGANG VAGINA (AWA #901)

Tijdens de inventarisatie van de stukken bleek dat het spermaspoor bovenbeen verschillende nummers heeft gehad. De vraag was of het wel echt sperma bovenbeen was of toch sperma ingang vagina. Uiteindelijk blijkt dat er wel verwisseling nummers is geweest. Deze verwisseling is van administratieve aard geweest. De sporen zelf zijn niet verwisseld.

Het spoor (AWA #900) lag op het bovenbeen, deels nog vloeibaar. Het sperma bevatte spermatozoa circa 5 tot 25 per gezichtsveld⁵⁶. Het sperma was kort tevoren hier gedeponed. De deskundigen [...] en [...] van het NFI zeggen beiden dat het heel veel sperma is en dat het recent moet zijn gedeponed.

Ik citeer:

Verhoor getuige-deskundige [...] d.d. 18 mei 2009 op pagina 31:

"Daar kan ik wel wat over zeggen. Dit is... Ik wil even naar onze technieken van het NFI toe vertalen: dit is heel veel sperma." "En kan wijzen op een recente gemeenschap. Ja."

Verhoor getuige-deskundige [...] d.d. 25 mei 2009 pagina 17:

"25 koppen per gezichtsveld is toch echt heel erg veel. Tenminste met wat wij normaal in zakenmateriaal waarnemen. Dus dan zou je toch zeggen dat het gewoon recent geweest moet zijn".

[...] kan geen harde uitspraak doen over hoe recent dit geweest moet zijn. Wel zegt hij over het aantal van 25 spermakoppen per gezichtsveld afgezet tegen de verklaring van verdachte van gemeenschap een avond van te voren:

"Dan zeg ik nee. Dan... dit zou ik niet verwachten met de bemonstering van de anus, van de baarmoedermond, het grote aantal spermatozoa wat ik waarneem". En "Ik heb het toen ook meteen afgezet tegen een ander scenario van de avond van tevoren. Toen heb ik ook gezegd van nou, het lijkt mij dat het beeld dat wij waargenomen hebben, ook microscopisch, dat de spermacellen met kop en met staart dat dat beter past in een recente donatie van die sporen op het lichaam dan wanneer ik zou moeten zeggen dat moet de avond van tevoren geweest zijn⁵⁷".

Verder bevindt zich bij de stukken een brief van [...], die ook concludeert dat het om een recent ejaculaat gaat⁵⁸.

⁵⁸ Aanvullend proces-verbaal 18 december 2008, p 105, brief van 21 augustus 1995: *"Als een druppel zaad/sperma er nog uit ziet als een grijs/witte gele, dan is dit een indicatie dat het zaad/sperma recent is gedeponed. "*

Het been van het slachtoffer was bedekt met een waxcoat. Op het slachtoffer lagen de spijkerbroek van het slachtoffer met daarin haar slipje. In spijkerbroek en in de slip zat geen sperma⁵⁹.

Nadat dit sperma is gedeponed, heeft het slachtoffer niet (of nauwelijks) meer bewogen, gelet op de wijze waarop de druppel lag. Het was een druppel, al dan niet plat en geen spoor⁶⁰.

⁶⁰ Aanvullend proces-verbaal 18 december 2008, p 66 proces-verbaal van 19 juli 1995 opgemaakt door [...], die op 18 juli 1995 heeft gehoord de verbalisanten [...] en [...]: [...]: *"Ik heb eerste sporen*

onderzoek op de plaats delict verricht. Ik zag daarbij op het rechter bovenbeen van het slachtoffer nabij de schaamstreek een glimmende gelei-achtige substantie, waarvan de rand kennelijk ingedroogd was... de substantie was naar schatting iets groter dan een gulden. De substantie was kennelijk uiteen gedrukt, platgedrukt doordat het linker bovenbeen tegen het rechter boven been drukte. "[..] zegt het volgende: "Ik heb het stoffelijk overschot daar zien liggen. Ik heb toen geen onderzoek aan het slachtoffer verricht en dus heb ik ook geen sperma gezien. Eerst bij aanvang van de sectie te Rijswijk op maandag 10 januari 1994 heb ik de substantie zelf gezien. Het was een platgedrukte substantie en had een diameter ongeveer ter grootte van een gulden. Ik zeg dat [..] het vloeibare centrum van deze substantie met een wattenstokje bemonsterde. De rand van deze substantie vertoonde een doffe kleur, kennelijk tengevolge van indrogen."

Tijdens het opsporingsonderzoek is het team er vanuit gegaan dat dit spoor zuiver was in die zin dat er geen vaginale epitheelcellen in waren aangetroffen. Zo stond dit genoteerd door het NFI61 en ook omschreven in eerder genoemde brief van [..] (zie noot 53).

Daaruit is vervolgens door de politie en mijzelf in eerste instantie de conclusie getrokken dat dit sperma niet in de vagina is geweest, maar rechtstreeks op het been moet zijn gedeponed op de plaats delict. Tijdens de behandeling ter zitting werd door de verhooren van de getuigen-deskundigen [..] en [..] duidelijk dat deze conclusie niet zo kon worden getrokken.

Zij zijn gehoord naar aanleiding van een rapport van [..], die de verdediging adviseert⁶². In dit rapport wordt terecht onder de punten 1.1 tot en met 1.3 onderbouwd dat de getrokken conclusies op dit punt niet juist zijn.

Het spoor is immers al na veiligstellen gesplitst in een sperma fractie en een vaginale fractie. In 1994⁶³ zijn beide fracties onderzocht met de toenmalige HLA-DQ α methode. De vaginale fractie geeft een mengprofiel en de spermafractie een enkel profiel.

De deskundigen van het NFI geven aan dat omdat de vrouwelijke cellen er al zijn uitgehaald je niet zomaar op grond van het ontbreken daarvan in de spermafractie kunt concluderen dat dit een schoon spoor was en dus daarom niet in de vagina is geweest. Het tegendeel, namelijk dat er wel vrouwelijke cellen aanwezig zijn geweest, kan overigens ook niet worden beweerd aldus [..] en [..]⁶⁴. Getuige deskundige [..], wiens bureau IFS voor het openbaar ministerie onderzoek heeft gedaan, was niet op de hoogte van deze scheiding tussen vrouwelijk en mannelijk materiaal. Hij heeft daarom zijn rapportage op dit punt bijgesteld in een aanvullend rapport van 8 juni 2009⁶⁵.

⁶⁴ Verhoor getuige-deskundige [..] d.d. 18 mei 2009 op pagina 29: "Ik denk dat heel weinig mensen daar op grond van de onderzoeksresultaten zoals ze er nu liggen, enige verstandige dingen over kunnen zeggen. Doordat we die handicap hebben dat we heel moeilijk vaginale epitheelcellen kunnen aantonen met de lugolmethode"

⁶⁵ Zie p. 12 ev. "In de rapportage van IFS van 30 januari 2009 is geen rekening gehouden met het DNA-onderzoek, waarover het FLDO op 16 mei 2000 heeft gerapporteerd..."

Wel blijft overeind staan dat in het autosomale profiel van dit spoor geen kenmerken werden aangetroffen van een andere man; alleen die van verdachte.

Van het spermaspoor bovenbeen is ook een mtDNA profiel gemaakt. Dit profiel is niet gelijk aan het mtDNA profiel van verdachte of slachtoffer⁶⁶. Het is in het onderzoek niet duidelijk geworden van wie dit profiel kan zijn. De deskundigen zijn hierover ter zitting gehoord. [..]/[..] verklaren dat er juist bij spermasporen waarin naar zijn aard bijna geen mtDNA zit, bij vervuiling snel mtDNA van een ander boven kan komen. Dit kan van iedereen zijn, ook van de onderzoekers ter plaatse. Zeker gelet op het feit dat in 1994 nog niet werd gewerkt met beschermende kleding blijft deze mogelijkheid open.

[*]

Wat betreft het spoor ws. ing. Vag. het volgende: In maart 2008, toen de sporen naar het LGC gingen voor onderzoek, bleek dit spoor te zijn opgebruikt. Het rapport van het FLDO van 2 april 2002 geeft het laatste onderzoek weer. Daaruit blijkt dat het autosomale profiel van dit spermaspoor overeenkomt met dat van verdachte. Er is op 1 locus een vermenging te zien, kan zijn met het DNA materiaal van het slachtoffer.

Van dit spoor [demo: AWA #901] werd in 1994 gerapporteerd dat het mtDNA profiel van het slachtoffer hier doorheen zat. In 2002 zie je bij dit spoor het zelfde mtDNA profiel als bij het spermaspoor bovenbeen, dus van een onbekende. Daarvoor geldt weer het zelfde verhaal als hierboven....

INWENDIGE SPERMASPOREN

Commentaar Demo: Slordig werken als argument om de bewijsvoering overeind te houden.

Van deze sporen is in 2008 door het LGC geprobeerd een autosomaal profiel te verkrijgen. Eerder zijn de sporen alleen maar op Y-chromosomaal en mt DNA bekeken. Omdat deze sporen qua mt DNA matchten met het slachtoffer⁶⁷ en haar #15/ #17 met het spermaspoorbovenbeen⁶⁸, rees de vraag of er meerdere donoren van sperma waren. Tijdens het onderzoek in 2008 werd een autosomaal mengprofiel gevonden, dat past op het profiel van verdachte en van het slachtoffer⁶⁹. De donor van het sperma bovenbeen kan dus dezelfde zijn als de donor inwendige sperma.

Tijdens de zitting zijn de resultaten van deze sporen niet aan de orde geweest. Wel is gesproken over de plaats van de sporen en de morfologie van het sperma in het algemeen. Deze sporen zaten in en om de vagina en anus van het slachtoffer. Hiervan zijn zogenaamde uitstrijkjes gemaakt⁷⁰.

Bovendien zijn ook uitstrijkjes gemaakt van de ingang vagina en anus. Daar is ook sperma aangetroffen waarbij het mogelijk is dat dit uit de vaginaopening is weggevloeid naar de anus, terwijl zij op haar rug lag. Over anaal contact staat niets in het sectierapport.

[..] sluit niet uit dat er anaal contact is geweest. De andere deskundigen **praten over** een loopspoor van vagina naar anus. Omdat op slip en **spijkerbroek geen sperma** zat, de spermadruppel op het bovenbeen van dezelfde donor is, en het om een in forensische termen behoorlijke grote hoeveelheid koppen/staarten ging⁷¹, is het aannemelijk dat deze sporen op de plaats delict zijn aangebracht.

Voetnoot 71 P. 10: "en wanneer je inderdaad veel meer vindt, **5 of zelfs, wat wie hier ook gezien hebben 10**, dan vinden wij dat een behoorlijke hoeveelheid sperma." En op p. 11 "Ja wat er uit af te leiden is, is dat er allereerst veel – **tenminste dat vind ik**- veel sperma koppen waargenomen zijn. Dat ook de waarneming met staarten gecombineerd met het aantal spermakoppen, vind ik – ook uit ervaring – dan zou je toch moeten zeggen dat dat van een recente donatie is geweest. Van een recente ejaculatie is geweest."

Commentaar Demo: Sperma bevat 50.000 spermatozoïden per microliter. Hoeveel koppen wil je hebben? Hier zijn we wel heel erg afgedreven van de wetenschappelijke methode. Dit zijn uitstrijkjes, je kunt uiteraard niet zien, waar ze vandaan komen en hoeveel materiaal er werd geadsorbeerd. En over welke sporen gaat het dan precies? Wat was de variatie? En is er rekening gehouden met het eventueel centrifugeren van het monster, zodat de spermacellen werden geconcentreerd?

Op de spijkerbroek geen sperma. Hoe is dit vastgesteld ? (antwoord: niet).

BLOEDVLEKJE SPIJKERBROEK

Het bloedvlekje is terug te brengen naar verdachte. Het zat aan de binnenkant van de spijkerbroek. Dit betekent dat het niet door een toevallige aanraking aan de broek, terwijl deze werd gedragen, is aangebracht. Het is aannemelijk dat ook dit spoor op de p.d. op het slachtoffer is terechtgekomen.

Het is niet te verklaren dat dit op een andere manier daar terecht is gekomen. Niet na 9 januari 1994, maar ook niet eerder in de gestelde relatie van verdachte met slachtoffer. **Die relatie heeft namelijk niet bestaan**, maar daar kom ik later op terug.

Commentaar Demo: Noodsprong wegens gebrek aan bewijs. De relatie DNA - bron valt namelijk niet te bewijzen. Zie Deventer Moordzaak, waar het bewijs van het bloedvlekje van geen kanten deugt. Hier is het nog erger, de omvang van het spoor is < 1 mm². Daar kun je geen gherkenbaar DNA-spoor uit verwachten.

NAGELS

Het bloed en vuil onder de nagels waaruit het profiel van verdachte naar voren komt, moet op de dag van het delict zijn aangebracht. De kans dat zij die ochtend heeft gedoucht is namelijk zeer groot. (zie pagina 25, *Hygiëne en kledinggedrag slachtoffer i.v.m. aantreffen DNA materiaal*). Bovendien heeft Slachtoffer die middag nog de **afwas gedaan**⁷². Douchen of wassen vermindert de hoeveelheid DNA.

Ook zou zeep DNA materiaal afbreken ([..] zitting 27-5-09) Dit wordt door [..] namens de verdediging bestreden op basis van literatuuronderzoek. [..] van het NFI bijvoorbeeld heeft daar een andere mening over. Op basis van datzelfde onderzoek concludeert hij dat de bevinding in deze strafzaak afgezet tegen dat onderzoek bijzonder is⁷³.

Het onderzoek dat door IFS aan de nagels is uitgevoerd geeft een duidelijk resultaat. Zowel in de rapportage als tijdens de verhoren ter zitting onderbouwt [...] dat het gevonden bloed onder de nagels van verdachte moet zijn. Deze conclusie wordt door het Openbaar Ministerie overgenomen⁷⁴.

Commentaar Demo: De afwas doen. Of daarbij de handen in contact met water kwamen is maar de vraag (huishoudhandschoenen of alleen de theedoek). Wetenschappelijke studies op dit punt worden hier volstrekt genegeerd.
Ook zou zeep DNA materiaal afbreken. Deze opmerking bewijst het volslagen onbenul. Zeep zou zo levensgevaarlijk zijn.
Bloed: weer wordt geweld gedaan aan het principe, dat je de herkomst van DNA niet kunt bepalen. Je kunt je ogen niet geloven (letterlijk).
De aard van de nagelssporen was overigens al lang niet duidelijk meer (pg 10).

pg 25

SCHONE SLIP

Vanwege de titel van deze paragraaf hoort de slip hier niet thuis. Toch wil ik deze hier bespreken, omdat dit een negatief spoor is dat wel naar verdachte als dader leidt. De schone slip is in combinatie met de enorme hoeveelheid sperma die is aangetroffen op en in het lichaam van slachtoffer bewijs dat het sperma op de plaats delict is aangebracht en niet een dag eerder. De deskundigen [...] en [...] verklaren hier eenduidig over⁷⁵.

Commentaar Demo: Dat laatste is weer een volstrekte misleiding. Wortel nr 41 en 42, Van der Neut 3.4.

Daar komt nog bij, dat alleen een slip zonder sperma, maar met vaginale afscheiding bewijskracht zou kunnen hebben. De afwezigheid van enige afscheiding bewijst niets en kan zelfs te wijten zijn geweest aan pover onderzoek.
Vasthouden aan deze bewijstheorie zou inhouden, dat men aanneemt dat de aanwezigheid van sperma in de vagina zou aanzetten tot vaginale afscheiding. Een uit evolutionair oogpunt wel heel dom mechanisme, je zou precies het tegenovergestelde verwachten.

Zoals gezegd, kan naar de mening van het OM van de spermasporen worden geconcludeerd dat ze op de plaats delict in en op Slachtoffer terecht zijn gekomen en niet op zaterdagavond.

Commentaar Demo: De mening van het OM is zo belangrijk niet, omdat deze voortdurend wisselt (nogmaals verwijzend naar Van der Neut).

pg 26

Samenvattend droeg het slachtoffer, nadat zij zich waarschijnlijk had gedoucht, op zondagmiddag andere kleding dan op zaterdagavond. Daarbij komt dat de jas en de trui die zij op de dag dat het delict plaatsvond droeg van haar moeder waren.

Commentaar Demo: De plek, om de significantie van haar #17 (pg 12) te bepreken, die volgens deze voorstelling van zaken op de PD op de hals van het slachtoffer moet zijn geland. Dus een potentieel daderspoor, alleen niet van RP.

Hoe is slachtoffer op zondagmiddag 9 januari 1994 aangetroffen?

Wat ik hierover zeg is weergegeven in het eindproces-verbaal p. 49 ev, p. 841 ev en het rapport van IFS van 30 januari 2009. Deze stukken zijn belangrijke bewijsmiddelen. Het rapport van IFS, [...] is een gedegen basis voor de volgordelijkheid van de gebeurtenissen. Voor het eerst is sinds 1994 door een DNA en bloedsporendeskundige minutieus op een rij gezet wat er is gebeurd op 9 januari 1994 met het slachtoffer. Deze constructie is gebaseerd op de stukken die zich in het dossier bevinden. Ik realiseer me dat dit zeer moeilijk moet zijn voor de nabestaanden, maar voor de strafzaak is het essentieel dat ik deze details, hoe gruwelijk ook, bespreek en twee foto's van de plaats delict zal tonen.

In het huis waren geen bloedspatten, ook niet in de directe omgeving van het slachtoffer, zoals op verwarming, tafel etc. Het bloed lag in een plas naast het hoofd, zodat het vanuit een niet bewegend lichaam naar beneden is gevloeid. [*] Anders gezegd geeft het sporenbeeld aan dat het slachtoffer is gestoken/gesneden op de plaats waar zij ook is aangetroffen en dat zij tijdens het aanbrengen van de verwondingen niet of nauwelijks heeft bewogen. Dat zij tijdens het aanbrengen van de verwondingen nog leefde is te zien aan het schuimpatroon van bloed. Dit ontstaat als iemand nog ademt nadat de verwondingen zijn aangebracht. Ook in haar longen is een hoeveelheid bloed aangetroffen⁷⁸.

Slachtoffer is gewurgd [*] en pas daarna gestoken [*]. Omdat het bloed over het wurgspoor loopt, trekken de deskundigen de conclusie dat het wurgen eerst heeft plaatsgevonden en daarna het steken. Was de volgorde andersom geweest dan waren er veegsporen van bloed aangetroffen die erop zouden wijzen dat een dader met zijn handen of met iets anders op de bebloede plekken druk heeft uitgeoefend zoals bij een wurging.

Andere verwondingen slachtoffer: een onderhuidse bloeding aan de rechterzijde van het voorhoofd [*] en een onderhuidse kneuzing aan de linker schouder [*], drukplekken op de rechter onderarm [*], linker handrug en een steek/snijwond [*] op de linkerpols.

Op de foto⁷⁹ in het dossier is te zien dat zij op haar rug lag in een gebogen houding. De voeten onder het bankje en het hoofd bij het raam. Het lijkt erop, dat zij van buik naar rugligging is gedraaid⁸⁰.

Dit verklaart de onnatuurlijke houding waarin vooral haar hoofd lag. Hoe de wurging is gedaan is niet bekend, maar aan de wurgsporen is wel te zien dat zij van voor naar achter lopen, dus dat iemand achter haar moet hebben gestaan of gezeten en iets om de keel heeft gelegd/gedaan en vanuit die positie is gaan wurgen. Het is niet mogelijk dat zij in de ligging waarin zij werd aangetroffen werd gewurgd. De conclusie van [...] is dat zij eerst is gewurgd en er daarna is gestoken/gesneden. Daarna heeft zij nog bewogen, omdat haar eigen vingerafdruk in haar bloed is gezet op een spijl van het tafeltje. [*] Heeft zij dat geprobeerd te pakken en is het daardoor omgevallen? Of is het een laatste armbeweging geweest? Wij weten het niet, maar vast staat dat zij nog heeft bewogen nadat zij is gaan bloeden.

Op welk moment vinden dan de seksuele handelingen plaats?

In ieder geval voor het steken, voordat het slachtoffer bebloed raakt. Het bloedpatroon is namelijk onverstoorde. Alleen een poel bloed bij het hoofd, verder niets [*]. Als de seks had plaatsgevonden na het steken, was dit te zien geweest aan het bloedpatroon. De volgorde is dus eerst de seksuele handelingen en dan het steken.

Wanneer is het slachtoffer dan gewurgd? Voor het steken zoals we eerder zagen, maar ook voor de seksuele handelingen?

Ja. Hiervoor is de gevonden spermadruppel een belangrijke aanwijzing. Je kunt hieraan zien dat het slachtoffer na het deponeren van het sperma niet heeft bewogen. Zij moet dus niet meer in staat tot bewegen, bewusteloos of iets dergelijks zijn geweest.

Omdat de seksuele handelingen hebben plaatsgevonden na het buiten bewustzijn brengen en voor het steken, kunnen de aangetroffen spermasporen worden aangeduid als dadersporen van verkrachting en niet van vrijwillige seks.

Hierbij komt dat het slachtoffer gelet op het gevonden DNA materiaal onder de nagels zich moet hebben verweerd, waarbij de dader ook al is het minimaal bloed heeft verloren⁸¹.

Omdat de seksuele handelingen tussen het wurgen en steken in moeten zijn verricht en **er geen enkel relevant DNA spoor is van een andere man**, moet de donor van het verse sperma degene zijn die slachtoffer om het leven heeft gebracht.

Er is op basis van het forensisch onderzoek dan ook maar één conclusie mogelijk: verdachte is degene die slachtoffer heeft verkracht en om het leven heeft gebracht. Deze conclusie kan alleen maar anders worden als verdachte een aannemelijke verklaring heeft voor het aantreffen van zijn DNA materiaal.

Commentaar Demo: De meest voor de hand liggende conclusie, namelijk, dat er helemaal geen sex op de PD heeft plaatsgevonden, wordt niet getrokken. De gedeponeerde spermadruppel, zoals door reeds vele malen is aangetoond, is geen spoor van seksuele handelingen op de PD, want niet 'vers' (met name Janssen in Wortel nr. 19). Dit bewijsmiddel wordt volstrekt genegeerd, bij herhaling. En er is wel DNA van een ander persoon (m/v) op de PD aangetroffen (mtDNA), de JvO maakt hiervan zelf melding en is dit intussen glad vergeten.

De verklaring die verdediging voor het aantreffen van de sporen geeft bevat de volgende elementen :

- a. slachtoffer en verdachte hadden al geruime tijd een geheime relatie;
- b. in het kader van die relatie hebben zij op zaterdagavond gemeenschap gehad, waarbij verdachte 1 maal is klaargekomen;
- c. dat sperma moet er op zondagmiddag door een derde zijn uitgeslept.

Zijn de DNA sporen van verdachte te verklaren door het feit dat verdachte, zoals hij claimt op vrijwillige basis seksuele gemeenschap heeft gehad met het slachtoffer op de avond voor haar dood?

Van de verkrachting en de gewelddadige dood van het slachtoffer weet verdachte niet, zo zegt hij. Een ander persoon zou hiervoor verantwoordelijk zijn. **Door de verdediging is dit vertaald in de sleeptheorie.** Het sperma van verdachte is namelijk op zaterdagavond bij haar ingebracht in het kader

Commentaar Demo: De sleeptheorie vindt zijn origine bij het OM. Diverse deskundigen hebben beargumenteerd, dat het spoor kan zijn uitgeperst. De sleeptheorie is een fictie, die in stand wordt gehouden, om 'verkrachting' als motief in stand te kunnen houden. Ieder bewijs voor verkrachting is verdwenen met de herziening van Putten I (tenzij je het ontkleedde onderlichaam als bewijs wil aanvoeren in weerwil van het ontbreken van karakteristieke verkrachtingsletsels).

van een geheime relatie die al vele maanden tussen de verdachte en het slachtoffer bestond.

pg 34

4.5 Andere (belastende) feiten en omstandigheden

Tot slot wil ik nog twee andere belastende onderwerpen uit het dossier aan u voorhouden.

Bloed onder de nagels van het slachtoffer

De verdachte maakt hier tijdens het 2e verhoor op de dag van de aanhouding 20 mei 2008 een opmerking over:

p. 1911 "Jullie zeggen dat het mijn bloed is, ik zou niet weten hoe dat daar komt. Er is op zaterdagavond geen bloed aan te pas gekomen. Het enige wat ik me kan bedenken is dat slachtoffer een nageltje of zo in mijn rug naar binnen heeft gedrukt. Volgens mij was zij niet zo'n figuur. Hoe ik erbij kom?... omdat er bloed verloren zou zijn volgens jullie. Ik probeer ook te kijken naar een mogelijkheid dat er bloed gevonden zou zijn."

Let wel, er zat inderdaad bloed van verdachte onder haar nagels. **Dit is pas in 2008 door onderzoek van het IFS duidelijk geworden, omdat dit soort onderzoek in 1994 nog niet mogelijk was.** Juist dit onderzoek en de uitslag was niet in de media geweest en verdachte was hier ook nog niet mee geconfronteerd. De enige verklaring voor zijn opmerking over bloed is dat verdachte er van weet omdat slachtoffer zich wel degelijk verweerd heeft en hem daarbij heeft geraakt.

Commentaar Demo: De opmerking van RP over bloed volgt op een vraagstelling van de recherche, dat blijkt geheel duidelijk uit het PV: "Jullie zeggen ...". De redenering van de OvJ kan slechts als warhoofdig worden gekenschetst.

Waarom zou dit pas in 2008 onderzocht kunnen zijn geworden? Er zat DNA van RP aan de nagels (Y-str, autosomaal, maar er is geen mtDNA genoemd). Dit betekent, dat niet is bewezen, dat het DNA uit bloed afkomstig is. Indien het mtDNA als negatief opduikt, is zelfs het tegendeel bewezen.

Angst voor DNA afname en wetenschap medegegetineerden.

Aan verdachte wordt gevraagd of en met wie hij contact heeft gehad over de DNA afname in 2005. Tijdens het verhoor van 4 juni 2008, - verdachte heeft dan nog beperkingen en mag geen media-informatie hebben - ontkent hij met een medegegetineerde over de DNA afname te hebben gesproken.

Verdachte verklaart dat hij van zijn advocaat wel weet dat dat in de media is geweest, maar dat hij met niemand contact heeft gehad¹¹⁷.

Op 2 juni 2008 is getuige [...]118 gehoord door de politie en op 8 juli 2008 door de r.c. te Zutphen. Deze getuige verklaart samen met verdachte gedetineerd te hebben gezeten en te hebben gezien op televisie dat dank zij een DNA afname een verdachte was aangehouden voor de Puttense moordzaak. Hij is toen naar een medegegetineerde gegaan die schrijft voor Actueel en heeft verteld dat het [sic hij] misschien wel verdachte was¹¹⁹. Verdachte was naar hem toegekomen toen hij een brief kreeg dat hij DNA moest

afstaan. Hij was erg zenuwachtig. Op de opmerking van [...] dat een inbraakje meer of minder toch niet uitmaakte zei verdachte dat het veel erger was. **Verdachte vertelde hem dat hij vrijwillige seks met slachtoffer uit Putten had gehad. Dat was de nacht voordat ze was vermoord.**

Ook [...] die eveneens samen met verdachte vastzat, verklaart dat verdachte hem vertelde dat hij DNA moest afstaan en best nerveus was. Verdachte zei dat het voor de Puttense moordzaak was. **Hij zou ongeveer een week voor haar dood seks met haar hebben gehad. Hij maakte zich druk over de afname, dat ze dan misschien wat zouden vinden**¹²⁰.

Getuige [...] werd gehoord naar aanleiding van het artikel in de Aktueel van 28 mei 2008. De verklaringen van verdachte over de geheime relatie waren toen nog niet bekend.

Het kan dus niet anders dan dat getuige [...] dit inderdaad van verdachte heeft gehoord. De verklaring van [...] is minder gedetailleerd. Toch neem ik ook deze verklaring serieus omdat verdachte zelf ook zegt dat hij met deze getuige contact had en de DNA afname inderdaad in de tijd was dat zij samen vast zaten.

Commentaar Demo: Dit is natuurlijk wel een ontlastende omstandigheid, vermoedelijk heeft de OvJ dit helemaal niet door. Dat RP terecht nerveus was door de situatie is door de afloop bewaarheid. Wellicht kunnen dergelijke verklaringen helemaal niet tot bewijs strekken, maar die les heeft het OM nog steeds niet getrokken!

pg 36 ev

5. bewezenverklaring

6. Persoon van de verdachte

7. Strafblad

8. Strafmaatoverwegingen en eis

Commentaar Demo: Deze rubrieken niet overgenomen, aangezien ze afhankelijk zijn van het bewijs in de voorgaande hoofdstukken (en dat is niet geleverd).

Pleitnota Zutphen 4 september 2009

2.2 Is sperma op de plaats delict altijd een daderspoor?

De stelling 'sperma is een daderspoor' is in zijn algemeenheid onjuist.

Professor Kloosterman van het NFI, Hof Leeuwarden, proces-verbaal 8 april 2002, vervolgblad 9:

"Het is wel zo dat je met enige regelmaat een verdachte uitsluit met het sperma-onderzoek, waar geen twijfel aan de schuld van die verdachte is. Dan vindt je dus gewoon sperma van een andere donor. Na het instellen van de DNA-wetgeving in 1994 is het percentage waarin verdachten werden uitgesloten door DNA-onderzoek omhoog gegaan. Voór het inwerkingtreden van die wet was het in ongeveer 25% tot 30% van de gevallen zo, dat je sperma van een ander vond. Het gaat in die gevallen dus om iemand die als verdachte wordt aangemerkt, maar waarbij diens DNA en het DNA in het sperma niet matchen. Dan is dus niet uitgesloten dat die verdachte het feit desondanks gepleegd heeft. (...))"

Vóór de DNA-wetgeving hebben we een keer een telling gehouden, waarbij in ongeveer een kwart van de gevallen op het slachtoffer sperma werd gevonden van een ander dan de dader."

2.3 Wat is sperma?

Sperma bestaat uit zaadvloeistof (ca. 95%) met daarin zaadcellen (ca. 5%)! (Bron: www.dokterdokter.nl; www.healthylives.nl)

Commentaar Demo: De hierboven gegeven definitie van *sperma* wordt vaak verward (in deze rechtsgang) met de term *spermatozoïden*. Deze laatste vormen dus slechts een bestanddeel van *sperma*. Een eventuele DNA-vondst wordt verkregen uit de *spermatozoïden*. Langs deze weg kunnen *sperma* en *spermatozoïden* dus niet uit elkaar worden gehouden. Waar in diverse stukken *sperma* valt te lezen, moet men hierop attent zijn. Vooral bij vragen aan deskundigen, dient men zich af te vragen, wat de deskundige hiervan 'meekrijgt'. Neemt hij de term *sperma* dan letterlijk, of meer in de betekenis van *spermatozoïden*?

2.5 Versleping van sperma?

Proces-verbaal verhoor getuige deskundige Eskes op 19 april 2001 bij de Hoge Raad tijdens de herzieningsprocedure:

"Zaadvloeistof bestaat uit vloeistoffen uit de prostaat en zaadblaasjes. Dat geheel stolt als het uit de penis komt. Dat stolsel heet coagulum. Uitgestort in de schede vloeit het met vaginavocht. Dat bedoelt dr. Lee in zijn rapport met liquidification. Na die vervloeiing maken zich zaadcellen vrij die naar de baarmoeder gaan. Er blijven ook zaadcellen achter. Het langst in de achterste schedegroeve. De zaadvloeistof in de schede vermindert na ongeveer een half uur tot plusminus 1 milliliter. Dat betekent dat die vloeistof na ongeveer een half uur niet of nauwelijks meer in de schede aanwezig is. In dat halve uur kan het door een volgende coïtus naar buiten worden geslept. In die zin is er versleping van zaadvloeistof mogelijk, maar dus alleen binnen een tijdsbestek van een half uur na de eerste coïtus. Dat geldt ook ten aanzien van de mogelijkheid van uitpersing ten gevolge van geweld of angst. De zaadcellen zelf blijven langer in de schede. De dode zaadcellen kunnen dagenlang in de schede blijven. De zaadcellen sec kunnen door een latere coïtus wel naar buiten worden geslept, maar dan alleen in het vaginale vocht."

Professor Eskes, emeritus hoogleraar in de gynaecologie, zegt met het voorgaande dat versleping van sperma na een half uur niet meer mogelijk is. Immers, zonder zaadvloeistof is sperma geen sperma meer en zaadvloeistof kan na een half uur niet meer worden verslept.

Nadat de zaadvloeistof in of uit het lichaam van de vrouw is verdwenen, blijven de zaadcellen achter. Deze vermengen zich met vaginaal vocht en kunnen dan worden verslept.

2.6 Versleping van zaadcellen in vaginaal vocht

Prof. Brinkmann, brief 17 januari 2002, vertaling 6 november 2003, p. 4, verklaart (desgevraagd):

"Een uitslepen van sperma uit de baarmoeder c.q. het cervixkanaal door een opvolgend later geslachtsverkeer lijkt onmogelijk"

De reden hiervoor is dat de penis in principe niet in de baarmoeder c.q. het cervixkanaal kan komen door de natuurlijke afsluiting daarvan. We kunnen er dus vanuit gaan dat zaadcellen niet rechtstreeks vanuit de baarmoeder/cervixkanaal kunnen worden verslept.

Dat hoeft ook niet. Het slijm dat in het cervixkanaal wordt aangemaakt, loopt immers dag in dag uit de schede in en vermengt zich aldaar met overig aanwezige vaginale vocht.

Voor versleping van zaadcellen, vermengd met vaginaal vocht c.q. cervixslijm is het dus niet nodig dat de penis in de baarmoeder c.q. het cervixkanaal komt.

Commentaar Demo: Maar het kan ook zomaar zijn, dat Brinkmann van de letterlijke betekenis van de term sperma is uitgegaan en de onmogelijkheid van de uitsleping daarom al heeft verworpen. De locatie van herkomst, die hier overwogen wordt is op zich al curieus (en irrelevant), wellicht door vertaalproblemen - baarmoeder versus vagina.

2.6.1 Cervixslijm

Vaginaal vocht bestaat onder meer uit cervixslijm. Cervixslijm is een kleverige, grijs-witte substantie. Cervixslijm vindt weliswaar haar oorsprong in de cervix, maar bevindt zich niet alleen in de baarmoeder/cervix, maar ook op de baarmoedermond, nabij de baarmoedermond en ook in de rest van de vagina, afhankelijk van de cyclus in meer of mindere mate. (zie ook literatuur c.q. zelftest, PRODUCTIE 'proximate')

2.6.2 Vermenging van zaadcellen met cervixslijm

Barten en van Seumeren ter zitting bij het Hof te Leeuwarden 8 april 2002, proces-verbaal:

"Sperma mengt zich bijvoorbeeld met slijm op de baarmoedermond, de cervix op een bepaalde manier, afhankelijk van de oestrogene beïnvloeding van het cervixslijm. In bepaalde periodes van de cyclus is het cervixslijm veel dunner. Het is bijvoorbeeld veel dunner rond de eisprongtijd, dan in de periode na de eisprong tot de volgende menstruatie. Het is dus een heel verschillende substantie. Zaadcellen mengen zich op een andere manier, afhankelijk van de viscositeit van het cervixslijm. Na vermenging heb je te maken met een mengvorm van sperma en cervixslijm. (...)."

Commentaar Demo: In het onderzoek is vastgesteld, dat het slachtoffer niet ongesteld was. Derhalve zal het cervixslijm in min of meerdere mate visceus zijn geweest.

2.6.3 Versleping van cervixslijm (vermengd met zaadcellen)

Alle deskundigen zijn het erover eens: verslepen van cervixslijm, vermengd met zaadcellen uit de vagina, is een volstrekt normaal, natuurlijk verschijnsel, met een evolutionair doel: 'survival of the latest.' (voortplanting door de laatste donor)!

2.6.4 Droogtijd van cervixslijm

Van Seumeren proces-verbaal Hof Leeuwarden 8 april 2002:

"De indrogingsstijd van cervixslijm kan heel erg wisselen, afhankelijk van het moment van de cyclus. Van cervixslijm of vagina-inhoud of een mengsel daarvan, kan het echt een hele tijd duren voordat dat echt indroogt. Het blijft een taai substantie. Cervixslijm kan wel tot 14 dagen heel mooi visceus [ook wel visceus - Demo] blijven."

Commentaar Demo: Dit is de eerste gelegenheid, waarbij een aantal aan de orde zijnde begrippen eens behoorlijk op een rij worden gezet. Dus 15 jaar na dato. Overigens kwamen Wortel en Van Der Neut wel dichtbij.

2.8 Een mengspoor bevattende zaadcellen op het bovenbeen

De bemonstering op het bovenbeen verdient aparte bespreking. Het is een bijzonder spoor omdat justitie in de zaken tegen V. en DB altijd heeft volgehouden dat dit spoor door versleping uit de vagina van het slachtoffer kon worden verklaard.

Uit de veroordelingen V. en DB in 1994/1995 volgt bovendien dat ook de Rb Zutphen en het Hof Arnhem na grondig onderzoek versleping c.q. uitpersing aannemelijk heeft geacht.

In deze zaak, tegen Ronald P., beweert justitie precies het tegenovergestelde

In het dossier is op talloze plaatsen terug te vinden dat justitie in deze zaak de sleeptheorie onwaarschijnlijk acht omdat **thans duidelijk is geworden dat de vlek op het bovenbeen zuiver sperma betreft** dat op de plaats delict moet zijn gedeponeerd en niet kan zijn verslept.

Technisch rechercheurs Schulte, De Bruijn en Bosch hebben een proces verbaal 'meest waarschijnlijke toedracht' gemaakt (P. 841) waarin zij conclusies trekken ten aanzien van de volgordelijkheid van de feiten op de plaats delict. Op de zittingen van 11 mei 2009 en 20 mei 2009 zijn zij hieromtrent bevraagd. Ter zitting hebben zij (nog eens) bevestigd dat zij er bij hun rapportage(s) vanuit zijn gegaan dat **het spoor op het bovenbeen een zuiver spermaspoor** is en dus niet verslept kan zijn (verhoor 11 mei 2009, p. 48, 49).

Bosch t.t.z. 20 mei 2009. Na een schorsing heeft de rechtbank beslist dat Bosch moest antwoorden op mijn vraag of hij er van uit is gegaan dat het spermaspoor een daderspoor is. Het antwoord was volmondig: ja!

De zwenk van justitie, ofwel het (nieuwe) standpunt is volstrekt onhoudbaar.

2.8.1 Zuiver sperma?

2.8.1.1 Locatie van de vlek

(Aanvullend PV 17 december 2008, p. 90, technisch coördinator Kroese t.t.z. 27 juni 1995) In de lies/schaamstreek van het slachtoffer. Bij benadering (de foto's van het spoor zijn mislukt) 2 á 3 cm van de vagina-ingang (tevens uitgang), door de waarnemers omschreven als: "grijswitte, deels ingedroogde substantie", ronde c.q. ovale, mogelijk platgedrukte vlek ter grootte van een kwartje tot een gulden

Prof. Eskes, PV verklaring 27 juni 1995 t.t.z. Hof Arnhem:

"p. 23 Ik zie op één van de foto's waar de druppel moet zijn aangetroffen. Sperma op die plek kan heel wel uit de vagina afkomstig zijn geweest. Het kan uit de vagina zijn gekomen door persing, of door latere penetratie."

2.8.1.2 Een druppelvorm?

(impliceert vers gedropt)?

Advocaat Generaal (A-G) van der Neut bij Gerechtshof Leeuwarden 2002, p. 7 van 64:

"Voorts is het uiterst kwestieus of we de geleachtige substantie die is aangetroffen wel als druppel kunnen aanduiden. Het spoor is slechts zeer globaal in ogenschouw genomen en absoluut niet grondig naar vorm en overigens ook niet naar samenstelling, geanalyseerd. Bij zijn verhoor door uw Hof spreekt de heer Benne over een ovaal".(...)

"Het lijkt mij al met al verstandig voorzichtig om te gaan met uitspraken over de vorm van het spoor toen het op de plaats van het delict werd aangetroffen. Al even voorzichtig moeten we zijn waar het gaat om de consequenties die aan de vermeende vorm zouden moeten worden verbonden. Uitspraken van de heer Eskes op dit punt dienen in elk geval niet al te serieus worden genomen. Van de vorm of het gedrag van vocht dat uit de vagina komt heeft een gynaecoloog, als gezegd, geen verstand."

(opmerking raadsman: maar tot het domein van een natuurkundige, ofwel een deskundige op het gebied van gedrag van (vloeï-)stoffen).

Commentaar Demo: Het voorgaande is volkomen raadselachtig, zowel naar inhoud en als bedoeling. De viscositeit van een vloeistofmengsel is een scheikundige aangelegenheid, waarvan een medicus verstand kan hebben.

Map 2 eind Proces-verbaal rapportage Expertmeeting december 2003, p. 562:

"Op de plaats delict was zichtbaar dat zich op de binnenzijde van het rechterbeen tegen de schaamstreek aan, sperma bevond. (Jos Kroes). Of er sprake was van een druppel is onbekend. (Was het wel een druppel? Dit is niet zeker) Zie reactie in bijlage 2 p. 604).

Verbalisant J.A. Kroes, Hof Leeuwarden 15 februari 2002, vervolgblad 13:

"Ter plekke is die vlek/druppel niet onderzocht. Je hebt op de P.D. ook niet een microscoop bij je. Ik weet niet 100% zeker dat het een druppel was."

Het staat dus allerminst vast dat de vlek een druppelvorm heeft (gehad)!

Commentaar Demo: Waarom zoveel aandacht aan de vorm van de depositie wordt besteed is mij een raadsel. Op moment dat de depositie een feit is, is de depositie uiteraard geen druppel meer. Hierbij moet worden aangetekend, dat er nogal wat verschillende mogelijkheden zijn om het begrip *druppel* te definiëren. De vervolgoverwegingen lijkt irrelevant en zijn niet overgenomen.

2.8.1.4 Levende spermatozoiden?

Schulte c.s., Eindproces-verbaal, p. 664:

"Het sperma, aangetroffen op het bovenbeen van het slachtoffer, bevatte nog levende spermatozoiden waarbij koppen en staarten nog aan elkaar waren verbonden."

Ter zitting van uw rechtbank hebben verschillende getuigen-deskundigen verklaart dat zaadcellen slechts kort beweeglijk blijven. Ze kunnen buiten de vagina niet leven tot de volgende dag en zijn in ieder geval dood zodra ze (na fixatie door fuchsine) onder een microscoopglasje terechtkomen. Er kunnen dus geen levende zaadcellen zijn waargenomen bij onderzoek door het NFI.

Commentaar Demo: Dat zal ook niet zo letterlijk bedoeld zijn. Het NFI zal koppen met staarten gelijk hebben gesteld aan 'levend'. Ook 'levend' is een begrip, dat sterk afhangt van de wijze van definiëren. Het gaat natuurlijk om de wijze van waarnemen.

2.8.1.5 Het spoor is niet uitgelopen c.q. vervloeid.

Tijdsverloop tussen delict en bemonstering spoor

- **vanaf 16.16 uur, Christel volgens politie ter plaatse**, eerst mogelijk delicttijdstip (bron?)
- ? uur: tijdstip depot/versleping zaadcellen
- **omstreeks 17.45 uur (1.29 uur na het eerst mogelijke delicttijdstip)**: thuiskomst oma (p. 49 eindproces-verbaal)
- 17:54 uur: 112 melding oma aan politie (p. 44)
- 17:55 uur opdracht meldkamer aan politie ter plaatse te gaan (p. 44)
- 18.01 uur (1.46 uur na het eerst mogelijke delicttijdstip) vb Akster en Hartkamp ter plaatse (p. 44)
- toezien onaangeroerd blijven situatie in huiskamer (p. 46)
- zonder aanraking in ogenschouw nemen lichaam slachtoffer (p. 46)
- pols nemen slachtoffer (p. 46)
- iets optillen waxcoat (p. 46)
- zonder aanraking in ogenschouw nemen plaats delict (p. 46/47)
- **18.17 uur (2.01 uur na het eerstmogelijke delicttijdstip)** Akster neemt lichaam 'in beslag' door bevestiging label
 - o opvangen oom slachtoffer: Henk S. en echtgenote ter plaatse gekomen (p. 47)
 - o veiligstellen PLAATS DELICT door bevestigen lint aan beide zijden van de woning (Hartkamp p. 47)
 - o uitzetten looppad (Hartkamp, p. 47)
 - o Akster samen met oma naar schuur voor sleutels van voor/achterdeur (p. 47)
 - o Akster samen met oma terug naar woning waar Henk S. zich weer over oma ontfermde (p. 48)
 - o Akster trof achter de woning de roze mountainbike van Christel aan
- ? uur: situatie aan de inmiddels ter plaatse gekomen groepschef van de week L. van der Steeg en aan de groepschef criminaliteit D. Bouw
- ? uur: Akster uitleg aangetroffen situatie aan mensen van technische recherche
- **? uur (gelet op het voorgaande in ieder geval ruim na 18.17 uur!)**: technisch rechercheur Benne neemt het spoor waar bij het enkele optillen van de kleding en beschrijft dat hij ziet dat het middengedeelte glom terwijl de rand dof was (proces verbaal "onderzoek naar het aangetroffen sperma", 19 juli 1995, Aanvullend Proces-verbaal 17 december 2008, p. 67), waaruit volgt dat het spoor op dat moment niet is ingeklemd (c.q. wordt samengedrukt) tussen twee benen.
- foto's (met kleding op het slachtoffer)
- film (met kleding op het slachtoffer). Het zou een film betreffen van 20 minuten. Uw rechtbank vond voeging niet relevant.
- **? uur**: kleding van het slachtoffer gehaald
- foto's (zonder kleding op het slachtoffer)
- film (zonder kleding op het slachtoffer).
- **Vele uren later**: het lichaam van Christel wordt die avond/nacht opgehaald van de plaats delict
 - o (p. 1818) getuige A.P. de Vr., transporteur begrafenisondernemer: die nacht desgevraagd omstreeks 01.30 a 02.00 uur naar de Driewegenweg gereden ("ongevallenbak" aangeleverd, lichaam erin) en naar koelruimte aan de Hoflaan in Putten (1,7km verderop) gebracht (in koelruimte die niet op slot kon);
 - o (p. 1821) getuige J. van den H.: Ik denk dat wij omstreeks 21.00a 21.15 bij de Driewegenweg waren, enige tijd later kwam de 'bak' met daarin het stoffelijk overschot uit de woning. De volgende ochtend omstreeks 08.00 uur heeft hij het stoffelijk overschot bij de aula opgehaald en naar Rijswijk (NFI) gebracht (107,4 km verderop). De verzegelde, dichtgeschroefde kist waarin het lichaam werd vervoerd naar Rijswijk was niet de bak waarin het stoffelijk overschot was opgehaald van de Driewegenweg. Hij weet niet waar en wanneer het stoffelijk overschot in

die kist is 17 gelegd. Ergo, het lichaam van Christel is vele uren na het eerst mogelijke, veronderstelde depot van de vlek, van de plaats delict – ongekoeld - vervoerd naar een koelruimte van de aula in Putten en later die nacht – ongekoeld – vervoerd van Putten naar Rijswijk (ten minste 108 km) alwaar de volgende dag ruim na 11.15 uur de sectie plaats heeft gevonden.

Commentaar Demo: Een nuttig overzicht, maar de essentie is, dat de bemonstering - in afhankelijkheid van de aangenomenen scenario's - na 20 of 40 uur TSI (time since intercourse) plaats vond. Uit de tot nu toe door mij geraadpleegde literatuur kan ik niet opmaken, dat dit leidt tot een belangrijk verschil in te verwachten verschijnselen. Tussenstand: uit de visuele waarnemingen aan het sperma kan niets (meer) worden afgeleid.

CFS guidelines for providing evidence based opinions on TSI based on body fluid testing results of vaginal smears and swabs.		
	Body Fluid Testing Results	Estimated Maximum TSI
Vaginal Smears (as received by the CFS)	"Many" – including intact spermatozoa	Within 72 hours, likely within 24 hours
	"Few" – including intact spermatozoa "Many" – with no intact spermatozoa	Within 72 hours
	"Few" – without intact spermatozoa	Within 7 days
Vaginal Swabs (as tested at the CFS)	"Many" spermatozoa identified	Within 72 hours
	AP1 and p30 positive	
	AP1, p30 negative & any number of spermatozoa identified	Within 7 days
	"Few" spermatozoa	

Providing Evidence Based Opinions On Time Since Intercourse (TSI) Based On Body Fluid Testing Results Of Internal Samples
Canadian Society of Forensic Science Journal 2013

2.8.1.6 De droogtijd past niet bij zuiver sperma

trage indroogtijd (zuiver sperma droogt in ruim minder dan een uur) A-G. van der Neut, p. 9 van 64: AG Van der Neut vervolgt:

"Wanneer het om een zuiver spermaspoor was gegaan, zou de vlek, aldus ook Lee en in diens voetspoor, Eskes, al lang en breed ingedroogd moeten zijn geweest. Datzelfde valt af te leiden uit het experiment van de heer Brinkmann.

Hij stelt: "Spätestens 60 Minuten nach Setzen der Spur müssten dem nach der Trocknungsvorgang bei einem kleinen Tropfen (ca. 50 ml.) abgeschlossen gewesen sein"

Professor Eskes zegt: spermavloeistof droogt buiten het lichaam geheel in na ongeveer 5-20 minuten.

In geval van cervixslijm, vermengd met zaadcellen, is het een heel ander verhaal:

Van Seumeren proces-verbaal Hof Leeuwarden 8 april 2002:

"De indroogingstijd van cervixslijm kan heel erg wisselen, afhankelijk van het moment van de cyclus. Van cervixslijm of vagina-inhoud of een mengsel daarvan, kan het echt een hele tijd duren voordat dat echt indroogt. Het blijft een taai substantie. Cervixslijm kan wel tot 14 dagen heel mooi viskeus [opmerking raadsman: viscoos?] blijven."

2.8.1.8 Vrouwelijke cellen in het spoor bovenbeen! Mogelijk afkomstig uit de vagina.

PV "onderzoek naar het aangetroffen sperma" d.d. 19 juli 1995, Aanvullend proces-verbaal 17 december 2008, p. 66, verklaring technisch rechercheur A.B.M. Slot:

"Ik zag dat patholoog anatoom Visser het vloeibare centrum van deze substantie met wattenstokjes bemonsterde. De rand van deze substantie vertoonde een doffe kleur, kennelijk tengevolge van indrogen."

De vlek is dus niet geheel bemonsterd. De vraag is of op grond van de bemonstering uitspraken kunnen worden gedaan over de samenstelling van het gehele spoor.

De officier van justitie vindt van wel. 12 februari 2009, ter terechtzitting, PV p. 2-3:

"Vervolgens is door het IFS de sleeptheorie op grond van de technische uitkomsten geanalyseerd. Daarbij zijn de resultaten van het Engelse Laboratorium van het Onderzoekslaboratorium LGC-forensics te Londen (hierna: LGC) gebruikt. Uit de bemonstering blijkt dat het spermaspoor schoon is en geen vrouwelijke cellen bevat."

Het LGC heeft de spermafractie van de bemonstering van het bovenbeenspoor onderzocht.

[Bekend mag worden verondersteld, dat deze door centrifuge gescheiden werd van de rest van het monster] (..)

Bauer t.t.z. Rechtbank Zutphen 2009, . 18:

"Aan autosomaal DNA-profiel kan nooit worden gezien of in vagina is geweest!"

Ir. H.J.T. Janssen, Hof Leeuwarden 11 februari 2002, vervolgblad 17:

"In de vaginale fractie, die we destijds hebben veiliggesteld, vinden we datzelfde profiel van het sperma, maar ook het profiel passend bij het slachtoffer. Dat zou inhouden dat in de vaginale fractie celmateriaal aanwezig was van het slachtoffer."

(..)

Stelling justitie

Expertmeeting 2003. p. 562:

"Er is geen sprake van vaginale epitheelcellen in het sperma. Dit wijst erop dat het een zuiver ejaculaat betreft en geen sleepspoor (Richard Eikelenboom)."

Stelling justitie onhoudbaar:

Brief van Ir. H.J.T. Janssen van 18 september 1995 aan het gerechtshof (map 2 eind proces-verbaal p. 811:

"Van het wattenstaafje met materiaal dat is veilig gesteld vanaf het rechter bovenbeen van het slachtoffer, Christel A., werden microscooppreparaten vervaardigd die met een Lugol-oplossing (opmerking raadsman: hou die naam vast!) werden gekleurd, teneinde vaginale epitheelcellen te kleuren. In de microscooppreparaten werden geen vaginale epitheelcellen waargenomen. Opgemerkt moet worden dat het meeste materiaal op het wattenstaafje reeds gebruikt was voor een eerder DNA-onderzoek. Zoals op de terechtzitting van 7 september 1995 reeds door mij is opgemerkt, is bij dit DNA-onderzoek in de "vaginale fractie" van het spermabevattende spoor wel celmateriaal aangetoond dat afkomstig kan zijn van het slachtoffer, Christel A.. De aard van dit celmateriaal is destijds niet onderzocht."

(NB. opmerking raadsman: dit onderzoek heeft plaatsgevonden voordat sprake kan zijn geweest van enige zegelverwisseling)

Ir. H.J.T. Janssen, proces-verbaal Hof Leeuwarden 11 februari 2002. Vervolgblad 16:

"De vraag rees of aangetoond kon worden of er vaginale epitheelcellen aanwezig waren in het spoor op het rechter bovenbeen. Het voorhanden zijnde materiaal in de diepvries is onderzocht en wij hebben geen vaginale epitheelcellen aangetroffen. Daarbij moet ik zeggen dat het tijdstip van het onderzoek vrij ver na het eerste onderzoek gelegen was en dat er bij het eerste onderzoek veel materiaal was gebruikt. Je kunt niet zeggen dat dit betekent dat het gevonden spoor niet uit de vagina afkomstig was. Je hebt geen aanwijzingen dat het uit de vagina komt. Het was bovendien, zoals ik al zei, niet het meest ideale materiaal. (...). In de meeste gevallen kijken we of we spermacellen vinden en doen we geen onderzoek naar vaginale epitheelcellen. (...). Wij hebben in deze zaak in de vaginale fractie zowel het DNA profiel van de man als van 21 de vrouw aangetroffen. (...). In de vaginale fractie, die wij destijds hebben veilig gesteld, vinden we datzelfde profiel van het sperma, maar ook het profiel passend bij het slachtoffer. Dat zou inhouden dat in de vaginale fractie celmateriaal aanwezig was van het slachtoffer. Ik kan alleen niet zeggen of dat vaginale epitheelcellen waren. (...). We kunnen niet vaststellen of het epitheelcellen of andere huidcellen zijn."

(..)

2.8.2 Conclusie: cervixslijm met zaadcellen

Op grond van het niet vervloeien, het wel vloeibaar blijven en/of de aanwezigheid van vrouwelijk materiaal, moet worden geconcludeerd dat het hier niet om zuiver sperma kan gaan, maar dat het om vaginaal vocht moet gaan (waarschijnlijk cervixslijm van het slachtoffer) vermengd met zaadcellen. Van Seumeren, proces-verbaal Hof Leeuwarden, 08-04-2002 (vervolgblad 13):

"Het is cervixslijm of een mengsel van vagina inhoud geweest".

2.9 Tijdstip van de ejaculatie?

Justitie heeft sinds 1994 (minimaal 8 jaar lang!) volgehouden dat de spermadonor een 'toevallige voorbijganger' die voorafgaand aan delict zijn kruit heeft verschoten tijdens een vrijwillige vrijpartij. Ook het Gerechtelijk Lab ging er vanuit dat dit eerdere contact enkele dagen voor het delict had kunnen plaatsvinden:

Technisch coördinator Kroes, Hof Arnhem 27 juni 1995, p. 16:

"Het Gerechtelijk Lab heeft vrij snel onderzoek gedaan. In de contacten die ik heb onderhouden met het Gerechtelijk Lab is er steeds vanuit gegaan dat het aangetroffen sperma twee á drie dagen oud zou zijn. Ook inwendig is bij het slachtoffer sperma aangetroffen."

Aanvullend proces-verbaal 17 december 2008, (onderzoek in TR journaal 1994), p. 145:

"in het technisch journaal werd op 12 januari 1994 gemuteerd: Fons GL (Koks) deelt tel mede dat in alle uitstrijkjes sperma is aangetroffen. De inwendig aangetroffen sperma kan max 3 á 4 dagen oud zijn."

Het uitwendig aangetroffen sperma (1e opmerking raadsman: het GL spreekt op dat moment alleen over sperma en niet over een mengspoor!!) was nog kleverig en nauwelijks ingedroogd en dus zeer recent. Gezien plaats aantreffen zou dit anders door de kleding uitgeveegd zijn. In het slipje geen sperma."

In deze strafzaak stelt justitie zich op het standpunt dat op de plaats delict moet zijn geëjaculeerd omdat de zaadcellen niet van zaterdagavond kunnen zijn? De officier gebruik daarvoor – zakelijk weergegeven – twee argumenten.

1. Er zat geen sperma in de slip van het slachtoffer. Bij een ejaculatie op zaterdagavond zou bij de vrouw de volgende middag sperma in de slip moeten zitten, zeker nu het slachtoffer die zondagmiddag nog 5 minuten op de fiets heeft gezeten
2. Het aantal spermaKoppen Per microscopisch Gezichtsveld (KPG) is te hoog voor een ejaculatie op zaterdagavond.

Klinkt op het eerste gezicht misschien nog logisch. Bij nadere beschouwing van de feiten is de stelling van justitie echter volstrekt onhoudbaar.

2.9.1 Geen sperma in de slip

Als de hypothese van de officier juist is: broek + slip zondagmiddag uitgetrokken en vervolgens ejaculatie, kan in de slip geen sperma worden aangetroffen van de dader (de slip is immers al uitgetrokken en is niet meer aangetrokken!).

Als de lezing van P. juist is: ejaculatie zaterdagavond, ook dan valt geen sperma te verwachten in de slip. Immers:

Professor Eskes, gynaecoloog: binnen een ½ uur na de coïtus (op zaterdagavond) is de zaadvloeistof gereduceerd tot 1 ml. Daarna kan het zaadvloeistof niet meer worden verslept. De volgende dag kan dit zaadvloeistof niet meer worden verslept. Alleen de zaadcellen kunnen dan nog worden verslept, maar dan alleen in vaginaal vocht. Vaginaal vocht, al dan niet vermengd met zaadcellen van de zaterdagavond ervoor, loopt niet zomaar een vagina uit. Dat komt door de natuurlijke sluiting van de vagina.

Dr. Faugno, aanvullend proces-verbaal 17 december 2008, p. 138 Geen sperma in de slip?

A: *"dit is mogelijk. Ze zou van kleding gewisseld kunnen hebben na de eerdere gemeenschap, daarom geen sperma in het ondergoed"*.

Advocaat Generaal Van der Neut, p. 12 van 64 punt 3.4.:

'Geen sperma in de slip. Vrijwillig contact'

"De heer Eskes schreef over dit thema aan de Rechter Commissaris te Zutphen op 14 juli 1994 het volgende: "Bij fietsactiviteit kunnen de bekkenbodemspieren de vagina inhoud 'poolen' in de achterste schedehelft. Ook op 11 februari jl. heeft de heer Eskes voor uw Hof in die zin verklaard: "Het niet vinden van zaad in een slipje hoeft niet betekenen dat zich in de vagina geen zaad bevindt."

Mijn conclusie uit het voorafgaande is dat in casu versleping van het vocht dat op het bovenbeen van het slachtoffer is aangetroffen mogelijk is na een vrijwillig seksueel contact dat bij voorbeeld een dag van tevoren geheel vrijwillig heeft plaatsgevonden, ook indien het slachtoffer nadien een korte fietstocht gemaakt heeft. Op het punt van het ontbrekende sperma in de slip is de heer Eskes als specialist met betrekking tot het vrouwelijk lichaam een betrouwbare deskundige. Eskes ziet geen probleem op dit punt."

Citaat Advocaat Generaal Wortel bij de Hoge Raad, punt 32: (opmerking raadsman: naar aanleiding van een gesprek met prof. Eskes in 1994).

"Tevens werd, aldus de verbalisanten, duidelijk dat er ondanks het feit dat het slachtoffer van haar ouderlijk huis naar de woning van haar oma is gefietst, niet noodzakelijk ook sperma in haar slipje behoefde te zitten, als gevolg van de natuurlijke sluiting van de vagina."

Citaat Advocaat Generaal Wortel bij de Hoge Raad, punt 40:

Eskes verklaart: Op de vragen:

"het slachtoffer is van haar ouderlijk huis naar de woning van haar oma (plaats van aantreffen) gefietst. De fietsafstand bedraagt ongeveer vijf en een halve minuut. Is het mogelijk dat het sperma dan inwendig blijft zitten? Hierbij wordt aangetekend dat geen sperma in het slipje van het slachtoffer werd aangetroffen? En zo ja, hoe waarschijnlijk is dat en zijn er nog omstandigheden die dat kunnen beïnvloeden? Antwoord: "ja" en "bij fietsactiviteiten kunnen de bekkenbodemspieren de vagina-inhoud "poolen" in de achterste schedehelft"

Op de vraag:

"in hoeverre is, nadat gemeenschap heeft plaatsgevonden, het nemen van een douche of een bad door het slachtoffer van invloed op de aanwezigheid inwendig (vagina, baarmoeder) van spermatozoiden":

Antwoord:

"niet van invloed bij een nullagravida behalve natuurlijk de natuurlijke uitvloed in staande houding".

Prof. Eskes proces-verbaal Hof Leeuwarden 11 februari 2002:

"Het niet vinden van zaad in een slipje hoeft niet te betekenen dat zich in de vagina geen zaad bevond."

(zie ook Advocaat Generaal Wortel bij de Hoge Raad, punt 41). In de lezing van client valt juist te verwachten dat de slip schoon is. Het is immers aannemelijk dat Christel die zaterdagavond nog een schone slip heeft aangetrokken. Zij is na de gemeenschap met P. namelijk naar huis gegaan, heeft zich omgekleed, nette kleren aangedaan, en is vervolgens uitgegaan. Het is ook aannemelijk dat zij die zondag opnieuw een schone slip heeft aangedaan. Waarom zou Christel, bekend als een verzorgd meisje, steeds die vieze slip aanhouden? Temeer daar zij de tijd genomen heeft zich om te kleden. 24

Conclusie moet zijn dat het feit dat de slip schoon was, op geen enkele manier afbreuk doet aan de lezing van client.

Commentaar Demo: Dit kan allemaal eenvoudiger. Indien er geen sporen van vaginaal vocht zijn gevonden, zegt de aan- of afwezigheid van spermacellen in de slip helemaal niets meer. Alleen het vinden van vaginaal vocht zonder spermacellen zou significant zijn.

2.9.2 Een relatief hoog aantal koppen per gezichtsveld [KPG]

Commentaar: Omdat hierover een non-discussie werd gevoerd, zie mijn eerder commentaar met literatuurgegevens, hier alleen maar de praktische informatie die wordt gebruikt.

Expertmeeting 22 december 2003, p. 553, map 2 eindproces-verbaal:

"3.3. forensische sporen:

*Het onderzoek van de vagina en anus van Christel toonde de aanwezigheid aan van **sperma**. Volgens de deskundigen (opmerking raadsman: wie dan? Hoezo meervoud?) van het NFI (opmerking raadsman: niet wordt aangegeven wie) bevatte het sperma een dusdanige hoeveelheid zaadcellen dat het sperma op de PD moet zijn geëjaculeerd."*

"Bij brief van 9 augustus 1995 aan de Procureur Generaal bij het Hof heeft het gerechtelijk laboratorium medegedeeld: (...)

"De bij de gerechtelijke sectie waargenomen witte geleiachtige substantie, werd op een wattenstaafje veiliggesteld door de patholoog, dr. R. Visser (...). Bij het veiliggestelde spermaspoor op het rechter bovenbeen werden per gezichtsveld circa 5 spermatozoa waargenomen (...). De hoeveelheid sperma is nimmer vastgesteld. De hoeveelheid vloeistof op het bovenbeen is ook niet voldoende concreet vastgesteld om vervolgens te kunnen bepalen wat de relatieve hoeveelheid van de spermatozoön is geweest. Ook is niet onderzocht welke relatieve hoeveelheid spermatozoön wordt verwacht bij versleping/bemonstering."

2.9.2.2 Het brondocument bevat slechts een schatting

De bron voor het aantal KPG dat in deze zaak is waargenomen, is 1 A4tje (p. 808). Het betreft een getypte notitie van Ir. H.J.T. Janssen, die hij 'voor zichzelf' heeft opgemaakt in 2002 (25 mei 2009, p. 2). In de notitie heeft Janssen een aantal getallen genoteerd (5, 7, 10, respectievelijk 25 KPG). Het gaat hier niet om een nauwkeurige telling, maar om een schatting (Ing. Eikelenboom t.t.z. p. 23). Een nauwkeurige telling is in de forensische praktijk ook niet nodig. Immers, het aantal KPG wordt uitsluitend bekeken om in te schatten of de bemonstering voldoende spermacellen bevat voor een succesvolle DNA-analyse.

Deze conclusie blijkt inmiddels onhoudbaar.

Requisitoir officier van justitie (p. 20), zij citeert professor Dr. Kloosterman van het NFI: *"het lijkt mij dat het beeld dat wij waargenomen hebben, ook microscopisch, dat de spermacellen met kop en met staart dat dat beter past in een recente donatie van die sporen op het lichaam dan wanneer ik zou moeten zeggen dat moet de avond van tevoren geweest zijn"*

Professor Kloosterman, van het NFI blijkt in werkelijkheid een stuk voorzichter. Bovendien betekent zijn voorzichtige - niet statistisch onderbouwde - inschatting dat het 'beeld' 'beter past' natuurlijk geenszins dat daarmee dus de zaterdagavond niet aannemelijk is.

De voorzichtigheid van Kloosterman is verklaarbaar.

2.9.2.1 Is er een representatief beeld van de samenstelling van de oorspronkelijke vlek?

Hoge Raad 26 juni 2001, herziening, (VIII)

"Voorts heeft het Hof bij genoemd tussenarrest nader onderzoek gelast naar het aangetroffen sperma. Dat tussenarrest houdt dienaangaande in:

"Het Hof acht het wenselijk dat door de verbalisanten van de technische recherche die het stoffelijk overschot van het slachtoffer hebben aangetroffen, nader proces-verbaal wordt opgemaakt en ingezonden aan de Procureur-Generaal bij dit Hof, waarin zo mogelijk een meer nauwkeurige omschrijving wordt gegeven van de op het rechterbovenbeen van het slachtoffer witte gelei-achtige substantie, in de bijzonderheid van de hoeveelheid en de mate van vloeibaar of ingedroogd zijn van de aangetroffen substantie. Tevens acht het Hof het wenselijk dat -indien mogelijk- door het Gerechtelijk laboratorium, eventueel na kennisneming van het nadere proces-verbaal, opgemaakt door de technische recherche, alsnog onderzoek wordt verricht naar de samenstelling van deze substantie, in het bijzonder naar de 'relatieve' hoeveelheid spermatozoön hierin (...)"

(IX)

"Bij brief van 9 augustus 1995 aan de Procureur Generaal bij het Hof heeft het gerechtelijk laboratorium medegedeeld:

(...)

"De bij de gerechtelijke sectie waargenomen witte geleiachtige substantie, werd op een wattenstaafje veiliggesteld door de patholoog, dr. R. Visser (...). Bij het veiliggestelde spermaspoor op het rechter bovenbeen werden per gezichtsveld circa 5 spermatozoa waargenomen (...). De hoeveelheid sperma is nimmer vastgesteld. De hoeveelheid vloeistof op het bovenbeen is ook niet voldoende concreet vastgesteld om vervolgens te kunnen bepalen wat de relatieve hoeveelheid van de spermatozoön is geweest. Ook is niet onderzocht welke relatieve hoeveelheid spermatozoön wordt verwacht bij versleping/bemonstering."

Feit blijft dat het midden van de vlek er anders uitzag dan de rand, hetgeen volgens deskundige Janssen ter zitting kan duiden op een verschil in samenstelling van de vlek aan de rand ten opzichte van het midden (Verhoor t.t.z. ir. Janssen d.d. 25 mei 2009, p. 43).

Feit blijft voorts dat alleen het vloeibare centrum van het nog niet ingedroogde deel van de vlek is bemonsterd **(PV "onderzoek naar het aangetroffen sperma" d.d. 19 juli 1995, Aanvullend procesverbaal 17 december 2008, p. 66, verklaring technisch rechercheur A.B.M. Slot)**

Gelet op het voorgaande geldt, net als voor alle bemonsterde zaadcellsporen, dat niet gezegd kan worden dat de bemonstering van de vlek representatief moet zijn voor de samenstelling van het oorspronkelijk spoor.

3 OVERIGE SPOREN

3.1 Bloed van P. onder de nagels van het slachtoffer?

3.1.1 Daderkennis?

De politie houdt P. onophoudelijk voor dat allerlei bewijs wijst op zijn aanwezigheid op de plaats delict op 9 januari 1994. Een klein voorbeeldje, **16e verhoor, p. 7/7**:

"Ron, onder de nagels van Christel werd ook bloed aangetroffen. En dat bloed is van jou."

In haar requisitoir (p. 34) citeert de officier van justitie uit de samenvatting die de politie heeft gemaakt van de 2e verklaring van cliënt: (P. 1991)

"jullie zeggen dat het mijn bloed is, ik zou niet weten hoe dat daar komt. er is op zaterdagavond geen bloed aan te pas gekomen. Het enige wat ik me kan bedenken is dat Christel een nageltje of zo in mijn rug naar binnen heeft gedrukt. Volgens mij was zij niet zo'n figuur. Hoe ik erbij kom?... omdat er bloed verloren zou zijn volgens jullie. Ik probeer ook te kijken naar een mogelijkheid dat er bloed gevonden zou zijn."

Vervolgens zegt de officier:

*"Let wel, er zat inderdaad bloed van verdachte onder haar nagels. Dit is pas in 2008 door onderzoek van het IFS duidelijk geworden. Juist dit onderzoek en de uitslag was niet in de media geweest en verdachte was hier ook nog niet mee geconfronteerd. **De enige verklaring voor zijn opmerking over bloed is dat P. er van weet omdat Christel zich wel degelijk verweerd heeft en hem daarbij heeft geraakt.**"*

Commentaar Demo: De onvermijdelijke waarschuwing dient te worden herhaald: Indien op enige locatie (ik suggereer, de wijsvingernagel van het slachtoffer) enig bloed (van wie dan ook) en sperma van RP is gedeponereerd, zal men daar een geweldig profiel van RP aantreffen en misschien ergens een onbeduidend piekje van het slachtoffer. **Het enige bewijs van de aanwezigheid van bloed van RP kan gelegen zijn in een mtDNA-profiel. Dat lijkt echter niet te bestaan. Kennelijk was het OM niet erg hierin geïnteresseerd.**

3.1.2 Het (wel degelijk) bemonsterde nagelvuil is zoek

De officier van justitie zegt in haar requisitoir, (p. 10):

"Hoe zit het met de nagels die opeens in 2008 opdoken? Dat weten we niet. Of er nagelvuil is geweest of alleen maar nagels is zonder onderliggende administratie niet meer vast te stellen. In het sectierapport van 20 mei 1994 wordt nagelvuil genoemd."

(p. 12):

"De nagels moeten bij de sectie zijn veiliggesteld. In de stukken van het NFI zelf wordt echter alleen gesproken van nagelvuil met de SVO nummers 227 en 228. Het nagelvuil en/of de nagels zijn destijds onderzocht op vezels, maar een DNA onderzoek was toen nog niet mogelijk."

De officier suggereert dat onduidelijkheid bestaat omtrent de vraag of het "nagelvuil en/of de nagels" niet gewoon hetzelfde is en dat het daarom zeer wel mogelijk is dat destijds de nagels zijn onderzocht op de aanwezigheid van vezels.

Commentaar Demo: Waar komt de waarneming / wetenschap bloed dan vandaan?

3.1.3 Bloed onder de nagels niet per se van P.

In 2008 heeft Eikelenboom in de bemonstering van de nagels van de rechterhand bloed aangetoond (door middel van de Tetrabase-test). De tetrabasetest is destructief, hetgeen inhoudt dat het deel van de bemonstering dat is gebruikt om de aanwezigheid van bloed aan te tonen, na deze test niet meer kan worden gebruikt om nader onderzoek mee te doen. Nadat Eikelenboom op deze wijze voor een deel van de bemonstering had aangetoond dat daarin bloed aanwezig was, heeft hij het resterende deel van de bemonstering onderzocht op de aanwezigheid van celmateriaal en een DNA-analyse gedaan, waarbij kenmerken van het slachtoffer zijn aangetoond en een volledig DNA-profiel van cliënt is verkregen. Voor het verkrijgen van een dergelijk volledig DNA-profiel zijn overigens slechts een gering aantal cellen nodig (zo'n **tweehonderd**, zie verhoor Kloosterman t.t.z. d.d. 18 mei 2009, p. 7 en 48).

Volgens justitie moet betekenis worden toegekend aan het feit dat uit de bemonstering van de nagels van het slachtoffer geen volledig DNA-profiel is verkregen. [?] De verdediging meent dat daaraan geen enkele betekenis kan worden toegekend, al was het maar omdat reeds in 1994 het nagelvuil onder nagels is veiliggesteld. Dit nagelvuil is thans zoek en nooit op DNA is onderzocht. Wat de samenstelling van dit nagelvuil is geweest, zullen we nooit meer weten.

In het strafdossier wordt door justitie gesteld dat bloed van cliënt onder de nagels is veiliggesteld.

Dat is een brug te ver. Volgens verschillende deskundigen, waaronder Kloosterman, De Knijff en Dr. M.J. Blom (Kloosterman t.t.z. d.d. 18-05-2009, p. 37; De Knijf t.t.z. d.d. 08-06-2009, p. 75; Blom t.t.z. 08-06-2009, p. 38) kan niet gezegd worden dat het aangetoonde bloed van P. moet zijn, maar is het evengoed mogelijk dat het bloed van Christel betreft, vermengd met celmateriaal van P., maar dan van een ander type, zoals bijvoorbeeld speeksel of sperma (net als bloed rijke bronnen van DNA).

3.2 Het bloedvlekje in de spijkerbroek van het slachtoffer

Commentaar Demo: De hier gegeven beschrijving sluit uit, dat er bloed is geïsoleerd, alvorens hiervan een DNA-profiel te vervaardigen. In dat geval is de hele link bloed - DNA afwezig. Als Kloosterman '200 cellen' heeft gezegd, zou hij voor meeneed vervolgd moeten worden, omdat hij dit aantal in een artikel van eigen hand reeds in 2000 gesteld heeft op 30-150 (0,2 - 1 ng): DNA als gerechtelijk bewijsmateriaal. DRS. Ate. D. Kloosterman (NFI 2000). In NFI-kringen lijkt men de begrippen cel en picogrammen nogal eens te verwarren; dan kan het ook een verspreking zijn.

(..)

Map 1 Eindproces-verbaal, rapport Eikelenboom 5 april 2002 (NFI), p. 257:

"Bloed Op 8 en 11 februari 2002 heeft op het NFI het onderzoek naar biologische sporen plaatsgevonden. Hierbij werd de kleding en het mes van het slachtoffer minutieus onderzocht op de aanwezigheid van celmateriaal."

"Overig celmateriaal

Bij het onderzoek naar aanraaksporen is gekeken naar plaatsen op de broek waar een dader de broek mogelijk beetpakt om deze bij een onwillig slachtoffer uit te trekken"

Blijkens p. 259 zijn vanuit deze hypothese bemonsterd, de knoop, het lipje boven het knoopsgat, de verkreukeling in de tailleband links van het knoopsgat en de tailleband rechts van de knoop."

"Verder werden op de spijkerbroek geen andere plaatsen aangetroffen waar het nemen van een DNA monster zinvol werd geacht."

Map 1, eindproces-verbaal p. 258 (rapport NFI 5 april 2002, opgemaakt door Richard Eikelenboom).

"Spijkerbroek [ASA967] Bloed: 37 Aan de binnenzijde van de spijkerbroek [ASA957] is ter hoogte van de 'onderkant van de linkerbil' [ASA967] # 1 met een diameter van circa 1 mm waargenomen. Hoe en op welk tijdstip dit bloedvlekje op de spijkerbroek terecht is gekomen, kon niet worden vastgesteld (zie foto van broek op p. 258)."

Proces-verbaal zitting Hof Leeuwarden, d.d. 8 april 2002: De heer A.D. Kloosterman, gerechtelijk deskundige:

"Van de plaats waarin de spijkerbroek die door het slachtoffer is gedragen een minuscuul klein bloedvlekje is aangetroffen, is ook een kleurenfoto gemaakt. Wij hebben er geen verklaring voor, hoe dat bloedvlekje daar is gekomen, want het is alleen maar een vlekje".

Degene die gemeenschap met het slachtoffer heeft gehad, zou zich mogelijk kunnen hebben verwond. Het was echter maar een heel klein beetje bloed, dus het gaat niet om een ernstige verwonding. Er kan niet worden vastgesteld hoe dat bloed op die broek is terechtgekomen, of van welk lichaamsdeel het bloed afkomstig moet zijn. (...).

Map 2, eindproces-verbaal rapportage expertmeeting 2003, p. 554:

"Aan de binnenzijde van de spijkerbroek op de overgang van de linkerbil naar het linkerdijbeen is in 2002 een kleine hoeveelheid bloed aangetroffen (vlekje) die in 1992 niet is waargenomen. Het

onderzoek is uitgevoerd nadat de broek in eerste instantie terug was gewezen aan de familie en enige jaren in een kartonnen doos bewaard is gebleven. Het bloed is afkomstig van dezelfde man als van het sperma."

Het bloedvlekje brengt Ing. R. Eikelenboom in 2009 tot de volgende stelling:
Criminalistisch rapport 30 januari 2009, p. 21/86:

"De dader is met bebloede handen in contact geweest met de broek van het slachtoffer toen deze tijdens de verkrachting werd verwijderd. Dit bloedvlekje is bemonsterd."

Commentaar Demo: Als de dader bloed op zijn handen had, zou dat het bloed van het slachtoffer moeten zijn geweest. Voorts is het in een dergelijk scenario vreemd, dat het vlekje minder dan 1 mm² oppervlak vertoont. (Daarom werd het aanvankelijk ook helemaal niet gevonden.)

Elders heb ik al aangegeven, dat het bloedvlekje te klein is voor een behoorlijk DNA-profiel en de mogelijkheid van contaminatie met sperma recht overeind blijft, zolang er geen mtDNA-profiel van RP is gevonden.

3.3 Haren?

17e verhoor, pagina 6 van 7 e.v.: Opmerking verbalisant.:

"maar deze trui was wit [opmerking raadsman: bedoeld wordt de trui die Christel aanhad tijdens het delict]. En daar zitten haren. Dat is toch raar?" (...) "De sporen zitten dus niet in die (gif)groene trui, maar op een andere trui. Verdachte geeft aan – wederom geconfronteerd met de aangetroffen sporen – niet de dader te zijn."

Raadsman in dit pleidooi:

*Zoals hiervoor reeds aangegeven was de trui die Christel aanhad tijdens het delict niet wit maar donkergrijs. Belangrijker is dat de politie aan cliënt voorhoudt dat zijn haren op de trui van het slachtoffer zijn aangetroffen. Daargelaten dat politie niet zegt over welke haren het gaat: **er zijn geen haren van P. gevonden. Niet op het lichaam niet op de kleding niet op de PD Nergens!***

3.6 Conclusie omtrent de overige sporen

Het zogenaamd "overweldigende" sporenbeeld van P. bestaat feitelijk uit de restanten van 1 ejaculatie, 1 onbestemd bloedvlekje van ongeveer 1 mm en enkele onbestemde cellen van P. onder een nagel. Hierna zal met kracht van argumenten uiteengezet worden dat de verklaring van P. voor dit "overweldigende" sporenbeeld "minstgenomen volstrekt geloofwaardig is".

Commentaar: de sporen kunnen allemaal herleid worden tot de zaadlozing, totdat het tegendeel wordt bewezen via de vondst van mtDNA van RP (dat immers vrijwel afwezig is in een zaadlozing).

5 DE GELOFWAARDIGE LEZING VAN P.

(..)

5.3 P. verklaart ongeremd!

(..)

27e Verhoor R.A.G. P., d.d. 28-10-2008, p. 5:

"Zelfs jouw advocaat zegt op zitting dat hij niet gaat bestrijden of zijn cliënt op de plaats delict is geweest, maar Ronald gelooft nog in zijn verhaaltje."

Commentaar Demo: Het kan zijn dat de advocaat dit gezegd heeft, maar ik denk van niet en dat dit bewijsbaar is. Dan staat hier een doodszone die de ontvankelijkheid van het OM ernstig aantast.

5.4.3.1 Is het aannemelijk dat P. een geheime seksrelatie had?

(..)

AG van der Neut (requisitoir Hof Leeuwarden 2002, p. 8, punt 3.4)

(..)

"Christel A. was, zo blijkt uit de stukken en **trouwens ook uit de gevonden sporen**, een levenslustig en charmant meisje dat veel vriendjes had."

Commentaar Demo: Welke sporen, van welke aard? Is er bij Christel thuis en in Londen nog DNA-onderzoek gepleegd?

8.1 Strangulatiespoor en DNA op de waxcoat

In de nek van het slachtoffer is letsel aangetroffen

Map 1, p. 246: PV 24 januari 2006:

betreffende het ribbelvormige letsel in de nek stelt dr. Botter [patholoog anatoom NFI] dat de streepvormige letsels in de hals en in de kraag van de waxcoat overeenstemmen qua afmetingen. Om met een dergelijke zachte kraag ontvellingen en roodheid te kunnen veroorzaken is forse krachttinwerking noodzakelijk

Reviewrapport (map 2, p. 565):

Het feit dat in het strangulatiespoor een motief zichtbaar was dat past bij de kraag van de waxcoat kan erop duiden dat de verwurging staand aangezet is, terwijl het slachtoffer de jas nog droeg (Jos Kroes)

is het nog mogelijk DNA-sporen van de dader te achterhalen op de waxcoat? (Blaauw)

Verklaring Herman D.B. 5 april 1994, AG Van der Neut, p. 33 van 64:

het is een kwestie van een paar seconden en ik zet een verwurging door met mijn duimen de bloedtoevoer naar de hersenen te stoppen Hierdoor raakt ze van de wereld. Direct hierop zet ik de verwurging aan door met mijn duimen of vingers haar slagaders in haar nek dicht te drukken. Ik doe dit opzettelijk en met kracht. Het is een judotrucje

In het requisitoir volgt een reeks van verklaringen van anderen dan D.B. die bevestigen dat hij dit trucje kent én in dit geval heeft toegepast. Eén voorbeeld: Verklaring Gerrit S. 9 mei 1994:

H. heeft mij alleen gezegd dat hij haar met de handen doodgedrukt had door middel van een soort verwurging.

Aanraaksporendeskundige Ing. R. Eikelenboom zegt dat eenvoudige aanraking geen aantoonbare sporen achterlaat. Stevig vastpakken is zelfs niet altijd genoeg. Sterker: Ing. R. Eikelenboom, Hof Leeuwarden, 8 april 2002, vervolgsblad 8:

Uit statistieken maak ik op, dat slechts in 16% van de gevallen een epitheelspoor is achtergelaten in situaties waarin stevig is vastgepakt.

(...)

Als er niet een bepaalde mate van kracht bij gebruikt is, worden geen sporen achtergelaten.

De waxcoat is helaas niet meer volledig te onderzoeken. De waxcoat is beschimmeld teruggekomen van de familie A.. 91

Op 6 mei 2008 legt criminaliteitsanalist H.A. Harsema zijn bevindingen naar aanleiding van een onderzoek van het (oude) politiedossier met betrekking tot het forensisch onderzoek vast in een (vertrouwelijk) rapport. P. 15:, map 2, pagina 736:

In rapportage 94.01.11.025/A34 d.d. 21 oktober 2003 wordt aangegeven dat van de kraag van de waxcoat ASA 968 van het slachtoffer geen DNA-profielen zijn verkregen. Het formulier met de DNA-bepaling van de waxcoat in map 10, onder punt 4, laat echter de volgende waarden zien: XY, 14-15, 29-30."

De kraag van de waxcoat bevat dus een aanraakspoor van een man, terwijl P. als donor van dit spoor is uitgesloten, gelet op zijn autosomale DNA-profiel! Dit is in het bijzonder opmerkelijk omdat de jas alleen werd gedragen door Christel en haar moeder.

Uit het dossier blijkt helaas niet of deze kenmerken zijn vergeleken met het DNA-profiel van Herman D.B. of zelfs maar met enig ander onderzoekssubject.

Commentaar Demo: Waarom zou een beschimmelde jas geen DNA-onderzoek toelaten? Het DNA uit de schimmels stoort de zoektocht naar humaan DNA niet. Op welke locaties werden de genoemde markers aangetroffen. Welk systeem werd hier gebruikt (1994!). Hoe verhoudt zich deze DNA-bepaling tot de resultaten van de overige bepalingen? Zijn de XY markers in evenwicht (je zou meer DNA van Christel verwachten op de plek, waar de kraag met haar hals in contact kwam)? Waarom mag het rapport van Harsema niet openbaar worden?

8.6 Het mtDNA-profiel 16221T: een 'keihard daderspoor'?

8.6.1 Vier verschillende sporen

Haar 15 en 17

Uit het proces verbaal van de technische recherche van 2 augustus 1994 op pagina 5 blijkt dat op de plaats delict door de technische recherche op 9 januari 1994 de 'SVO 200-serie' is veiliggesteld.

Uit de SVO-lijst van 3 augustus 1994 blijkt onder andere te zijn veiliggesteld:

207: grijze trui

219: microsp. hals

Uit het proces verbaal van de technische recherche van 2 augustus 1994 op pagina 9 blijkt dat op deze beide SVO's, te weten een trui en een folie van de hals, hoofdhaardelen werden aangetroffen.

Het Gerechtelijk Lab ontvangt blijkens het rapport van 25 mei 1994 op 21 februari 1994 via Kroes deze beide SVO's:

"207. een grijze trui"

"219. microsporen vanaf de hals"

Vanaf ieder van deze SVO's is een hoofdhaardeel veiliggesteld.

De conclusie ten aanzien van de haardelen die op deze SVO's werden aangetroffen luidt:

"De hoofdhaardelen op de trui ad 207 en de folie ad 219 van het slachtoffer Chr. C. A. pasten niet in de hoofdhaarpaletten van het slachtoffer Chr. C. A. (...)".

Een dag later wordt tijdens de sectie door de heer Visser (p. 808 en Joost als assistent?) blijkens het sectierapport onder punt 3 en 17 het spoor op het bovenbeen bemonsterd. Ook worden vaginale uitstrijkjes gemaakt.

De haar van SVO 207 wordt later bekend onder de noemer haar #15 (zie bijv. FLDO 00-036).

De haar van SVO 219 wordt later bekend onder de noemer haar #17 (zie bijv. FLDO 00-036).

Sporen 'bovenbeen' en 'ingang.vag'

Het monster van het been wordt onder andere spermaspoor bovenbeen genoemd.

Van de vaginale uitstrijkjes wordt er 1 bekend onder de noemer 'ingang vagina'

Merk op dat het hier vier verschillende typen bemonsteringen betreft die op twee verschillende data door twee verschillende groepen personen zijn veiliggesteld.

8.6.2 Telkens hetzelfde mtDNA-profiel

Haren 15 en 17

Rapport van het FLDO 00-036

De haren #15 en #17 blijken hetzelfde mtDNA te bevatten als het spermaspoor bovenbeen, te weten 16221T.

Spermaspoor bovenbeen

Rapport van het FLDO 08-130

In het spermaspoor bovenbeen zit het mtDNA profiel 16221T (ingang vagina wordt hier niet onderzocht). Voorts blijkt uit dit rapport dat dit profiel niet overeenkomt het profiel van P. en Christel.

Spermaspoor ingang vagina

Rapport van het FLDO 00-036 In het spermaspoor 'ingang vagina' werd het mtDNA profiel van Christel aangetroffen.

Rapport van het FLDO 02-007

In het spermaspoor 'ingang vagina' blijkt niet mtDNA van Christel te zitten, maar het mtDNA profiel 16221T. Hetzelfde profiel als de hoofdprofielen in de haren #15 en #17 (zie de 'Y' op pagina 704 van het eindprocesverbaal in samenhang met de verklaring van De Knijff ter terechtzitting op 8 juni 2009 over mengprofielen in mtDNA, pagina 52) en hetzelfde profiel als het spermaspoor bovenbeen.

Visie professor De Knijff

De Knijff ter terechtzitting op 8 juni 2009, pagina 28-33:

"Het enige wat wij weten is dat er in dat spoor een ander, ogenschijnlijk ongemengd mtDNA-profiel is aangetroffen. En dat mtDNA-profiel komt niet overeen met het slachtoffer en komt ook niet overeen met de verdachte. (...)

Wij hebben nu, want die mtDNA-profielen waren natuurlijk al een aantal jaren geleden gemaakt, ook deze mtDNA-profielen vergeleken met de mtDNA-profielen van mijn

laboratoriummedewerkers en ook die hebben niet deze specifieke sequentievолgorde. Dus die kunnen wij in ieder geval uitsluiten."

"Er zitten cellen in dat extract die van een andere onbekende persoon afkomstig zijn. (...) En diezelfde onbekende persoon die zit ook in de twee, die zit waarschijnlijk ook in de twee gemengde mtDNA-profielen van haar 15 en haar 17."

"Het nieuwe van dit rapport [bedoeld wordt dat vnan 16 februari 2009] is dat wij zeker weten dat die bijdrage A niet van de verdachte afkomstig kan zijn Maar dus van een, tot nu toe, nog steeds onbekend gebleven persoon."

"dan kan dat bijna niet anders dan dat dus geen spermacellen van die andere persoon zijn geweest, maar andere lichaamcellen. (...) dan moet er dus een contaminatie met ander celmateriaal, van een andere persoon, in zitten."

"En uit het feit dat zij [het LGC] in hun autosomale DNA-profiel de conclusie trekken dat het een ogenschijnlijk ongemengd DNA-profiel is met geen enkele indicatie voor een inbalans tussen de X- en de Y-pieken, kun je bijna niet anders dan constateren dat die tweede bijdrage, die geringe bijdrage, waarschijnlijk van een man afkomstig is."

"Het feit dat je in het sperma-extract een discrepantie vindt tussen een Y-chromosomale en een autosomale match en een non-match op het gebied van mtDNA zou je dus alleen maar kunnen verklaren in dit geval, dat is de meest voor de hand liggende verklaring, dat er een geringe contaminatie van ander celmateriaal van een andere persoon in zit. En dat moet dan ander celmateriaal zijn, anders dan sperma, en dat zou dan verklaren waarom je daar een heel ander mtDNA-profiel in vindt."

8.6.2 Betreft het hier "keiharde" dadersporen?

Geconcludeerd moet worden

- dat er een onbekende donor is van een haar op de plaats delict in de nek van het slachtoffer
- dat er een onbekende donor is van een haar op de plaats delict op de trui van het slachtoffer.
- dat er een onbekende donor is van celmateriaal in het spoor bovenbeen
- dat er een onbekende donor is van celmateriaal in het spoor ingang vagina
- dat het telkens gaat om mtDNA profiel 16221T en dat dit dus telkens dezelfde donor kan betreffen.

De vraag werpt zich op of het hier in de context van versleping/uitpersing om 'keiharde dadersporen' kan gaan.

Daarvoor is de vraag naar contaminatie van belang.

Nogmaals visie Professor De Knijff

De Knijff ter terechtzitting op 8 juni 2009, pagina 28-33:

De jongste rechter vraagt De Knijff of dit sporenbeeld verklaarbaar kan zijn door penetratie zonder ejaculatie:

"Wij concluderen, althans ik concludeer dat het bijna niet anders kan dan dat het andere cellen van een derde persoon zijn geweest. Omdat je juist een schoon mtDNA-profiel tegenkomt. Wij hebben natuurlijk ook in retrospect nog een keer gekeken naar de kwaliteit van die mitochondriale DNA-sequenties en die geven geen enkele aanleiding ook nu, als wij opnieuw naar de ruwe data kijken, dat er een gemengd mitochondriaal DNA-profiel is en dat wij dus een gemengde DNA-bijdrage zouden hebben gemist. Dus wij weten nagenoeg zeker dat dit een schoon mitochondriaal DNA-profiel is, wat onbekend is, behalve dan de aanwezigheid van die haar 15 en haar 17. En we kunnen... ja, er zijn, dat heb ik al eerder gezegd, er zijn twee verklaringen: (...). En de andere optie is dus die geringe bijdrage van een onbekend persoon. En of die geringe bijdrage van die onbekende persoon nou misdaadgerelateerd zijn of dat die geringe bijdrage van die onbekende persoon, bijvoorbeeld bij het manipuleren en het bewerken van extracten, op welk laboratorium dan ook, er in terecht zijn gekomen dat weten wij niet. Daarom heb ik gekeken of wij dit mtDNA-profiel bij mijn laboratoriummedewerkers tegenkomen en dat is niet zo. Maar er zijn natuurlijk heel veel mensen die dit spoor in het verleden in handen hebben gehad, op welke manier dan ook."

"Daarom ben ik ook zo voorzichtig, want je kunt hier heel snel een voor de één of de andere partij gunstige interpretatie aan geven en dat vind ik heel erg gevaarlijk. Dus je moet altijd beide opties openhouden."

De Knijff spreekt in zijn verklaring slechts over één van de sporen, te weten één spermaspoor. Hij zegt daarover dat hij niet kán weten of mtDNA profiel 16221T delictgerelateerd is of niet omdat hij niet kán weten of het spoor gecontamineerd is.

Het is begrijpelijk dat De Knijff niets kan zeggen over de kans op contaminatie. Hij weet immers alleen dat "heel veel" (onduidelijk hoeveel) mensen het spoor c.q. het extract van dat ene spermaspoor "in handen" gehad hebben, maar hij weet niets over de concrete omstandigheden van het geval. Hij heeft immers geen idee wie dit spoor in handen kan hebben gehad en of daarbij al dan niet de benodigde voorzorgsmaatregelen zijn genomen teneinde contaminatie te voorkomen (de gebruikelijke handschoenen, mondkapjes e.d.). Het enkele feit dat sporen door meerdere handen zijn gegaan, betekent natuurlijk nog niet dat er een reële kans op contaminatie heeft bestaan. Eén ding is zeker, bij het FLDO (het instituut van De Knijff) is vastgesteld dat géén van de personen die met het spoor in aanraking kunnen zijn gekomen, het onderhavige mtDNA profiel 16221T hebben. Bij het FLDO is dus geen sprake geweest van contaminatie.

De officier van justitie zegt in haar requisitoir ten aanzien van het onbekende mtDNA profiel niettemin:

"Het is in het onderzoek niet duidelijk geworden van wie dit profiel kan zijn".

verder zegt ze dat:

"Er juist bij spermasporen waarin naar zijn aard bijna geen mtDNA zit, bij vervuiling snel mtDNA van een ander naar boven kan komen. Dit kan van iedereen zijn, ook van de onderzoekers ter plaatse. Zeker gelet op het feit dat in 1994 nog niet werd gewerkt met beschermende kleding blijft deze mogelijkheid open."

De officier van justitie suggereert aldus dat het mogelijk is dat het 'vreemde mtDNA' afkomstig is van justitiemensen. Hoewel contaminatie theoretisch nooit met 100% zekerheid kan worden uitgesloten, is dat natuurlijk iets heel anders dan dat contaminatie aannemelijk is. De officier van justitie onderbouwt haar suggestie in ieder geval op geen enkele wijze.

Bovendien heeft de officier van justitie geen enkel onderzoek laten doen naar de mogelijke delictgerelateerde herkomst van dit onbekende mtDNA-profiel, behoudens vergelijking met het profiel van cliënt, het slachtoffer en Bas A. (FLDO 08-130). De officier van justitie heeft eenvoudigweg nagelaten het mtDNA-profiel te vergelijken met de vele personen die (in het verleden) in beeld zijn (geweest) bij justitie als (potentiële) verdachte.

Feit blijft dat het FLDO van professor De Knijff al het mtDNA-onderzoek heeft gedaan in deze zaak en dat het FLDO heeft vastgesteld dat dit onbekende mtDNA-profiel in ieder geval niet van een van de betrokken onderzoekers is. Justitie heeft kennelijk geen enkel onderzoek gedaan naar de mogelijkheid dat het mtDNA van één van de onderzoekers ter plaatse is geweest of van de patholoog-anatoom en zijn assistent die de volgende dag sectie hebben verricht. Aldus heeft de officier haar suggestie op geen enkele wijze aannemelijk gemaakt.

Dat klemt temeer, nu het in deze zaak op basis van de feiten volstrekt onaannemelijk is dat **na** het delict door derden mtDNA is achtergelaten in het spoor op het bovenbeen (let wel: in de lies van het slachtoffer op slechts 2 à 3 cm van de vagina) en in het spoor 'ingang vagina'. De betrokken onderzoekers van de 'zaadcelbevattende' sporen (de enige personen die na het delict iets in de schaamstreek van het slachtoffer te zoeken hebben gehad) hebben zich vanzelfsprekend terdege gerealiseerd wat het belang was van deze sporen in deze zaak en de uiterste zorg betracht teneinde de integriteit van juist deze sporen te waarborgen vanaf de eerste waarneming tot aan de sectie.

PV van bevinding aantreffen stoffelijk overschot, map 1, p. 45 e.v.: p. 46:

"Door mij verbalisant Akster is er op toe gezien dat de situatie in de woonkamer onaangeroerd bleef." (...) "Inmiddels was ambulance-personeel ter plaatse die een vermoedelijke dood vaststelde. Vrijwel meteen hierop arriveerde de dienstdoende arts, dhr. Gunnink, huisarts te Putten. Deze stelde een onnatuurlijke dood vast."

Opmerking raadsman: voor het vaststellen van de (onnatuurlijke) dood is het natuurlijk niet nodig dat de schaamstreek van het slachtoffer wordt beroerd. Evenmin is het voorstelbaar dat daarbij door ambulancepersoneel of door de huisarts een schaamhaar op de trui wordt achtergelaten.

p. 46: "Vanaf knie hoogte tot aan de voeten was het slachtoffer niet gekleed met uitzondering van een sok (wit, c.q. creme). Daar dit mij, Akster, bevreesdde heb ik de wax jas welke op het lichaam van het slachtoffer lag iets opgetild. Ik zag dat het onderlichaam van het slachtoffer was ontbloot."

p. 47: Oom slachtoffer (Henk S.) kwam ter plaatse. "Hij heeft het slachtoffer niet kunnen aanraken"

p. 47: Door mij verbalisant Hartkamp werd inmiddels de plaats delict veilig gesteld door middel van een lint afzetting aan beide zijden van de woning (...)"

"Door mij Hartkamp werd eveneens een looppad uitgezet, ten einde de buiten dit looppad mogelijk aanwezige sporen zoveel mogelijk intact te laten".

De als eerste aanwezige rechercheurs hebben alle mogelijk zorg betracht.

Vervolgens gaan de technisch rechercheurs op de plaats delict aan de slag.

J.A. Kroes, technisch coördinator, hij ging over het onderzoek op de plaats delict (Hof Leeuwarden 15 februari 2002, vervolgblad 23:

"Onze insteek was om zo goed mogelijk met dit spoor om te gaan, om het op de beste manier bij het gerechtelijk laboratorium te krijgen. Wij hadden er ook voor kunnen kiezen dit spoor van het slachtoffer af te schrapen om het afzonderlijk van elkaar naar het laboratorium toe te brengen. Wij hebben ervoor gekozen het geheel integraal aan te bieden, zodat met daar ook de positie van de vlek kon beoordelen."

M. Benne, technisch rechercheur ter plaatse, Hof Leeuwarden, 15 februari 2002, vervolgblad 25:

"Het slachtoffer is op een gegeven moment afgevoerd in een lijkenzak. Die lijkenzak wordt in een brancard met een polyester omhulsel getild. Daarbij is uitermate grote zorg besteed aan het niet verstoren van het spoor op het rechterdijbeen door ervoor te zorgen dat de zak niet op dat spoor kwam."

De haren 15 en 17 zijn op 9 januari 1994 veiliggesteld door de technische recherche (zie lijst van stukken van overtuiging, map 1, p. 62).

De spermasporen zijn de volgende dag bemonsterd ter gelegenheid van de sectie, nadat het stoffelijk overschot "op de beste manier" (citaat J.A. Kroes) bij het gerechtelijk laboratorium is gebracht. Vanzelfsprekend is de sectie op de gebruikelijke, zorgvuldige wijze uitgevoerd door de patholoog anatoom en zijn assistent(en).

In al die sporen zit één en hetzelfde mtDNA-profiel. Dat is wel heel toevallig.

Gelet op het voorgaande is het onaannemelijk dat sprake is geweest van contaminatie en moet worden aangenomen dat het spoor zeer wel delictgerelateerd kan zijn.

8.7 Conclusie omtrent ontlastende sporen

Er is een veelheid ontlastend sporenmateriaal. Sporen welke niet van P. zijn maar zeer wel delictgerelateerd kunnen zijn.

9 ONTLASTENDE SCENARIO'S

9.1 Is er in de huidige zaak een delictscenario?

(..)

Diverse getuigen hebben rondom het tijdstip van het delict waarnemingen gedaan die mogelijk betrekking hebben op Verdachte 8064 die met zijn crossmotorfiets ter plaatse was. In de directe omgeving van de plaats delict zijn cross-c.q. motorgeluiden gehoord. Bovendien is waargenomen dat Christel A. tussen haar vertrek thuis en haar aankomst bij het huisje van oma op de kruising van de Bosrand/D...weg enige tijd stil heeft gestaan en heeft gesproken met enkele bekenden. In ieder geval één van de gespreksdeelnemers droeg op dat moment iets dat op motorkleding leek, hield een helm onder zijn arm en was in het bezit leek van een gemotoriseerde tweewieler.

Pagina 445 de heer H. K. 10 juli 2003

"Op het moment dat we in de auto stapten, hoorde ik het geluid van crossmotoren."

(...)

"Ze stond in de ronding van de bocht aan de, gezien mijn plek, overzijde van de Bosrand, aan de rechterzijde van de D...weg. Ze stond aan de rand van het trottoir. Ik zag dat er twee of drie jongeren bij haar stonden. Volgens mij waren dat jongens van ongeveer 20 jaar. Die jongens hadden 1 of meer bromfietsen bij zich. Volgens mij was er waarschijnlijk een bromfiets bij. Dat weet ik echter niet 100% zeker. Ik kreeg de indruk dat zij spontaan, als bekenden, met elkaar stonden te kletsen."

(...)

"Ik weet zeker dat ik dit al in 1994 tegen de politie heb verteld. Ik kreeg toen al de indruk dat men dit niet zo belangrijk vond."

Wel is al in 1994 in zijn verklaring opgenomen dat Christel op de kruising stopte.

Pagina 450 M.E. van den B. 10 juli 2003

"We haalden dat meisje in en reden door tot aan de kruising van die Bosrand met de D...weg. Daar sloegen we linksaf en reden naar het huis van mijn ouders, [adres]. Dit is het derde huis vanaf de Bosrand aan de rechterzijde. De auto werd volgens mij op de D...weg, langs het trottoir neergezet. Toen iedereen uitgestapt was, liepen we de dam op van mijn ouders. Ik hoorde toen dat Herry [= waarschijnlijk H.K.] toen tegen mij zei: 'Kijk, daar staat dat meisje weer, dat we net voorbij gereden zijn'. Ik keek toen in de richting van die kruising BosrandD...weg. Dit was ongeveer 3 a 4 minuten nadat we dat meisje ingehaald hadden. Ik zag dat er twee of drie jongens bij haar stonden. Het waren geen meisjes. Ik schat die jongens op een jaar of 18. Ze hadden volgens mij donkere kleding aan. Die jongens hadden volgens mij 2 lichte motorfietsen of bromfietsen. Ik kreeg de indruk dat zij als bekenden, met elkaar stonden te kletsen. Ik trek die conclusie uit de houding die ze hadden."

Pagina 452 M.E. van den B. 14 juli 2003

"Ik kan mij nu herinneren dat daar drie jongens bij Christel stonden op genoemde kruising. Christel stond volgens mij op het trottoir en de jongens op de Bosrand met hun gezicht naar Christel. De jongens stonden met hun rug naar de Bosrand gekeerd. Ik zag ze vanaf de rechter zijkant, meer op hun rug. Ik weet niet of iemand een motorpak aanhad. De mannen waren donker gekleurd. Een van de mannen stond rechts naast een motorfiets. Het was een gewone wegmotor. Het was geen chopper of crossmotor. Ik weet niet of die motor een kuip had. Ik weet de kleur ook niet. Het was geen grote motor. Die man naast de motor had een valhelm onder zijn rechter arm. Ze maakten op mij geen dreigende indruk. Ze stonden met z'n vieren bij elkaar. De motor stond op de D...weg met de voorkant naar het bos gekeerd."

Pagina 447 pv bevindingen -H. en M.E. K.

"Op het moment dat zij op het pad naar de voordeur liepen zagen zij beiden het door hen ingehaalde meisje stilstaan op de hierboven genoemde kruising. Zij dagen dat het meisje ter hoogte van het straatnaambordje stond terwijl zij nog op de fiets zat. De voorzijde van de fiets stond in de richting van de E...laan. Vanuit hun positie gezien stonden achter het meisje twee jongens c.q. mannen met haar te praten. Gezien de manier van praten trokken beiden de

conclusie dat men elkaar kende. Met kon geen nadere omschrijving geven van deze jongens c.q. mannen. Er was sprake van leren kleding wat gekoppeld werd aan motorpakken/motorjassen."

9.3 [B]

9.3.6 Technisch bewijs

Criminaliteitsanalyse H.A. Harsema 6 mei 2008:

"F. Ontbrekende documenten in dossier NFI In map 1 van het dossier van het NFI wordt aangegeven welke documenten uit het dossier zijn verwijderd en dus niet aan het onderzoeksteam ter beschikking zijn gesteld. Dit betreft de volgende documenten: 1. documenten welke betrekking hebben op een gevonden DNA-match met het DNA-profiel van [B]"

Helaas is tot dusverre onduidelijk waarop deze DNA-match doelt.

(..)

Haren 42 en 70

Pagina 702

Haren die mogelijk van [B] zijn. Het gaat hier om haren 68 en 22, mogelijk ook 70 en 42. Van deze laatste twee zou een autosomaal profiel zijn, dat kan worden vergeleken met het profiel van [B].

Schaamhaar 22?

Pagina 554, een beschouwing van de Groep Moord & Zeden

"Het gekamde monster van het schaamhaar bevatte een vreemde schaamhaar. Het chromosomaal DNA bevat slechts drie markers. Op grond van het chromosomaal DNA-profiel kan worden vastgesteld dat het gaat om een man. Het mitochondriaal DNA van de schaamhaar wijst op een donor afkomstig uit de vrouwelijke lijn van het slachtoffer"

Samenvatting Pleidooi/Persbericht 4 september 2009

Aanvullend:

Een opmerkelijk plukje haar

Niet afkomstig van P.!

Toen Christel op 9 januari 1994 door oma gevonden werd, was haar rechterhand gesloten. In haar hand bleek zich een "plukje haar" te bevinden!

Hoewel het dossier op dit punt geen zekerheid biedt, lijkt het erop dat het plukje uit de rechterhand is vergeleken met het harenpalet van Christel en dat het plukje past in haar palet (een zogeheten 'morfologische' match). Hiermee staat echter geenszins vast dat het plukje haar van Christel was. Het is ook niet duidelijk wat de lengte van het plukje haar is (geweest). Kort of lang. Christel had lang haar.

Uit wetenschappelijke literatuur blijkt in ieder geval dat een haar die in het palet van Christel past, ook kan passen in het palet van vele andere personen.

Anders dan morfologisch is het plukje blijkens het dossier niet onderzocht. Geen autosomaal DNA-onderzoek, geen Y-chromosomaal-onderzoek en geen mtDNA-onderzoek. Evenmin is het plukje haar vergeleken met het palet van Bas of andere interessante onderzoekssubjecten.

Greepsporen op de spijkerbroek

Op de locaties waar aanraaksporendeskundige R. Eikelenboom de greepsporen van een verkrachter verwacht zijn uitsluitend (volledige) DNA-profielen aangetroffen van ... broer Bas. Niets van P.!

Het mtDNA-profiel 16221T: 'keihard daderspoor'?

In vier verschillende sporen is één en hetzelfde mtDNA-profiel aangetroffen! Een mtDNA-profiel dat niet van P. is!

Haar 15 en 17

Haar 15 vanaf de grijze trui van Christel

Haar 17 vanaf de hals van Christel

In beide haren zit hetzelfde volledige mtDNA-profiel (type 16221T). Dit mtDNA is niet van P. en niet van het slachtoffer!

Spoor 'bovenbeen' en spoor 'ingang.vag' Spoor 'buitenz.vag' (ofwel: de bemonstering van de vlek op de binnenzijkant van het rechterbeen van het slachtoffer, in de lies c.q. schaamstreek van het slachtoffer, 2 á 3 cm vanaf de vagina). Spoor 'ingang.vag', ofwel één van de vaginale uitstrijkjes van de vagina. Beide sporen bevatten zaadcellen van P. en vaginaal vocht van het slachtoffer. In beide sporen zit hetzelfde volledige mtDNA-profiel (type 16221T). Dit mtDNA is niet van P en niet van het slachtoffer!

Het betreft hier in totaal dus [twee] verschillende typen bemonsteringen, welke op twee verschillende data (9 respectievelijk 10 januari 1994) door twee verschillende personen (technisch rechercheur respectievelijk patholoog anatoom) zijn veiliggesteld.

Geconcludeerd moet worden:

- dat een haar op de PD in de nek van het slachtoffer van een onbekende donor is;
- dat een haar op de PD op de trui van het slachtoffer van een onbekende donor is;
- dat celmateriaal in het spoor bovenbeen van een onbekende donor is;
- dat celmateriaal in het spoor ingang vagina van een onbekende donor is;
- dat het telkens gaat om een enkelvoudig mtDNA-profiel 16221T (geen mengprofiel) en dat dit dus telkens dezelfde donor kan betreffen.

Professor De Knijff is door de rechtbank bevraagd omtrent het feit dat in het mengspoor op het bovenbeen een enkelvoudig mtDNA-profiel zit dat niet van de zaadcel donor is en ook niet van het slachtoffer.

De Knijff zegt dat het mtDNA delictgerelateerd kan zijn, maar ook een onschuldige verklaring kan hebben. Helaas kan De Knijff niets zeggen over de waarschijnlijkheid van de ene of de andere mogelijkheid. Hij weet immers niet wie, wanneer en hoe in aanraking is geweest met het sporen materiaal en of daarbij wel of niet de benodigde voorzorgsmaatregelen zijn genomen teneinde contaminatie te voorkomen (de gebruikelijke handschoenen, mondkapjes e.d.).

Eén ding weet hij wél zeker: het mtDNA profiel 16221T is niet afkomstig van één van de medewerkers van het FLDO (het instituut van De Knijff). Bij het FLDO is dus geen sprake geweest van contaminatie.

De officier van justitie suggereert dat het 'vreemde mtDNA' mogelijk afkomstig is van justitiemensen, maar onderbouwt dat niet, terwijl het in de context van de zaak niet waarschijnlijk is dat op verschillende locaties, op verschillende data, door verschillende justitiemensen vier maal (!) hetzelfde mtDNA is achtergelaten. Vooral niet in de schaamstreek van het slachtoffer. De betrokken onderzoekers hebben zich vanzelfsprekend het belang gerealiseerd van de sporen in deze zaak en de uiterste zorg betracht teneinde de integriteit van juist deze sporen te waarborgen vanaf de eerste waarneming tot aan de sectie.

ALGEMEEN PROBLEEM

(..)

Relevante/noodzakelijke gegevens zijn er niet (nooit geweest/weg/zoek)

- De wijze van bemonstering (tijdstip, locatie, methode) is destijds niet behoorlijk vastgelegd (bijvoorbeeld niet van de baarmoedermond, vagina, anus, bovenbeen);
- De foto's van cruciale sporen op de plaats delict c.q. op het lichaam van het slachtoffer zijn destijds mislukt, waardoor is volstaan met een globale beschrijving (onder meer van het cruciale spoor bovenbeen)
- Alle waarnemingsbladen (de stukken waarin de onderzoekers van destijds hun bevindingen hebben vastgesteld) uit 1994/1995 zijn zoek!
- Zaaksformulieren zijn zoek
- Alle relevante ruwe data zijn weg (bijvoorbeeld van schaamhaar 22);
- Relevante DNA-Kwantificeringsgegevens zijn weg
- etc.

(..)

Zoekgeraakte of weggegooid SVO's

nagelvuil is zoek

- riem 1 (een blauwe, stoffen ceintuur, aangetroffen in de vuilcontainer van Henk Simon, de broer van de moeder van Christel. Deze ceintuur zou volgens Henk Simon in een boom tegenover de plaats delict hebben gehangen, "Daar liep zo'n bospaadje tussendoor en daar had hij aan een tak gehangen". Weggegooid wegens 'beschimmeling'? Zie J. Kroes, Hof Leeuwarden 15 februari 2002, vervolgbld 20)(trui, jas, ook nog kenmerken gevonden)
- riem 2 in broek van slachtoffer

Kleding s.o.

- BH gewassen
- waxjas beschimmeld (diverse sporen)
- trui beschimmeld (diverse sporen)
- laarsjes verbrand (contact c.q. greepsporen?)
- kledje(s) verbrand (speeksel, zaad, voorvocht, huidepitheel, haren, contactsporen)
- slip (SVO 229, zie PV verhoor Janssen Hof Leeuwarden). (Schade verdediging: greepsporen Bas/Verdachte 8064?) Dit lijkt een sterk einde

Bewerkingen van sporen zoek:

- Alle relevante microscoopglasjes zijn er niet meer
- Alle vaginale fracties zijn weg/op

Rechtbank Zutphen uitspraak 09-10-2009

C. Standpunt van verdachte/de verdediging

4. De verdediging heeft vrijspraak bepleit. Verdachte ontkent op zondag 9 januari 1994 (en eerder) in de woning van de oma van het slachtoffer aan de [adres te plaats] te zijn geweest. Verdachte betwist niet dat de spermasporen, het onder de nagels van het slachtoffer en het in het bloedvlekje in de spijkerbroek aangetroffen celmateriaal van hem afkomstig zijn.

Commentaar Demo: Dit lijkt mij een te vergaande versimpeling, schuurt aan tegen een stroman constructie. De aanwezigheid van DNA VAN RP is niet te ontkennen, maar het is niet duidelijk, dat dat DNA uit het bloedvlekje stamt en zeker niet bewijsbaar. Technisch is het niet mogelijk een heel klein vlekje als bloed te bestemmen en er daarna nog een DNA-bepaling op te doen.

(..)

Verder heeft verdachte gewezen op sporen die hem zouden ontlasten: een aanraakspoor op de **waxcoat**, de schaamharen #22 en #35, de haren #42 en #70, een plukje haar in de hand van het slachtoffer. Gewezen is op een aan elkaar gelijk, maar van verdachte en het slachtoffer afwijkend mtDNA-profiel in het celmateriaal in het spermaspoor bovenbeen en het spermaspoor ingang vagina, alsook in haar #15 en haar #17, welke bevindingen kunnen wijzen in de richting van een andere dader. Volgens de verdediging is sprake van een aantal voor verdachte ontlastende scenario's. Meer in het algemeen heeft de verdediging gewezen op de onvolledigheid van het dossier, data die niet meer te achterhalen zijn, de "chain of custody" die is verbroken, terwijl onderzoek aan meerdere stukken van overtuiging niet meer mogelijk is.

15. Op het lichaam van het slachtoffer is op 10 januari 1994, tussen 12.00 uur en 15.00 uur door dr. R. Visser, patholoog bij het Gerechtelijk Laboratorium (voorloper van thans het NFI), sectie verricht.¹¹ In het rapport worden samenvattend - zakelijk weergegeven - de volgende conclusies verwoord:

Op meerdere plaatsen van het lichaam, maar met name aan het hoofd, werden huidkneuzingen en onderhuidse bloedingen waargenomen welke veroorzaakt zijn door inwerking van uitwendig mechanisch botsend en stomp geweld, zoals kan ontstaan door bijvoorbeeld een slag of stoot. De letsels aan de hals, met plaatselijk huidafschaving, alsmede de breuk van de linker grote hoorn van het strottenhoofd werden veroorzaakt door inwerking van uitwendig mechanisch snoerend geweld aan de hals. Dit ging gepaard met stuwings in het hoofd/halsgebied, met talrijke (stuwings)bloedinkjes in de slijmvliezen van de ogen en de linker slaapspier en stipvormige (zogenaamde verstikkings)bloedinkjes aan het hartoppervlak en het bekkenlijmvlies. Er werden meerdere steek-/snijverwondingen geconstateerd aan de hals, veroorzaakt door uitwendig mechanisch geweld, zoals bijvoorbeeld door het steken dan wel snijden met een mes. Als gevolg hiervan waren er in het halsgebied vitale structuren geperforeerd, zoals de rechter diepe halslagader en keelholte, waarbij talrijke kleine bloedvaten waren gekliefd. Als gevolg hiervan ontstond een massale bloeding in het hals/keelholtegebied, waarbij veel bloed werd aangetroffen rond de mond, in de mond/keelholte en in de luchtwegen.¹²

De algehele conclusie van Visser naar aanleiding van de sectie is dat de dood van het slachtoffer kon worden verklaard door inwerking van uitwendig mechanisch, samensnoerend geweld aan de hals en multiple steek-snijverwondingen in het halsgebied, ieder apart en in combinatie, gepaard gaande met tekenen van verstikking, door omsnoerend geweld en inademing van bloed en weefselschade.¹³

Tussenconclusie

16. De rechtbank neemt de conclusies uit het sectieverslag over. Uit het sectieverslag blijkt dat het slachtoffer om het leven is gekomen door de gevolgen van de verwurging en van de toegebrachte steek- en snijverwondingen in het halsgebied. Deze oorzaken kunnen ieder apart, maar ook in combinatie de dood hebben veroorzaakt.

Commentaar: In deze weergave van het sectierapport is geen enkel bewijs voor verkrachting opgenomen. De tussenconclusie laat dit verder onbesproken.

19. De bij de sectie aanwezige technisch rechercheur A.B.M. Slot heeft verklaard - zakelijk weergegeven - dat hij eerst bij aanvang van de gerechtelijke sectie te Rijswijk op maandag 10 januari 1994 de substantie heeft gezien. Deze substantie bevond zich voornamelijk op het rechterbovenbeen nabij de lies

en was enigszins platgedrukt doordat het linkerbovenbeen tegen het rechterbovenbeen lag. Deze platgedrukte substantie had een diameter ongeveer ter grootte van een gulden. Slot schat de hoeveelheid van deze substantie op **enkele druppels** van een **kleverige vloeistof**.¹⁷ Technisch onderzoeker M. Benne heeft verklaard - zakelijk weergegeven - dat hij op zondag 9 januari 1994 bij het eerste sporenonderzoek op de plaats van het delict op het rechterbovenbeen van het slachtoffer nabij de schaamstreek een glimmende gelei-achtige substantie heeft gezien. Hij verklaart dat hij bij het schijnsel van de handlamp zag dat het middengedeelte glom, terwijl de rand dof was. De substantie was iets groter dan een gulden. Hij is het eens met de omschrijving Slot dat het "**enkele druppels van een kleverige vloeistof**" waren.¹⁸ Ter terechtzitting bij het gerechtshof te Leeuwarden in 2002 heeft Benne aan zijn verklaring toegevoegd dat de **witte gelei-achtige substantie** een ovale vorm had.¹⁹

Bij het gerechtshof te Leeuwarden in 2002 heeft J.A. Kroes, coördinator van het technisch sporenonderzoek en om die reden aanwezig op de plaats van het delict, verklaard dat het **een druppel betrof, geen veeg**. De grootte van die druppel schatte hij tussen een kwartje en een gulden.²⁰

Tussenconclusie 20.

Uit het feit dat bij het slachtoffer inwendig **sperma** is aangetroffen en uit het feit dat op het bovenbeen van het slachtoffer **sperma** is aangetroffen, leidt de rechtbank af dat op de plaats van het delict seksuele handelingen hebben plaatsgevonden.

Commentaar Demo: In dit stadium is er geen bewijsvoering geweest rond het thema **sperma**. Een thema, dat aanhangig is gemaakt door de verdediging. De tussenconclusie is derhalve voorbarig en mogelijk onjuist. De term **druppel** wordt in de verschillende verklaringen verschillend toegepast (vorm, volume).

De toedracht

21. Er is door Eikelenboom van IFS een bloedspoorpatroonanalyse²¹ verricht aan de hand van foto's van de plaats van het delict. In dit rapport vermeldt hij, voor zover hier van belang, het volgende. De technische bevindingen ondersteunen een scenario waarbij tussen de dader en het slachtoffer een aanzienlijke hoeveelheid contact is geweest op de plaats van het delict. Indien de strangulatie, het stompe geweld en de **seksuele handelingen** na het toebrengen van de bloedende verwondingen aan de hals en de linkerpols zouden zijn aangebracht, verwacht men een ander bloedsporenbeeld. Door de krachten, uitgeoefend op de in dat geval aanwezige bloedbronnen liggen bloedspatten, bloedvegen en overdrachtspatronen op meerdere locaties op de plaats van het delict in de lijn der verwachtingen. Dit is niet het geval. Daarom vergroten deze bevindingen de kans dat het slachtoffer eerst is gestranguleerd en **verkracht**. Vervolgens is zij gestoken en gesneden. De snijverwondingen aan de linkerpols hebben een relatief geringe hoeveelheid bloed op de vloer en de arm achtergelaten. Deze bevinding vergroot de kans dat slachtoffer een geringe bloedcirculatie heeft gehad op het moment dat de verwondingen aan de pols werden toegebracht. Deze bevinding wijst er op dat het slachtoffer mogelijk al stervende was op het moment dat de verwondingen aan de pols zijn toegebracht.²²

De conclusie van Eikelenboom luidt dat de bloedspoorpatroonanalyse een scenario ondersteunt waarbij eerst het stompe geweld op het hoofd en de strangulatieverwondingen aan de hals zijn toegebracht, daarna de steek- en snijverwondingen aan de hals en als laatste de snijverwondingen aan de linkerpols. De bevindingen vergroten de kans dat de seksuele handelingen voor het doorsnijden van de hals en de linkerpols hebben plaatsgevonden.²³

Commentaar Demo: Tot tweemaal toe neemt de deskundige aan, dat er bewijs voor **verkrachting** is geleverd (nergens door de deskundige zelf). Dat heeft niet plaats gevonden in dit stadium van de bewijsvoering, zie de voorgaande tussenconclusies. (En gaat ook niet gebeuren trouwens.)

22. Door de politie is een proces-verbaal opgesteld over de volgorde van handelingen op de plaats van het delict.²⁴ Zakelijk weergegeven houdt dit proces-verbaal, voor zover hier van belang, het volgende in.

Uit het sporenbeeld volgt dat het slachtoffer is gestoken op de plaats waar zij liggend is aangetroffen.²⁵ Haar lichaam is aangetroffen in een onnatuurlijke houding, waarbij het hoofd geheel scheef lag ten opzichte van de romp en de benen. Er werd geen bloedspattenpatroon aangetroffen. Uit het bloedspoorpatroon blijkt dat het bloed vanuit een stil liggend lichaam naar beneden is gevloeid. Het lichaam is na het toebrengen van de steek- en snijverwondingen, met uitzondering van het rechterbeen, niet meer verplaatst. Er zijn namelijk geen schuif- of beweegsporen in het bloedpatroon aangetroffen.²⁶ Bij een bij bewustzijn verkerend slachtoffer zouden er meerdere bloedspatten moeten zijn op en rond het slachtoffer; deze zijn er niet.²⁷

Door het onverstoorde "rustige" bloedpatroon is het zeer aannemelijk dat de donatie van het in de vagina en op het bovenbeen van het slachtoffer aangetroffen sperma vóór het toebrengen van de messteken heeft plaatsgevonden.²⁸

Het uitgestroomde bloed is over de strangulatiesporen in de hals heen gelopen. In het bloed zijn geen veegsporen aangetroffen, die wel verwacht zouden worden als de strangulatie na het steken zou hebben plaatsgevonden.²⁹

De vorm van de strangulatiesporen wijst er verder op dat strangulatie van achteren heeft plaatsgevonden.³⁰

Gezien de plaats van de bij de sectie vastgestelde verwondingen op het voorhoofd en de schouder van het slachtoffer is het zeer aannemelijk dat zij na de val op haar buik terecht is gekomen. Het is zeer aannemelijk dat het lichaam van het slachtoffer vervolgens is gedraaid van de buik naar de rugzijde. De onnatuurlijke houding van het hoofd ten opzichte van de romp geeft aan dat zij hiertoe zelf niet in staat is geweest en mogelijk buiten bewustzijn is geweest op het moment van omdraaien.³¹

Het spermaspoor op het rechterbovenbeen geeft gezien de vorm, afmeting en plaats van aantreffen niet alleen aan dat de donatie van dit sperma heeft plaatsgevonden terwijl het slachtoffer op haar rug lag, maar ook dat er nauwelijks verplaatsing van het been heeft plaatsgevonden direct dan wel vrij kort na de donatie hiervan. Het slachtoffer kan niet verkracht zijn in de positie waarin zij is aangetroffen, namelijk een ligging met het rechterbeen ter hoogte van de enkels gekruist over het linkerbeen. Aannemelijk is, gezien de onnatuurlijke houding van het slachtoffer, dat na de verkrachting alleen het rechterbeen beheerst verplaatst is. Anders was deze spermadruppel zeer zeker uitgevloeid over een groter gedeelte van het bovenbeen en was ook de vorm van deze druppel veranderd.³²

Op grond van het vorenstaande zijn in het proces-verbaal de volgende conclusies getrokken. Het is aannemelijk dat de laarzen en de kleding van het slachtoffer zijn uitgetrokken terwijl zij op haar rug lag.³³ Gezien de aangetroffen strangulatiesporen heeft strangulatie van achteren, niet van voren, plaatsgevonden en voordat het slachtoffer liggend op haar rug terecht kwam.³⁴ Nadat het slachtoffer op haar rug lag, is het hoofd van het slachtoffer niet meer verplaatst. De strangulatie heeft voor de seksuele handelingen en voor het steken plaatsgevonden. De volgorde van handelingen is; strangulatie, seks, steken.³⁵ De schuimkraag van bloed rondom hals geeft aan dat het slachtoffer nog leefde toen zij werd gestoken. Het is niet aannemelijk dat zij op dat moment nog bij bewustzijn was.³⁶

Commentaar Demo: Ook dit (besproken) document bevat geen bewijs voor **verkrachting**. Voorts wordt hier over '**sperma**' gesproken, i.p.v. over een glinsterende plakkende danwel visceuze vloeistof, zoals in de meer prudente analyses.

Tussenconclusie ten aanzien van de toedracht

23. De rechtbank neemt de conclusies uit het proces-verbaal over de volgorde van handelingen over. Deze conclusies worden immers ondersteund door de verklaringen van Visser bij het gerechtshof te Leeuwarden in 2002³⁷ in combinatie met de bevindingen van Eikelenboom naar aanleiding van de bloedspoorpatroonanalyse.³⁸ Visser heeft verklaard, gevraagd naar het letsel in de hals, dat dit zou kunnen passen bij het van achteren hardhandig aantrekken van een kraag. Visser kan zich dit letsel niet voorstellen bij het aan de voorzijde vastgrijpen van de kraag.³⁹ Mede uit deze verklaring leidt de rechtbank af dat het delict is ingezet met de strangulatie. Visser heeft verklaard dat het letsel op het voorhoofd is ontstaan door stomp geweld door een massief solide voorwerp met een vlakke kant.⁴⁰ In deze verklaring past naar het oordeel van de rechtbank een val met het hoofd tegen een tafeltje. Uit de verklaring van Visser blijkt verder dat de steekwond in de keelholte werd toegebracht van de voorzijde toen het slachtoffer nog leefde, omdat hij in de longen talrijke rode gebieden, karakteristiek voor het inademen van bloed, heeft gezien.⁴¹

De rechtbank komt derhalve tot de vaststelling dat het slachtoffer eerst is gestranguleerd, dat vervolgens seksuele handelingen hebben plaatsgevonden en dat daarna snij- en steekwonden zijn toegebracht.

26. In een door Ir. H.J.T. Janssen, wetenschappelijk onderzoeker bij het NFI, in 2002 opgestelde notitie⁴⁶ worden de onderzoeksresultaten van door het NFI in 1994 uitgevoerd microscopisch onderzoek opgesomd:

- wattenstaafje (hierna: ws.) buitenzijde vagina: 5 spermakoppen per gezichtsveld, waarvan 2 met staart,
- ws. ingang vagina: 7 spermakoppen per gezichtsveld, waarvan enkele met staart,
- ws. vagina: 5 spermakoppen per gezichtsveld, waarvan enkele met staart,
- ws. anus I: 10 spermakoppen per gezichtsveld, waarvan enkele met staart en
- ws. anus II: 10 spermakoppen per gezichtsveld, waarvan enkel met staart.

In de twee resterende objectglaasjes zijn zeer veel (25) spermakoppen per gezichtsveld waargenomen, ook met staart.⁴⁷ Ter terechtzitting is door de getuige-deskundige Janssen bevestigd dat deze resterende objectglaasjes de beide baarmoedermondmonsters betreffen.⁴⁸

28. Het Gerechtelijk Laboratorium heeft in 1994 na onderzoek van de slip van het slachtoffer geconcludeerd dat daarin geen sperma is aangetroffen.⁵⁴ Het feit dat de slip thans niet meer voor onderzoek beschikbaar is, doet als zodanig niet af aan de uitkomst en de bruikbaarheid van het - niet betwiste - onderzoeksresultaat uit 1994.

Commentaar Demo: Hierdoor valt niets te concluderen omtrent de aanwezigheid van andere sporen in de slip (vaginale epitheelcellen, DNA). Hiermee zijn alle hieruit voortvloeiende bewijsvoeringen a priori onhoudbaar. Het maakt heel veel uit, of er biologische sporen in de slip zaten, maar geen sperma, of dat er helemaal geen biologische sporen in de slip zaten.

33. Verder is uit het onderzoek ter terechtzitting gebleken dat geen sprake is geweest van een "schoon" spoor. Uit een overzicht van de DNA-resultaten van het onderzoek van het Gerechtelijk Laboratorium uit 1994⁶⁰ en uit de rapportage van het FLDO uit 2001⁶¹ blijkt dat van de bemonsteringen van de sporen van ws. ingang vagina en van ws. buitenzijde vagina (ook wel: bovenbeen) ten behoeve van het DNA-onderzoek een zogenaamde spermafractie en een zogenaamde vaginale fractie is gemaakt. Uit de rapportage van het FLDO uit 2001 blijkt dat in de beide vaginale fracties vrouwelijk celmateriaal is aangetroffen. Het is door deze scheiding (differentiële lysis) niet meer mogelijk om de aard van dit vrouwelijk celmateriaal (vaginale epitheelcellen of huidepitheelcellen) vast te stellen. Op basis van deze bevindingen zijn er geen aanwijzingen om aan te nemen dat dit bemonsterde sperma niet in het lichaam van het slachtoffer is geweest. De bevindingen sluiten echter wel uit dat het bovenbeenspoor een "schoon" spoor is, in de hiervoor bedoelde zin.

Commentaar Demo: Hier staat dus, dat de beide sporen niet uitsluitend uit sperma bestonden contra tussenconclusie 20. Waarmee ook het gebruik van de term(en) verkrachting en seksuele handeling(en) geheel op losse schroeven staat.

35 t/m 38

Zakelijk weergegeven: In alle onderzoeken overeenkomst bemonstering bloedvlekje in spijkerbroek met profiel RP: autosomaal en Y-str.

Uit het vervolg blijkt, dat er geen mtDNA-profiel is verkregen (doordat er geen onderzoek naar werd gedaan) uit het bloedvlekje. Alleen een mtDNA profiel kan aantonen, dat de overige profielen uit het bloedvlekje niet afkomstig waren van - mogelijk ook aanwezige - spermatozoïden.

Alle DNA-sporen van RP zouden volgens de null-hypothese (de verklaring van RP) te herleiden moeten zijn naar spermatozoïden.

43. In een aanvullend rapport rapporteert IFS dat uit het verkregen autosomale DNA-profiel van de bemonstering van de nagels van het slachtoffer blijkt, dat de pieken in het piekenprofiel die overeenkomen met het DNA-profiel van verdachte, tussen de tien en twintig keer zo hoog zijn als de pieken die overeenkomen met het DNA-profiel van het slachtoffer.⁷⁹

Commentaar Demo: Gebruikelijker is het, dat de bijdrage van het slachtoffer het hoogste is. De hoogte van de bijdrage van RP laat zich dan ook goed verklaren door de aanwezigheid van spermatozoïden onder de nagels, dit weer als gevolg van een seksuele praktijk, waarover ik niet zal uitweiden. Spermatozoïden trekken typisch gezamenlijk op in miljoenen aantallen.

46. Het voorgaande leidt de rechtbank, mede gelet op de omstandigheid dat verdachte ten tijde van het feit in Putten woonachtig was⁸⁴, tot de conclusie dat verdachte de donor is van het in en op het lichaam van het slachtoffer aangetroffen **sperma**, van het celmateriaal dat (in grotere relatieve hoeveelheden dan dat van het slachtoffer zelf) is aangetroffen onder de nagels van het slachtoffer en van het **bloedvlekje** op de spijkerbroek.

Commentaar Demo: Hier schuift de rechtbank alle sporen op één grote hoop. Er is nog steeds niet aangetoond, dat het hier **sperma** (contra spermatozoïden) betrof, en of het DNA uit het **bloedvlekje** stamde. Wel wordt van het onder de nagels aangetroffen DNA gesteld, dat dit uit 'celmateriaal' afkomstig is. De conclusie t.a.v. de verdediging is derhalve te eenvoudig. En strekt alleen maar t.a.v. het aangetroffen DNA, niet t.a.v. de aard van het aangetroffen materiaal.

Overigens wordt door de verdediging ook niet betwist dat de sporen van verdachte afkomstig zijn.

49. De rechtbank komt tot de conclusie dat wettig en overtuigend bewijs aanwezig is, dat verdachte het slachtoffer heeft **verkracht** en vermoord. Dit oordeel is gebaseerd op het onderzoek ter terechtzitting en volgt na weging van alle bewijsmiddelen, zowel zelfstandig als in onderling verband beschouwd. De rechtbank hecht in het bijzonder, maar niet alleen, belang aan de bevindingen op de plaats van het delict, de bevindingen tijdens de sectie, het biologisch sporenmateriaal, de resultaten van het DNA-onderzoek van de spermabemonsteringen, de nagels en het bloedvlekje in de spijkerbroek, de bloedspoorpatroonanalyse en het proces-verbaal van politie over de volgorde van handelingen.

Commentaar Demo: In het voorgaande is bewijs van verkrachting niet overlegd. Deze uitspraak voldoet niet aan elementaire regels van bewijsvoering. Ook in het vervolg staat ook geen enkel SVO dat rechtstreeks op verkrachting duidt. Er wordt een cirkelredenering opgezet: de verwurging is uitgevoerd om verkrachting mogelijk te maken. De verwurging dient dus als plaatsvervangend bewijs. En de moord, om het daderschap van de verkrachting te verdoezelen.

Pas na het trekken van deze conclusie komt de rechtbank tot een bespreking van de argumenten van de verdediging. Curieus..

56. Dat geweld is gebruikt tegen het slachtoffer, staat vast. Uit de sectie op het lichaam van het slachtoffer is gebleken dat sprake was van veel letsel. De rechtbank komt tot het oordeel **dat het niet anders kan**, dan dat de dader met het stranguleren en het vastgrijpen van het slachtoffer, de bedoeling heeft gehad het slachtoffer te verkrachten.

Commentaar Demo: Deze wijze van redenering is gebaseerd op het niet zien van alternatieven. Dat zegt meer over degene, die redeneert, dan over het beredeneerde onderwerp. Nergens geeft een van de procespartijen er blijk van te overwegen, dat de tekenen van verkrachting (beperkt tot manipulatie van de kleding) bedoeld zijn, om een ander motief (drugsgelateerd) te verdoezelen. Het woord drugs valt nergens (maar maakt wel deel uit van het dossier).

62. De verdediging heeft aangevoerd dat niet verdachte de dader is van het delict, maar een ander of anderen. Verdachte stelt dat hij op zaterdagavond 8 januari 1994, tussen ongeveer 20.30 uur en 22.30 uur seksueel contact met het slachtoffer heeft gehad, en daarbij één keer heeft geëjaculeerd. Het uitwendig aangetroffen sperma, onder meer op het bovenbeen, zou op 9 januari 1994 zijn verslept door iemand anders, namelijk de dader van het delict. Deze zogenaamde "**sleeptheorie**" komt er op neer dat een onbekende derde door in de vagina van het slachtoffer binnen te dringen, het sinds die zaterdagavond nog in de vagina aanwezige sperma (of spermacellen) van verdachte naar buiten zou hebben geslept en buiten de vagina van het slachtoffer op haar been zou hebben achtergelaten.

Commentaar Demo: De rechtbank bespreekt de sleeptheorie, vermoedelijk vanuit de dwang om de fictie verkrachting in stand te houden, maar aan de opgeworpen mogelijkheid van uitpersing wordt geen enkele aandacht besteed. Daarmee is een argumentatie van de verdediging niet weerlegd.

67. Uit de verklaringen van de deskundigen Janssen en prof. dr. A.D. Kloosterman, biologisch sporen- en DNA-onderzoeker bij het NFI, alsmede uit de verklaring van Eikelenboom, die ieder voor zich hebben verklaard ervaring te hebben in talloze zedenzaken⁹⁵, en van de deskundige drs. H.N. Bauer, wetenschappelijk onderzoeker bij het NFI, blijkt dat deze waargenomen hoeveelheden sperma binnen de forensische context gekwalificeerd kunnen worden als "heel veel" sperma⁹⁶.

68. Janssen heeft ter terechtzitting verklaard: "In de meeste gevallen- wat ik me zo herinner- kom je 0 tot 2 koppen per gezichtsveld tegen. En wanneer je inderdaad veel meer vindt, 5 of zelfs, wat we hier ook gezien hebben, 10, (...) dan vinden wij dat een behoorlijke hoeveelheid sperma." ⁹⁷. Ook heeft hij verklaard: "25 koppen per gezichtsveld is toch heel heel erg veel." ⁹⁸.

Voorts heeft Janssen verklaard dat hoe meer koppen met staarten men aantreft, hoe beter dat past bij een recente gemeenschap, omdat spermastaarten door wrijving loslaten. De kans dat je nog staarten aantreft, wordt steeds kleiner naarmate de gemeenschap langer geleden is.⁹⁹ Naar zijn indruk passen de waargenomen aantallen spermacellen al of niet met een staart per gezichtsveld, meer bij een recente donatie van sperma. Een dergelijk beeld verwacht hij niet bij een geslachtsgemeenschap die de avond

voor het delict zou hebben plaatsgevonden.¹⁰⁰ Hij verklaart in deze conclusie gesterkt te worden door het ontbreken van spermasporen in de slip, mede afgezet tegen de waargenomen hoeveelheden spermakoppen in de spermamonsters, die hij verwacht zou hebben als de gemeenschap de avond te voren zou hebben plaatsgevonden.¹⁰¹

Commentaar Demo: Uit het zicht verdwijnt de omstandigheid, dat de hier besproken waarnemingen op zich al veel later zijn gedaan, dan dat het delict zich voltrok; zo'n 24 uur later (vervoer naar het NFI en onderzoek op het NFI na afloop van de sectie). Zonder nauwkeuriger tijdopgave kan dus niet precies worden aangegeven, welke twee mogelijke intervallen hier nu eigenlijk met elkaar worden vergeleken. Voorts wordt alleen lokale 'know-how' benut. Meer universele wetenschap wijst erop, dat een dergelijke specificatie helemaal niet mogelijk is, zeker niet binnen een termijn van 72 uur. Cf. CFS-guidelines in het hoofdstuk *Pleitnota*.

74. De door de verdediging gememoreerde verklaringen bij het gerechtshof te Leeuwarden in 2002 van Van Seumeren en Barten leiden niet tot een ander oordeel. Zij doen als respectievelijk uroloog en gynaecoloog met een ander doel en volgens een geheel andere werkwijze waarnemingen met betrekking tot spermacellen, dan binnen een forensische context het geval is.¹¹²

75. De verdediging heeft nog een rapport van dr. M.J. Blom¹¹³, forensisch adviseur, naar voren gebracht, waarin verwezen wordt naar een tabel uit een publicatie van Allard¹¹⁴. Op grond van deze tabel worden door de verdediging conclusies getrokken met betrekking tot de tijd die verstreken is sinds de ejaculatie, op basis van de hoeveelheid aangetroffen spermacellen. De rechtbank overweegt dat zij de conclusies die de verdediging trekt, niet zonder meer kan teruglezen in die publicatie. Naar het oordeel van de rechtbank is de betreffende tabel onvoldoende concreet. Daarbij komt dat Janssen ter terechtzitting, ook nadat hij geconfronteerd was met de door de verdediging overgelegde publicatie, is gebleven bij zijn conclusie dat de in deze zaak aangetroffen hoeveelheden sperma(koppen al dan niet met staart) meer passen bij een recente donatie van sperma, dan bij een geslachtsgemeenschap de avond voor het delict.¹¹⁵

Commentaar Demo: Het afwijzen van expertise buiten de eigen kring is kenmerkend voor de werkwijze van justitie: in de zoektocht naar een algemene waarheid, zijn deze deskundigen alleen maar hinderlijk. Aan de andere kant wordt staande forensische know-how van internationale allure (Allard!) gewoon van de hand gewezen.

76. De verdediging heeft verder nog aangevoerd dat niet duidelijk is wat de samenstelling van de vlek op het bovenbeen was. Volgens de verdediging is dit relevant voor de betekenis die aan de waarneming en beschrijving van het spoor moet worden toegekend, rekening houdend met factoren als vervloeiing en droogtijd.

Naar het oordeel van de rechtbank stuiten deze verweren af op het volgende. Op de vraag waaraan de hoeveelheid sperma wordt afgemeten, is het antwoord van Janssen: "Maar wij baseren het puur en alleen op het aantal spermakoppen of volledige spermatozoa die wij zien in een microscooppreparaat. Zien wij er veel, dan noemen wij dat wij veel sperma hebben. Zien wij er maar enkele, dan hebben we weinig sperma."¹¹⁶ En: "Ik denk dat het aantal spermacellen wat je waarneemt, dat dat toch voornamelijk afhangt van het tijdstip tussen de gemeenschap en het moment van monsternamen. Hoe langer je wacht, hoe meer de verhouding gaat schuiven; van veel sperma en weinig vaginale cellen naar meer vaginale cellen en minder spermacellen."¹¹⁷

Hieruit vloeit naar het oordeel van de rechtbank voort dat de samenstelling van de vloeistof waarin de spermacellen worden waargenomen, niet relevant is voor het vaststellen van het tijdstip van donatie. Daarvoor is het aantal waargenomen spermakoppen, al dan niet met staarten, van belang. Onder die omstandigheden behoeft de door de verdediging opgeworpen discussie over de samenstelling van de vlek op het rechterbovenbeen (zaadvloeistof en/of vaginaal vocht met spermacellen) en de mogelijke consequenties daarvan voor de droogtijd, geen zelfstandige bespreking meer.

Commentaar Demo: Dit is wel een van de vreemdste redeneringen, die ik ooit onder ogen kreeg. De meest relevante vraag, die maar denkbaar is, namelijk naar de samenstelling van het gevonden spoor wordt afgewimpeld, door een ander onderwerp aan te snijden (de frequentie van aangetroffen spermatozoïden). Gelijktijdig wordt volstrekt genegeerd, dat tussen monsternamen en telling van de spermatozoïden handeling gepleegd zijn (opwerken van het monster), waardoor de directe relatie tussen de concentratie in het monster en het preparaat verloren is gegaan. Die is er sowieso niet, als we bedenken dat we op een totale andere schaal zijn aanbeland, van miljoenen spermatozoïden tot maar enkele exemplaren. Hier wreekt zich de wijze, waarop rechterlijke colleges worden gevormd (namelijk zonder natuurwetenschappelijke inbreng).

78. Naar aanleiding van de verklaringen van genoemde deskundigen op basis van het concreet in deze zaak aangetroffen hoeveelheid sperma(koppen al dan niet met staarten), in combinatie met het ontbreken van spermasporen in de slip van het slachtoffer, komt de rechtbank tot de conclusie dat sprake is geweest van een ejaculatie op zondag 9 januari 1994. Nu het sperma in de sporen afkomstig is van verdachte, luidt tevens de conclusie dat verdachte de dader is van de verkrachting van en moord op het slachtoffer.

Commentaar Demo: De schone slip kwam al aan de orde. Ware de slip *niet* schoon geweest, maar *toch geen* spermatozoiden had bevat, was dit een argument geweest tegen een zaadlozing op zaterdag. Maar nu van de slip wordt gesteld, dat hij geheel schoon was, betekent dit alleen maar dat de afsluiting van de vagina effectief is geweest en niet kan worden geconcludeerd omtrent het moment van zaadlozing. In de aangehaalde stukken valt niet na te lezen, op welke wijzen de slip werd onderzocht.

79. De resultaten van het nagelonderzoek ondersteunen de conclusie dat verdachte op zondagmiddag 9 januari 1994 op de plaats van het delict is geweest. Immers, in de profielen van het onder de nagels aangetroffen celmateriaal is geen enkele aanwijzing verkregen op de aanwezigheid van een onbekend persoon, die dan volgens de stelling van de verdediging tijdens de verkrachting het sperma van de verdachte naar buiten zou hebben gesleept. Zo'n aanwijzing op de actieve aanwezigheid van een derde zou, gelet op de hoeveelheid toegepast geweld en het verzet daartegen door het slachtoffer, te verwachten zijn geweest.

Commentaar Demo: Deze vaststelling kan effectief worden omgedraaid. Immers mag worden aangenomen dat de dader in het justitiële scenario zou zijn gekleed, dus tamelijk onaanraakbaar zijn geweest, terwijl in het zaterdagavond-scenario RP ontkleed zal zijn geweest.

Eerder is al opgemerkt, dat uit de gehouden DNA-onderzoeken (wel autosomaal en Y-str, maar geen mtDNA) onvoldoende kan worden afgeleid, welke herkomst de gevonden sporen vertonen.

Spoor waxcoat

95. Door de verdediging is aangevoerd dat in de kraag van de waxcoat, die het slachtoffer op 9 januari 1994 droeg, een aanraakspoor van een man zou zijn aangetroffen, waarvan verdachte als donor zou zijn uit te sluiten. De verdediging baseert dit standpunt op de passage uit de tactische criminaliteitsanalyse van H.A. Harsema uit 2008 waarin naar aanleiding van door het NFI verricht onderzoek wordt vermeld: "*In rapportage 94.01.11.025/A34 d.d. 21 oktober 2003 wordt aangegeven dat van de kraag van de waxcoat ASA 968 van het slachtoffer geen DNA-profielen zijn verkregen. Het formulier met de DNA-bepaling van de waxcoat in map 10, onder punt 4, laat echter de volgende waarden zien: "XY, 14-15, 29-30."* 133.

96. Uit de situatie op de plaats van het delict blijkt dat het slachtoffer is aangetroffen, terwijl op haar lichaam een groene waxcoat lag.¹³⁴ In 1994 en 1995 is de waxcoat verschillende malen door het NFI onderzocht.¹³⁵ Het resultaat daarvan was dat geen vezels werden aangetroffen die overeenkwamen met andere onderzochte stukken van overtuiging¹³⁶, geen sperma¹³⁷, geen haren¹³⁸ en geen bloedsporen¹³⁹. In 1995 is de waxcoat aan de moeder van het slachtoffer geretourneerd, maar in 2002 weer opgehaald voor nader onderzoek.¹⁴⁰ Op 18 maart 2002 heeft het NFI gerapporteerd dat de waxcoat vrijwel volledig was beschimmeld en derhalve niet geschikt voor biologisch sporenonderzoek.¹⁴¹

97. De rechtbank is van oordeel dat het kennelijke resultaat, namelijk een enkel spoor, met slechts een paar DNA-kenmerken, in de kraag van de jas, niet leidt tot de conclusie dat dit spoor delictgerelateerd is. Immers, de waxcoat was van de moeder van het slachtoffer. Het slachtoffer woonde bij haar moeder. Dit betekent dat allerlei onschuldige - aan het dagelijks verkeer van huisgenoten en hun gasten te relateren - verklaringen denkbaar zijn voor een eventueel spoor van een derde in de kraag van die waxcoat. De vermelde beperkte "waarden" leiden derhalve niet tot de conclusie dat het om een delictgerelateerd spoor gaat, dat verdachte zou ontlasten.

Commentaar Demo: De rechtbank relateert (dit keer) niet aan de stelling van dhr. Eikelenboom, dat voor het achterlaten van een contactspoor doorgaans enige kracht nodig is. Omdat het hier gaat om een spoor uit 1994, geldt dit met meer nadruk, voor een profiel was destijds veel meer bronmateriaal nodig. Ook wordt niet aangegeven, dat het verwurgingsspoor overeenkomsten vertoont met de kraag van de jas. Voorts haalt de rechtbank dit spoor uit de context van een hele serie sporen, die niet in het beeld van RP als dader passen.

109. Het onvolledig autosomaal DNA-profiel van verdachte komt zoals hierboven is vermeld, niet overeen met het in 2002 door het FLDO gerapporteerde profiel van (de haarschacht van) haar #22. In zijn brief van 16 februari 2009 geeft De Knijff daarop de volgende toelichting aan de officier van justitie: *"Echter, de DNA profielen van haar #22 en RGA950 (= verdachte, rb) vertonen m.i. wel opvallende gelijkenissen. (...) Ik heb het in 2002 door ons in haar #22 gegenereerde DNA profiel nogmaals bekeken. Alle waargenomen allelen zijn hierin slechts zeer zwak aanwezig. Dit is (naast het gegeven dat geen volledig DNA profiel kon worden verkregen voor dit spoor) een sterke aanwijzing dat de hoeveelheid autosomaal DNA in het extract nabij de gevoeligheidsdrempel van de Powerplex16 kit moet hebben gelegen. Hierdoor is niet uit te sluiten dat bij kenmerken waarvoor slechts 1 allel is waargenomen (VWA, D8S1179 en PENTA E), wel een tweede allel aanwezig is geweest wat niet door ons is waargenomen. Om deze reden wordt tegenwoordig zowel op het NFI als op het FLDO de stelregel gehanteerd dat een allel in tenminste 2 onafhankelijke reacties moet zijn waargenomen, voordat het als een betrouwbaar resultaat wordt gerapporteerd. Helaas hanteerden wij deze stelregel in 2002 nog niet en is het in haar #22 gerapporteerde resultaat gebaseerd op slechts 1 waarneming."*¹⁵⁵

Commentaar Demo: Uit de inleiding van dit artikel blijkt, dat de rechtbank in verwarring is gebracht. Er is geen sprake van een onvolledig profiel van de verdachte, maar een onvolledige match met het profiel van de verdachte, met daarenboven een match met een onbekend profiel.

De redenering van de Knijff gaat op, als het om een positieve match gaat. Als het gaat om een ontkenning van een match, ligt de zaak even anders, want dan gaat het ten koste van de onschuldpresumptie.

112. De rechtbank concludeert op grond van het bovenstaande dat in de haarwortel een mengprofiel is aangetroffen dat een vermenging zou kunnen zijn van het DNA-profiel van het slachtoffer en verdachte. Voorts is in de haarschacht op 9 posities een Y-chromosomaal profiel aangetroffen dat op die posities overeenkomt met het Y-chromosomaal profiel van verdachte. De rechtbank constateert voorts dat de deskundigen Eikelenboom en De Knijff het oneens zijn over de interpretatie van de in 2002 door het FLDO gerapporteerde autosomale DNA-profielen van de haarschacht. Voorts vloeit uit de verklaring van De Knijff voort dat het niet uit te sluiten is dat een tweede test een ander piekbeeld zou kunnen laten zien nu de DNA-metingen rondom de detectiegrens hebben plaatsgevonden.

Commentaar Demo: De rechtbank hangt hiermee de facto de deskundige uit. En kiest voor de verdachte minst aantrekkelijke perspectief versus de onschuldpresumptie. Maar die ging reeds bij de eerste tussenconclusie de vuilnisbak in. Het door Eikelenboom in 111. aangevoerde stutterartefact (contra stotterartefact) is op basis van staande kennis op dit terrein onmogelijk; deze correctie is in het arrest niet opgenomen.

121. Op de trui en op de hals van het slachtoffer zijn de zogenaamde haren #15 respectievelijk #17 aangetroffen.¹⁶⁶ Het mtDNA-profiel van beide haren is identiek en betreft een gemengd mtDNA-profiel, zo blijkt uit rapportages van het FLDO uit 2002 en 2009.¹⁶⁷ Van dit mengprofiel komt één mtDNA-profiel overeen met het mtDNA-profiel van het slachtoffer en het andere met hetzelfde mtDNA-profiel dat is aangetroffen in het mtDNA-profiel van het spermaspoor ws. buitenzijde vagina.¹⁶⁸ De in deze sporen gevonden mtDNA-profielen komen niet overeen met het mtDNA-profiel van verdachte.¹⁶⁹ Daarmee kan verdachte worden uitgesloten als donor van dit mtDNA.¹⁷⁰ De vraag die moet worden beantwoord, is welke betekenis aan de overeenkomsten tussen de mtDNA-profielen moet worden verbonden. De vraag

die hier echter aan voorafgaat, is welke betekenis op zichzelf aan de haren # 15 en # 17 moet worden verbonden.

122. Hiervoor, onder 116 is al overwogen dat niet elke aangetroffen losse haar tot de conclusie kan leiden dat deze haar delictgerelateerd is. Daarvoor is meer nodig, omdat haren op meerdere wijzen op kleding of elders terecht kunnen komen en het niet ondenkbaar is dat deze haren al op de kleding van het slachtoffer aanwezig waren. Ook is het niet onmogelijk, ervan uitgaande dat deze beide haren van het slachtoffer zijn, met daarop celmateriaal van een ander, dat dit celmateriaal al voor het delict op deze haren terecht is gekomen. Dit betekent dat de rechtbank aan de haren #15 en #17 niet zonder meer de conclusie verbindt dat deze delictgerelateerd zijn.

Commentaar Demo: Deze benadering is onlogisch, aangezien de haren nu juist NIET als losse sporen gepresenteerd zijn, maar in samenhang met twee sporen met schijnbaar een totaal andere achtergrond. Juist het oplossen van dergelijke paradoxen leidt tot waarheidsvinding. Daar komt nog bij, dat mtDNA-sporen uit haarmateriaal niet zo gemakkelijk overdraagbaar zijn.

123. Van de haren #15 en #17 is uitsluitend een mtDNA-profiel gegenereerd. Het is onbekend wie de donor van het betreffende mtDNA-materiaal is. De vraag is aan de orde welke betekenis moet worden gegeven aan het feit dat het mtDNA-profiel in beide haren overeenkomt, terwijl deze niet overeenkomen met het mtDNA-profiel van verdachte. Daarvoor is van belang welke bewijswaarde aan mtDNA-onderzoekresultaten kan worden gegeven.

124. Voorop wordt gesteld dat, als in een forensisch DNA-onderzoek een mtDNA-overeenkomst gevonden wordt tussen een spoor en een referentiepersoon, er altijd rekening mee dient te worden gehouden dat het niet uit te sluiten is dat iedere in vrouwelijke lijn aan de referentiepersoon verwante man of vrouw de donor van het aangetroffen mtDNA kan zijn. Ook bestaat de kans dat een niet in vrouwelijke lijn aan de referentiepersoon verwante man of vrouw per toeval hetzelfde mtDNA-profiel heeft. Sommige mtDNA-profielen komen namelijk voor onder grote delen van de bevolking. Een mtDNA-profiel is dan ook vele malen minder uniek dan een autosomaal DNA-profiel. Dit betekent dan ook dat aan een mtDNA-match vele malen minder bewijswaarde kan worden gehecht dan aan een autosomale DNA-match.¹⁷¹ Hieruit volgt naar het oordeel van de rechtbank dat, hoewel de gevonden mtDNA-profielen in de sporen identiek zijn, daaruit niet zonder meer kan worden geconcludeerd dat het in de haren #15 en #17 aangetroffen mtDNA van één en dezelfde persoon afkomstig is.

129. De vraag is voorts of aan het feit dat het mtDNA in het spoor bovenbeen overeenkomt met het mtDNA-profiel in haar #15 en haar #17, terwijl de haren op een ander moment zijn veiliggesteld dan de spermasporen, betekenis moet worden toegekend. Gelet op de geringe bewijswaarde van mtDNA kan uit de overeenkomende mtDNA-profielen niet worden geconcludeerd dat deze dezelfde persoon als donor hebben. De rechtbank beantwoordt deze vraag voorts tegen de achtergrond van de volledige overeenkomst tussen het autosomaal en Y-chromosomaal DNA-profiel van het spermaspoor ws. buitenzijde vagina en het DNA-profiel van verdachte, en ook de DNA-onderzoekresultaten van de overige spermasporen. De daarbij komende reële mogelijkheid van contaminatie door de jaren heen, leidt de rechtbank tot de conclusie dat het mtDNA-resultaat van de bemonstering ws. buitenzijde vagina op zichzelf genomen en evenmin in verband beschouwd met de mtDNA-resultaten van het onderzoek naar haren #15 en #17, niet de conclusie rechtvaardigt dat dit gevonden mtDNA-profiel zonder meer leidt naar een andere persoon die het delict zou hebben gepleegd. De rechtbank ziet in deze mtDNA-onderzoekresultaten evenmin aanleiding om te twijfelen aan het daderschap van verdachte.

Commentaar Demo: Weer dezelfde redeneerfout: omdat er al ander bewijsmateriaal ligt, is dit materiaal van ondergeschikte waarde. Dat kans, dat vier sporen niet van één persoon afkomstig zijn, moet worden afgezet tegen de kans, dat de spermatozoiden op zaterdag, ipv op zondag zijn afgezet.

De kans op contaminatie moet worden afgezet tegen de kans, dat de tellingen van het aantal spermatozoiden en -staarten toch niet zo veelzeggend zijn in het licht van de gevolgde procedures en tegen het licht van de relevante literatuur.

Door een step - by - step redenering te volgen houdt de rechtbank het hoofd boven water.

130. Uit de rapportage van het FLDO uit 2002176 zou, zoals de verdediging heeft gedaan, kunnen worden afgeleid dat ook het spoor ws. ingang vagina een mtDNA-profiel zou hebben gelijk aan het betreffende profiel in de haren #15, #17 en ws. buitenzijde vagina.

131. In 2009 heeft het FLDO177 alle resultaten uit het door haar verrichte mtDNA-onderzoek op een rijtje gezet. In die rapportage wordt - zakelijk weergegeven - vermeld dat het mtDNA-profiel van de verdachte niet overeenkomt met het in de haren #15, #17 en het spoor ws. buitenzijde vagina vastgestelde mtDNA-profiel. In dat overzicht wordt geen melding gemaakt van een resultaat met betrekking tot de bemonstering ws.ingang vagina. In de rapporten van 16 februari 2009178 en 27 augustus 2008179 komt deze bemonstering evenmin voor.

132. In 2000 heeft het FLDO de mtDNA-profielen van de spermasporen ws. buitenzijde vagina en ws. ingang vagina vergeleken met de mtDNA-profielen van het slachtoffer en de haren #15 en #17.180 Voor ws. ingang vagina werd gerapporteerd dat het mtDNA-type B was aangetroffen, hetgeen overeenkwam met het mtDNA-type van het slachtoffer. Voor ws. buitenzijde vagina werd een zuiver mtDNA-profiel gerapporteerd welke volledig overeenkwam met het type A-profiel dat gemengd met het type B-profiel in de haren #15 en #17 was aangetroffen.

Commentaar Demo: Door een afwijkende nomenclatuur te gebruiken - t.o.v. de eerdere besprekingen - zaait de Rechtbank hier zelf verwarring. Evenals de uitleg m.b.t. 2009, waarin alleen de non-match met RP wordt geciteerd.

133. In het rapport van 4 april 2002 van het FLDO181 wordt, onder verwijzing naar de onderzoeksresultaten in het rapport 00-0036 uit 2001, echter een mtDNA-resultaat over ws.ingang vagina gerapporteerd dat niet strookt met het in dat rapport gerapporteerde resultaat. Waar in rapport 00-0036 het mtDNA-profiel van ws. ingang vagina overeenkomt met het mtDNA-profiel van het slachtoffer, wordt in 2002 gerapporteerd dat het mtDNA-profiel overeenkomt met een zogenaamde "onbekende 4 of G". Het resultaat van ws.ingang vagina dat gerapporteerd wordt, komt vervolgens wel weer overeen met het resultaat dat in 2009182 gerapporteerd wordt voor ws. buitenzijde vagina. In het betreffende rapport in 2002 wordt over ws. buitenzijde vagina in het geheel niet gerapporteerd. Desgevraagd heeft De Knijff ter terechtzitting aangegeven hiervoor geen verklaring te kunnen geven.183

134. De conclusie van de rechtbank is dan ook dat er op dit punt sprake is van een ongerijmdheid in de rapportages van het FLDO. Het is niet mogelijk daaruit enige conclusie te trekken. Echter, indien ook voor deze spermabemonstering zou kunnen worden vastgesteld dat er mitochondriaal sprake is van een non-match met verdachte en/of het slachtoffer, dan kan hieraan, gelet op de eerder weergegeven conclusies met betrekking tot de overige mtDNA-onderzoeksresultaten geen doorslaggevende betekenis worden toegekend.

Commentaar Demo: Hier wordt niet gepleit voor een nader onderzoek om de knoop te ontwarren. Er wordt een beslissing genomen ten nadele van de verdachte op grond van enig verzuim in het onderzoek. Eerder was door de raadsman al gepleit voor wraking van de rechtbank wegens vooringenomenheid.

Appelschriftuur 4 november 2009

Verkrachting? In plaats van penetratie/versleping is ook uitpersing mogelijk.

Vonnis van de Rechtbank Zutphen van 9 oktober 2009 onder punt 23:

"De rechtbank neemt de conclusies uit het proces-verbaal over de volgorde van handelingen over. (...) De rechtbank komt derhalve tot de vaststelling dat het slachtoffer eerst is gestranguleerd, dat vervolgens seksuele handelingen hebben plaatsgevonden en dat daarna snij- en steekverwondingen zijn toegebracht."

Deze conclusie van de rechtbank is in zoverre te kort door de bocht dat slechts vaststaat dat een broek en een onderbroek zijn uitgetrokken, terwijl daaruit niet volgt dat 'seksuele handelingen' hebben plaatsgevonden. Uit het sectierapport blijkt in ieder geval dat de uitwendige geslachtsdelen gaaf waren, met gaaf en intact slijmvlies. Seksueel binnendringen (penetratie) op de plaats delict (al dan niet met een penis) staat geenszins vast. 1 De vlek op het bovenbeen kan ook worden verklaard door (bijvoorbeeld) uitpersing. 2

Zo stellen deskundigen Barten en Van Seumeren:

*"Uw vraag, of sperma en/of ander vocht bij een verkrachting uit de vagina versleept kan worden tot op het bovenbeen van het slachtoffer, willen wij beantwoorden met dat dit inderdaad mogelijk is, maar dat de depositie van het gevonden materiaal op het bovenbeen ook door abdominale drukverhoging (persen) van het slachtoffer tijdens of na de verkrachting, de wurging of de worsteling kan hebben plaatsgevonden."
"(...) de mogelijkheid van uitpersen achten wij minstens zo waarschijnlijk."*

Commentaar Demo: Deze deskundigen werden door de rechtbank Zutphen 2009 gedesavoueerde, aangezien zij geen forensische achtergrond hadden. Ondanks, dat zij door de PG in Leeuwarden 2002 met instemming werden opgevoerd. Juist deskundigen van buitenaf zouden moeten worden gewaardeerd wegens een fundamentele kijk op zaken.

(..)

Uitgangspunt: zaadcellen afkomstig uit de vagina

Vonnis van de Rechtbank Zutphen van 9 oktober 2009 onder punt 64:

"De rechtbank stelt voorop dat het aantreffen van één of meerdere sporen die sperma bevatten, op en in het lichaam van een slachtoffer van een levens- en zedendelict, op zichzelf al een incriminerende omstandigheid is en naar de dader kan leiden."

De rechtbank miskent dat professor dr. Kloosterman van het NFI heeft verklaard dat bij het het NFI in 25 á 30% van de zedenzaken op het lichaam van het slachtoffer sperma wordt aangetroffen dat níét van de dader blijkt te zijn (zie zijn verklaring bij het Hof Leeuwarden op 8 april 2002) Bovendien is het nog maar de vraag of het hier werkelijk om een zedendelict gaat.

De rechtbank spreekt ook ten onrechte over sperma, nu slechts vaststaat dat een vloeistof bevattende zaadcellen in de lies, nabij de vagina is aangetroffen. Het is hier slechts aannemelijk dat de zaadcellen op het bedoelde moment op het bovenbeen terecht zijn gekomen, terwijl dit, afgezien van ejaculatie, ook door versleping of uitpersing kan zijn bewerkstelligd. Vonnis van de Rechtbank Zutphen van 9 oktober 2009 onder punt 33:

"Uit de rapportage van het FLDO uit 2001 blijkt dat in de beide vaginale fracties vrouwelijk celmateriaal is aangetroffen. (...) Op basis van deze bevindingen zijn er geen aanwijzingen om aan te nemen dat dit bemonsterde sperma niet in het lichaam van het slachtoffer is geweest. De bevindingen sluiten echter wel uit dat het [spoor in de lies nabij de vagina] een "schoon" spoor is, in de hiervoor bedoelde zin."

Commentaar Demo: Ik begrijp hier nog steeds uit, dat de rechtbank toegeeft, dat het spoor uit meer bestaat dan alleen sperma.

Dat het zaadcelbevattende mengspoor in de lies van het slachtoffer (op 2 á 3 cm van de vagina) daadwerkelijk uit de vagina van het slachtoffer is gekomen, staat vast op basis van het volgende:

1) Het mengspoor bevond zich aan de zijkant van het bovenbeen, in de lies (op 2 á 3 cm van de vagina) en was in het geheel niet uitgelopen naar beneden, hoewel dat bij zuiver sperma door de zwaartekracht wel zou moeten zijn gebeurd.

2) Het mengspoor is lange tijd vloeibaar gebleven.

Ad 1) Verklaring van Barten bij het Hof Leeuwarden op 8 april 2002, vervolgblad 11:

"De beschrijving van het aangetroffen materiaal is, dat het om een 2cm grote geleachtige substantie op het bovenbeen ging die 1 á 1,5 uur na de daad is gevonden. Dat is niet uitgevloeid, wat gebruikelijk zou zijn voor sperma, en dat is op dezelfde plek blijven zitten. Het is ook de volgende dag bij pathologisch anatomisch onderzoek op dezelfde plaats (...) gevonden. (...) Van sperma is bekend dat het uitvloeit/uitloopt. Op het bovenbeen zou het zich niet horizontaal, maar verticaal moeten bevinden. Het zou naar beneden moeten lopen en vervolgens indrogen. De heer Janssen heeft dat onderzocht. (...) Als het puur sperma zou zijn geweest, dat op het bovenbeen is aangetroffen, dan mag je er van uitgaan dat het binnen 20 minuten uitgevloeid zou zijn. Uitgevloeid in de zin van uitgelopen of naar beneden gelopen. Dan heb je niet meer een druppel maar een spoor"

Requisitoir van AG van der Neut bij het Hof Leeuwarden, p. 10 van 61:

"De klinisch chemicus Janssens van het Rijnstaete Ziekenhuis berichtte op 16 februari 2002 naar aanleiding van een aantal boeiende experimenten: menselijk sperma is vrij vloeibaar, verspreidt zich over een oppervlak en verdampt op een oppervlak vrij snel (0,5 ml in circa anderhalf uur). Menselijk cervixslijm is een taai gel, verspreidt zich niet over een oppervlak en verdampt in dat geval vrij traag (0,5 ml. in 5,5 uur)"

Hieruit volgt dwingend dat het mengspoor in de lies

- 1) niet een spoor betreft dat voornamelijk bestond uit zaadvloeistof en zaadcellen
- 2) daarom niet rechtstreeks van een ejaculatie afkomstig kan zijn (die immers juist voor >95% uit zaadvloeistof bestaat)
- 3) (voornamelijk) een substantie betreft die doorgaans niet uitloopt, uitvloeit, verdampt of indroogt, waarschijnlijk cervixslijm met daarin zaadcellen.

Ad. 2)

Zuiver sperma droogt snel geheel in. Gelet op de relevante tijdstippen op 9 en 10 januari 1994 is het mengspoor lang genoeg buiten de vagina aanwezig geweest om volledig te moeten zijn ingedroogd als het hoofdzakelijk uit zaadvloeistof en zaadcellen zou hebben bestaan.

Gelet op het feit dat het mengspoor de volgende dag nog niet was ingedroogd, is het uitgesloten dat het hier een mengspoor betreft dat voornamelijk heeft bestaan uit zaadvloeistof en zaadcellen, zodat ook om deze reden moet worden geconcludeerd dat het hier om een mengspoor met cervixslijm gaat dat niet afkomstig is van een rechtstreekse ejaculatie maar vanuit de vagina.

Commentaar Demo: Er wordt steeds over indrogen gesproken. Waterige vloeistoffen drogen nooit zo snel en gecontroleerd in - denk aan de luchtvochtigheid. Het gaat hier dan ook om een stollingsproces, dat ook optreedt in de vagina, maar daar weer wordt geblokkeerd door stoffen in de vagina. Die zijn dan weer verantwoordelijk voor het verlies aan stollingsmogelijkheden na dit contact. Dit tast het bovenstaande niet aan, maar onderstreept de onvermijdelijkheid. Een soortgelijk stollingsproces voor bloedsporen bleek sterk afhankelijk van de temperatuur. Het eerste uur moet deze toch rond de 30 oC gelegen hebben. Voor bloed versnelt dit het stollingsproces met ruwweg een factor 2.

De relevante tijdstippen zijn:

- 16.16 uur, Christel volgens politie ter plaatse, eerst mogelijk delicttijdstip?
- omstreeks 17.45 uur (1.29 uur na het eerst mogelijke delicttijdstip): thuiskomst oma (p. 49 eindproces-verbaal)
- vanaf 18.17 uur (2.01 uur na het eerst mogelijke delicttijdstip) Akster neemt lichaam 'in beslag' door bevestiging label
 - o opvangen oom slachtoffer: Henk S. en echtgenote kwamen ter plaatse (p. 47)
 - o veiligstellen plaats delict door bevestigen lint aan beide zijden van de woning (Hartkamp p. 47)
 - o uitzetten looppad (Hartkamp, p. 47)
 - o Akster samen met oma naar schuur voor sleutels van voor/achterdeur (p. 47)
 - o Akster samen met oma terug naar woning waar Henk S. zich weer over oma ontfermde (p. 48)
 - o Akster trof achter de woning de roze mountainbike van Christel aan

- ? uur: situatie aan de inmiddels ter plaatse gekomen groepschef van de week L. van der Steeg en aan de groepschef criminaliteit D. Bouw
- ? uur: Akster uitleg aangetroffen situatie aan mensen van technische recherche
- ? uur (gelet op het voorgaande in ieder geval ruim na 18.17 uur!): technisch rechercheur Benne neemt het mengspoor als eerste waar bij het enkele optillen van de kleding en beschrijft dat hij ziet dat het middengedeelte glom terwijl de rand dof was (proces verbaal "onderzoek naar het aangetroffen sperma", 19 juli 1995, Aanvullend Proces-verbaal 17 december 2008, p. 67), waaruit volgt dat het spoor op dat moment niet is ingeklemd (c.q. wordt samengedrukt) tussen twee benen en waaruit bovendien door Benne is geconcludeerd dat het mengspoor op dat moment niet is ingedroogd.

Commentaar Demo: Minstens zo belangrijk is de chronologie tot het moment, dat de sporen onder de microscoop lagen. Het relatieve tijdverschil (TSI = time since intercourse) tussen de beide mogelijke scenario's wordt steeds kleiner, naarmate dit laatste tijdstip verder naar achteren schuift. Voordat het moment van inspectie daar was, werden de sporen opgewerkt (lysis). Dat kan best veel tijd genomen hebben. Staan die tijdstippen wel vast (gezien de dramatisch slechte verslaglegging in dit dossier)?

Wijst het celmateriaal van appellant dwingend op zondagmiddag? (..)

De rechtbank Zutphen heeft in de bestreden beslissing de mogelijkheid van versleping c.q. uitpersing als zodanig niet betwijfeld: Vonnis van de Rechtbank Zutphen van 9 oktober 2009 onder punt 33:

"Uit de rapportage van het FLDO uit 2001 blijkt dat in de beide vaginale fracties vrouwelijk celmateriaal is aangetroffen. (...) Op basis van deze bevindingen zijn er geen aanwijzingen om aan te nemen dat dit bemonsterde sperma niet in het lichaam van het slachtoffer is geweest. De bevindingen sluiten echter wel uit dat het [spoor in de lies nabij de vagina] een "schoon" spoor is, in de hiervoor bedoelde zin."

De rechtbank heeft zich vervolgens geconcentreerd op de vraag of de sporen van appellant van zaterdagavond kunnen zijn. De rechtbank heeft vervolgens geoordeeld dat appellant op zondagmiddag – dus tijdens het delict- moet hebben geëjaculeerd en dat hij daarom de dader is.

Vonnis van de Rechtbank Zutphen van 9 oktober 2009 onder punt 78:

"Naar aanleiding van de verklaringen van genoemde deskundigen op basis van het concreet in deze zaak aangetroffen hoeveelheid sperma(koppen al dan niet met staarten), in combinatie met het ontbreken van spermasporen in de slip van het slachtoffer, komt de rechtbank tot de conclusie dat sprake is geweest van een ejaculatie op zondag 9 januari 1994. Nu het sperma in de sporen afkomstig is van verdachte, luidt tevens de conclusie dat verdachte de dader is van de verkrachting van en moord op het slachtoffer."

De bewezenverklaring van de rechtbank is dus gebaseerd op de hoeveelheid koppen per gezichtsveld en de stelling dat geen spermasporen in de slip van het slachtoffer aanwezig waren. Hieronder zal worden kort worden aangegeven waarom deze argumenten in hoger beroep geen stand kunnen houden.

Commentaar Demo: Nu volgt een aantal interviews uit Zutphen 2009, waarin geen enkele deskundige concrete uitspraken durft te doen. Zelfs komt in die gesprekken niet tot uiting welke twee TSI's tegen elkaar moeten worden afgewogen.

Richtlijn van Allard

Verder heeft de rechtbank ten onrechte overwogen: Vonnis van de Rechtbank Zutphen van 9 oktober 2009 onder punt 75:

"De verdediging heeft nog een rapport van dr. M.J. Blom, forensisch adviseur, naar voren gebracht, waarin verwezen wordt naar een tabel uit een publicatie van Allard. Op grond van deze tabel worden door de verdediging conclusies getrokken met betrekking tot de tijd die verstreken is sinds de ejaculatie, op basis van de hoeveelheid aangetroffen spermacellen. De rechtbank overweegt dat zij de conclusies die de verdediging trekt, niet zonder meer kan terug lezen in die publicatie. Naar het oordeel van de rechtbank is de betreffende tabel onvoldoende concreet."

De rechtbank miskent dat de tabel van Allard (uit zijn artikel "*The collection of data from findings in cases of sexual assault and the significance of spermatozoa on vaginal, anal and oral swabs*") is bedoeld als richtlijn om – in de forensische context - het tijdsverloop sinds de ejaculatie in te schatten en dat deze richtlijn vanwege haar aard bewust niet concreet is. Juist vanwege de grote variatie en spreiding in de (exact) genoteerde en volledig gedocumenteerde hoeveelheden koppen per gezichtsveld in 3400 zedenzaken, is de tabel met de nodige voorzichtigheid opgemaakt. Bovendien moet bij hantering van deze tabel ook nog eens rekening worden gehouden met eventuele bijzondere omstandigheden (circumstances) van het geval (zoals de activiteiten van het slachtoffer tussen de ejaculatie en de bemonstering of, zoals hier, met het feit dat een slachtoffer al 20 uur dood was voordat de zaadcelhoudende sporen werden bemonsterd).

Commentaar Demo: Wat ik in de hele discussie mis, is een antwoord op de vraag, of er een gestandaardiseerde werkwijze bestaat, om tot het koppen tellen te komen. Welke invloed uitgaat van de wijze waarop de mix mannelijke/vrouwelijke component tot stand is gekomen en op welke plek deze mix is aangetroffen. Voorts vraagt kennelijk niemand zich af, hoe de enorme discrepantie tussen de aantallen spermatozoïden die bij een zaadlozing vrijkomen (tientallen miljoenen) en het aantal op een beeldveld (een tiental) tot stand komt (door aan de vergroting te draaien, door de wijze waarop de te onderzoeken druppel op het objectglas wordt gedeponeerd enz.).

Bruikbaarheid telling van zaadcellen voor bepaling tijdstip ejaculatie?

[

Dit appelschrift somt een aantal bezwaren op, hier zakelijk weergegeven:

- Het NFI geeft schattingen
- Het NFI gebruikt dit ter voorbereiding van DNA analyse, niet als een doel op zichzelf
- De telling wordt gestopt bij het bereiken van 25
- Het aantal staarten wordt alleen geschat
- Het gaat om de aantallen op het objectglaasje, niet in het monster
- Er is geen algemeen overzicht van historische bepalingen, er zijn verschillende onderzoekers bij betrokken
- Een normaal seksueel contact kan andere uitkomsten vertonen dan een verkrachting
- Het NFI heeft alleen ervaring ten aanzien van de laatste variant
- Het effect van overlijden van het slachtoffer op de houdbaarheid van spermatozoïden
- De variatie in concentratie van spermatozoïden bij verschillende 'zaaddonoren' (een bandbreedte met een factor 10 wordt gemeld)
- Het seizoen (in de winter hogere productie)
- In dit verband de leeftijd van de donor (jonger, meer)
- Echte deskundigen op dit terrein zijn niet gehoord

]

Conclusie: uit de in deze zaak genoemde hoeveelheden KPG kan hooguit kan, onder voorbehoud van alle onzekerheden, een zeer globale, onnauwkeurige inschatting van het tijdsverloop worden gemaakt. De zaterdagavond kan hiermee in ieder geval geenszins worden uitgesloten.

Commentaar Demo: Het hoge aantal - getelde - spermatozoïden kan dus ook gezien worden als een teken van hoge vruchtbaarheid van de verdachte, en dat is toch geen 'doodzonde'. Zie bijgaande tabel van vruchtbare donors. De totale variatie breedte bedraagt dus 1 op 40, hetgeen de in het geding zijnde variatie ruim overtreft. Ook variatie in concentratie bedraagt nog altijd bijna 1 op 30. De overlevingstijd van sperma wordt doorgaans gesteld op 5 etmalen, dus daar zit de oplossing ook niet.

Cooper et al. 2010	WHO reference range
Total number ejaculate	23 – 255 - 928 million
Volume	1.2 - 3.7 - 7.6 mL
Sperm concentration	9 – 73 - 259 million per mL

Schone slip

Onderzoeksresultaat 'zondagmiddagslip' verenigbaar met lezing cliënt

Vonnis van de Rechtbank Zutphen van 9 oktober 2009 onder punt 28:

"Het Gerechtelijk Laboratorium heeft in 1994 na onderzoek van de slip van het slachtoffer geconcludeerd dat daarin geen sperma is aangetroffen. Het feit dat de slip thans niet meer voor onderzoek beschikbaar is, doet als zodanig niet af aan de uitkomst en de bruikbaarheid van het – niet betwiste – onderzoeksresultaat uit 1994."

Vonnis van de Rechtbank Zutphen van 9 oktober 2009 onder punt 64 en 65:

"De rechtbank stelt voorop dat het aantreffen van één of meerdere sporen die sperma bevatten, op en in het lichaam van een slachtoffer van levens- en zedendelict, op zichzelf al een incriminerende omstandigheid is en naar de dader kan leiden. Gelet op het verweer van de verdediging acht de rechtbank de samenstelling van het aangetroffen sperma in de verschillende bemonsteringen en de forensische betekenis daarvan, in samenhang met de 'schone slip', van belang."

Vonnis van de Rechtbank Zutphen van 9 oktober 2009 onder punt 69:

"Voorts verklaart hij [Kloosterman] op grond van zijn ervaring als onderzoeker, dat in zedenzaken een positief schede-uitstrijkje in heel veel gevallen gepaard gaat met een positief resultaat in het ondergoed van het slachtoffer."

Vonnis van de Rechtbank Zutphen van 9 oktober 2009 onder punt 78:

"Naar aanleiding van de verklaringen van genoemde deskundigen op basis van het concreet in deze zaak aangetroffen hoeveelheid sperma (koppen al dan niet met staarten), in combinatie met het ontbreken van spermasporen in de slip van het slachtoffer, komt de rechtbank tot de conclusie dat sprake is geweest van een ejaculatie op zondag 9 januari 1994. Nu het sperma in de sporen afkomstig is van verdachte, luidt tevens de conclusie dat verdachte de dader is van de verkrachting van en moord op het slachtoffer."

Volgens de verdediging kan het feit dat in de slip van het slachtoffer geen sperma is aangetoond, op geen enkele wijze bijdragen aan de overtuiging dat op zondagmiddag moet zijn geëjaculeerd in plaats van zaterdagavond. De rechtbank gaat voorbij aan het feit dat Kloosterman uitsluitend deskundig is in de forensische praktijk. Kloosterman heeft ervaring in zedenzaken. Indien in een zedenzaak, na verkrachting plus ejaculatie, het slachtoffer na het delict haar slip aantrekt kunnen restanten van het ejaculaat in de slip worden verwacht. De lezing van appellant ziet echter op de *niet-forensische context*, waar Kloosterman geen ervaring mee heeft.

Appellant heeft verklaard dat hij met Christel op zaterdagavond vrijwillig intiem is geweest. Christel heeft zich die zaterdagavond vervolgens (al dan niet provisorisch) verschoond, haar slip aangetrokken, zich verder aangekleed en is vervolgens naar huis gegaan. Deze *'zaterdagavondslip'* zal vermoedelijk niet helemaal schoon thuis zijn gekomen. Thuisgekomen heeft Christel zich mogelijk gewassen/gedouched, waarschijnlijk een schone slip aangetrokken, nette uitgaanskleding aangedaan (zie de verklaring van de portier van Twinns over die avond) om vervolgens met haar vriendinnen tot diep in de nacht te gaan stappen. De volgende dag, zondag, is Christel tegen het middaguur opgestaan. Zij heeft zich vermoedelijk nogmaals gewassen/gedouched, nogmaals een schone slip aangetrokken, zich aangekleed om vervolgens laat in die middag naar oma te gaan.

De deskundigen (in de niet-forensische context!) verklaren ondubbelzinnig dat zij in de *'zondagmiddagslip'* geen restanten verwachten van een ejaculaat van de zaterdagavond ervoor.

Brinkmann en Du Chesne:7

"In der Praxis bestätigt sich häufig, dass die Untersuchung des Slip nach Sexualdelikten, wenn die geschädigte Frau das Kleidungsstück nach der Tat getragen hat, ergiebiger ist als die Untersuchung des Scheidenabstrichs. Im Regelfall würden wir erwarten, dass sich ein Teil des zunächst in der Scheide befindlichen Spermas auch nach nur 5,5 Minuten Radfahrt im Slip befindet."

Faugno:8

"[Vraag] The victim cycled from the parental home to her grandmother's home (location where the body was found), a distance of approximately five and a half minutes by cycle. Is it possible that the semen then remain inside? No semen was found in her knickers. Answer: This is possible. She could have changed clothes from the consensual event earlier, therefore no semen in underwear."

Barten en Van Seumeren:9

"De afwezigheid van spermasporen in dat slipje is wel belangrijk, maar aan de andere kant zegt het aantreffen van een spermaspoor meer dan die afwezigheid."

Eskes:10

"Als niets van sperma in de slip van het slachtoffer is aangetroffen, zegt dat niets."

Eskes:11

"Het niet vinden van zaad in een slipje hoeft niet te betekenen dat zich in de vagina geen zaad bevond."

De natuurlijke sluiting van de vagina zorgt (bij nulla gravida) ervoor dat de slip schoon blijft, aldus Eskes. Uit het voorgaande volgt dat in de 'zondagmiddagslip' alleen zaadcellen van appellant worden verwacht indien het slachtoffer de 'zaterdagavondslip' op zondagmiddag nog steeds aanhad. Dit is echter volstrekt onwaarschijnlijk. Volgens haar moeder was Christel een hygiënisch meisje, dat zich soms zelfs meerdere malen per dag douchte en omkleedde.

Nader onderzoek aan de 'zondagmiddagslip'

Overigens betwist de verdediging dat zou zijn vastgesteld dat de slip schoon was. Gelet op de destijds gehanteerde onderzoeksmethode staat dit geenszins vast.

Brinkmann en Du Chesne:12

"Das negative Untersuchungsergebnis am Slip besagt, daß sich mit hoher Wahrscheinlichkeit (nicht mit absoluter Gewissheit!) kein Sperma an diesem Bekleidungsstück befunden hat (Der positive Befund ist der bessere Beweis!)."

Eikelenboom:13

"Raadsman: (...) En ik geloof dat in dat verband ook al aan de orde is geweest de mogelijkheid dat er een vals negatieve uitslag is? Eikelenboom: Ja, dat kan. Raadsman: Ja, dat kan, zegt u nu weer. Eikelenboom: Ja."

De verdediging wenst een contra-expertise en nader onderzoek naar de aanwezigheid van sperma c.q. zaadcellen. Indien zaadcellen van appellant alsnog aangetoond kunnen worden in de 'zondagmiddagslip', ondersteunt deze bevinding de lezing van appellant. Immers is aannemelijk dat de 'zondagmiddagslip' op zondagmiddag is uitgetrokken vóórafgaand aan de eventuele penetratie/ejaculatie. terwijl niet aannemelijk is dat diezelfde 'zondagmiddagslip' ná het delict nog een keer is aangetrokken. In de zondagmiddagslip kan dus geen restant van een eventueel 'zondagmiddag-ejaculaat' worden verwacht.

In dit verband zal een zoektocht naar de slip moeten worden ondernomen door justitie, aangezien gesuggereerd wordt dat deze zoek is. Als de slip daadwerkelijk zoek blijkt, zal moeten worden vastgesteld sinds wanneer, hoe en onder wiens verantwoordelijkheid.

Commentaar Demo (herhaald): Aan het **niet** aantreffen van sperma kan alleen gewicht worden toegekend, indien er **wel** andere biologische sporen in de slip werden gevonden (restanten van vaginale vloeistof **zonder** sperma). Een eenvoudige effectieve toets. De voorlopige tussenstand is, dat die sporen niet zijn gevonden, ofwel door onvoldoende grondig onderzoek (en dat geldt dan ook voor het onderzoek naar spermatozoiden), danwel, doordat helemaal niet op die sporen is getest. Ook kan het zo zijn, dat er alleen op sperma in zijn totaliteit is getest, en dan is de test geheel irrelevant.

Nagelvuil

Celmateriaal onder de nagel(s) verenigbaar met lezing cliënt

De rechtbank meent dat in de aanwezigheid van een volledig DNA-profiel van appellant onder een nagel van het slachtoffer steun kan worden gevonden voor de stelling dat appellant op 9 januari 1994 op de plaats delict is geweest.

De rechtbank miskent dat de resultaten van het nagelonderzoek zich evenzeer verdragen met de stelling van appellant dat hij op zaterdagavond vrijwillig intiem is geweest met het slachtoffer.

Vonnis van de Rechtbank Zutphen van 9 oktober 2009 onder punt r.o. 50

"Bovendien is onder de nagels van het slachtoffer celmateriaal aangetroffen van een ander dan van haar zelf, waarbij van die ander veel meer celmateriaal is aangetroffen dan van het slachtoffer zelf. Volgens de deskundige prof. dr. A.D. Kloosterman is het bijzonder dat een volledig profiel van een andere persoon onder iemands nagel wordt gevonden. Volgens Kloosterman duidt dit erop dat verweer of geweld is uitgeoefend met die nagels op een ander lichaam. Dit wordt ook onderschreven door de deskundige Eikelenboom."

Vonnis van de Rechtbank Zutphen van 9 oktober 2009 onder punt 43:

"In een aanvullend rapport rapporteert IFS dat uit het verkregen autosomale DNA-profiel van de bemonstering van de nagels van het slachtoffer blijkt, dat de pieken in het piekenprofiel die overeenkomen met het DNA-profiel van verdachte, tussen de tien en de twintig keer zo hoog zijn als de pieken die overeenkomen met het DNA-profiel van het slachtoffer."

Vonnis van de Rechtbank Zutphen van 9 oktober 2009 onder punt 80:

"Onder de nagels van het slachtoffer is daarbij zoveel celmateriaal van de verdachte aangetroffen dat een volledig profiel van de verdachte kon worden verkregen, terwijl slechts enkele kenmerken van het slachtoffer zijn gevonden. Bovendien zou men volgens Eikelenboom de in het DNA van de nagels aangetroffen verhouding tussen het DNA van verdachte (volledig profiel met hele hoge pieken) en dat van het slachtoffer (slechts enkele kenmerken, met 10 tot 20 keer lagere pieken dan die van verdachte) niet verwachten als het celmateriaal van de verdachte de avond voor het delict op haar nagels zou zijn gekomen."

Hiertegen valt het nodige in te brengen.

Volgens professor De Knijff kan celmateriaal dagenlang onder nagels aanwezig blijven, zelfs na een goede wasbeurt.

Verder is verklaard dat uit een zeer geringe hoeveelheid celmateriaal (zo'n 200 cellen) een volledig DNA-profiel kan worden verkregen.

Daarnaast merkt de verdediging nog op dat dat celmateriaal (ofwel volledige DNA-profielen) onder de nagels niet alleen verklaard kunnen worden door 'verweer' of 'gewelddadig handelen', maar ook vriendschappelijke aanraking (mits deze aanraking met voldoende 'geweld' ofwel krachttinwerking gepaard gaat).

De conclusie moet zijn dat de aanwezigheid van een volledig profiel van appellant onder een nagel kan worden verklaard door vrijwillig (intensief) intiem contact op zaterdagavond.

Onderzoeksresultaten nagels betrouwbare weergave oorspronkelijk materiaal?

De rechtbank is verder, evenals Eikelenboom, ten onrechte voorbijgegaan aan het feit dat de piekhoogten in een DNA-profiel niet alleen veroorzaakt kunnen worden door een verschil in absolute hoeveelheid celmateriaal (van appellant respectievelijk Christel), maar ook verklaard kunnen worden door een verschil in type c.q. kwaliteit van het celmateriaal (van appellant respectievelijk Christel). Deskundigen verklaren immers dat van sperma en speeksel veel makkelijker goede kwaliteit DNA-profielen worden verkregen dan van (afgestorven) huidepitheel. Het aangetroffen verschil in pieken kan dus zijn veroorzaakt doordat het DNA-profiel van appellant afkomstig is van een geringe hoeveelheid speeksel/sperma van zaterdagavond, terwijl het deelprofiel van het slachtoffer afkomstig is van haar huidepitheel.

Vonnis van de Rechtbank Zutphen van 9 oktober 2009 onder punt 44:

"De rechtbank overweegt als volgt. In 2004 is door het NFI vastgesteld dat de envelopjes waarin het nagelvuil zich zou hebben bevonden, leeg waren. Of deze envelopjes ooit wel gevuld zijn geweest met nagelvuil is niet meer te achterhalen. Verder is het juist dat het nagelvuil in 1994 door Ing. P.E. de Vreede is onderzocht op vezels. Of daarbij celmateriaal verloren is gegaan, is onduidelijk. Er is echter naar het oordeel van de rechtbank geen aanleiding de resultaten van het in 2008 verrichte vergelijkend DNA-onderzoek aan die nagels buiten beschouwing te laten. Daartoe is redengegevend dat in 2008 door IFS uit celmateriaal onder de rechternagels van het slachtoffer, een volledig autosomaal DNA-profiel is verkregen, waarvan het hoofdprofiel overeenkomt met de autosomaal DNA-profiel van verdachte. Eikelenboom heeft voorts ter terechtzitting verklaard, dat hij geen reden heeft om aan te nemen dat de verhoudingen van de aangetroffen profielen zouden zijn veranderd door een eventuele eerdere nagelvuilbemonstering en eerder verricht onderzoek. De rechtbank ziet, mede gelet daarop, geen aanleiding om te twifelen aan de door IFS gerapporteerde verhouding tussen de hoeveelheid celmateriaal van verdachte ten opzichte van de hoeveelheid DNA-materiaal van het slachtoffer."

Vervuiling bouwt zich in laagjes op. Het celmateriaal van appellant dat op zaterdagavond onder de nagel(s) van Christel terecht kan zijn gekomen, vormt de basis (de onderlaag) NOU JA, zal zich eronder bevinden... voor (cel-)materiaal dat nadien onder de nagels terecht is gekomen. De latere, jongere laag heeft bij bemonstering een grotere kans om te worden verwijderd dan de eerdere, oudere laag. Bij de bemonstering van nagelvuil wordt immers nooit al het nagelvuil verwijderd. Bemonstering betreft immers geen reiniging! Bij de bemonstering van het nagelvuil op 9 januari 1994 moet niettemin het merendeel van het materiaal onder de nagels zijn verwijderd¹⁴. Van de oudere, diepere laag is enig celmateriaal van appellant achtergebleven. Zo is verklaarbaar dat een later onderzoek door Eikelenboom¹⁵ aan de nagels (zonder genoemd nagelvuil)¹⁶ een DNA uitslag oplevert die vooral celmateriaal van cliënt aantoonde.

De samenstelling van het op 9 januari 1994 bemonsterde nagelvuil is onbekend.

De rechtbank en Eikelenboom gaan er ten onrechte aan voorbij dat het niet gaat om de juistheid van de door IFS gerapporteerde verhouding van de bemonstering van de nagels, maar om de vraag of deze verhouding representatief is voor het (cel-)materiaal dat oorspronkelijk (in 1994) onder de nagels van het slachtoffer aanwezig is geweest.

Voorzover de rechtbank, in het spoor van Eikelenboom, heeft geoordeeld dat de samenstelling van de bemonstering van de nagels en het oorspronkelijk bemonsterde nagelvuil identiek moet zijn, is deze stelling volstrekt onhoudbaar. Vuil (waaronder celmateriaal) dat zich in de loop der tijd onder een nagel ophoopt, vermengt zich immers niet zonder meer met ander vuil (waaronder celmateriaal) en al helemaal niet homogeen. Een gedeeltelijke bemonstering hoeft dus helemaal niet representatief te zijn.

Commentaar Demo: Het vinden van een dergelijk volledig en overheersend profiel is ook heel goed - zelfs beter - te rijmen met de volgens de verweerder aanwezigheid van biologische sporen in de vagina van het slachtoffer, mede in afhankelijkheid van de seksuele activiteiten van het slachtoffer voorafgaande aan haar overlijden. (Ik zal dit niet nader specificeren, tenzij daarom gevraagd; in dat geval behoud ik mij wel een tegenvraag voor.) Wel een tip: nagels zitten aan vingers. De seksuele onervarenheid en/of preutsheid van de procespartijen mag geen negatieve invloed hebben op het uiteindelijke oordeel.

(..)

Gelet op het belang van het nagelspoor in de onderhavige strafzaak en de onzekerheden die er tot op heden bestaan wenst de verdediging een zoektocht naar het verdwenen nagelvuil zodat dit nagelvuil nader kan worden onderzocht op samenstelling en DNA (op autosomaal DNA, Ychromosomaal DNA en mtDNA).

Commentaar Demo: Ik mis (de nadruk op) twee factoren: de waargenomen bloedcellen en de relevantie van de afwezigheid van mtDNA resultaten. Als er geen mtDNA-profiel van de verdachte kan worden overlegd, ontbreekt enig discriminerend bewijsstuk t.o.v. de stelling, dat het DNA uit spermatozoiden vs. bloedcellen of huidcellen stamt, de voornoemde cellen bevatten immers vrijwel geen mtDNA.

Bloedvlekje

Over het bloedvlekje kan alleen maar gezegd worden dat niemand kan zeggen hoe en wanneer dat op de spijkerbroek terecht kan zijn gekomen.

Conclusie t.a.v. celmateriaal appellant

Anders dan de rechtbank is de verdediging van mening dat de sporen van appellant hem zeker **niet** dwingend op de plaats delict plaatsen op het moment van het delict, maar dat zijn celmateriaal evenzeer verklaard kan worden door vrijwillig intiem contact op de zaterdagavond vóór het delict. De lezing van appellant kan dus niet worden weerlegd door de technische bewijsmiddelen. Er is dus een zogeheten 'Meer en Vaart' – gat in de motivering van de rechtbank. Appellant kan niet worden veroordeeld op grond van de aanwezigheid van zijn celmateriaal. Bovendien kan niet gezegd worden dat verklaring ten aanzien van de zaterdagavond op andere dan technische gronden kennelijk leugenachtig is, danwel zodanig onwaarschijnlijk dat deze verklaring zonder nadere motivering door de het hof terzijde mag worden geschoven. In dit verband moet worden opgemerkt dat niemand appellant op zondag 9 januari 1994 in de buurt van de plaats delict heeft gezien en dat bovendien op de plaats delict geen schilfertje materiaal van appellant is aangetroffen. Bovendien is het, gelet op de relevante tijdschema's, zeer wel mogelijk dat het slachtoffer die zaterdagavond tussen ongeveer 20.30 uur en 22.30 uur bij appellant thuis verbleef. Haar moeder en haar broer waren niet thuis en haar vriendinnen hadden haar om 18.00 uur thuis afgezet en pas rond 23.00 weer ontmoet. Haar beste vriendin houdt ook rekening met de mogelijkheid dat Christel die zaterdagavond met een onbekende intiem is geweest (vindplaats).

Algemene bewijsredenering van de rechtbank

De rechtbank heeft het daderschap van appellant op technische gronden vastgesteld en vervolgens alle overige bijzonderheden in deze zaak beoordeeld in het licht van datzelfde daderschap. Het minuscule bloedvlekje in de spijkerbroek en het DNA-profiel van appellant onder de nagel van het slachtoffer zijn in dát licht beschouwd als delictgerelateerd. De lezing van cliënt is in dát licht van tafel geveegd. Ook de overige sporen en de alternatieve, ontlastende scenario's zijn door de rechtbank in dát licht beschouwd.

De rechtbank heeft geoordeeld dat niet vastgesteld kan worden dat de overige sporen en de alternatieve, ontlastende scenario's delictgerelateerd zijn. Aldus heeft de rechtbank in feite geoordeeld dat appellant zijn onschuld moest bewijzen. Dit kan van appellant echter niet worden gevergd. Justitie moet zijn schuld bewijzen en dat is in deze bijzondere zaak onmogelijk! De lezing van appellant is immers technisch mogelijk, terwijl ieder overig/ontlastend spoor en ieder mogelijk alternatief scenario in meer of mindere mate bijdraagt aan de aannemelijkheid van zijn lezing.

Commentaar Demo: Het bloedvlekje verdient een nadere analyse, omdat het te klein en vermoedelijk ook te licht is, om überhaupt een DNA-profiel te kunnen leveren, zoals al is getoond in de Deventer Moordzaak (waar het vlekje nota bene in een nog hogere orde van grootte ligt: 7 mm² vs. <1 mm²). Het gevonden DNA is - zonder mtDNA-bewijs - weer toe te schrijven aan spermatozoïden (overgedragen bij het de vorige avond weer aantrekken van de broek).

(..)

R.D.A. van Boom

Requisitoir Hoger Beroep 12 oktober 2011

5.

De officier van justitie en de Zutphense rechtbank hebben de aan verdachte tenlastegelegde moord en verkrachting bewezen verklaard op basis van een uitvoerige bewijsconstructie. In de kern rust die bewijsconstructie op de volgende pijlers:

- a. de op en in het lichaam van [slachtoffer] aangetroffen zaadcellen met het DNA-profiel van verdachte;
- b. de in het nagelvuil van [slachtoffer] aangetroffen DNA-profielen van verdachte;
- c. een aan de binnenkant van de spijkerbroek van [slachtoffer] aangetroffen bloedvlekje met het DNA-profiel van verdachte;
- d. de schone slip van [slachtoffer];
- e. de hoeveelheid op het lichaam van [slachtoffer] aangetroffen zaadcellen (in het bijzonder het aantal KPG);
- f. de plaatsen op/in het lichaam van [slachtoffer] waar de zaadcellen zijn aangetroffen;
- g. het feit dat d t/m f erop duiden dat het sperma in de woning van oma moet zijn aangebracht;
- h. het feit dat de wijze waarop [slachtoffer] is aangetroffen op een zedendelict wijst;
- i. het bloedsporenpatroon, de wurgsporen en de aangebrachte snij- en steekverwondingen, die duiden op (achtereenvolgens) verwurging, verkrachting en doding van [slachtoffer];
- j. het sporenbeeld en in het bijzonder de veelheid van handelingen die duiden op voorbedachte raad en duidelijk maken dat verdachte tijd en gelegenheid moet hebben gehad om zich te beraden; hij is desondanks doorgedaan en dus is er voor wat betreft het levensdelict geen sprake meer van doodslag maar van moord.

[Demo: de onjuiste opsommingstekens zijn gecorrigeerd]

6.

In de fase van het hoger beroep zijn nadere onderzoekshandelingen verricht en is het dossier in omvang geëxplodeerd.

- In opdracht van het hof zijn op 6 mei 2010 meer dan 130 ordners aan de verdediging (en het hof) ter beschikking gesteld; dit is gebeurd ondanks dat de raadsman in eerste aanleg eindeloos gelegenheid tot inzage in die zogenaamde "onderzoeksbibliotheek" van het politieteam was geboden en hij daar nimmer gebruik van heeft gemaakt – waaruit blijkt dat het OM in de richting van de raadsman volstrekt transparant heeft willen zijn – en het is ook gebeurd ondanks dat van een adequate onderbouwing van dit verzoek van de zijde van de verdediging – althans naar het oordeel van het OM – nimmer sprake is geweest.
- Op 24 september 2010 zijn zes NFI-dossiers toegevoegd en vijf mappen met de zogenaamde sporenmatrix.
- Er zijn drie getuigen gehoord: op 2 juni 2010 twee getuigen-deskundigen en op 11 november 2010 een medegedetineerde.
- Er is forensisch onderzoek verricht aan slipfragmenten, aan een lichaamshaar en aan een plukje haar (SVO 205), bestaande uit een elftal haren.

Van de zijde van de verdediging is ook nog talloos materiaal aan het dossier toegevoegd. Afgezien van een speciaal voor deze zaak opgemaakt rapport van [getuige-deskundige] d.d. 19 augustus 2010 gaat het vooral om vakpublicaties.

10. Dit scenario verdraagt zich niet met een bewezenverklaring. Als het aannemelijk is, moet de verdachte van de hem ten laste gelegde feiten worden vrijgesproken. Maar is dit scenario ook aannemelijk geworden? In elk geval moet worden vastgesteld dat niet kan worden betoogd dat dit scenario met aan wettige bewijsmiddelen te ontlenen feiten en omstandigheden kan worden weerlegd (gefalsificeerd). Het onderzoek heeft immers geen bewijsmateriaal opgeleverd waaruit onomstotelijk blijkt dat verdachte op de zaterdagavond helemaal geen seksueel contact met [slachtoffer] kan hebben gehad, omdat hij toen bijvoorbeeld de hele avond op een volstrekt andere plaats in gezelschap van heel andere mensen is geweest. Evenmin heeft het onderzoek andere dan de in en/of op het lichaam en/of de kleding van [slachtoffer] aan verdachte te relateren sporen opgeleverd waaruit blijkt dat verdachte op de zondag wel degelijk in de woning van oma is geweest. Als dat bewijsmateriaal er wel zou zijn geweest, dan zou op basis daarvan het scenario van de verdachte zonder meer naar het rijk der fabelen kunnen worden verwezen. Zo is het niet, maar zó sterk hoeft het ook niet te zijn. In de zogenaamde Venrayse moordzaak heeft de Hoge Raad bepaald:

"In voorkomende gevallen zal de rechter ter weerlegging (van een alternatief scenario) kunnen oordelen dat de door de verdachte gestelde alternatieve toedracht *niet aannemelijk* is geworden dan wel dat de lezing van de verdachte als *ongeloofwaardig* terzijde moet worden gesteld. Ten slotte kunnen zich gevallen voordoen waarin de lezing van de verdachte zo onwaarschijnlijk is, dat zij geen uitdrukkelijke weerlegging behoeft."4

Commentaar Demo; Dat is nogal wat: tussen 'niet aannemelijk' en 'ongeloofwaardig' ligt nogal al wat ruimte. De HR schijnt zich niet te realiseren, dat dit voor verschillende individuen (bijvoorbeeld rechters) een totaal verschillende uitwerking oplevert (denk aan het onderscheid lichtgelovig en kritisch, denk op een specifiek terrein aan het onderscheid diepgelovig en agnostisch). Deze opvatting biedt aan niemand een handvat.

De facto is hiermee de onschuldpresumptie de prullenbak in en zijn we in het rechtssysteem van het voormalige Oostblok terechtgekomen; een verdachte dient zijn onschuld aan te tonen.

Intussen geeft de AG toe, dat de onschuldhypothese niet kan worden weerlegd.

11.

Naar mijn oordeel gaat het hier om een alternatief scenario dat niet aannemelijk is geworden. Ik kom daartoe

- omdat ondanks de in en op het lichaam van [slachtoffer] aangetroffen zaadcellsporen de slip die [slachtoffer] droeg schoon was (terwijl zij ook nog eens kort voor haar dood op de fiets naar het huis van haar oma is gereden); het nadere onderzoek dat in 2011 met moderne technieken is toegepast op nog beschikbare slipfragmenten, wijst uit dat ook deze schoon waren. Daarmee zijn er in elk geval geen aanwijzingen dat de oorspronkelijke vaststelling dat de slip schoon was, niet zou deugen. (Overigens geldt hetzelfde voor de met moderne technieken verkregen resultaten van het aangetroffen plukje haar waarvan de haardeskundige in 1994 tot de conclusie kwam dat die haren pasten in het haarpallet van [slachtoffer]. Modern DNA-onderzoek geeft geen reden om te twijfelen aan de juistheid van die conclusie. Integendeel, er is nu zelfs een – weliswaar onvolledig, maar wel – autosomaal profiel gevonden dat past in het profiel van [slachtoffer]).
- omdat hetgeen de getuigen-deskundigen hebben verklaard in essentie betekent dat het aangetroffen sporebeeld meer steun geeft aan de hypothese dat het sperma op de plaats van het delict (dus in de woning van oma) is gedeponerd dan aan de hypothese dat dit de dag tevoren is gebeurd;

Zo heeft [getuige-deskundige] (uroloog) op de zitting van 2 juni 2010 letterlijk verklaard:

"Op theoretische gronden zou het kunnen dat een substantie van zaterdagavond uit de baarmoedermond of de vagina, is uitgestoten tijdens de verkrachting. Dat is echter zeer onwaarschijnlijk. De overige aangetroffen spermastoren in de vagina en rond de anus maken het extra onwaarschijnlijk dat het spoor op het bovenbeen van een dag eerder is. Het zou wel bizar zijn als iemand de spermastoren na een coïtus tot en met de middag erna niet door middel van douchen of wassen zou uitwissen.

De schone slip en de aangetroffen sporen vind ik ongeveer van evenveel waarde voor de conclusie dat het een onwaarschijnlijk scenario is."

[Getuige-deskundige] (gynaecoloog) heeft toen verklaard:

*"Ik kan me geen enkele vrouw voorstellen die na een gewenste coïtus de dag erna niet heeft gedoucht."*5

En op een vraag van de raadsman, uitgaand van vrijwillige gemeenschap op zaterdagavond, gevolgd door douchen, uitgaan en omkleden antwoordt zij:

*"Dan verwacht ik dat er nog iets in de slip wordt aangetroffen, zeker als ze heeft gefietst en andere activiteiten heeft gehad. Dat hoeft niet."*6

Commentaar Demo: De toevoeging "Dat hoeft niet" betekent, dat hier geen absolute betekenis aan behoeft te worden toegekend. Als volslagen leek voeg ik toe, dat de toestand van het cervixslijm, afhankelijk van het tijdstip in de ovulatiecyclus ook een rol speelt. Voorts mis ik hier het bewustzijn, dat je tenminste een spoor van de draagster van de slip zou moeten aan treffen. Dat lijkt er ook niet te zijn geweest.

- omdat, hoe je het ook wendt of keert, meerdere forensisch deskundigen hebben verklaard dat het aantal spermakoppen per gezichtsveld duiden op een recentere ejaculatie dan een van de dag tevoren;
- omdat de in het nagelvuil van [slachtoffer] aangetroffen hoeveelheid DNA-materiaal van verdachte extreem hoog is, hetgeen eerder duidt op verzet tegen een onvrijwillig contact dan op een stevige vrijpartij de avond tevoren;⁷
- omdat het voor volstrekt onwaarschijnlijk moet worden gehouden dat een vrouw als [slachtoffer] zich na de zaterdagavond niet zou hebben gedoucht en/of nauwelijks haar handen zou hebben gewassen;
- omdat op/aan het lichaam van [slachtoffer] geen enkel mannelijk (y-chromosomaal) spoor is aangetroffen van een andere man dan verdachte. Bij strafbare feiten als deze waarbij zoveel geweld is toegepast, zou je dat wel verwachten. (Maar het tegendeel is het geval: alle autosomale DNA-sporen wijzen op verdachte, ook alle y-chromosomale sporen wijzen in zijn richting).

Commentaar Demo: herhaling van zetten, reeds aangegeven.

12.

(..)

Uit het omvangrijke dossier wordt materiaal getrokken – bijvoorbeeld een anonieme tip, een vage getuigeverklaring en een weinig zeggend mtDNA-profiel⁹ – en dat materiaal wordt dan vervolgens met behulp van één of meer aanname(s) en interpretatie(s) gepresenteerd als een alternatieve verdachte.

Commentaar Demo: Dit profiel werd in vier sporen aangetroffen, vanuit twee heel verschillende bronnen (haren en swaps). Onderzoekers waren zo wanhopig een verklaring te vinden, dat ze ook contaminatie overwogen, terwijl langs die weg natuurlijk ook andere onderzoeksresultaten worden aangetast.

(..)

Gerechtshof Arnhem uitspraak 10-11-2011

(..)

Bij de behandeling van de zaak in hoger beroep heeft het hof toegewezen het verzoek van de raadsman om het 'oude dossier', bestaande uit meer dan 130 ordners, aan de processtukken toe te voegen. Ter terechtzitting zijn verdachte, drie deskundigen en één getuige gehoord. Tevens zijn nog nadere onderzoekshandelingen verricht: naar drie fragmenten van de slip van Christel, naar de herkomst van een haarspoor aangetroffen in een plastic zakje waarin dit materiaal van de slip was opgeborgen en naar de herkomst van een plukje haar, in de stukken als SVO 205 aangeduid.

Commentaar Demo: Derhalve is er feitelijk sprake van een nieuwe start van het proces. Waarom dat niet eerder kon...

De conclusie van het vele sporenonderzoek is dat Christel op de plaats van het delict eerst van achteren is aangevallen, vervolgens is verkracht en dat daarna gericht snij- en steekverwondingen zijn toegebracht. Het hof neemt - kort gezegd - deze conclusie over de volgorde van de gedragingen over. In hoger beroep is deze 'volgordelijkheid' ook door de advocaat-generaal overgenomen en door de verdediging niet betwist.

(..)

De volgende vraag is of verdachte voor deze handelingen verantwoordelijk is.

Commentaar Demo: Ik houd weer staande, dat er geen bewijs van verkrachting voorligt. De laatste vraag is een voorwaardelijke vervolgvraag.

Verdachte heeft materiaal moeten afstaan waaruit zijn DNA-profiel is afgeleid. Uit onderzoek is komen vast te staan dat zijn DNA-profiel overeenkomt met dat van de volgende aangetroffen sporen:

1. de zaadcellen in de druppel op het bovenbeen van Christel;
2. de zaadcellen in uitstrijkjes van de (ingang van) de vagina, de baarmoedermond en de anus van Christel;
3. de sporen in het nagelvuil van Christel;
4. het bloedvlekje dat is aangetroffen aan de binnenkant van de spijkerbroek van Christel.

1. Commentaar Demo: Voor 1 en 2 kan worden aangedragen, dat de Y- en autosomale testen positief zijn en de mtDNA-testen negatief. Voor 3 en 4 liggen geen (positieve) mtDNA-testen voor, zodat de nul-hypothese dient te luiden, dat ook dit zaadcellen zijn.

(..)

Nagelvuil en afgeknipte nagels

De raadsman heeft betoogd dat het in 1994 bemonsterde nagelvuil zoek is. Nu dit een belangrijk stuk van overtuiging betreft waarop - kort gezegd - nader onderzoek of een contra-expertise niet meer mogelijk is, mogen de bevindingen en conclusies van de deskundige [deskundige 4] met betrekking tot de afgeknipte nagels niet voor het bewijs worden gebezigd.

Uit het dossier blijkt dat in 1994 zowel nagelvuil als afgeknipte nagels van Christel zijn veiliggesteld. Door de deskundige [deskundige 3] is destijds vezelonderzoek verricht aan het nagelvuil. Wat er vervolgens met het nagelvuil is gebeurd, is niet duidelijk. Het NFI heeft in 2004 vastgesteld dat de envelopjes waarin het nagelvuil zich zou hebben bevonden, leeg waren. De afgeknipte nagels bleken echter nog wel aanwezig te zijn. IFS heeft, in de persoon van de deskundige [deskundige 4], in 2008 deze afgeknipte nagels onderzocht en daarover bij rapporten van 30 januari 2009 en 8 juni 2009 gerapporteerd.

Dat het nagelvuil dat in 1994 is bemonsterd niet meer aanwezig is, betekent naar het oordeel van het hof niet dat reeds daarom de resultaten van het in 2008 verrichte vergelijkend DNA-onderzoek aan de nog wel aanwezige afgeknipte nagels buiten beschouwing dienen te blijven. Het hof sluit zich aan bij de overweging van de rechtbank op dit punt en maakt die tot de zijne. Die luidt als volgt.

"Daartoe is redengevend dat in 2008 door IFS (de deskundige [deskundige 4], hof) uit celmateriaal onder de afgeknipte rechternagels van Christel, een volledig autosomaal DNA-profiel is verkregen, waarvan het hoofdprofiel overeenkomt met het autosomaal DNA-profiel van verdachte. [deskundige 4] heeft voorts ter terechtzitting verklaard, dat hij geen reden heeft om aan te nemen dat de verhoudingen van de aangetroffen profielen zouden zijn veranderd door een eventuele eerdere nagelvuilbemonstering en eerder verricht onderzoek."

Het hof ziet, mede gelet daarop, geen aanleiding om te twifelen aan de door IFS gerapporteerde verhouding tussen de hoeveelheid celmateriaal van verdachte ten opzichte van de hoeveelheid DNA-materiaal van Christel. Het hof verwerpt het verweer.

(..)

Op bovenstaande gronden hecht het hof geen geloof aan de door verdachte gestelde relatie en daarom evenmin aan het in dat kader gestelde seksuele contact op de avond van 8 januari 1994.

Commentaar Demo in de marge, want alleen juridisch: Ongeacht het niet bewezen of overtuigend zijn van de relatie van verdachte met slachtoffer, kan nog worden teruggevallen op het beweerdelijke feit van de geslachtsgemeenschap op 8 januari. Dit ook gezien het dossier van het slachtoffer, die een one-night-stand niet onwaarschijnlijk maakt. In feite doet een daaraan wel of niet voorafgaande los/vaste relatie niet ter zake. Toetsing daarvan levert geen bewijs.

(..)

Daarbij betreft het hof de verklaringen van onder meer familie van Christel, die haar als open in de omgang beschrijven en de vermelding van haar seksuele wederwaardigheden in de eerder vermelde "dagboeken".

Commentaar Demo in de marge, want alleen juridisch: Dit getuigt toch van een grenzeloze naïviteit van de zijde van het Hof?

Voor de beoordeling van de lezing van verdachte acht het hof ook van belang dat het niet aannemelijk is dat Christel, die wordt beschreven als een goed verzorgde en schone vrouw die zich vaak douchte en verkleedde, zich na de geslachtsgemeenschap op zaterdagavond niet heeft gewassen, waardoor de zaadcellsporen op zondagmiddag nog in en op het lichaam van Christel zijn aangetroffen. Voorts is Christel na de vermeende geslachtsgemeenschap nog de hele avond uitgeweest en heeft ze op zondag voordat haar lichaam is aangetroffen, nog gefietst.

Ook van belang is de - niet betwiste - omstandigheid dat de slip die bij Christel 9 januari 1994 werd aangetroffen, schoon was. Deze slip is onderzocht en er zijn geen zaadcellsporen in gevonden. De deskundigen [deskundige 1], uroloog, en [deskundige 2], **gynaecoloog**, zijn - onder meer - hierover in hoger beroep gehoord. [deskundige 1] heeft verklaard, zakelijk weergegeven:

"De overige aangetroffen spermasporen in de vagina en rond de anus maken het extra onwaarschijnlijk dat het spoor op het bovenbeen van een dag eerder is. (...). De schone slip en de aangetroffen sporen vind ik ongeveer van evenveel waarde voor de conclusie dat het een onwaarschijnlijk scenario is. Ook de omstandigheid dat het slachtoffer nog heeft gefietst is van belang. Als je de avond er voor coïtus hebt gehad en de sporen niet hebt uitgewist, dan moet het in de slip zitten."

[deskundige 2] heeft verklaard, zakelijk weergegeven:

"Er is een slip gevonden waarin geen sporen zitten terwijl deze slip die dag gedragen moet zijn en terwijl ze gefietst heeft en andere activiteiten heeft verricht. Als ze de dag ervoor gewenste coïtus heeft gehad dan moeten er resten in de slip zitten."

Commentaar Demo: Niet alle deskundigen hebben dit verklaard en tevens niet zo eenduidig. Deze eenzijdige weergave op deze plek werkt verwarrend. Ook wordt hier niet vermeld of er nog andere biologische sporen (zaadvloeistof, vaginale vloeistof, zweet) werden gedetecteerd. Die zouden om de door het Hof aangehangen redenen in de slip gevonden moeten zijn, om de afwezigheid van spermatozoiden van betekenis te laten zijn.

(Theoretisch kan het slachtoffer zich na de fietstocht nog gedeeltelijk hebben verkleed, als dat fietsen bij haar dit soort problemen gaf, ze fietste immers wel vaker naar oma.)

Er zijn twee gynaecologen geraadpleegd, Prof. Eskes en Mw. Dr. van Seumeren. De laatste heeft in 2002 verklaard, zoals weergegeven door de PG:

"Deskundige Brinkmann had sperma in de slip verwacht. Ook de deskundige Van Seumeren, zo hoorden we gisteren, heeft op dit punt vraagtekens, waarbij ook zij aantekent dat de aanwezigheid van sporen uiteraard meer zegt dan de afwezigheid daarvan. De andere deskundigen die zijn geraadpleegd vinden de afwezigheid van sperma minder vreemd. We weten natuurlijk ook niet hoe lang Christel Ambrosius de bewuste slip al aan had."

Later was ze minder stellig: "Dan verwacht ik dat er nog iets in de slip wordt aangetroffen, zeker als ze heeft gefietst en andere activiteiten heeft gehad. Dat hoeft niet."

De eerste was stelliger: De heer Eskes schreef over dit thema aan de rechter-commissaris te Zutphen op 14 juli 1994 het volgende:

"Bij fietsactiviteit kunnen de bekkenbodemspieren de vagina-inhoud "poolen" in de achterste schedehelft.

Ook op 11 februari j.l. "[2009] heeft de heer Eskes voor [het] hof in die zin verklaard:

"Het niet vinden van zaad in een slipje hoeft niet te betekenen dat zich in de vagina geen zaad bevindt."

Dat is dus 15 jaar consistentie in verklaringen onder totaal verschillende omstandigheden!

De aangehaalde uroloog moet Dr. E. Barten zijn. De meeste van zijn verklaringen worden aangehaald in de combinatie met mevr. van Seumeren zie hierboven.

De mening van prof. Brinkmann heeft duidelijk een andere situatie voor ogen (een recente verkrachting, het feit dat nu juist bewezen moet worden):

Brinkmann en Du Chesne:7

"In der Praxis bestätigt sich häufig, dass die Untersuchung des Slip nach Sexualdelikten, wenn die geschädigte Frau das Kleidungsstück nach der Tat getragen hat, ergiebiger ist als die Untersuchung des Scheidenabstrichs. Im Regelfall würden wir erwarten, dass sich ein Teil des zunächst in der Scheide befindlichen Spermias auch nach nur 5,5 Minuten Radfahrt im Slip befindet."

Het hof is - mede op grond van deze verklaringen - van oordeel dat als de lezing van verdachte juist zou zijn en de op 9 januari 1994 aangetroffen zaadcellsporen in en op het lichaam van Christel afkomstig waren van zaterdagavond 8 januari 1994, er ook zaadcellsporen in de slip hadden moeten zitten. Dat is echter, zoals gezegd, niet het geval.

Dit betekent dat het er voor moet worden gehouden, dat die zaadcellsporen dateren van na het tijdstip waarop Christel fietsend is gezien, zondagmiddag 9 januari 1994 omstreeks 16.15 uur.

Commentaar Demo: Een dergelijke wel zeer snel getrokken conclusie wijst erop, dat het Hof al vanaf de eerste aanvang vooringenomen was.

Uit het feit dat in de rapportages over de veiliggestelde sporen uit 1994 niet wordt gerept over al dan niet aangetroffen zaadvloeistof, kan niet de conclusie worden getrokken dat geen zaadlozing op de plaats van het delict kan hebben plaatsgevonden. Het hof neemt hierbij in aanmerking dat de wijze waarop heden ten dage op een plaats delict sporen worden veiliggesteld – en waar de raadsman zich op beroept – aanzienlijk gedetailleerder is en met veel grotere voorzichtigheid wordt verricht dan in 1994 te doen gebruikelijk was. Bovendien wijzen de sporen van verdachte die wel op Christel zijn aangetroffen, zoals hiervoor opgemerkt, op aanwezigheid van verdachte op de plaats waar Christel is aangetroffen.

Commentaar Demo: Nu dit niet goed te pas komt, wordt een uitvlucht bedacht, die net zo goed opgaat voor de beoordeling van de schone slip. Er is sprake van dezelfde methode van onderzoek, namelijk de zure-fosfatase-test.

Slotoverweging

Het mag gezegd worden: de raadsman heeft veel werk gemaakt van de zaak. Zijn verzoeken en pleidooi heeft hij gepaard doen gaan met uitvoerige schriftelijke stukken. Hetgeen daarin is verwoord is niet altijd even toegankelijk gebleken. De schriftelijke toelichting op de verzoeken gedaan op 24 mei 2011 behelst 356 pagina's en het pleidooi in hoger beroep bestaat uit 424 pagina's.

Soms lijken redeneringen ineens te stoppen en is niet duidelijk of, en zo ja welke conclusie door de raadsman daaraan verbonden wordt.

Andere dan de hiervoor besproken verweren, uitdrukkelijk onderbouwde standpunten of verzoeken heeft het hof daarin niet herkend.

Beroepschrift 03-07-2012

Cassatieschriftuur

inzake:

[verdachte],

Geboren op [geboortedatum] 1975

Zaaknummer S 11/005007

parketnummer 21/004091-09

Geeft eerbiedig te kennen:

[verdachte], thans gedetineerd in PI Nieuw Vosseveld te Vught; dat verzoeker van cassatie van een hem betreffend arrest van het gerechtshof Arnhem, uitgesproken op 10 november 2011, de volgende middelen van cassatie voordraagt.

Middel I [Geen vergelijking met de oorspronkelijke veroordeling]

1.

de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) is geschonden, nu de strafzaak in hoger beroep niet is behandeld door een onpartijdig gerecht als bedoeld in [artikel 6, eerste lid](#) EVRM, aangezien het hof de afwijzing van verzoeken om voeging van stukken, horen van getuigen, doen van onderzoek aan sporen materiaal en DNA-vergelijking met personen, heeft gemotiveerd op een wijze welke zwaarwegende aanwijzingen heeft opgeleverd voor het oordeel dat het hof jegens verdachte vooringenomenheid heeft gekoesterd, althans dat de bij de verdachte dienaangaande ontstane vrees objectief gerechtvaardigd is, terwijl zich ook overigens feiten en omstandigheden hebben voorgedaan welke dusdanige zwaarwegende omstandigheden opleveren.

Toelichting

(..)4.

Verzoeker is in eerste aanleg veroordeeld wegens moord op en verkrachting van Christel Ambrosius, waarbij de veroordeling is gebaseerd op de aanwezigheid van zaadcellen in een mengspoor op het bovenbeen van het slachtoffer, elders op het lichaam, DNA op/onder een nagel en een bloedvlekje in de spijkerbroek. Verzoeker heeft van meet af aan gesteld onschuldig te zijn en bovendien, onverplicht, van meet af aan een alternatieve toedracht gegeven welke een onschuldige verklaring van voornoemde sporen inhoudt.

(..)11.

In zijn tussenarrest van 4 maart 2010 heeft het hof beslist dat het 'oude dossier [A] en [B]' aan het dossier zou worden toegevoegd. Voor het overige heeft het hof alle verzoeken afgewezen, veelal met gebruikmaking van een verkeerd criterium, terwijl veel van de afwijzingen bovendien zodanig onbegrijpelijk voorkwamen dat verzoeker toen al gerede twijfels had over de onpartijdigheid c.q. onbevangenheid van het hof. Onder meer wees het hof alle verzoeken af tot het horen van getuigen omtrent alternatieve scenario's. Het hof overwoog hieromtrent (onder meer): 'Het hof hecht er groot belang aan om te benadrukken dat in de onderhavige strafprocedure in de allereerste plaats de aan verdachte ten laste gelegde verwijten worden onderzocht. Het mag niet zo zijn dat deze procedure zal worden gebruikt om gewezen verdachten en/of overige betrokkenen (opnieuw) van strafbare feiten te beschuldigen.'

12.

Bij telefax van 7 mei 2010, op verzoek van de raadsman gehecht aan het proces-verbaal van de zitting van 10 mei 2010, heeft de raadsman het hof medegedeeld dat hij niet begreep wat het hof bedoelde met: 'Het mag niet zo zijn dat deze procedure zal worden gebruikt om gewezen verdachten en/of overige betrokkenen (opnieuw) van strafbare feiten te beschuldigen.' en meer specifiek gevraagd waar het hof op doelde met '(opnieuw)' en met 'van strafbare feiten beschuldigen.'

13.

Bij tussenarrest van 16 juni 2010 (p. 1) wees het hof dit verzoek tot verduidelijking af, nu — in de visie van het hof — de strekking van de litigieuze passage duidelijk was.

Commentaar Demo: Een dergelijke stellingname van het Hof, kan er toe leiden, dat een nieuwe verdachte wordt veroordeeld op bewijsmiddelen, die nog minder 'zwaarwegend' zijn, dan de bewijsmiddelen, die in de oorspronkelijke rechtsgang werden toegepast, zonder dat dit kan worden getoetst.
Gezien het unieke karakter van deze zaak, zou dit punt zeker nader moeten worden getoetst.

(..)32.

Bij eindarrest heeft het hof de verzoeken afgewezen omdat er geen 'zeer ernstige aanwijzingen' zijn tegen een ander dan verdachte. Ook met deze motivering is het hof op onaanvaardbare wijze vooruitgelopen op de vragen van [artikel 350](#) Wetboek van Strafvordering, aangezien de beslissing op de verzoeken voorafgaand aan die vragen genomen dienen te worden en het hof zich kennelijk voordien daarover al een waardeoordeel heeft gevormd. Zo heeft het hof zich bij de beslissing omtrent het verzoek tot het horen van de (vermeende) vader van [D] over onder meer het door hem gegeven alibi, zich een waardeoordeel gevormd over dit alibi, welk waardeoordeel eerst nadien, bij de beantwoording van de vragen van artikel 350 Sv, dient plaats te vinden.

Commentaar Demo: Een cirkelredenering. Die 'zeer ernstige aanwijzingen' zouden kunnen volgen uit de studie van de gevraagde stukken.

(..)Middel II [Ontbrekende processtukken]

1.

Het recht is geschonden en/of naleving is verzuimd van op straffe van nietigheid in acht te nemen vormvoorschriften.

In het bijzonder zijn de [artikelen 348, 359, 359a](#) en [415](#) Wetboek van Strafvordering geschonden, aangezien het hof is afgeweken van het uitdrukkelijk onderbouwde standpunt van de raadsman strekkende tot niet-ontvankelijkheid van het openbaar ministerie, zonder in het bijzonder de redenen te hebben opgegeven die daartoe hebben geleid en/of dat het hof verzuimd heeft te responderen op verweren van de raadsman ter terechtzitting in hoger beroep dat er in het voorbereidend onderzoek vormen zijn verzuimd die van dien aard zijn dat tot niet-ontvankelijkheid van het openbaar ministerie dient te worden overgegaan.

Toelichting

(..)3.

De raadsman heeft hieraan — kort gezegd — het volgende ten grondslag gelegd:

—
Er is in deze procedure geen sprake geweest van 'Equality of Arms' als bedoeld in [artikel 6](#) EVRM (hoofdstuk 3);

—
Een veelheid aan processtukken is bewust zeer lang niet gevoegd of zoek (hoofdstuk 4);

—
Door onvoldoende eliminatie ('uitfiltering') van personen als donor van (de contaminatie van) relevant sporenmateriaal, blijft justitie in de gelegenheid te suggereren (zie bijvoorbeeld paragraaf 7.5.2.) dat sprake is van 'onschuldige' c.q. niet delict-gerelateerde (contaminatie van) relevant sporenmateriaal, hetgeen niet alleen de waarheidsvinding schaadt, maar tevens de verdediging, nu de verdediging door deze nalatigheid van justitie niet kan aantonen dat sprake is van 'schuldige' c.q. delict-gerelateerde contaminatie (hoofdstuk 7.5);

—
De 'chain of custody' is gebroken (hoofdstuk 8);

(..)

4.

Het hof is van het uitdrukkelijk onderbouwde standpunt van de raadsman afgeweken door het openbaar ministerie te ontvangen in haar vordering, zonder in het bijzonder de redenen te hebben opgegeven die daartoe hebben geleid. De raadsman heeft voorts betoogd dat diverse vormen in het vooronderzoek zijn verzuimd. Het hof heeft ten aanzien van de afzonderlijke gestelde vormverzuimen geen beslissing genomen of hij van oordeel is dat er sprake is van een dergelijk verzuim en zo ja of daar een consequentie aan verbonden dient te worden, al dan niet in onderling verband en samenhang bezien.

(..)Middel III [Selectief gebruik en omgang met bewijsmiddelen]

6.

Het recht is geschonden en/of naleving is verzuimd van op straffe van nietigheid in acht te nemen vormvoorschriften.

7.

In het bijzonder zijn de [artikelen 6](#) en [8](#) van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) en 348, 349, 350, 359, 359a en 415 van het Wetboek van Strafvordering geschonden, aangezien het gerechtshof is afgeweken van het uitdrukkelijk onderbouwde standpunt van de raadsman van verzoeker strekkende tot niet-ontvankelijkheid van het openbaar ministerie, subsidiair tot bewijsuitsluiting van alle sporendragers, inclusief het daarop aanwezige celmateriaal omdat de sporendragers ten onrechte niet zijn vernietigd en/of niet hadden mogen worden teruggevraagd, en voor het geval het hof tot het oordeel zou komen dat die sporendragers wel mochten worden vernietigd c.q. aan de familie teruggegeven had mogen worden subsidiair omdat alle sporendragers, al het daarop aanwezige celmateriaal en alle daarvan verkregen DNA-profielen hadden moeten worden bewaard terwijl dat niet is gebeurd, zonder in het bijzonder de redenen te hebben opgegeven die daartoe hebben geleid en/of dat het hof genoemd verweer ontoereikend gemotiveerd heeft verworpen.

Toelichting**8.**

De raadsman van verzoeker heeft ter terechtzitting in hoger beroep blijkens de door hem overgelegde pleitnotities (deel IX, pp. 50 – 90) aangevoerd dat het openbaar ministerie niet-ontvankelijk dient te worden verklaard, subsidiair dat alle sporendragers, inclusief het daarop aanwezige celmateriaal, van het bewijs dienen te worden uitgesloten, met vrijspraak tot gevolg. De raadsman heeft hier primair aan ten grondslag gelegd dat na de onherroepelijke veroordeling van [A] en [B] alle sporendragers hadden moeten worden vernietigd, althans – voor zover van toepassing – niet hadden mogen worden teruggevraagd aan de familie. Voor zover het hof van oordeel zou zijn dat de sporendragers niet hadden moeten worden vernietigd, heeft de raadsman subsidiair betoogd dat justitie dan alle sporendragers, al het (daarop) aanwezige celmateriaal en alle daarop verkregen DNA-profielen had moeten bewaren, hetgeen niet is gebeurd. Er zijn diverse stukken van overtuiging, zoals de slip, de riem en de sokken van het slachtoffer, alsmede een ceintuur op een tak bij de plaats delict vernietigd dan wel kwijtgeraakt en voorts zijn diverse stukken van overtuiging, zoals de laarsjes, de trui en de waxcoat ten tijde van het verblijf bij de familie beschimmeld en/of verbrand. Justitie heeft er welbewust voor gekozen om slechts zeer selectief te bewaren, waardoor zij het voor de verdediging onmogelijk heeft gemaakt nader onderzoek te (doen) verrichten (p. 84). De raadsman heeft hiertoe – samengevat – het volgende aangevoerd.

9.

De raadsman heeft ten aanzien van dit verweer voorop gesteld dat niet alleen verzuimen van justitie, maar ook verzuimen van het NFI meegenomen dienen te worden bij de beantwoording van de vragen van [artikel 359a](#) Wetboek van Strafvordering (p. 50).

10.

Vervolgens heeft de raadsman verwezen naar het standpunt van de Officier van Justitie en van de Minister van Justitie. Volgens hen mocht het in beslag genomen materiaal in deze zaak worden vernietigd of teruggegeven aangezien de zaak onherroepelijk was afgedaan (p. 51–52). En Uw Raad heeft bij arrest van 21 november 2006 ([LJN AY7757](#)) geoordeeld dat justitie in beslag genomen goederen op behoorlijke wijze dient te bewaren en dat op haar een bijzondere zorgplicht rust. Onder omstandigheden kan het verloren gaan van onderzoeksmateriaal leiden tot de niet-ontvankelijkheid van het openbaar ministerie of tot bewijsuitsluiting. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn indien in beslag genomen materiaal doelbewust is vernietigd nadat het openbaar ministerie daarop onderzoek heeft laten verrichten, waardoor de door de verdediging gevraagde contra-expertise onmogelijk is geworden (p. 53–54).

(..)14.

Voor het geval het hof de raadsman in voornoemd verweer niet zou volgen, heeft de raadsman op p. 69 – 90 subsidiair betoogd dat justitie alle sporendragers, al het celmateriaal en alle daarvan verkregen DNA-profielen had moeten bewaren. Ten onrechte is dat niet gebeurd, zoals blijkt uit het volgende.

15.

Op 26 januari 1996 zijn door de politie de spijkerbroek, de BH, de blouse, de trui, de waxcoat en de laarsjes aan de moeder van het slachtoffer teruggegeven. Er was op dat moment geen rechtsregel die tot teruggaaf verplichtte, aangezien de veroordeling van [A] en [B] nog niet onherroepelijk was geworden. Na teruggaaf door moeder aan de politie bleek dat de BH inmiddels was gewassen (p. 71). De waxcoat en de trui zijn beschimmeld teruggekomen. Dit levert onherstelbare schade op voor de waarheidsvinding en de verdediging. Het is immers aannemelijk dat de dader(s) in aanraking is/zijn gekomen met de waxcoat en de trui, waartoe ook aanwijzingen zijn. Immers, op de waxcoat is een (gedeeltelijk) DNA-profiel verkregen van een onbekende man, waarvan de kenmerken niet passen bij het profiel van de verdachte. Volledig onderzoek is echter niet meer mogelijk. Volgens justitie zijn de laarsjes (met kracht) door de dader bij het slachtoffer uitgetrokken, waardoor er celmateriaal van de dader op kan zitten. De laarsjes zijn na teruggave aan de nabestaanden door hen echter verbrand, zodat geen onderzoek meer kan plaatsvinden (p. 72–73).

16.

Het is niet geheel duidelijk wat er met de riem is gebeurd; mogelijk is die eveneens verbrand. Er is echter geen enkel stuk waaruit blijkt dat die riem is teruggegeven aan de familie en evenmin dat die is vernietigd. Het staat echter wel vast dat de riem zoek is. Dit levert onherstelbare schade op voor de waarheidsvinding en de verdediging. Het is immers aannemelijk dat op die riem contact- c.q. greepsporen aanwezig waren, nu die riem ten tijde van het met kracht uittrekken van de spijkerbroek en slip nog in de spijkerbroek zat. Voorts kan niet meer worden onderzocht of de riem als strangulatiemiddel is gebruikt (p. 73–75). De vaste vloerbedekking is verbrand en het nagelvuil is verdwenen. De sokken zijn zoekgeraakt, waardoor die niet meer kunnen worden onderzocht, terwijl de kans groot is dat die sokken zijn aangeraakt door de dader(s) (p. 75).

17.

De slip van het slachtoffer is vernietigd, waardoor die niet meer kan worden onderzocht op bijvoorbeeld greepsporen en in het bijzonder of die greepsporen overeenkomen met die op de broeksband van de spijkerbroek. Evenmin is contra-expertise mogelijk. Het onderzoek aan de slipfragmenten is niet geschikt om het gebrek aan contra-expertise te compenseren. Dit verzuim heeft serieuze en onherstelbare schade voor de verdediging opgeleverd. Door dit verzuim (de vernietiging van de slip) heeft justitie doelbewust althans met grove veronachtzaming van de belangen van de verdediging tekort gedaan op diens recht op een eerlijk proces c.q. hem definitief de mogelijkheid ontnomen om een serieus te nemen alternatief ontlastend scenario te onderbouwen. Alleen al het vernietigen van de slip zou voldoende moeten zijn om te concluderen tot niet-ontvankelijkheid van het OM, temeer nu justitie deze vernietiging lange tijd heeft 'verheimelijkt' en bovendien weigert om verantwoording af te leggen over het 'hoe en waarom' (p. 76–78).

18.

Een riem / ceintuur die aan een tak van een boom tegenover de plaats delict heeft gehangen is vernietigd, terwijl het mogelijk om het strangulatiemiddel gaat (p. 79).

19.

De NFI-bemonsteringen, de ruwe data, waaronder de ruwe data van schaamhaar 22 zijn zoek, waarbij van belang is dat op de op schacht van schaamhaar 22 een vervuiling is aangetroffen die niet van de verdachte is (p. 80).

20.

Justitie weigert verantwoording af te leggen over het zoekraken van de stukken en de 'chain of custody', waarbij gedane beloftes om ruwe data van de DNA-profielen en om alle DNA-profielen op te vragen niet zijn nagekomen (p. 80–83).

21.

Er is sprake van de meest vergaande inbreuk op [artikel 8](#) EVRM, de Wet op de Persoonsgegevens en het Besluit DNA-onderzoek, terwijl bovendien door de wijze waarop justitie met het 'bewijs' is omgegaan geen sprake (meer) is van een eerlijk proces. De consequentie moet zijn niet-ontvankelijkheid subsidiair bewijsuitsluiting (p. 83–84).

22.

De raadsman heeft vervolgens betoogd dat 'de match van de eeuw' onrechtmatig is. Zonder die match zou cliënt nooit zijn gearresteerd en was er in het geheel geen zaak tegen hem. De match met het bloedvlekje, de spijkerbroek en/of het 'zaadcelhoudende' sporenmateriaal had er dan ook nooit mogen zijn. Er is in deze zaak slechts selectief bewaard en voor het overige is er buitengewoon slordig omgegaan met de sporen en de administratie daarvan. Justitie heeft hiermee welbewust het aanmerkelijke risico aanvaard dat, na eventuele herziening, een toekomstige verdachte, waarvan begin

1994 al duidelijk was dat deze er was (NN-donor zaadcellen) zich nooit praktisch en effectief kan verdedigen, waardoor doelbewust, althans met grove veronachtzaming aan diens recht op een eerlijk proces is tekortgedaan (p. 85–86).

Commentaar Demo: In deze hoofdstukken is het strijdpunt, dat het DNA-profiel van de nieuwe verdachte aanvankelijk werd beschouwd als niet delictgerelateerd en als gevolg daarvan niet bewaard had mogen worden. Op zich een redelijke zwakke redenering, die aan gewicht wint, in het licht van de vernietiging van vele andere sporendragers in deze zaak, waardoor een selectief beeld van het sporen materiaal is ontstaan. Terecht is de opmerking, dat al in 1994 Justitie het risico aanvaardde, dat er een herziening kon komen met het bekend worden van de donor van het niet geïdentificeerde DNA-spoor. Immers werd dit profiel bewaard.

(..)24.

Het hof heeft met betrekking tot dit verweer het volgende overwogen:

'Het al dan niet bewaren van onderzoeksmateriaal

De raadsman heeft bepleit dat terstond na het onherroepelijk worden van de veroordeling van [A] en [B] op 16 september 1996 al het onderzoeksmateriaal had moeten worden vernietigd, hetgeen niet is gebeurd. Voor het geval het hof de raadsman in dit verzuim niet zou volgen, is de raadsman van opvatting dat justitie alle sporendragers, al het celmateriaal en alle daarvan verkregen DNA-profielen had moeten bewaren. De raadsman heeft betoogd dat justitie slechts selectief sporen heeft bewaard. Deze gestelde onrechtmatigheden hebben tot gevolg dat de DNA-match van verdachte onrechtmatig is verkregen en voorts dat het openbaar ministerie zijn vervolgingsrecht heeft verspeeld. Dit zou moeten leiden tot de niet-ontvankelijkheid van het openbaar ministerie dan wel tot bewijsuitsluiting, aldus de raadsman. Het gaat er de raadsman in het bijzonder om dat veel onderzoeksmateriaal niet meer beschikbaar is zodat nader onderzoek of controle van de onderzoeksresultaten niet meer mogelijk is, niet om wat de oorzaak is dat het materiaal er niet meer is.

Het hof overweegt hieromtrent het volgende.

Het voorbereidend onderzoek dat is gestart op 9 januari 1994 is uiterlijk op het moment van het uitbrengen van de inleidende dagvaardingen tegen [A] en [B], geëindigd. Nadien is na de vrijspraak — na herziening van de veroordeling — van die twee in 2002, opnieuw een voorbereidend onderzoek gestart. Het hof heeft reeds bij tussenaarrest overwogen, dat het geen verbazing wekt dat — in het bijzonder voor wat betreft het 'oude dossier' — stukken niet altijd goed zijn geordend en wellicht enkele (delen) van stukken ontbreken. Hetzelfde geldt ten aanzien van enkele delen van het onderzoeksmateriaal. Een (onrechtmatige) selectie als bedoeld door de raadsman is echter niet aannemelijk geworden. In ieder geval is niet aannemelijk geworden dat doelbewust of met grove veronachtzaming van de belangen van verdachte aan diens recht op een eerlijke behandeling van zijn zaak is tekortgedaan. Daarom is het openbaar ministerie ontvankelijk en is voor bewijsuitsluiting geen reden. Het hof verwerpt het verweer.'

25.

In dit middel gaat het er — kort gezegd — om dat de raadsman heeft aangevoerd dat alle sporendragers ten onrechte niet zijn vernietigd en/of niet hadden mogen worden teruggevraagd, subsidiair dat alle sporendragers bewaard hadden moeten worden. De vraag die hierbij vooreerst aan de orde is, is of het gaat om (gestelde) verzuimen in het voorbereidend onderzoek. Het hof heeft in dit verband overwogen dat het voorbereidend onderzoek dat is gestart op 9 januari 1994 uiterlijk op het moment van het uitbrengen van de inleidende dagvaardingen tegen [A] en [B] is geëindigd en dat nadien — na herziening van de veroordeling — een nieuw voorbereidend onderzoek is gestart. Hoewel het hof niet expliciet aangeeft of hij van oordeel is of het eerste voorbereidend onderzoek tevens een voorbereidend onderzoek in de zaak van verzoeker betreft, lijkt het bij de bespreking van het verweer alsof het hof van oordeel is dat dit wel het geval is. De verdediging en verzoeker menen dat dit juist is. Immers, het voorbereidend onderzoek dat op 9 januari 1994 is gestart was ter zake van het (mede) aan verzoeker ten laste gelegde feit, te meer nu het tevens als voorbereidend onderzoek naar de NN-donor van de zaadcellen kon worden beschouwd. Het feit dat enige tijd andere personen verdacht werden van het feit, doet daar niet aan af.

26.

Een aantal handelingen die de raadsman ten grondslag gelegd heeft aan zijn verweer, heeft zich afgespeeld nadat het eerste voorbereidend onderzoek is geëindigd en voordat er een nieuw voorbereidend onderzoek is gestart. Het gaat hier bijvoorbeeld om het (onverplicht) teruggeven van een aantal kledingstukken aan de familie van het slachtoffer. Voorts is van een aantal handelingen niet duidelijk wanneer zich een en ander heeft voorgedaan en derhalve evenmin of zich dit tijdens het voorbereidend onderzoek heeft afgespeeld, zoals bijvoorbeeld het zoekraken van de riem. Deze verzuimen dienen, al dan niet in samenhang en onderling verband met de verzuimen tijdens het voorbereidend onderzoek, volgens de verdediging te worden gezien in het recht van een verdachte op een eerlijk proces in de zin van [artikel 6](#) EVRM, nu artikel 6 EVRM ziet op de procedure in zijn geheel.

27.

De raadsman van verzoeker heeft in het eerste onderdeel van dit verweer onder verwijzing naar wet- en regelgeving en jurisprudentie aangevoerd dat na de onherroepelijke veroordeling van [A] en [B] op 16 september 1996 de kleding, de nagelrestanten, het celmateriaal, inclusief alle informatie met betrekking hiertoe, alsmede de DNA-profielen hadden moeten worden vernietigd, althans — voor zover van toepassing — nooit hadden mogen worden teruggevraagd. Immers, er was op dat moment geen belang van strafvordering meer en de (onbekende) donor van het DNA in het bloedvlekje en van de zaadcellen was immers op dat moment geen verdachte meer. Er is sprake van een schending van [artikel 8](#) EVRM die niet wordt gerechtvaardigd door één van de uitzonderingsgronden in lid 2 van dit artikel doordat justitie dit materiaal desondanks heeft bewaard en teruggevraagd, terwijl bovendien sprake is van schending van [artikel 6](#) EVRM, nu verzoeker door het teruggeven en het selectief terugvragen en bewaren niet meer in staat is om aan de hand van zoekgeraakt c.q. teruggegeven materiaal onderzoek te doen, terwijl verwacht mag worden dat biologisch materiaal van de (echte) dader aanwezig is. De DNA-match van verzoeker met het DNA in het bloedvlekje en het zaadcelhoudend materiaal is derhalve onrechtmatig, aldus de raadsman.

28.

Voornoemd verweer betreft een uitdrukkelijk onderbouwd standpunt voorzien van een ondubbelzinnige conclusie, te weten niet-ontvankelijkheid van het openbaar ministerie, subsidiair bewijsuitsluiting. Het hof is daarvan afgeweken zonder in het bijzonder de redenen te hebben opgegeven die daartoe hebben geleid, immers heeft het hof in het geheel niet gerepsondeerd op dit verweer, dan wel met een motivering die de conclusie niet kan dragen, althans onbegrijpelijk is. Het arrest kan mitsdien niet in stand blijven.

29.

Met betrekking tot het tweede onderdeel van het verweer heeft het hof slechts geoordeeld dat het geen verbazing wekt dat stukken niet goed zijn geordend, wellicht enkele (delen) van stukken ontbreken, alsmede delen van onderzoeksmateriaal, maar dat een (onrechtmatige) selectie als door de raadsman is bedoeld niet aannemelijk is geworden. Het hof acht het in ieder geval niet aannemelijk dat doelbewust of met grove veronachtzaming van de belangen van verdachte aan diens recht op een eerlijke behandeling van zijn zaak is tekortgedaan, om welke reden het openbaar ministerie ontvankelijk is en voor bewijsuitsluiting geen reden is. Vooreerst merken verzoeker en de verdediging hierover op dat het hof niet heeft gemotiveerd waarom hij van oordeel is dat voor bewijsuitsluiting geen reden is. Daarvoor is immers niet noodzakelijkerwijze vereist dat doelbewust of met grove veronachtzaming van de belangen van een verdachte aan diens recht op een eerlijke behandeling van zijn zaak is tekortgedaan.

30.

Voorts geldt ten aanzien van het oordeel van het hof het volgende. Het hof heeft in het midden gelaten of er al dan niet (delen) van stukken ontbreken en dat er onderzoeksmateriaal ontbreekt door gebruik te maken van het woord 'wellicht'. Zoals de raadsman heeft toegelicht staat echter vast dat stukken en onderzoeksmateriaal ontbreken. De trui en de waxcoat zijn beschimmeld teruggekomen en derhalve tenietgegaan en de laarsje zijn door de familie verbrand. Dit is aan justitie toe te rekenen, aangezien deze stukken onverplicht — te weten voordat de veroordeling van [A] en [B] onherroepelijk was geworden — aan de familie zijn teruggegeven. Het staat voorts vast dat de riem die het slachtoffer om had zoek is. Hoewel justitie stelt dat ook die riem aan de familie is teruggegeven, staat daarover niets geverbaliseerd en blijkt dat evenmin uit de verklaringen van de familie, zodat aangenomen kan worden dat die riem bij justitie in het ongereede is geraakt. Voor zover die riem overigens wel aan de familie zou zijn teruggegeven, was dat om dezelfde reden als bij de hiervoor genoemde goederen ook onverplicht. De slip is vernietigd, hetgeen justitie ook nog eens lange tijd heeft verheimelijkt, een riem / ceintuur is weggegooid door de politie, NFI bemonsteringen en ruwe data zijn zoek, het nagelvuil is zoek en het laatste beetje DNA-extract van schaamhaar 22 is doelbewust opgebruikt door tegen het advies in een y-chromosomaal onderzoek te doen in plaats van een autosomaal onderzoek. De stukken en het onderzoeksmateriaal zijn derhalve deels onverplicht teruggegeven, zodat de vernietiging c.q. het tenietgaan daarvan aan justitie kan worden toegeschreven, deels zoek geraakt en voor het overige vernietigd. Het oordeel van het hof dat het geen verbazing wekt dat een en ander ontbreekt doet geen recht aan hetgeen daarmee is gebeurd en miskent de bewaarplicht conform de van toepassing zijnde regelgeving en [artikel 6](#) EVRM.

31.

Zoals de raadsman heeft aangevoerd, heeft justitie er voor gekozen het autosomale DNA-extract van het zaadcelhoudend materiaal en de nagelstukjes te bewaren en de spijkerbroek met daarop het bloedvlekje terug te vragen. Op de plaats delict zijn echter meer sporen aangetroffen die mogelijk delictgerelateerd zijn, zoals schaamhaar 22. De vervuiling van deze haar is opgebruikt door tegen het advies in een y-chromosomaal onderzoek te verrichten, terwijl een autosomaal DNA-onderzoek naar de donor nog mogelijk was, teneinde die donor te achterhalen. De ceintuur is mogelijk het strangulatiemiddel geweest, doch justitie heeft er voor gekozen die weg te gooien. Voorts is het waarschijnlijk dat op een aantal andere zoekgeraakte, dan wel vernietigde stukken van overtuiging sporen bevonden die delictgerelateerd kunnen zijn. Het gaat hier bijvoorbeeld om de laarsjes, de riem, de waxcoat en de sokken. Justitie heeft er echter voor gekozen deze stukken van overtuiging onverplicht terug te geven aan de familie en/of heeft ze kwijtgeraakt. Justitie heeft er ook voor gekozen de slip te vernietigen, terwijl zich op die slip mogelijk greepsporen bevonden die niet van verzoeker zijn. De raadsman heeft hier de conclusie aan verbonden dat justitie er welbewust voor heeft gekozen cruciale stukken van overtuiging slechts zeer selectief te bewaren, waardoor het voor de verdediging onmogelijk is aan de ontbrekende stukken van overtuiging nader onderzoek te verrichten. Gelet op hetgeen de raadsman daaraan ten grondslag heeft gelegd, zoals hiervoor is weergegeven, is het oordeel van het hof dat niet aannemelijk is geworden dat er sprake is van een (onrechtmatige) selectie — zonder nadere motivering die ontbreekt — onbegrijpelijk.

32.

De raadsman heeft niet alleen aangevoerd dat er sprake is van een (onrechtmatige) selectie, doch ook dat voor het overige buitengewoon slordig is omgegaan met de wel bewaarde sporen en de administratie daarvan. Behoudens (enkele van) de hiervoor genoemde stukken, heeft de raadsman daarbij verwezen naar het zoekraken van het nagelvuil en het ontbreken van de bemonsteringen, de waarnemingsbladen uit 1994 en de ruwe data bij het NFI. Hierdoor is het bijvoorbeeld onmogelijk geworden aan die stukken onderzoek te doen naar de vraag wie de onbekende man is in het zaadcelhoudend mengspoor op het bovenbeen van het slachtoffer, waarvan het mtDNA-profiel identiek is aan haar 15 en 17. Blijkens de hiervoor weergegeven overweging van het hof, heeft het hof deze onzorgvuldige omgang ten onrechte niet in zijn beoordeling betrokken, evenmin als het gestelde dat het openbaar ministerie de vernietiging van de slip lange tijd heeft verheimelijkt en bovendien heeft geweigerd verantwoording af te leggen over het hoe en waarom.

33.

Het hof heeft tot slot ten onrechte niet in zijn overweging betrokken dat door het vernietigen en zoekraken van diverse stukken en onderzoeksmateriaal er geen mogelijkheid meer is voor nader onderzoek met de nieuwste onderzoekstechnieken en evenmin voor een contra-expertise. In dit verband is van belang dat verzoeker van meet af aan heeft gesteld onschuldig te zijn, dat het bloedvlekje en het DNA op het nagelstukje niet delictgerelateerd hoeven te zijn, dat de mengverhouding van het DNA op de nagelstukjes niet representatief is voor de mengverhouding in het oorspronkelijke nagelvuil en dat de zaadcellen in het mengspoor verklaard kunnen worden door een vrijwillig seksueel contact op de dag voordat het slachtoffer dood is aangetroffen. Er zijn daarbij sporen op de plaats delict en op het slachtoffer aangetroffen die niet van verzoeker zijn, terwijl de donor(en) daarvan niet meer is (zijn) achterhaald en het is zeer waarschijnlijk, althans zeer wel mogelijk dat er op de vernietigde en zoekgeraakte stukken sporen hebben bevonden van de dader(s). De raadsman heeft in dit verband gesteld dat de vernietigde en zoekgeraakte stukken relevant kunnen zijn voor het aantonen van de onschuld van verzoeker, zodat het openbaar ministerie ook om deze reden niet-ontvankelijk dient te worden verklaard, subsidiair dat tot bewijsuitsluiting dient te worden overgegaan. De raadsman heeft daarbij verwezen naar de hierboven weergegeven jurisprudentie van Uw Raad.

34.

Gelet op het voorgaande is het oordeel van het gerechtshof dat het openbaar ministerie ontvankelijk is en dat geen reden is voor bewijsuitsluiting onbegrijpelijk, althans niet naar de eisen der wet met redenen omkleed.

Middel IV [Deskundige Eikelenboom niet objectief en niet zorgvuldig]**1.**

Het recht is geschonden en/of naleving is verzuimd van op straffe van nietigheid in acht te nemen vormvoorschriften.

In het bijzonder zijn de [artikelen 350, 358, 359, 359a](#) en [415](#) van het Wetboek van Strafvordering geschonden, aangezien het hof is afgeweken van het uitdrukkelijk onderbouwde standpunt van de raadsman van verzoeker strekkende tot bewijsuitsluiting van alle door de deskundige Eikelenboom gerapporteerde bevindingen, conclusies en verklaringen, in het bijzonder die ten aanzien tot de afgeknipte nagelstukjes, omdat:

A.

het nagelvuil zoek is, hetgeen een belangrijk stuk van overtuiging is, waardoor (nader) onderzoek c.q. contra-expertise onmogelijk is, met onherstelbare schade voor de waarheidsvinding en de verdediging tot gevolg

B.

de deskundige Eikelenboom

a.

niet onafhankelijk was ten tijde van zijn advisering, onderzoek en rapportages;

b.

vooringenomen was jegens de zaadceldonor (verzoeker);

c.

niet goed geïnformeerd was;

d.

niet ter zake kundig was;

e.

niet deskundig heeft gerapporteerd;

f.

Eikelenboom en IFS niet geaccrediteerd en dus onbevoegd waren;

g.

Eikelenboom de bij het onderzoek aan de nagelstukjes gehanteerde isolatiemethode niet heeft verantwoord, waardoor het trekken van verantwoorde conclusies onmogelijk is;

zonder in het bijzonder de redenen te hebben opgegeven die daartoe hebben geleid, en/of dat het hof genoemd verweer ontoereikend gemotiveerd heeft verworpen.

Toelichting**2.**

De raadsman van verzoeker heeft ter terechtzitting in hoger beroep blijkens de door hem overgelegde pleitnotities (deel IV, pp. 54 – 77) aangevoerd dat alle bevindingen, conclusies en verklaringen van Eikelenboom, in het bijzonder die ten aanzien van de afgeknipte nagelstukjes buiten beschouwing dienen te blijven. De raadsman heeft hiertoe — kort gezegd en samengevat — het volgende aangevoerd.

Ad A: zoekgeraakt nagelvuil

3.

Op 9 januari 1994 is het nagelvuil onder de nagels van Christel Ambrosius bemonsterd. Destijds gebeurde dat met een cocktailprikkertje. In deze zaak is niets bekend omtrent de wijze waarop het cocktailprikkertje is gehanteerd om dit nagelvuil te bemonsteren. Met gezond verstand kan worden vastgesteld dat de cocktailprikkertjesmethode geschikt is om het (meest) losse celmateriaal te verwijderen, maar niet geschikt is om al het (eventueel) onder de nagels vastgekoekte materiaal te verwijderen. Vastgekoekt nagelvuil (zoals ingedroogd speeksel o.i.d.) is hardnekkig (Eng.: *persistence*) (p. 58).

4.

Op 10 januari 1994 zijn de nagels van Christel Ambrosius geknipt. Het is onbekend wie dat heeft gedaan, maar belangrijker nog: het is onbekend hoe dat is gebeurd. Aangenomen mag worden dat het nagelbed intact is gelaten. De vraag is echter of de gehele nagel of een deel ervan is geknipt. Dat is van belang omdat de aanwezigheid en kwaliteit van DNA in de nagels sterk afneemt zodra de nagel het nagelbed verlaat, omdat het nagelbed wel, maar de nagel zelf niet leeft.

5.

De nagelstukjes zijn niet naar het NFI, maar naar de politie gegaan (p. 59).

In 2004 heeft verbalisant [verbalisant 1] de keuze gemaakt uitsluitend het nagelvuil voor nader onderzoek op te sturen naar het NFI, vanuit de logische veronderstelling dat onderzoek aan de nagels zelf geen bruikbaar resultaat zou opleveren. Bij onderzoek op het NFI bleek echter dat de envelopjes waarin het nagelvuil zou moeten zitten, leeg waren. Er is derhalve nimmer (DNA)onderzoek naar het nagelvuil verricht (p. 60–63).

6.

Het nagelvuil is een belangrijk stuk van overtuiging. Immers, onder de nagels kan zich (los en/of vastgekoekt) celmateriaal bevinden dat delictgerelateerd is. Bovendien kan de mengverhouding van celmateriaal in nagelvuil onder omstandigheden relevante betekenis hebben.

7.

Doordat het nagelvuil zoek is, kan aan dat nagelvuil geen onderzoek c.q. contraexpertise worden gedaan. Het gevolg hiervan is onherstelbare schade voor de waarheidsvinding en de verdediging. Immers, er kan nooit meer worden vastgesteld welk celmateriaal in welke mengverhouding in het nagelvuil aanwezig is geweest en wie de donor(en) waren van dat celmateriaal, aldus nog steeds de raadsman (p. 64).

8.

Hoewel na (zorgvuldige) bemonstering met een cocktailprikkertje het meeste (zo niet alle) losse celmateriaal zal zijn verwijderd, blijft doorgaans vastgekoekt celmateriaal achter. Nagelvuilbemonstering is immers geen reiniging. Daarbij moet echter wel worden opgemerkt dat de wijze van bemonstering van nagelvuil (onder de nagel 'heen en weer schrapen' met een cocktailprikkertje) met zich brengt dat de samenstelling en mengverhouding van zowel het losse celmateriaal onder de nagels als het (onder)aan de nagels vastgekoekte celmateriaal verandert. Over de mate waarin de samenstelling en mengverhouding van het achterbleven vastgekoekte materiaal is verandert, kan geen uitspraak worden gedaan. Dat is een kwestie van gezond verstand. Er kan derhalve geen uitspraak worden gedaan over de mate waarin de 'integriteit' van de nagelstukjes is beïnvloed (p. 57), waarbij de raadsman (onder meer) heeft verwezen naar de metafoer van de in laagjes opgebouwde en vervolgens in laagjes opgegeten taart.

Simpel gezegd: als men alleen de slagroom op de taart heeft geproefd, heeft men nog geen idee over de smaak van de taart of de bodem (p. 55).

9.

Het hof heeft ten aanzien van dit verweer het volgende overwogen:

'De raadsman heeft betoogd dat het in 1994 bemonsterde nagelvuil zoek is. Nu dit een belangrijk stuk van overtuiging betreft waarop — kort gezegd — nader onderzoek of een contraexpertise niet meer mogelijk is, mogen de bevindingen en conclusies van de deskundige Eikelenboom met betrekking tot de afgeknipte nagels niet voor het bewijs worden gebezigd.

Uit het dossier blijkt dat in 1994 zowel nagelvuil als afgeknipte nagels van Christel zijn veiliggesteld. Door de deskundige P.E. de Vreede is destijds vezelonderzoek verricht aan het nagelvuil. Wat er vervolgens met het nagelvuil is gebeurd is niet duidelijk. Het NFI heeft in 2004 vastgesteld dat de envelopjes waarin het nagelvuil zich zou hebben bevonden, leeg waren. De afgeknipte nagels bleken echter nog wel aanwezig te zijn.

IFS heeft, in de persoon van de deskundige Eikelenboom, in 2008 deze afgeknipte nagels onderzocht en daarover bij rapporten van 30 januari 2009 en 8 juni 2009 gerapporteerd.

Dat het nagelvuil dat in 1994 is bemonsterd niet meer aanwezig is, betekent naar het oordeel van het hof niet dat reeds daarom de resultaten van het in 2008 verrichtte vergelijkend DNA-onderzoek aan de nog wel aanwezige afgeknipte nagels buiten beschouwing dienen te blijven. Het hof sluit zich aan bij de overweging van de rechtbank op dit punt en maakt die tot de zijne. Die luidt als volgt:

'Daartoe is redengevend dat in 2008 door IFS (de deskundige Eikelenboom, hof) uit celmateriaal onder de afgeknipte rechternagels van Christel, een volledig autosomaal DNA-profiel is verkregen, waarvan het hoofdprofiel overeenkomt met het autosomaal DNA-profiel van verdachte. Eikelenboom heeft voorts ter terechtzitting verklaard, dat hij geen reden heeft om aan te nemen dat de verhoudingen van de aangetroffen profielen zouden zijn veranderd door een eventuele eerdere nagelbemonstering en eerder verricht onderzoek.'

Het hof ziet, mede gelet daarop, geen aanleiding om te twifelen aan de door het IFS gerapporteerde verhouding tussen de hoeveelheid celmateriaal van verdachte ten opzichte van de hoeveelheid DNA-materiaal van Christel. Het hof verwerpt het verweer.'

10.

Het hof geeft aan geen reden te hebben te twifelen aan de door het IFS gerapporteerde verhouding tussen de hoeveelheid celmateriaal van verzoeker ten opzichte van de hoeveelheid DNA-materiaal van Christel. Dat is echter niet wat de raadsman in dit onderdeel van zijn verweer ter discussie heeft gesteld en waarom hij heeft verzocht tot bewijsuitsluiting. Daar gaat het hier niet om. Het gaat wel om het volgende.

11.

Onder nagels hoopt zich gaandeweg nagelvuil op, welk vuil in laagjes wordt opgebouwd. Het oudste vuil, ofwel de oudste laag, bevindt zich in beginsel het dichtst op de nagel c.q. het dichtst bij het nagelbed en laat zich derhalve het moeilijkst verwijderen. Het 'jongste' vuil, ofwel de nieuwste laag, bevindt zich in beginsel het verst van de nagel c.q. het verst van het nagelbed (en dus het dichtst bij de nageltop) en laat zich derhalve het makkelijkst verwijderen.

12.

Verzoeker heeft gesteld dat hij dat niet de laatste is geweest die contact met Christel heeft gehad. Hij betwist niet dat zijn DNA zich onder een nagel van Christel bevond, maar stelt dat dit van een eerder (seksueel) contact is geweest op zaterdagavond.

Voor zover Christel nadien contact heeft gehad (tijdens het uitgaan zaterdagavond of op zondag met haar familie) kan zich van deze contacten celmateriaal onder de nagels bevinden. Bovendien kan zich onder nagels van Christel celmateriaal van de dader(s) hebben bevonden. Al dit 'latere' celmateriaal zou bij bemonstering van het nagelvuil in beginsel eerder verwijderd worden dan het celmateriaal van verzoeker.

13.

In dit verband moet nog worden opgemerkt dat de aard en hoeveelheid van het celmateriaal dat van de nagelstukjes is getypeerd, nimmer is vastgesteld (deel IV, p. 76-77), terwijl de hoeveelheid DNA in celmateriaal nogal kan variëren en bovendien de 'hardnekkigheid' van celmateriaal nogal kan variëren (losse huidcellen zijn veel minder hardnekkig dan opgedroogde vloeistof zoals bijvoorbeeld speeksel).

14.

Op 9 januari 1994 is het nagelvuil van Christel verwijderd met een cocktailprikker.

Het losse vuil (waaronder celmateriaal) wordt daarbij zoveel mogelijk veilig gesteld, hoewel aannemelijk is dat niet al het celmateriaal daarmee moet zijn verwijderd, zoals de raadsman heeft aangevoerd.

Bovendien is DNA van verzoeker en (een deelprofiel passend bij) het slachtoffer aangetroffen alsmede een los kenmerk dat volgens verzoeker kan duiden op een derde persoon (hoewel Eikelenboom stelt dat het een stotterartefact kan zijn), waaruit kan worden opgemaakt dat niet al het DNA bij de nagelvuilbemonstering is verwijderd.

15.

Op 10 januari 1994 zijn de nagels van Christel geknipt. Bij onderzoek naar de gezamenlijke nagelstukjes is daarbij DNA van Christel en van verzoeker aangetroffen. Zoals in het middel Xa zal worden betoogd, hoeft het DNA dat van verzoeker onder de nagel is aangetroffen niet delictgerelateerd te zijn. Immers, niet kan worden vastgesteld of het DNA dat op een nagel is aangetroffen afkomstig is van het laatste contact dat Christel heeft gehad, nu (al dan niet vastgekoekt) celmateriaal aantoonbaar enkele dagen tot weken in het nagelvuil aanwezig blijft, terwijl het nemen van een douche (bijvoorbeeld) nauwelijks invloed heeft, terwijl de kans dat celmateriaal van een (vrijwillige) sekspartner onder nagels komt aanzienlijk groter is dan dat van een ander contact. Gezien de wijze van verwijdering van het nagelvuil (schrappen met een cocktailprikker) is bovendien bepaald niet uitgesloten dat het DNA van verzoeker tijdens de bemonstering is verplaatst.

16.

Het op 9 januari 1994 bemonsterde nagelvuil is zoek. Er kan derhalve niet meer worden onderzocht welk celmateriaal in welke verhouding zich onder die nagels bevond en dus ook niet of er zich celmateriaal van een ander dan het slachtoffer en verzoeker onder die nagels bevond, terwijl aannemelijk is dat het nagelvuil dat het laatst onder de nagels is terecht gekomen tijdens de nagelvuilbemonstering is verwijderd. Voorts kan niet meer worden vastgesteld of de door het IFS gerapporteerde mengverhouding tussen de hoeveelheid celmateriaal van verzoeker en de hoeveelheid DNA-materiaal van Christel Ambrosius in de onderzochte nagelstukje representatief is voor de mengverhouding die zich ná het delict doch vóór de nagelvuilbemonstering op diezelfde nagelstukjes bevond.

17.

In tegenstelling tot hetgeen het hof heeft overwogen gaat het derhalve niet om de gerapporteerde mengverhouding op de nagelstukjes, want die hebben geen betekenis voor het bewijs, nu immers aannemelijk is dat (in weerwil van de ongemotiveerde suggestie van Eikelenboom) de mengverhoudingen in het nagelvuil én op de nagelstukjes zijn veranderd door de grove wijze van bemonstering.

18.

Waar het vooral om gaat is dat het bemonsterde nagelvuil zoek is, terwijl juist in dat nagelvuil celmateriaal van het laatste contact kan worden verwacht. Nu het bemonsterde nagelvuil niet meer kan worden onderzocht, mag het resultaat van de nagelstukjes niet tot het bewijs worden gebezigd, nu immers niet meer kan worden vastgesteld of zich in het bemonsterde nagelvuil steun bevindt voor alternatieve scenario's (te weten celmateriaal van derden), waardoor de waarheidsvinding en de verdediging daardoor onherstelbaar zijn geschaad.

19.

Gelet op het voorgaande is het hof afgeweken van het verweer strekkende tot bewijsuitsluiting vanwege het verdwenen nagelvuil, zonder in het bijzonder de redenen te hebben opgegeven die daartoe hebben geleid, althans is het andersluidend oordeel van het hof — zonder nadere motivering die ontbreekt — onbegrijpelijk.

Ad B: IFS en Eikelenboom**20.**

Eikelenboom was/is vooringenomen jegens verzoeker. Van 1994 tot 2004 was hij werkzaam bij het NFI, alwaar hij sporenonderzoek in deze zaak heeft verricht. Hij vond toen al dat het 'spermaspoor' een daderspoor moest zijn. Eikelenboom baseerde deze veronderstelling (onder meer) op de misvatting dat het spermaspoor een zuiver spermaspoor was, nu zich volgens hem in het spoor op het bovenbeen geen vaginaal epitheel kon bevinden, terwijl de door hem gebruikte methode ongeschikt is om zulks vast te stellen. Eikelenboom geloofde toen ook niet in de mogelijkheid van versleping als verklaring voor de substantie op het bovenbeen. Eikelenboom ging er dus vanuit dat de donor van de zaadcellen (ofwel: verzoeker) de dader moest zijn. Daarom moet hij geacht worden vooringenomen te zijn jegens verzoeker. Immers is verzoeker de donor van de zaadcellen.

21.

Justitie kende voornoemde opvattingen van Eikelenboom, maar heeft hem desondanks ingehuurd als adviseur van het Marmotteam om te adviseren over de richting van nader onderzoek en om vervolgens (nader) onderzoek aan sporen te doen en om vervolgens de onderzoeksresultaten 'in de context van de zaak' ('criminalistisch') te 'interpreteren'. Als betaald adviseur van de politie is Eikelenboom niet onafhankelijk. Dit gevoegd bij de vooringenomenheid van Eikelenboom kan alleen maar leiden tot door vooringenomenheid en tunnelvisie gestuurd onderzoek (p. 67-69).

22.

Eikelenboom is niet ter zake kundig. De raadsman heeft in dit verband (onder meer) verwezen naar het feit dat Eikelenboom heeft gerapporteerd terwijl hij hem daartoe ter beschikking gestelde cruciale informatie niet las en ook anderszins niet op de hoogte was van cruciale informatie (deel IV, p. 67-68).

23.

De raadsman heeft bovendien verwezen naar de verklaring van prof. De Knijff ter terechtzitting in eerste aanleg van 8 juni 2009 en naar verklaringen van andere deskundigen over Eikelenboom. Prof. De Knijff heeft allereerst gesteld dat accreditatie voor DNA-analyse niet inhoudt dat de interpretatie van resultaten volgens de regelen der kunst plaatsvindt, nu die accreditatie alleen een technische normering is. Voorts heeft De Knijff uitvoerig gemotiveerd gesteld dat het grootste bezwaar tegen de wijze van interpreteren en rapporteren door Eikelenboom is dat het niet neutraal gebeurt omdat op geen enkel moment wordt ingegaan op de zogenaamde alternatieve (onschuld)hypothese, terwijl sporen door Eikelenboom alleen maar in het licht van de hypothese van justitie worden bediscussieerd. Prof. De Knijff acht dat — vanzelfsprekend — onzorgvuldig, terwijl het bovendien soms tot misleiding kan leiden. Ook andere deskundigen bekritisieren de door Eikelenboom gehanteerde werkwijze c.q. methodes c.q. bevindingen c.q. conclusies, waarbij de raadsman dr. Blom, dr. Walker en prof. Kloosterman met name heeft genoemd (p. 70–72).

Prof. De Knijff geeft aan dat dr. Blom de zaak wel heeft bekeken in het licht van de beide hypothesen.

24.

De raadsman heeft aan het voorgaande de conclusie verbonden dat Eikelenboom de schoenmakerstest niet doorstaat, hetgeen tot bewijsuitsluiting dient te leiden van alle gerapporteerde bevindingen en conclusies van Eikelenboom (met uitzondering van zijn onderzoek aan de spijkerbroek in zijn tijd bij het NFI) (p. 72).

25.

Het onderzoek naar de nagelresten is verricht door IFS in de persoon van R. Eikelenboom. Ook ten aanzien van dit onderzoek, DNA-analyse, doorstaat Eikelenboom de schoenmakerstest niet.

26.

Op het moment van het onderzoek aan de nagels was het IFS / Eikelenboom niet geaccrediteerd, terwijl dat wettelijk is verplicht. De rechtbank Zutphen vond dat geen probleem, waarbij zij zich heeft gebaseerd op de verklaring van Eikelenboom zelf ter terechtzitting in eerste aanleg, inhoudende dat de door IFS gehanteerde werkwijzen en procedures in maart 2008, bij aanvang van de DNA-onderzoeken, gelijk waren aan die in juli 2008 ten tijde van het verkrijgen van de accreditatie. Doch Eikelenboom is natuurlijk niet degene die mag bepalen of hij (en/of het IFS) voorafgaand aan de accreditatie aan de eisen van accreditatie voldeed, terwijl dat bovendien niet afdoet aan de omstandigheid dat er voorafgaand aan de accreditatie geen sprake was van accreditatie (p. 64–66), aldus de raadsman.

Eikelenboom heeft bovendien de door hem gebruikte isolatiemethode niet verantwoord, zodat controle c.q. toetsing van de gebruikte isolatiemethode niet mogelijk is. Professor De Knijff heeft na raadpleging van de rapporten van Eikelenboom in dit verband bovendien onder meer verklaard verbaasd te zijn dat er een volledig profiel werd aangetroffen, waarbij hij zich afvroeg hoe uit de nagelstukjes DNA is geïsoleerd. Dat is van belang omdat het van de wijze van isolatie afhangt of je er veel cellen van het slachtoffer (van de donor van de nagel zelf) of alleen maar de besmetting meeneemt.

De door Eikelenboom gevonden resultaten kunnen verklaard worden indien alleen de contaminatie is getypeerd (p. 66).

27.

Het hof heeft ten aanzien van dit verweer het volgende overwogen:

'De raadsman heeft betoogd dat alle door deskundige Eikelenboom gerapporteerde conclusies en bevindingen buiten beschouwing dienen te blijven. De raadsman heeft daartoe — zakelijk weergegeven — aangevoerd dat Eikelenboom en IFS niet waren geaccrediteerd en voorts dat Eikelenboom niet onafhankelijk was en bovendien niet ter zake kundig.

De bevoegdheid tot het verrichten van DNA-onderzoek in strafzaken is in beginsel toebedeeld aan het Nederlands Forensisch Instituut (NFI). Op verzoek van de officier van justitie dan wel de rechter-commissaris kan op basis van [artikel 7](#) van het Besluit DNA-onderzoek in strafzaken een ander laboratorium worden aangewezen indien, voor zover hier van belang, dat laboratorium door de Raad voor Accreditatie is geaccrediteerd en deskundig is op het gebied van forensisch DNA-onderzoek.

IFS heeft, zoals hiervoor reeds aangegeven in de persoon van Eikelenboom, in opdracht van de officier van justitie een aantal DNA-onderzoeken uitgevoerd. Tijdens de behandeling in eerste aanleg is gebleken dat die onderzoeken zijn aangevangen in maart 2008 terwijl IFS pas in juli 2008 door de Raad van Accreditatie is geaccrediteerd.

Uit de verklaring van Eikelenboom zoals afgelegd ter terechtzitting in eerste aanleg blijkt dat de werkwijze en protocollen die door IFS vanaf het moment van accreditatie worden gehanteerd, reeds vanaf het begin van het DNA-onderzoek in maart 2008 zijn gebruikt en nageleefd. Voorts blijkt dat in het kader van het verkrijgen van accreditatie de onderhavige zaak is bekeken en dat geen zaaksinhoudelijke of procedurele aanpassingen hebben plaatsgevonden.

Het hof stelt voorop dat het uiteraard wenselijk was geweest dat IFS was geaccrediteerd vanaf het begin van de uitvoering van het DNA-onderzoek in maart 2008. Uit het voorgaande leidt het hof echter af dat gedurende de periode dat IFS nog niet was geaccrediteerd, er op dezelfde wijze, volgens dezelfde normen en met dezelfde waarborgen is gewerkt als er sinds de accreditatie wordt gewerkt en op basis waarvan die accreditatie heeft plaatsgevonden. Gelet hierop is het hof van oordeel dat in dit geval aan de omstandigheid dat IFS vier maanden voor het verkrijgen van de accreditatie reeds met het DNA-onderzoek was begonnen, geen gevolgen verbonden hoeven te worden.

De raadsman heeft voorts bepleit dat Eikelenboom vooringenomen en niet onafhankelijk was en is, hoofdzakelijk omdat hij heeft gewerkt als deskundige bij het politieteam dat de onderhavige zaak heeft onderzocht.

Het hof is van oordeel dat op grond van de enkele omstandigheid dat Eikelenboom om advies was gevraagd door het politieteam niet kan worden geconcludeerd dat Eikelenboom reeds daarom vooringenomen en niet onafhankelijk was en is.

Ten slotte is door de verdediging nog bepleit dat Eikelenboom niet ter zake kundig was. De raadsman heeft daartoe — zakelijk weergegeven — aangevoerd dat andere deskundigen het op onderdelen niet eens zijn met de bevindingen van Eikelenboom.

Het hof stelt voorop dat het enkele gegeven dat andere deskundigen op onderdelen kanttekeningen hebben geplaatst bij de bevindingen van Eikelenboom nog niet wil zeggen dat Eikelenboom daarom niet ter zake kundig was. Voor zover de verdediging in dit kader heeft aangevoerd dat Eikelenboom niet heeft verantwoord op welke wijze het DNA is geïsoleerd bij het onderzoek van de afgeknipte nagels en daardoor controle niet mogelijk is, wijst het hof op het hiervoor reeds genoemde rapport van IFS van 30 januari 2009 waarin ten aanzien van de verschillende stukken van overtuiging in het algemeen is beschreven hoe DNA-isolatie plaatsvindt en voorts op het verhoor van Eikelenboom ter terechtzitting in eerste aanleg van 29 juni 2009. Aldaar heeft Eikelenboom desgevraagd geantwoord dat ten aanzien van de afgeknipte nagels een speciaal filter, Qiagen, is gebruikt. Een speciale methode die gewoon onder de accreditatie van IFS valt.

Gelet op het voorgaande verwerpt het hof dit verweer en zal het de rapporten en verklaringen van Eikelenboom — op onderdelen — voor het bewijs gebruiken.'

28.

Het hof heeft miskend dat de raadsman niet alleen gewezen heeft op de ('enkele') omstandigheid dat Eikelenboom door justitie is ingehuurd als adviseur van justitie (om richting te geven aan het nader onderzoek), maar bovendien op het feit dat hij vervolgens zelf onderzoek heeft gedaan en 'criminalistische' rapportages heeft opgemaakt.

29.

Zoals hierboven is weergegeven heeft de raadsman bovendien aangevoerd dat Eikelenboom vooringenomen was, kort gezegd omdat Eikelenboom reeds eerder onderzoek in deze zaak heeft verricht én destijds al van mening was dat de zaadcel donor (verzoeker) de dader moest zijn.

Het hof miskent aldus dat het er vooral om gaat dat Eikelenboom voorafgaand aan zijn adviesrol, zijn onderzoek en rapportages, reeds zijn mening omtrent de betrokkenheid van verzoeker had gevormd en bovendien kenbaar had gemaakt, waardoor hij niet had mogen worden ingeschakeld als adviseur van het Marmotteam en niet had mogen worden ingeschakeld als 'deskundige'.

Het hof heeft deze reeds gevormde mening ten onrechte niet in zijn beoordeling betrokken, zodat het verweer van de raadsman strekkende tot bewijsuitsluiting wegens vooringenomenheid en/of een gebrek aan onafhankelijkheid door het hof ontoereikend gemotiveerd is verworpen.

30.

Ten aanzien van de ter discussie gestelde deskundigheid van Eikelenboom, heeft het hof vooropgesteld dat 'het enkele gegeven' dat andere deskundigen '*op onderdelen kanttekeningen hebben geplaatst*' nog niet maakt dat Eikelenboom niet ter zake deskundig was. Van belang is allereerst dat het gaat om *alle* deskundigen die omtrent Eikelenboom zijn bevraagd, waarvan de raadsman een aantal heeft aangehaald. Het hof miskent dat deze deskundigen niet *op onderdelen* kanttekeningen hebben geplaatst bij de *bevindingen* van Eikelenboom, maar dat deze deskundigen fundamentele kritiek hebben geleverd omtrent toegepaste methodes, de (interpretatie van) resultaten, (interpretatie van) bevindingen en de conclusies. De Knijff zegt — zakelijk weergegeven — dat het hele rapport doorspekt is met een gebrek aan neutraliteit (uitsluitend geschreven vanuit de hypothese van justitie en dus niet logisch correct). De niet mis te verstane kritiek raakt derhalve alle resultaten en bevindingen, zodat het oordeel dat het slechts zou zien op 'onderdelen', zonder motivering welke ontbreekt, onbegrijpelijk is.

31.

Op grond hiervan heeft het hof het verweer van de raadsman strekkende tot bewijsuitsluiting wegens het ontbreken van deskundigheid van Eikelenboom ontoereikend gemotiveerd verworpen.

32.

Het hof heeft geen gevolgen verbonden aan de omstandigheid dat Eikelenboom / IFS niet was geaccrediteerd omdat — aldus het hof — bij het onderzoek aan de nagelstukjes volgens dezelfde normen en met dezelfde waarborgen is gewerkt als er sinds de accreditatie wordt gewerkt. Ten onrechte, nu het hof zich voor dat oordeel uitsluitend heeft gebaseerd op de verklaringen van Eikelenboom zelf en het hof aldus miskent dat de betreffende deskundige (Eikelenboom) niet degene is die mag bepalen of hij voorafgaand aan de accreditatie voldeed aan de eisen van accreditatie, zoals de raadsman heeft aangevoerd. Dat is immers hetzelfde als 'de slager die zijn eigen vlees keurt'. Het oordeel van het hof is in zoverre onjuist, althans onbegrijpelijk.

33.

Het hof heeft voorts miskend hetgeen prof. De Knijff omtrent de DNA-isolatie van de nagelstukjes heeft verklaard (pleitnota deel IV, p. 74 e.V.):

'Als je afgeknipte nagels isoleert, dan brokkelt daar volgens mij over het algemeen het daaraan vastgekoekte vreemde celmateriaal langzaam vanaf. En je kunt alleen maar uit een afgeknipte nagel ook heel veel DNA van het slachtoffer krijgen of van die donor van die nagels krijgen, als je daar een specifieke DNA isolatie op los laat, die dus dat nagel celmateriaal net zoals een haar volledig afbreekt. (...) hangt het af van de DNA isolatie of je er heel veel cellen van het slachtoffer, van de donor van de nagel zelf, of alleen maar de besmetting meeneemt. Je kunt dus op die nagels dezelfde truc toepassen die je op haren kunt toepassen, waarbij je dus alle nagelcellen als het ware oplost en dan heb je, en dat is over het algemeen de manier waarop nagelvuil DNA isolaties worden gedaan, dat hij dus specifiek alleen maar de contaminatie op de nagels heeft getypeerd, dat zou dan deze resultaten kunnen verklaren.'

Prof. De Knijff is (wereldvermaard) DNA-deskundige. Voorafgaand aan deze verklaring had hij de rapporten van Eikelenboom (waaronder het rapport van 30 januari 2009) bestudeerd. De algemene beschrijving in het rapport van 30 januari 2009 hoe DNA-isolatie plaatsvindt, was hem derhalve genoegzaam bekend. Prof. De Knijff heeft desondanks uitdrukkelijk gesteld dat Eikelenboom niet heeft verantwoord op welke wijze het DNA in dit specifieke geval is geïsoleerd en daarbij bovendien uitdrukkelijk aangegeven waarom dit van belang is, te weten omdat met de ene methode vooral het DNA van de nagels van het slachtoffer (ofwel van de donor van de nagels) wordt getypeerd, terwijl met de andere methode 'alleen maar' de contaminatie op de nagels wordt getypeerd (hetgeen volgens De Knijff deze resultaten zou kunnen verklaren).

Het (impliciete) oordeel van het hof dat de in dit geval gehanteerde isolatiemethode door Eikelenboom genoegzaam is verantwoord door zijn verklaring dat hij het filter Qiagen heeft gebruikt, miskent dat hieruit nog steeds niet kan worden afgeleid welke isolatiemethode is gebruikt. Immers, het dossier houdt niets in waaruit kan blijken of het filter Qiagen vooral DNA van de nagel typeert of vooral DNA van aan de nagels vastgekoekte contaminatie. Eikelenboom heeft daaromtrent niets verklaard en prof. De Knijff is daar nooit over bevraagd.

Het hof is daar zonder opgaaf van redenen aan voorbijgegaan, reden waarom zijn oordeel, zonder nadere motivering welke ontbreekt, onbegrijpelijk is.

34.

Conclusie moet zijn dat de door Eikelenboom gehanteerde isolatiemethode niet dan wel onvoldoende is verantwoord en dat derhalve de resultaten van deze isolatiemethode, ofwel de resultaten van het onderzoek aan de nagelstukjes, niet bruikbaar zijn voor bewijsoverwegingen omtrent de door Eikelenboom getypeerde DNA-mengverhouding.

Middel VI [Weigering horen getuigen mbt afwezige sporen in slip]**1.**

Het recht is geschonden en/of naleving is verzuimd van op straffe van nietigheid in acht te nemen vormvoorschriften.

In het bijzonder zijn de artikelen 315, 328, 330, 331, 410, 414 en 415 van het Wetboek van Strafvordering geschonden, aangezien het hof bij tussenarrest van 4 maart 2010 het verzoek van de raadsman tot het horen van de getuigen/deskundigen Eskes, Brinkmann en Faugno heeft afgewezen, waarbij het hof blijkt heeft gegeven het van toepassing zijnde criterium te miskennen, aangezien het hof de verzoeken heeft afgewezen omdat hij het horen niet noodzakelijk achtte, terwijl de raadsman het verzoek tot het horen van deze deskundigen bij appelschriftuur heeft opgegeven zodat het criterium van het verdedigingsbelang van toepassing is, alsmede dat het hof het (herhaald) verzoek van de raadsman van verzoeker tot het horen van genoemde deskundigen op 24 mei 2011 bij tussenarrest van 22 juli 2011 heeft afgewezen, waarbij het hof een verkeerde uitleg heeft gegeven aan het van toepassing zijnde criterium, althans dat de afwijzing van de verzoeken — zonder nadere motivering die ontbreekt — onbegrijpelijk is.

Toelichting

2.

De raadsman van verzoeker heeft bij appelschriftuur onder meer verzocht tot het horen van de getuigen/deskundigen professor T.K.A.B. Eskes, B. Brinkmann en D. Faugno. Bij brief van 26 januari 2010 heeft de raadsman aangegeven dat hij Eskes wil bevragen omtrent zijn 'aandeel' in de oude zaak (zoals zijn visie op versleping en de afwezigheid van 'sperma' in de slip), alsmede omtrent zijn 'zwenk' (de herziening van zijn deskundigenoordeel), alsmede omtrent zijn contacten met Peter R. de Vries en mr. G.J. Knoops voorafgaand aan zijn zwenk. Ten aanzien van Brinkmann en Faugno heeft de raadsman bij voornoemde brief (onder meer) aangegeven dat zij blijkbaar deskundigheid hebben op het gebied van sperma en de wisselwerking met cervixslijm en dat hij hen (mede daarom) wil horen omtrent de betekenis voor deze zaak van de schone slip. Ter terechtzitting in hoger beroep van 5 februari 2010 heeft de raadsman het verzoek tot het horen van deze deskundigen gehandhaafd, waarbij hij met betrekking tot Eskes — zakelijk weergegeven — onder meer heeft aangegeven dat hij hem wil bevragen omtrent (de wijziging van) zijn deskundigenmening en hem, in dat kader, onder meer wil confronteren met informatie die in 2001, dus ten tijde van de wijziging van zijn oorspronkelijke deskundigenmening, nog niet bekend was/leek.

3.

Het hof heeft bij tussenarrest van 4 maart 2010 genoemde verzoeken afgewezen, waartoe het hof het volgende heeft overwogen: 'Het hof is (...) van oordeel dat de raadsman onvoldoende heeft aangegeven waarom hij deze specifieke getuige en deskundigen wil horen en op welke punten hij de getuige en de deskundigen met betrekking tot de ten laste gelegde feiten vragen wil stellen. De raadsman heeft geen dusdanige vragen geformuleerd waarvan de antwoorden van belang kunnen zijn voor enige in verdachtes strafzaak te nemen beslissing. Bovendien zijn over deze onderwerpen ter terechtzitting in eerste aanleg reeds meerdere deskundigen gehoord. Het hof acht het horen van deze deskundigen niet noodzakelijk en wijst het verzoek derhalve af.'

4.

De raadsman heeft genoemde getuigen/deskundigen opgegeven bij appelschriftuur, zodat het hof bij de beoordeling van de verzoeken het criterium van het verdedigingsbelang had dienen toe te passen in plaats van het door het hof gebruikte noodzaakcriterium. Het hof heeft derhalve blijk gegeven het van toepassing zijnde criterium te miskennen.

5.

Ter terechtzitting in hoger beroep van 24 mei 2011 heeft de raadsman de verzoeken mede naar aanleiding van de inhoud van de 'nieuwe stukken' herhaald, waarbij hij voor de motivering heeft verwezen naar de eerdere toelichting gegeven bij appelschriftuur, correspondentie en het zittingsverbaal (bijlage 2, § 14, p. 32).

6.

Het hof heeft de verzoeken bij tussenarrest van 22 juli 2011 afgewezen en daartoe het volgende overwogen: 'De raadsman heeft ter terechtzitting van 5 februari 2010 (de regiezitting) verzocht om een groot aantal getuigen en deskundigen te horen. Ter terechtzitting van 24 mei 2011 heeft de raadsman het verzoek tot het horen van deze getuigen en deskundigen — voor zover die niet reeds zijn genoemd met betrekking tot één van de hierboven genoemde onderwerpen — herhaald (verzoeken en toelichting 2, p. 32). Het verzoek tot het horen van een aantal deskundigen is bij tussenarrest van 4 maart 2010 afgewezen vanwege het ontbreken van de noodzakelijkheid van dat horen. Op dezelfde in dat tussenarrest weergegeven gronden wordt de verdachte door het niet horen van deze deskundigen niet in zijn verdediging geschaad. Bovendien zijn geen punten naar voren gebracht waarover hij deze deskundigen had willen ondervragen en waarvan de beantwoording van belang is voor enige door het hof in de onderhavige zaak te nemen beslissing en ook op grond daarvan dient het verzoek te worden afgewezen.'

7.

Blijkens de hiervoor weergegeven motivering lijkt het alsof het hof zich realiseert dat hij bij de afwijzing van het verzoek op 4 maart 2010 het verkeerde criterium heeft toegepast, nu hij thans aangeeft dat de verdachte op de in dat tussenarrest weergegeven gronden niet in de verdediging wordt geschaad. De verdediging en verzoeker menen echter dat de toepassing van het verkeerde criterium op 4 maart 2010 niet reparabel is door het enkele alsnog benoemen van het juiste criterium in een later tussenarrest.

8.

Ten aanzien van de door het hof bij tussenarrest op 22 juli 2011 gegeven motivering merken verzoeker en de verdediging op dat daaruit niet kan worden afgeleid dat het hof bij de beoordeling van het verzoek het verdedigingsbelang heeft betrokken, aangezien die is toegespitst op het noodzaakcriterium, nu die identiek is aan de eerdere motivering aan de hand van het noodzaakcriterium.

9.

Bovendien valt niet in te zien waarom het hof van oordeel is dat de verdediging door het niet horen niet in haar belangen zou kunnen zijn geschaad.

De 'schone slip' is in onderhavige zaak door politie en justitie steeds van groot belang geacht en de omstandigheid dat die slip schoon was is door de rechtbank mede gebruikt voor de bewezenverklaring. Blijkens het eindarrest heeft ook het hof de 'schone slip' van belang geacht. Het hof heeft deze omstandigheid weliswaar niet gebruikt voor het bewijs, maar wel voor diens oordeel dat de verklaring van verzoeker ongeloofwaardig is. De raadsman heeft aangegeven dat hij deze getuigen/deskundigen over deze onderwerpen wil horen, waarmee het verdedigingsbelang gegeven is.

De conclusies van Eskes met name omtrent de sleeptheorie zijn bovendien van cruciaal belang en zijn in 2001 herziene opinie heeft nota bene ten grondslag gelegen aan de herziening door Uw Raad van de onherroepelijke veroordeling van [A] en [B] en de daaropvolgende vrijspraak. Daarbij is van belang welke feiten en omstandigheden precies ten grondslag heeft gelegen aan zijn zwenk.

10.

De eis dat ter onderbouwing van een verzoek tot het horen van getuigen/deskundigen concrete vragen worden gesteld, vindt voorts geen steun in het recht.

11.

Gelet op het voorgaande heeft het hof bij zijn afwijzing van het verzoek tot het (nader) horen van de deskundigen Eskes, Brinkmann en Faugno het juiste criterium miskend, althans is deze afwijzing — zonder nadere motivering die ontbreekt — onbegrijpelijk.

Middel VII [Weigering een kruisverhoor van getuigen inzake de schone slip toe te staan]

1.

Het recht is geschonden en/of naleving is verzuimd van op straffe van nietigheid in acht te nemen vormvoorschriften.

In het bijzonder zijn de artikelen 319, derde lid, 330 en 415 van het Wetboek van Strafvordering geschonden, aangezien het hof het verzoek van de raadsman ter terechtzitting in hoger beroep van 24 mei 2011 tot het (nader) horen van de eerder toegewezen en gehoorde deskundigen Barten en Van Seumeren heeft afgewezen, terwijl de motivering van het hof blijkt geeft van miskening van het van toepassing zijnde criterium en/of dat de afwijzing van het verzoek onbegrijpelijk is.

Toelichting

2.

De raadsman van verzoeker heeft ter terechtzitting in hoger beroep van 24 mei 2011 verzocht tot het nader horen van de eerder door het hof toegewezen en gehoorde getuigen Barten en Van Seumeren, waarbij de toelichting op het verzoek staat weergegeven in bijlage 2, p. 13–15 bij het proces-verbaal van voornoemde terechtzitting. De raadsman heeft aan zijn verzoek in de eerste plaats ten grondslag gelegd dat de verdediging de eerder afgelegde verklaring wil aanvechten en op betrouwbaarheid wil toetsen. De raadsman wilde deze getuigen confronteren met alle feiten die relevant kunnen zijn voor een eventueel waarschijnlijkheidsoordeel en hen tevens confronteren met de bevindingen en conclusies van het rapport 'Bijkans Begrepen', waarbij de raadsman bij wijze van voorbeeld één vraag heeft geformuleerd, te weten 'welke gegevens zijn theoretisch noodzakelijk voor het evalueren van de hypothesen en over het tijdstip van ejaculatie?' In de tweede plaats heeft de raadsman aangegeven dat de getuigen niet standvastig zijn geweest in hun verklaring, zodat ingevolge de uitspraak van Uw Raad van 8 maart 1994 ([NJ](#) 1994, 411) genoemde deskundigen ook om deze reden nogmaals gehoord moeten worden. De raadsman heeft hiertoe betoogd dat de deskundigen met name niet standvastig zijn geweest omtrent de aanwezigheid van de substantie op het bovenbeen in relatie tot de schone slip, hetgeen is toegelicht middels weergave van de antwoorden van de deskundigen op vragen van het hof en op die van de raadsman.

3.

Het hof heeft ten aanzien van dit verzoek het volgende overwogen:

'De raadsman heeft verzocht om de eerder ter terechtzitting van 2 juni 2010 gehoorde deskundigen Barten en Van Seumeren opnieuw te horen (verzoeken en toelichting 2, P. 13).

Het hof is van oordeel dat de raadsman dit verzoek onvoldoende heeft onderbouwd. De raadsman heeft geen enkele concrete vraag genoemd die hij nog aan deze deskundigen op grond van nieuwe of andere stukken (die niet bekend waren ten tijde van het verhoor van beide deskundigen op 2 juni 2010), zou willen stellen en waarvan de beantwoording van belang is voor enige door het hof in de onderhavige zaak te nemen beslissing. Op grond daarvan wijst het hof het verzoek af. Verdachte wordt door het niet horen van deze deskundigen niet in zijn verdediging geschaad.'

4.

In de laatste volzin van voornoemde overweging oordeelt het hof dat de verdachte door het niet horen van de deskundigen niet in zijn verdediging is geschaad, zijnde het juiste criterium. Uit de overweging die daaraan vooraf gaat blijkt echter dat het hof — materieel gezien — het noodzaakcriterium heeft toegepast, althans dat zij het criterium van het verdedigingsbelang heeft miskend. Het hof geeft immers aan dat het verzoek wordt afgewezen omdat — kort gezegd — geen vragen zijn opgegeven die gebaseerd zijn op 'nieuwe stukken' en waarvan de beantwoording van belang is voor enige door het hof te nemen beslissing.

5.

De verdediging en verzoeker merken over de overweging van het hof verder nog het volgende op. Het hof heeft geoordeeld dat het verzoek onvoldoende is onderbouwd, waarbij het hof ter onderbouwing daarvan slechts aangeeft dat er geen enkele concrete vraag is genoemd. Nog daargelaten dat de raadsman — zoals hiervoor weergegeven — wel een concrete vraag heeft genoemd, vindt de eis dat er bij de motivering van verzoeken tot het horen van getuigen/deskundigen concrete vragen moeten worden genoemd geen steun in het recht. De verdediging en verzoeker volgen het hof ook overigens niet in zijn oordeel dat het verzoek onvoldoende is onderbouwd. De raadsman heeft ten grondslag aan zijn verzoek in drie pagina's een uitvoerige onderbouwing gegeven, waarbij hij de onderwerpen waarover hij de getuigen wenste te horen heeft aangegeven. Het gaat daarbij om de aanvechting van de verklaringen en de toetsing van de betrouwbaarheid, alsmede op de (onderbouwde) omstandigheid dat de deskundigen niet standvastig zijn geweest in hun verklaringen, waarbij dat met name betrekking heeft op de ouderdom van (de zaadcellen in) het mengspoor en de (bewijs)waarde van de 'schone slip'. De raadsman heeft hiermee omstandigheden aan zijn verzoek ten grondslag gelegd die ingevolge de door hem aangehaalde uitspraak van Uw Raad maken dat een eerder gehoorde getuige nogmaals gehoord moet worden.

6.

Verder merkt verzoeker op dat zijn raadsman voorafgaand aan het op 2 juni 2010 geplande verhoor van Barten en Van Seumeren per telefax van 7 mei 2010 aan het hof (onder meer) heeft medegedeeld dat de verdediging nog niet het 'oude dossier' (130 ordners!) had ontvangen, waarvan op 4 maart 2010 door het hof de voeging was gelast, terwijl dit dossier na ontvangst nog moest worden bestudeerd, waar de raadsman aan toevoegde dat dit 'oude dossier' na bestudering moest worden 'beoordeeld in de context van c.q. in samenhang met de stukken die zich tot dusverre in het 'nieuwe' strafdossier bevinden. Eén en ander zal ook (regelmatig) moeten worden besproken met cliënt.'

In diezelfde telefax heeft de raadsman daar aan toegevoegd:

'consequentie van dit alles is dat de verdediging vooralsnog niet in staat is om het verdedigingsbelang te bepalen bij het wel of niet stellen van bepaalde vragen. Daardoor is het onmogelijk om bij de op 2 juni geplande verhoren op adequate en effectieve wijze rechtsbijstand aan cliënt te bieden. Bovendien moet er bij de huidige stand van zaken vanuit worden gegaan dat de verhoren van Barten en Van Seumeren hoe dan ook op een later tijdstip zal moeten worden voortgezet teneinde de verdediging in staat te stellen (nadere) vragen te stellen.

Gelet op het voorgaande is de verdediging van mening dat het verhoor van de getuigen-deskundigen, welke op verzoek van de verdediging worden gehoord, op 2 juni 2010 geen doorgang behoort te vinden. Om dezelfde redenen heeft de verdediging vooralsnog niet voldaan aan uw verzoek om opgave van vragen c.q. vraagpunten aan de getuigen-deskundigen.

Vanzelfsprekend is de verdediging bereid te zijner tijd op voorhand de vraagpunten (op onderwerp-niveau) op te geven, waarbij de verdediging er vanuit gaat dat zij ter gelegenheid van het eventuele verhoor de gelegenheid krijgt om naast de vooraf opgegeven vragen ook alle eventueel nader opgekomen vragen te stellen en ook vragen te stellen voor zover de beantwoording van (nadere) vragen daartoe aanleiding geeft. Gelet op al het voorgaande verzoekt de verdediging de datum van 2 juni aanstaande te benutten als regiezitting, zodat één en ander aan de orde kan worden gesteld. Voor zover mogelijk zal de verdediging bij die gelegenheid nadere verzoeken doen.'

Vornoemde telefax is gehecht aan het proces-verbaal van de terechtzitting van 10 mei 2010.

7.

Bij telefax van 17 mei 2010 aan het hof voegde de raadsman daar aan toe:

'Het getuigenverhoor van de heer Barten en mevrouw Van Seumeren op 2 juni a.s. staat al enige tijd in onze agenda genoteerd. Het verdedigingsbelang verzet zich op dit moment echter nadrukkelijk tegen het horen van de getuigen Barten en Van Seumeren op laatstgenoemde datum. Voor het bieden van adequate en effectieve rechtsbijstand aan mijn cliënt is het noodzakelijk om voorafgaand aan de verhoren voldoende gelegenheid te hebben gehad om het gehele dossier te bestuderen. Voor de goede orde verwijs ik u in dit verband naar mijn telefax van 7 mei jongstleden waarop ik tot op heden helaas nog niet mocht vernemen.'

Voorts deelde de raadsman van verzoeker in diezelfde telefax mede dat die middag een 'enorme hoeveelheid stukken' op het kantoor van de raadsman was afgeleverd, te weten het 'oude dossier'.

8.

Het hof is — zonder enige motivering — voorbijgegaan aan het verzoek van de raadsman om aanhouding van het verhoor van Barten en Van Seumeren.

9.

Het proces-verbaal van de zitting van 2 juni 2010 vermeldt:

'Voorts deelt de voorzitter mede dat de griffier op 18 mei 2010 telefonisch aan de raadsman en de advocaat-generaal heeft doorgegeven dat op de terechtzitting van vandaag de heer Barten en mevrouw Van Seumeren als deskundige zullen worden gehoord en dat de raadsman na het verhoor van de deskundigen eventuele verzoeken kan doen.

(...)

De raadsman voert het woord, zakelijk weergegeven:

Ik voel me onthand omdat het oude dossier pas op een laat tijdstip aan de verdediging is verstrekt en omdat ik bepaalde stukken mis die van belang kunnen zijn voor het verhoor van de twee deskundigen. De voorzitter wijst de raadsman op de mogelijkheid om na het verhoor geen afstand te doen van de deskundigen en eventueel op een nadere terechtzitting aanvullende vragen aan de deskundigen te stellen.'

10.

De raadsman heeft ter gelegenheid van zijn verzoek om Barten en Van Seumeren nader te horen, aangegeven dat hij op 2 juni 2010 geen afstand van deze deskundigen heeft gedaan en zich het recht heeft voorbehouden hen nader te horen. Uit voorgaande gang van zaken en het uit het betreffende (nader) verzoek blijkt (zie ook p. 14) dat de raadsman (onder meer) gemotiveerd heeft gesteld dat hij onvoldoende voorbereidingstijd had gehad, terwijl hij bovendien heeft aangegeven de deskundigen te willen bevragen over nadien ontvangen stukken (p. 14), waaruit volgt dat — in tegenstelling tot hetgeen het hof heeft overwogen — wel sprake is van vragen aan de deskundigen naar aanleiding van stukken die op 2 juni 2010 niet bekend waren.

11.

Gelet op het voorgaande geeft de motivering van de afwijzing van het verzoek tot het (nader) horen van de deskundigen Barten en Van Seumeren blijk van miskennen van het juiste criterium, althans is de afwijzing — zonder nadere motivering die ontbreekt — onbegrijpelijk, zeker gezien in het licht van hetgeen is voorafgegaan aan de zitting van 2 juni 2010 en het feit dat de voorzitter, blijkens het proces-verbaal van 2 juni 2010 (p. 2), de raadsman ter zitting expliciet heeft gewezen op de mogelijkheid om — eventueel — 'op een nadere terechtzitting aanvullende vragen aan de deskundigen te stellen.'

Middel VIII [Motivering van het Hof betreffende afwijzing kruisverhoor onjuist]

1.

Het recht is geschonden en/of naleving is verzuimd van op straffe van nietigheid in acht te nemen vormvoorschriften.

In het bijzonder zijn de artikelen 319, derde lid, 330, 414 en 415 Wetboek van Strafvordering geschonden, aangezien het hof verzuimd heeft te beslissen op het verzoek van de raadsman ter terechtzitting in hoger beroep van 12 oktober 2011 tot het (nader) horen van de deskundigen Barten en Van Seumeren.

Toelichting

2.

De raadsman van verzoeker heeft ter terechtzitting in hoger beroep van 12 oktober 2011 blijkens de door hem overgelegde pleitnotities (deel IV, p. 41) verzocht tot het horen van de deskundigen Barten en Van Seumeren. Het hof heeft echter verzuimd een beslissing te nemen op deze verzoeken. Het arrest lijdt derhalve aan nietigheid.

3.

De verdediging en verzoeker merken nog op dat voornoemd verzoek expliciet is gedaan en zelfs is genoemd in de inhoudsopgave van deel IV van de door de raadsman overgelegde pleitnotities. Het hof had dit verzoek derhalve dienen te herkennen, zodat de laatste volzin van de slotoverweging van het hof, inhoudende 'Andere dan de hiervoor besproken, verweren, uitdrukkelijk onderbouwde standpunten of verzoeken heeft het hof hierin niet herkend', in ieder geval ten aanzien van dit verzoek onbegrijpelijk is.

Middel IX [Weigering Hof onderzoek alternatieve scenario's, die vaak steunen op getuigenverklaringen]

(..)

Ten aanzien van de slotoverweging

23.

Het hof heeft tot slot ten aanzien van verzoeken die zien op ontlastende scenario's overwogen dat er geen sprake is van zeer ernstige aanwijzingen tegen een ander dan de verdachte. Gelet op de omstandigheid dat in het mengspoor op het bovenbeen niet alleen biologisch materiaal van verzoeker, doch ook van een onbekende derde is aangetroffen, alsmede dat zich zowel op/in de trui van het slachtoffer als in het schaamhaar van het slachtoffer verschillende schaamharen van verschillende personen zijn aangetroffen die noch van verzoeker noch van het slachtoffer zijn is reeds daarom dit oordeel van het hof — zonder nadere motivering die ontbreekt — onbegrijpelijk. Hierbij is voorts van belang dat de raadsman heeft verzocht tot een (nader) onderzoek aan deze sporen en dat dit nog steeds mogelijk is. Indien na een dergelijk onderzoek de donoren) van de sporen bekend zouden worden zou dat bijzonder ontlastend voor verzoeker kunnen zijn, zeker als die donor(en) één van de personen zouden blijken te zijn tegen wie zich ook andere aanwijzingen in het dossier bevinden.

Middel X a [Bespreking biologisch sporenmateriaal]

Het recht is geschonden en/of naleving is verzuimd van op straffe van nietigheid in acht te nemen vormvoorschriften.

In het bijzonder zijn de artikelen 350, 358, 359 en 415 Wetboek van Strafvordering, aangezien het hof bewezen heeft verklaard dat verzoeker op 9 januari 1994 Christel Ambrosius heeft verkracht en vermoord, terwijl de bewezenverklaring niet uit de bewijsmiddelen volgt en/of de bewezenverklaring niet naar de eisen der wet met redenen is omkleed en/of het hof is afgeweken van het uitdrukkelijk onderbouwde standpunt van de raadsman van verzoeker strekkende tot vrijspraak van het tenlastegelegde, zonder in het bijzonder de redenen te hebben opgegeven die daartoe hebben geleid, althans dat de bewezenverklaring — zonder nadere motivering die ontbreekt — onbegrijpelijk is.

Toelichting

Het hof heeft verzoeker veroordeeld wegens verkrachting van en moord op Christel Ambrosius. Voor de betrokkenheid van verzoeker bij het tenlastegelegde heeft het hof voor het bewijs uitsluitend gebruik gemaakt van een deskundigenrapport IFS van 30 januari 2009 van ing. R. Eikelenboom (b.m. 14) in samenhang met een deskundigenrapport FLDO van 18 augustus 2004 van prof.. P. de Knijff, inhoudende dat het sperma dat op het bovenbeen en in uitstrijkjes van de (ingang van) de vagina, de baarmoedermond en de anus van het slachtoffer is aangetroffen van verzoeker is, alsmede dat het DNA van verzoeker is aangetroffen onder de nagels van het slachtoffer en in een bloedvlekje dat is aangetroffen aan de binnenkant van de spijkerbroek.

Het hof heeft in zijn bestreden beslissing ten aanzien van het bewijs (onder meer) overwogen:

'Sporen van verdachte

Verdachte heeft materiaal moeten afstaan waaruit zijn DNA-profiel is afgeleid. Uit onderzoek is komen vast te staan dat zijn DNA-profiel overeenkomt met dat van de volgende aangetroffen sporen:

1. De zaadcellen in de druppel op het bovenbeen van Christel;
2. De zaadcellen in uitstrijkjes van de (ingang van) de vagina, de baarmoedermond en de anus van Christel;
3. De sporen in het nagelvuil van Christel;
4. Het bloedvlekje dat is aangetroffen aan de binnenkant van de spijkerbroek van Christel.

Alsmede:

'Zoals hiervoor (bij de toedracht van het delict) is overwogen, is het hof tot de conclusie gekomen dat Christel op de plaats delict eerst van achteren is aangevallen, vervolgens is verkracht en daarna met voorbedachte raad is gedood.

Het hof is van oordeel dat verdachte voor deze handelingen verantwoordelijk is, op grond van de vier hiervoor genoemde biologische sporen van verdachte op en rond het lichaam van Christel.

Het hof is van oordeel dat wettig en overtuigend bewezen kan worden dat verdachte degene is geweest die Christel Ambrosius op 9 januari 1994 heeft aangevallen, verkracht en vermoord.'

Aldus heeft het hof geoordeeld dat het daderschap van verzoeker volgt uit 'sec' de biologische sporen van verzoeker.

Anders dan het hof meent, kunnen de 'vier biologische sporen van verdachte' echter, zonder aanvullend bewijs dat ontbreekt, niet zelfstandig een bewezenverklaring c.q. veroordeling dragen.

De raadsman heeft daartoe bij pleidooi, zakelijk weergegeven, het navolgende aangevoerd:

Justitie heeft vanaf 1994 tot en met 2009 zeer uitvoerig onderzoek gedaan.

Dit onderzoek van justitie heeft, behoudens vier biologische sporen van verzoeker, geen enkel ander (tactisch) bewijs opgeleverd dat verzoeker de dader zou kunnen zijn (pleidooi, deel V). De lange opsomming van al hetgeen er niet is, mag op zichzelf reeds ontlastend voor verzoeker worden genoemd.

Bovendien heeft de raadsman bij pleidooi een reeks van tactische feiten en omstandigheden aangevoerd welke het — minstgenomen — niet waarschijnlijk maken dat juist verzoeker de dader is (deel VI).

Voorts mag in dit verband niet onvermeld blijven dat op de plaats delict c.q. op de kleding c.q. op het lichaam van het slachtoffer vele biologische sporen zijn veiliggesteld (waaronder haren, schaamharen en biologische celmateriaal in het mengspoor op het bovenbeen) waarvan is vastgesteld dat deze niet van verzoeker en het slachtoffer kunnen zijn, terwijl tot op heden onbekend is gebleven wie daarvan de donor(en) is (zijn) en dientengevolge onbekend is gebleven wat de 'alternatieve toedracht'(en) van deze onbekende donor(en) is (zijn). (Zie onder meer pleidooi deel III, hoofdstuk II; deel VIII, hoofdstuk 9).

De vier biologische sporen van verzoeker kunnen verklaard worden door één seksueel contact. Niet kan worden bewezen dat dit seksueel contact heeft plaatsgevonden ter gelegenheid van het delict.

Bloedvlekje

Van het (minuscule) bloedvlekje kon en kan niet worden vastgesteld 'hoe en wanneer' dit bloedvlekje op de betreffende locatie terecht is gekomen. Het bloedvlekje discrimineert aldus niet tussen delictgerelateerd en niet-delictgerelateerd (pleidooi, deel IV, Bloedvlekje in spijkerbroek, p. 88-98). Bovendien is het hof uitgegaan van een bepaalde volgordelijkheid van handelingen.

Zie bewijsmiddel 5.6.:

'Gezien vorenstaande onder 4 en 5 is zeer aannemelijk dat de laarzen en de kleding van het onderlijf van het slachtoffer zijn uitgetrokken terwijl het slachtoffer op haar rug lag. Het openen van de riem, knoopsluiting van de spijkerbroek en de laarzen in een andere positie dan liggend op de rug is zeer onwaarschijnlijk.'

Zie bewijsmiddel 5.7.:

'Gezien punt 3, 4, 5 en 6 heeft de strangulatie plaatsgevonden voordat het slachtoffer liggend op haar rug terecht kwam.'

Zie strafmaatoverweging hof in eindarrest 10 november 2011 :

'Na zijn slachtoffer door wurging weerloos gemaakt te hebben, heeft hij haar verkracht.'

Ofwel: Christel lag (bewusteloos) op haar rug toen haar spijkerbroek werd uitgetrokken.

De raadsman heeft gewezen op de bijzondere locatie van het bloedvlekje (ca. tien centimeter lager dan het onderste uiteinde van de kontzak, zie pleidooi deel IV, p. 95 / § 1.8.3.5) en het opmerkelijke feit dat op of in de spijkerbroek en de slip geen enkel bloedpartikel is aangetroffen. De raadsman heeft vervolgens gemotiveerd aangevoerd dat deze feitelijkheden, al dan niet in onderlinge samenhang bezien, gelet op de (door het hof vastgestelde) volgordelijkheid, niet passen bij de hypothese van justitie, maar daarentegen heel goed passen bij de lezing van verzoeker omtrent de handelingen die direct voorafgingen aan de seks op zaterdagavond 8 januari 1994 (pleidooi deel IV, p. 91 e.v. / § 1.8).

DNA-profiel onder nagelstukje

Van het DNA-profiel van verzoeker onder een nagelstukje kon en kan niet worden vastgesteld wat de aard is van het betreffende biologisch materiaal en evenmin 'hoe en wanneer' dit DNA-profiel c.q. het betreffende biologisch materiaal op/onder de nagel terecht is gekomen.

Het DNA-profiel onder een nagelstukje discrimineert aldus niet tussen delictgerelateerd en niet-delictgerelateerd (pleidooi, deel IV, Nagelvuil, p. 54-88).

Het aantal gevallen waarin biologisch materiaal tijdens (vrijwillige) seks onder de nagels terecht komt (Eng.: 'prevalence') is hoog.

De tijdspanne dat biologisch materiaal onder de nagels blijft zitten (Eng: 'persistence') is lang (pleidooi, deel IV, p. 84-87), zelfs bij douchen of afwassen. Het betreft geen 'sporen in het nagelvuil' maar één volledig DNA-profiel dat is verkregen uit één DNA-analyse van een samengevoegde hoeveelheid nagelstukjes, derhalve mogelijk afkomstig van één nagelstukje maar ook mogelijk afkomstig van verschillende nagelstukjes (en daarom mogelijk een volledig DNA-profiel dat feitelijk is ontstaan door samenvoeging van deelprofielen).

De vastgestelde verhouding tussen DNA van verzoeker en DNA van het slachtoffer is niet bruikbaar voor conclusies omtrent het tijdstip waarop dit DNA onder een nagelstukje terecht is gekomen (pleidooi, deel IV, § 5.5, p. 88) en is overigens, maar dat geheel terzijde, evenmin bruikbaar voor het doen van uitspraken omtrent de eventuele mengverhouding van biologisch materiaal in het oorspronkelijk — zoekgeraakte — nagelvuil, welke nagelvuil nimmer is onderzocht op biologisch materiaal (§ 2.4, p. 60–64). Zie hieromtrent ook het cassatiemiddel dat ziet op het zoekraken van het nagelvuil, middel IV.

Zaadcellen

Professor Kloosterman van het NFI heeft in 2002 in de strafzaak tegen voormalig verdachten [A] en [B] na herziening bij het hof in Leeuwarden onder ede verklaard (zie pleidooi deel IV, p. 12 e.v., § 4.3): 'Vóór de DNA-wetgeving hebben we een keer een telling gehouden, waarbij in ongeveer een kwart van de gevallen op het slachtoffer sperma werd gevonden van een ander dan de dader.'

Professor Kloosterman verklaarde zelfs dat dit in 'ongeveer 25 tot 30% van de gevallen zo' was.

Professor Kloosterman sprak (aldus AG van der Neut, zie pleidooi deel IV, p. 12 e.v.) over verkrachtingszaken.

Professor Kloosterman heeft overigens nooit toegelicht of deze 'onschuldige' spermasporen op het lichaam van het slachtoffer konden worden verklaard door versleping, uitpersing of zwaartekracht van restanten van een eerder ejaculaat dan wel dat deze spermasporen op het lichaam konden worden verklaard omdat het betreffende slachtoffer zich sinds die vorige coïtus niet had verschoond.

In ieder geval blijkt uit de verklaring van Professor Kloosterman dat de aanwezigheid van sperma op een lichaam op zichzelf geen bewijs is dat de donor van dit sperma de dader is. Hieruit volgt bovendien dat de aanwezigheid van sperma op een lichaam geen bewijs is van een zedendelict. Het sperma op het lichaam kan immers afkomstig zijn van een eerder, vrijwillig, seksueel contact.

In de gemiddelde zedenzaak kan het slachtoffer na het delict de verdachte aanwijzen of uitsluiten.

In deze zaak is het slachtoffer overleden zodat zij niet kan vertellen wie haar heeft omgebracht.

In de zaak van verzoeker zijn op en in het lichaam van het slachtoffer zijn zaadcelhoudende sporen aangetroffen (pleidooi deel IV, p. 15–28), hoewel dat op zichzelf niet bewijst dat penetratie op de plaats delict moet hebben plaatsgevonden.

Het onderlichaam van het slachtoffer was ontkleed, hoewel dat, al dan niet in onderling verband en samenhang bezien met de zaadcelhoudende sporen, evenmin bewijst dat penetratie op de plaats delict moet hebben plaatsgevonden.

Het slachtoffer kan niet vertellen of zij op de plaats delict is gepenetreerd en evenmin of de zaadcellen in de zaadcelhoudende sporen op de plaats delict in haar vagina zijn geëjaculeerd of dat deze zaadcellen hun oorsprong vinden in vrijwillige seks voorafgaand aan het delict.

De vraag is dus of de zaadcellen discrimineren.

De ouderdom van de zaadcellen 'sec' kan niet worden bepaald. De zaadcellen 'sec' discrimineren daarom niet tussen delictgerelateerd en niet-delictgerelateerd.

Het (geschatte) aantal zaadcellen per microscopisch gezichtsveld ('koppen per gezichtsveld') is geen maatstaf voor de bepaling van tijdsverloop sinds ejaculatie (pleidooi deel IV, p. 37–41).

Onderzoek naar beweeglijke zaadcellen kan uitsluitel geven omtrent het tijdstip van ejaculatie, nu zaadcellen (in vloeistof) enkele uren na ejaculatie beweeglijk blijven.

Het aantreffen van beweeglijke zaadcellen (in vloeistof) toont derhalve aan dat hooguit een paar uur eerder moet zijn geëjaculeerd. Dit onderzoek is niet gedaan (pleidooi deel IV, p. 35–36).

Rest het onderzoek naar zaadvloeistof (zie pleidooi deel IV, hoofdstuk 12).

Spermasporen bevatten — per definitie — sperma.

Sperma bestaat uit zaadcellen (maximaal 5%) en zaadvloeistof (minimaal 95%) (pleidooi deel IV, hoofdstuk 5).

Het onderscheid tussen zaadcellen en zaadvloeistof is voor de beoordeling van deze zaak van cruciaal belang.

De herziening door Uw Raad in 2001 (HR 26 juni 2001, [LJN AA9800](#)) van de onherroepelijke veroordeling van [A] en [B] is gebaseerd op de aanname van Uw Raad dat de substantie op het bovenbeen van het slachtoffer niet kon worden verklaard door versleping of uitpersing van een niet-delictgerelateerd ejaculaat, omdat deze substantie op het bovenbeen maximaal een half uur oud moest zijn.

Deze aanname is ingegeven door de verklaring van professor Eskes ten overstaan van Uw Raad dat zaadvloeistof hooguit een half uur na coïtus in de vagina aanwezig blijft en dus hooguit een half uur na coïtus vanuit de vagina kan worden verslept, maar dat zaadcellen 'sec' na diezelfde coïtus nog dagenlang in de vagina aanwezig blijven en nog dagenlang uit de vagina kunnen worden verslept of uitgeperst, maar dan alleen in het vaginaal vocht (zie pleidooi deel IV, p. 14–15).

Gelet op het voorgaande, is de aanname van Uw Raad gebaseerd op de veronderstelling dat zich in de substantie op het bovenbeen zaadvloeistof heeft bevonden, nu zaadvloeistof immers hooguit een half uur na ejaculatie kan worden uit de vagina kan worden verslept of uitgeperst.

De vrijspraak na herziening (hof Leeuwarden op 24 april 2002, LJN AE1877) is eveneens gebaseerd op diezelfde veronderstelling.

De veronderstelling van Uw Raad en van het Hof Leeuwarden is inmiddels aantoonbaar onjuist gebleken. In hoger beroep heeft de raadsman van verzoeker (gemotiveerd) aangetoond dat in deze zaak niet gesproken kan worden van spermasporen, doch alleen van zaadcel houdende sporen.

Zoals hiervoor is gebleken, geldt ten aanzien van zaadcellen 'sec' dat deze na ejaculatie nog dagenlang in de vagina aanwezig blijven en derhalve nog dagenlang uit de vagina kunnen worden versleept of uitgeperst, maar — indien langer dan een half uur is verstreken sinds ejaculatie — alleen in het vaginaal vocht.

Overigens, na herziening door Uw Raad hebben verschillende deskundigen verklaard dat vaginaal vocht (met zaadcellen) ook door zwaartekracht en/of vervoer en of 'relaxatie' van een dood lichaam buiten de vagina terecht kunnen komen.

Welnu, in deze zaak zijn alleen zaadcellen aangetoond.

Zaadvloeistof is echter niet aangetoond, terwijl daar systematisch naar is gezocht op alle daarvoor in aanmerking komende (folies van) lichaamsdelen, kledingstukken en vloerbedekking (pleidooi deel IV, p. 30-33 / § 12.4). De hiérbij door het NFI gehanteerde methoden worden ook thans nog steeds door het NFI (en in dezelfde volgorde) gebruikt bij het zoeken naar zaadvloeistof (pleidooi deel IV, p. 30-34).

Het feit dat zaadvloeistof niet is aangetoond, betekent dat de zaadcellen dagen oud kunnen zijn. Deze 'oude' zaadcellen kunnen (in vaginaal vocht) buiten de vagina zijn geraakt door versleping, uitpersing, zwaartekracht, vervoer en 'relaxatie'.

Bij gebreke van zaadvloeistof, kan ejaculatie op de plaats delict niet worden bewezen. Immers, de zaadcellen 'sec' (in vaginaal vocht) discrimineren niet tussen delictgerelateerd en niet-delictgerelateerd.

Conclusie: de vier biologische sporen discrimineren niet

Ejaculatie van verzoeker op de plaats delict kan niet worden bewezen. De zaadcellen van verzoeker kunnen immers dagen oud zijn en derhalve verklaard worden door een onschuldig seksueel contact (dagen) voorafgaand aan het delict.

Hetzelfde geldt voor het minuscule bloedvlekje aan de binnenkant van de spijkerbroek en het (volledige) DNA-profiel op/onder een nagel, zodat de 'vier' biologische sporen van verzoeker verklaarbaar zijn door één enkel contact en bovendien afzonderlijk noch in onderling verband en samenhang bezien kunnen discrimineren tussen delictgerelateerd en niet-delictgerelateerd.

De 'vier biologische sporen van verzoeker' kunnen derhalve, bij gebreke van enig ander bewijs, een bewezenverklaring niet dragen.

Anders dan het hof heeft geoordeeld, bewijzen de sporen van verzoeker niet dat hij de laatste was. De bewezenverklaring volgt derhalve niet uit de bewijsmiddelen.

Voorts:

Op deze plaats wenst verzoeker een aantal feiten en omstandigheden te bespreken, die de raadsman mede ten grondslag heeft gelegd aan het verweer strekkende tot vrijspraak van het tenlastegelegde, welke door het hof ten onrechte niet zijn herkend als ontlastend voor verzoeker dan wel door het hof ten onrechte zijn gebruikt bij de weerlegging van zijn lezing. Deze feiten en omstandigheden maken, in samenhang bezien met het voorgaande, dat de bewezenverklaring onbegrijpelijk is.

Zaadvloeistof afwezig

De raadsman van verzoeker heeft bij pleidooi gemotiveerd aangevoerd dat gericht (technisch) onderzoek naar de aanwezigheid van zaadvloeistof geen enkele indicatie van zaadvloeistof heeft opgeleverd (deel IV, p. 30-34).

De raadsman van verzoeker heeft bij pleidooi bovendien gemotiveerd aangevoerd dat de morfologie (uiterlijke verschijningsvorm) van de substantie op het bovenbeen én de directe omgeving daarvan, eveneens geen indicatie van zaadvloeistof heeft opgeleverd (pleidooi deel IV, p. 29-30).

Deze twee bevindingen vormen ieder afzonderlijk doch zeker in onderling verband en samenhang bezien een zeer sterke aanwijzing voor de afwezigheid van zaadvloeistof en derhalve een zeer sterke aanwijzing voor de onschuld van verzoeker (pleidooi deel IV, p. 28-33). Immers, gelet op het feit dat zaadvloeistof kort na ejaculatie vervloeit (verwatert) en vervolgens de vagina uitloopt, moet, indien de donor van de zaadcellen de dader is, op het lichaam (bijvoorbeeld op benen) van het slachtoffer en op de plaats delict (zoals de vloerbedekking onder het slachtoffer) een substantiële hoeveelheid (ingedroogde) zaadvloeistof aanwezig zijn van de dader.

Schone slip

In hoger beroep heeft de raadsman (gemotiveerd) aandacht besteed aan de schone slip (pleidooi deel IV, p. 41-54). Deze slip is op de plaats delict uitgetrokken en vervolgens door de dader terzijde gelegd.

Zowel de advocaat-generaal, als de verdediging als het hof gaan uit van een schone slip.

Een schone slip bevat — per definitie — geen zaadvloeistof.

Vanuit de verklaring van verzoeker bezien, valt dit onderzoeksresultaat ook te verwachten, nu Christel — zoals het hof heeft overwogen — een 'goed verzorgde en schone vrouw was die zich vaak douchte en verkleedde', zodat het hoogstwaarschijnlijk is dat zij na de ejaculatie van verzoeker heeft gedoucht en daarbij eventueel op haar lichaam aanwezige resten van de vrijpartij heeft weggespoeld, terwijl ook hoogstwaarschijnlijk is dat Christel vervolgens eerst de volgende dag, zondag, de schone slip heeft aangetrokken (derhalve veel langer dan een half uur na de ejaculatie van verzoeker).

De schone slip bevat — per definitie — ook geen vaginaal vocht (pleidooi deel IV, p. 43–46). Daaruit volgt dat in de slip evenmin zaadcellen aanwezig kunnen zijn van zaterdagavond, nu die zaadcellen op zondagmiddag (veel langer dan een half uur na ejaculatie) alleen nog in het vaginaal vocht uit de vagina kunnen geraken. Het ontbreken van vaginaal vocht in de schone slip toont aan dat dit niet is gebeurd. Hiermee is bewezen dat de vaginale sluiting van Christel Ambrosius goed heeft gefunctioneerd, ook tijdens een kort fietstochtje van huis naar oma, hetgeen volgens verschillende deskundigen geen verbazing wekt, nu Christel nulla gravida was. De schone slip discrimineert derhalve niet tussen 'zaterdagavond' en 'zondagmiddag'.

Het geheel van het ('zaadcelhoudende') sporenbeeld

Professor Eskes (in zijn brief aan mr. Knoops welke door laatstgenoemde ten grondslag is gelegd aan zijn herzieningsverzoek bij Uw Raad) en de heer Barten en mevrouw Van Seumeren (bij hun verhoor door de voorzitter van het Arnhemse hof) hebben zich bij het trekken van conclusies mede gebaseerd op het 'geheel van sporenbeeld' ofwel het feit dat op het lichaam van het slachtoffer op verschillende locaties zaadcelhoudende sporen zijn aangetroffen.

Deze deskundigen hebben zich daarbij echter geen rekenschap gegeven van het feit dat dit 'geheel van sporenbeeld' niet noodzakelijkerwijs aanwezig was direct na het delict, maar dat dit 'geheel van sporenbeeld' ook kan zijn ontstaan door omstandigheden die zich eerst na het delict hebben voorgedaan, te weten: vervoer, zwaartekracht en 'relaxatie' van het dode lichaam.

De raadsman heeft bij pleidooi gemotiveerd aangevoerd dat het 'geheel van sporenbeeld' niet geschikt is om te gebruiken voor 'criminalistische' overwegingen omtrent dit sporenbeeld en in dat verband geconcludeerd dat dit 'geheel van sporenbeeld' daarom niet bruikbaar is voor beantwoording van de vraag of de zaadcellen delictgerelateerd zijn.

De raadsman heeft bij pleidooi gemotiveerd onderscheid gemaakt tussen enerzijds de zaadcelhoudende mengspoor op het bovenbeen en anderzijds de overige zaadcelhoudende mengsporen.

Het zaadcelhoudende mengspoor aan de binnenkant van het rechterbeen van het slachtoffer is door een verbalisant waargenomen op 9 januari 1994 op de plaats delict en veiliggesteld op 10 januari 1994 ter gelegenheid van de sectie.

Uit de vaststelling dat de slip schoon was, volgt dwingend dat dit zaadcelhoudende mengspoor op het bovenbeen eerst ná het uittrekken van de schone slip aldaar terecht moet zijn gekomen.

De overige zaadcelhoudende mengsporen op (en in) het lichaam van het slachtoffer, zijn op 9 januari 1994 niet waargenomen. Deze overige zaadcelhoudende mengsporen zijn eerst op 10 januari 1994 veiliggesteld ter gelegenheid van de sectie door middel van uitstrijkjes op verschillende locaties (in/op de vagina, baarmoedermond en bij de anus).

Uit de vaststelling dat de slip schoon was, volgt eveneens dwingend dat deze overige zaadcelhoudende sporen, voor zover bemonsterd op het lichaam, eveneens eerst ná het uittrekken van de slip op die locaties terecht moeten zijn gekomen. Ten aanzien van deze overige zaadcelhoudende mengsporen op het lichaam geldt bovendien dat deze niet noodzakelijkerwijs bij het aantreffen van het lichaam op 9 januari 1994 op het lichaam aanwezig zijn geweest, maar dat deze ook eerst daarna buiten de vagina kunnen zijn geraakt (door vervoer, zwaartekracht of 'relaxatie' van het dode lichaam).

Middel X b [Geen convincing prima facie case]

Het recht is geschonden en/of naleving is verzuimd van op straffe van nietigheid in acht te nemen vormvoorschriften.

In het bijzonder zijn de artikelen 350, 358, 359, en 415 van het Wetboek van Strafvordering alsmede artikel 6 lid 2 EVRM (onschuldpresumptie) geschonden, aangezien het hof is afgeweken van het uitdrukkelijk onderbouwde standpunt van de raadsman van verzoeker dat de vier biologische sporen van verzoeker niet vragen om een verklaring van verzoeker, zonder in het bijzonder de redenen te hebben opgegeven die tot deze afwijking hebben geleid althans zonder de redenen te hebben opgegeven die deze afwijking kunnen dragen, althans door redenen op te geven die — zonder nadere motivering die ontbreekt — onbegrijpelijk zijn.

Het hof heeft naar aanleiding van 'de vier biologische sporen van verdachte' overwogen:

'De aanwezigheid van dit DNA-materiaal vraagt om een verklaring van verdachte.'

De raadsman heeft in hoger beroep (gemotiveerd) aangevoerd dat de aanwezigheid van de vier biologische sporen niet vraagt om een verklaring van verzoeker (pleidooi deel VII, §2.1–2.3).

Volgens jurisprudentie van het EHRM vraagt bewijs alleen om een verklaring van de verdachte indien sprake is van een 'convincing prima facie case' (een overtuigende — op 't eerste gezicht — ronde zaak). Hierna volgen relevante passages uit enkele uitspraken van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens:
(..)

Middel X c [Verklaring verdachte ongeloofwaardig]

1.

Het recht is geschonden en/of naleving is verzuimd van op straffe van nietigheid in acht te nemen vormvoorschriften.

In het bijzonder zijn de artikelen 350, 358, 359, en 415 van het Wetboek van Strafvordering geschonden alsmede artikel 6 lid 2 EVRM (onschuldpresumptie), aangezien het hof niet heeft gerespondeerd althans is afgeweken van het uitdrukkelijk onderbouwde standpunt van de raadsman van verzoeker, te weten dat in deze zaak geen sprake is van een 'voorkomend geval' als bedoeld in de uitspraak van Uw Raad van 16 maart 2010 ([LJN](#) BK3359) zodat het hof de alternatieve toedracht van verzoeker had moeten weerleggen met aan wettige bewijsmiddelen te ontlene feiten en omstandigheden, hetgeen niet is gebeurd, terwijl het hof niet in het bijzonder de redenen heeft opgegeven waarom in dit geval gesproken moet worden van een 'voorkomend geval' en/of terwijl de aanname van het hof dat in dit geval sprake is van een 'voorkomend geval' zonder nadere toelichting, welke ontbreekt, onbegrijpelijk is. Het hof heeft geoordeeld dat 'de verklaring van verdachte' geen geloof verdient en aldus is weerlegd. Het hof is tot dat oordeel gekomen op grond van een selectie van de verklaringen ten overstaan van het hof van getuigen-deskundigen Barten en Van Seumeren omtrent de schone slip van het slachtoffer en het feit dat 'geen van de gehoorde getuigen verdachtes verhaal bevestigen'.

Het hof heeft (onder meer) overwogen:

'het hof is — mede op grond van deze verklaringen — van oordeel dat als de lezing van verdachte juist zou zijn en de op 9 januari 1994 aangetroffen zaadcellsporen in en op het lichaam van Christel afkomstig waren van zaterdagavond 8 januari 1994, er ook zaadcellsporen in de slip hadden moeten zitten.

dat is echter, zoals gezegd, niet het geval. Dit betekent dat het er voor moet worden gehouden, dat die zaadcellsporen dateren van na het tijdstip waarop Christel fietsend is gezien, zondagmiddag 9 januari 1994 omstreeks 16.15 uur.

Ook op grond van deze omstandigheden — zeker gezien in samenhang met bovengenoemde omstandigheid dat geen van de gehoorde getuigen verdachtes verhaal bevestigen — hecht het hof aan de lezing van de verdachte geen geloof. Dit geldt zowel voor de heimelijke relatie als voor de lezing dat de zaadcellsporen van verdachte die op 9 januari 1994 op de plaats delict zijn aangetroffen afkomstig zouden zijn van seksueel contact op zaterdagavond 8 januari 1994 in het huis van verdachtes ouders en niet in het huis van de oma van Christel.'

De raadsman heeft bij pleidooi gesteld dat in deze zaak geen sprake is van een 'voorkomend geval' en daartoe — zakelijk weergegeven — het volgende aangevoerd (pleidooi deel VII, § 2.5-2.7).

Uw Raad heeft in de zogeheten 'Meer en Vaart' jurisprudentie de systematiek voorgeschreven waarmee een 'alternatieve toedracht' van een verdachte dient te worden benaderd.

Hoge Raad, 16 maart 2010 ([LJN](#): BK3359):

Als uitgangspunt heeft te gelden dat ingeval een verdachte het hem tenlastegelegde bestrijdt met een alternatieve lezing van de gebeurtenissen, die niet met een bewezenverklaring zou stroken, de rechter — indien hij tot een bewezenverklaring komt — die aangedragen alternatieve gang van zaken zal moeten weerleggen. Dat kan geschieden door opneming van bewijsmiddelen of vermelding, al dan niet in een nadere bewijsoverweging, van aan wettige bewijsmiddelen te ontlene feiten en omstandigheden die de alternatieve lezing van verdachte uitsluiten maar een dergelijke weerlegging is niet steeds vereist.

In voorkomende gevallen zal de rechter ter weerlegging kunnen oordelen dat de gestelde alternatieve toedracht

—
niet aannemelijk is geworden dan wel

—
dat de lezing van verdachte als ongeloofwaardig terzijde moet worden gesteld.
Ten slotte kunnen zich gevallen voordoen waarin

—
de lezing van verdachte zo onwaarschijnlijk is. dat zij. geen uitdrukkelijke weerlegging behoeft.
Uitgangspunt, aldus Uw Raad, is dus: weerlegging van de 'gestelde alternatieve toedracht' door uitsluiting via wettige bewijsmiddelen.

Maar, aldus Uw Raad, uitsluiting is 'niet steeds vereist'. De rechter mag 'in voorkomende gevallen' een 'gestelde alternatieve toedracht' (die niet met bewezenverklaring strookt) weerleggen op een andere manier dan door uitsluiting.

De vraag wanneer de uitzondering op de regel zich voordoet, ofwel wanneer sprake is van een 'voorkomend geval', is — voor zover de raadsman van verzoeker heeft kunnen nagaan — in de jurisprudentie van Uw Raad (vooralsnog) niet in algemene bewoordingen beantwoord.

Auteurs Nijboer en Dubelaar (Tekst & Commentaar Strafvordering, 9^e druk, art. 338 Sv, aantekening 2 onder e) hebben zich — op basis van de tekst van voornoemd arrest — afgevraagd langs welke lijn moet worden beslist of sprake is van de uitzondering op de hoofdregel, ergo van een 'voorkomend geval': 'De waarschijnlijkheid van de gepresenteerde toedracht lijkt aldus bepalend voor de vorm van de weerlegging: hoe meer plausibel de lezing van verdachte, hoe meer onderzoek de rechter zal moeten doen om de alternatieve lezing te weerleggen en hoe meer— aan de wettige bewijsmiddelen ontleende — feiten en omstandigheden hij aan de bewijsmotivering ten grondslag moet leggen.'

Nijboer en Dubelaar lijken de richtlijn van Uw Raad aldus uit te leggen dat de (intrinsieke) plausibiliteit 'sec' bepalend is voor de benodigde mate van weerlegging. In omgekeerd evenredig verband.

Volgens verzoeker kan deze uitleg echter in zijn algemeenheid niet als juist, althans niet als volledig worden aanvaard. Immers kunnen zich — al dan niet aan wettige bewijsmiddelen ontleende — feiten en omstandigheden voordoen welke met zich brengen dat aan de (intrinsieke) plausibiliteit 'sec' minder eisen mogen worden gesteld zodat daartegenover meer eisen moeten worden gesteld aan de benodigde mate van weerlegging.

Te denken valt bijvoorbeeld aan feiten en omstandigheden welke afbreuk doen aan de mate waarin van de verdachte kan worden gevergd een plausibele alternatieve toedracht te geven c.q. te adstrueren c.q. te onderbouwen (waartoe hij overigens — gelet op het nemo tenetur beginsel — niet kan worden verplicht) en/of feiten en omstandigheden welke afbreuk doen aan de mate waarin de rechter in staat is de alternatieve toedracht van verdachte te onderzoeken.

Bovendien valt te denken aan technische en/of tactische aanwijzingen voor alternatieve scenario's dat (een) ander(en) dan verdachte de dader is (zijn), terwijl deze alternatieve scenario's niet zijn uitgesloten en/of onvoldoende zijn onderzocht.

In deze zaak hebben zich verschillende van dergelijke omstandigheden voorgedaan.

In de eerste plaats is in deze zaak sprake van zeer aanzienlijk tijdsverloop tussen het delict en de arrestatie van verzoeker c.q. zijn verklaring.

Door dit tijdsverloop wekt het 'geen verbazing' dat verzoeker (ruim 14 jaar na dato) niet iedere vraag heeft kunnen beantwoorden, terwijl het bovendien 'geen verbazing wekt' (althans dat serieus rekening móet worden gehouden met de mogelijkheid) dat getuigen geen dan wel geen betrouwbare herinnering meer hebben aan relevante feiten en omstandigheden, een en ander waardoor het moeilijk zo niet onmogelijk is (geworden) om de alternatieve toedracht van verzoeker (en eventuele alternatieve scenario's) op een verantwoorde c.q. betrouwbare manier te onderzoeken c.q. te toetsen, hetgeen niet voor rekening van de verdachte mag komen.

Het tijdsverloop heeft aldus onmiskenbaar (ernstig) afbreuk gedaan aan de mate waarin van de verdachte kan worden gevergd een plausibele alternatieve toedracht te geven c.q. te adstrueren c.q. te onderbouwen en bovendien (ernstig) afbreuk gedaan aan de mate waarin de rechter in staat is de alternatieve toedracht (en alternatieve scenario's) van verdachte te onderzoeken.

Nb. In dit verband kan het verzoeker ook niet euvel worden geduid dat hij eerst in 2008 is gehoord, temeer niet nu hij zich enkele weken na het delict heeft gemeld en toen werd weggestuurd met de mededeling 'we hebben de daders al' (pleidooi deel V, hoofdstuk 5). Zie ook hetgeen hieromtrent besproken wordt bij middel X d .

In de tweede plaats is in deze zaak vastgesteld dat een (groot) aantal relevante stukken en een (grote) hoeveelheid (relevant) onderzoeksmateriaal in de loop der jaren is vernietigd c.q. zoekgeraakt c.q. tenietgegaan (pleidooi verzuimen, hoofdstukken 4 en 6 (c)).

Het hof heeft het tijdsverloop en het ontbreken van stukken aan elkaar gekoppeld door in haar arrest (omtrent het tijdsverloop) te overwegen:

'Het hof heeft reeds eerder bij tussenarrest overwogen, dat het geen verbazing wekt dat — in het bijzonder voor wat betreft het 'oude dossier' — stukken niet altijd goed zijn geordend en wellicht enkele (delen) van stukken ontbreken. Hetzelfde geldt ten aanzien van enkele delen van het onderzoeksmateriaal.'

In haar tussenarrest van 10 december 2010 sprak het hof overigens niet over het ontbreken van onderzoeksmateriaal en overwoog het hof (p. 3):

'Voorts is het van belang dat het onderzoek naar de dood van Christel Ambrosius reeds in 1994 is gestart. Het dossier is in de loop der tijd door vele instanties bekeken. Gezien deze omstandigheden wekt het geen verbazing dat — in het bijzonder voor wat betreft het 'oude dossier'— stukken niet altijd goed zijn geordend en wellicht enkele (delen) van stukken ontbreken.'

Met de woordkeus 'wellicht' laat het hof in het midden of 'enkele (delen) van stukken ontbreken c.q. 'enkel delen van het onderzoeksmateriaal' ontbreken. Ten onrechte, nu gaandeweg is gebleken dat een veelheid van (relevante) stukken en onderzoeksmateriaal gaandeweg is zoekgeraakt, tenietgegaan of zelfs vernietigd, zoals in het derde middel is besproken.

Door de schending van deze bewaarplicht is het voor het hof — definitief — onmogelijk geworden om aan de hand van de ontbrekende stukken c.q. het ontbrekende onderzoeksmateriaal de alternatieve toedracht van verzoeker te onderzoeken. Dit mag niet voor rekening van de verdachte komen.

Ten slotte heeft het hof miskend dat de schending door justitie van haar bewaarplicht het voor verzoeker — definitief — onmogelijk heeft gemaakt om (zoekgeraakte c.q. vernietigde) stukken te gebruiken bij de onderbouwing van verzoeken c.q. verweren omtrent de alternatieve toedracht (en alternatieve scenario's) en om mede in dat licht aan zoekgeraakt (c.q. tenietgegaan!) onderzoeksmateriaal onderzoek te laten doen naar de aan- c.q. afwezigheid van biologisch materiaal van hem en/of anderen op dit (zoekgeraakte) onderzoeksmateriaal.

In de derde plaats is in deze zaak sprake van aanwijzingen voor alternatieve scenario's welke niet zijn uitgesloten en/of onvoldoende zijn onderzocht.

Benevens de vier biologische sporen van verzoeker, zijn immers op de plaats delict c.q. op de kleding c.q. op het lichaam van het slachtoffer vele andere biologische sporen veiliggesteld (waaronder haren, schaamharen en biologische celmateriaal in het mengspoor op het bovenbeen). Van deze andere biologische sporen is vastgesteld dat deze niet van verzoeker en het slachtoffer kunnen zijn, terwijl tot op heden onbekend is gebleven wie daarvan de donor(en) is (zijn) en diens gevolge onbekend is gebleven wat de 'alternatieve toedracht'(en) van deze onbekende donor(en) is (zijn) en of deze 'alternatieve toedracht'(en) plausibel is (zijn) (pleidooi deel VIII, hoofdstuk 9). De raadsman heeft in dit verband bij pleidooi gemotiveerd gesteld dat justitie onvoldoende onderzoek aan deze sporen heeft gedaan om deze sporen te kunnen uitsluiten c.q. insluiten als delictgerelateerd (zie ook middel III).

Indien — zoals in deze zaak — sporen van onbekende derden mogelijk delictgerelateerd zijn en derhalve geschikt kunnen zijn om daderschap van een verdachte uit te sluiten, dient volgens verzoeker — behoudens nadere motivering welke ontbreekt — de hoofdregel te worden gehanteerd dat een door de verdachte gestelde alternatieve toedracht moet worden weerlegd door aan wettige bewijsmiddelen te ontlene feiten en omstandigheden.

Dit geldt evenzeer, of zelfs temeer, indien — zoals in deze zaak — tactische aanwijzingen duiden op betrokkenheid van anderen dan verdachte (pleidooi deel VIII, m.n. hoofdstukken 2, 3, 4 en 8).

Dit klemt eens temeer indien — zoals in deze zaak — het hof verzoeken tot inzage, voeging en onderzoek in verband met alternatieve scenario's heeft afgewezen.

Door af te wijken van de hoofdregel en daarmee (impliciet) te oordelen dat in deze zaak kan worden gesproken van een 'voorkomend geval', is het hof afgeweken van een uitdrukkelijk onderbouwd standpunt van de verdediging, zonder in het bijzonder de redenen op te geven die daartoe hebben geleid, terwijl dit oordeel bovendien, zonder nadere motivering welke ontbreekt, onbegrijpelijk is. De verdediging en verzoeker merken in dit verband nog op dat de omstandigheid dat geen van de gehoorde getuigen verzoekers lezing bevestigen, zoals het hof heeft overwogen, niet als zodanig kan gelden. Weliswaar zijn getuigenverklaringen wettige bewijsmiddelen, maar die verklaringen weerleggen de alternatieve toedracht van verzoeker, inhoudende dat hij vrijwillig seks met Christel Ambrosius heeft gehad, immers niet.

Het hof had aldus de alternatieve toedracht van verzoeker moeten uitsluiten, al dan niet in een nadere bewijsoverweging, door opnemning en vermelding van aan wettige bewijsmiddelen te ontlene feiten en omstandigheden, hetgeen niet is gebeurd, reden waarom de bestreden beslissing niet in stand kan blijven.

Commentaar Demo: Door de verklaring van de verdachte als 'ongeloofwaardig' te bestempelen, heeft het Hof zich de moeite bespaard, de gevolgen van het alternatieve scenario afdoende te weerleggen. Daarbij geeft het Hof blijk van een informatieachterstand omtrent 'moderne omgangsvormen'.

Middel X d [Verklaring verdachte ongeloofwaardig]

Commentaar Demo: Deze bespreking lijkt deels veel op de voorafgaande. Het verschil zal alleen juristen duidelijk zijn.

(..)

Schone slip

Omtrent de schone slip heeft het hof overwogen:

'Voor de beoordeling van de lezing van verdachte acht het hof ook van belang dat het niet aannemelijk is dat Christel, die wordt beschreven als een goed verzorgde en schone vrouw die zich vaak douchte en verkleetde, zich na de geslachtsgemeenschap op zaterdagavond niet heeft gewassen, waardoor de zaadcellen sporen op zondagmiddag nog in en op het lichaam van Christel zijn aangetroffen.'

Voorts is Christel na de vermeende geslachtsgemeenschap nog de hele avond uit geweest en heeft ze op zondag voordat haar lichaam is aangetroffen, nog gefietst. Ook van belang is de — niet betwiste — omstandigheid dat de slip die bij Christel 9 januari 1994 werd aangetroffen, schoon was.

Deze slip is onderzocht en er zijn geen zaadcellsporen in gevonden. De deskundigen Barten, uroloog, en Van Seumeren, gynaecoloog, zijn — onder meer — hierover in hoger beroep gehoord. Barten heeft verklaard, zakelijk weergegeven:

'De overige aangetroffen spermastoren in de vagina en rond de anus maken het extra onwaarschijnlijk dat het spoor op het bovenbeen van een dag eerder is. (...). De schone slip en de aangetroffen sporen vind ik van ongeveer van evenveel waarde voor de conclusie dat het een onwaarschijnlijk scenario is. Ook de omstandigheid dat het slachtoffer nog heeft gefietst is van belang. Als je de avond er voor coïtus hebt gehad en de sporen niet hebt uitgewist, dat moet het in de slip zitten.'

Van Seumeren heeft verklaard, zakelijk weergegeven:

'Er is een slip gevonden waarin geen sporen zitten terwijl deze slip die dag gedragen moet zijn en terwijl ze gefietst heeft en andere activiteiten heeft verricht. Als ze de dag ervoor gewenste coïtus heeft gehad dan moeten er resten in de slip zitten.'

Het hof is — mede op grond van deze verklaringen — van oordeel dat als de lezing van verdachte juist zou zijn en de op 9 januari 1994 aangetroffen zaadcellsporen in het op het lichaam van Christel afkomstig waren van zaterdagavond 8 januari 1994, er ook zaadcellsporen in de slip hadden moeten zitten. Dat is echter, zoals gezegd, niet het geval. Dit betekent dat het er voor moet worden gehouden, dat die zaadcellsporen dateren van na het tijdstip waarop Christel fietsend is gezien, zondagmiddag 9 januari 1994 omstreeks 16.15 uur.'

Deze overweging van het hof is, in het licht van de vaststaande feiten en hetgeen de raadsman heeft aangevoerd, onbegrijpelijk. (pleidooi deel IV, p. 41-54).

De raadsman heeft nimmer aangevoerd dat de zaadcellsporen op zaterdagavond al aanwezig waren op het lichaam van Christel. Integendeel.

De raadsman heeft — zakelijk weergegeven — bij pleidooi (deel IV, zaadcelhoudende sporen en schone slip) het navolgende aangevoerd.

De zaadcellsporen zijn eerst op zondagmiddag op het lichaam van Christel terecht gekomen. Bovendien waren de zaadcellen in deze zaadcellsporen op zaterdagavond al in het lichaam aanwezig, terwijl deze zaadcellen daar dagenlang aanwezig kunnen blijven, terwijl het nemen van een gewone douche of bad of zelfs een kort fietstochtje hierop (bij nulla gravida) geen invloed heeft. De zaadcellen die zich op zondagmiddag nog in het lichaam bevonden, waren van zaterdagavond.

De slip is op de plaats delict uitgetrokken en vervolgens door de dader terzijde gelegd.

Zowel de advocaat-generaal, als de verdediging als het hof gaan uit van een schone slip.

Het hof miskent overigens dat de slip nimmer is onderzocht op 'zaadcellsporen'. De slip is in het geheel niet (microscopisch) onderzocht op de aanwezigheid van zaadcellen. Dergelijk onderzoek wordt in de forensische praktijk pas uitgevoerd nadat (hoog indicatief) onderzoek naar zaadvloeistof een positief resultaat heeft opgeleverd.

De slip is alleen onderzocht op de aanwezigheid van zaadvloeistof (en vaginaal vocht). Er bleek geen enkele indicatie voor de aanwezigheid van zaadvloeistof. Er was dus ook geen reden om onderzoek te doen naar de aanwezigheid van zaadcellen.

Hiervoor onder middel X a ('Voorts') is reeds naar voren gebracht:

Een schone slip bevat — per definitie — geen zaadvloeistof.

Vanuit de verklaring van verzoeker bezien, valt dit onderzoeksresultaat ook te verwachten, nu Christel — zoals het hof heeft overwogen — een 'goed verzorgde en schone vrouw was die zich vaak douchte en verkleedde', zodat het hoogstwaarschijnlijk is dat zij na de ejaculatie van verzoeker heeft gedoucht en daarbij eventueel op haar lichaam aanwezige resten van de vrijpartij heeft weggespoeld, terwijl ook hoogstwaarschijnlijk is dat Christel vervolgens eerst de volgende dag, zondag, de schone slip heeft aangetrokken (derhalve veel langer dan een half uur na de ejaculatie van verzoeker).

De schone slip bevat — per definitie — ook geen vaginaal vocht (pleidooi deel IV, p. 43-46). Daaruit volgt dat in de slip evenmin zaadcellen aanwezig kunnen zijn van zaterdagavond, nu die zaadcellen op zondagmiddag (veel langer dan een half uur na ejaculatie) alleen nog in het vaginaal vocht uit de vagina kunnen geraken. Het ontbreken van vaginaal vocht in de schone slip toont aan dat dit niet is gebeurd. Hiermee is bewezen dat de vaginale sluiting van Christel Ambrosius goed heeft gefunctioneerd, ook tijdens een kort fietstochtje van huis naar oma, hetgeen volgens verschillende deskundigen geen verbazing wekt, nu Christel nulla gravida was. De schone slip discrimineert derhalve niet tussen 'zaterdagavond' en 'zondagmiddag'.

Zoals hiervoor reeds naar voren gebracht: de ouderdom van de aanwezige zaadcellen kan niet worden bepaald.

Voorts is hiervoor, onder middel X a ('Voorts') reeds naar voren gebracht dat alleen de aanwezigheid van het mengspoor op het bovenbeen bruikbaar is voor enige bewijsoverweging, maar de aanwezigheid van de overige zaadcelhoudende sporen op het lichaam niet en daarom evenmin de aanwezigheid van 'het geheel van het zaadcelhoudende sporenbeeld' op het lichaam.

Daartoe is aangevoerd dat alleen ten aanzien van het zaadcelhoudende mengspoor op de binnenzijkant van het rechterbovenbeen gesteld kan worden dat dit direct na het delict aldaar aanwezig was.

De overige zaadcelhoudende sporen kunnen echter direct na het delict nog steeds in de vagina aanwezig zijn gebleven en eerst daarna buiten de vagina terecht zijn gekomen (door vervoer, zwaartekracht en 'relaxatie van het dode lichaam').

Bovendien heeft de raadsman (onder paragraaf 15.7.2. en 15.7.2.) in verband met de schone slip, verwezen naar wetenschappelijke (peer review) artikelen en deskundigenverklaringen, waaruit blijkt dat de gehanteerde laserlicht- en (zure) fosfatasemethode tevens hoog indicatief zijn voor de aanwezigheid van vaginaal vocht c.q. vaginaal slijm en dat de negatieve onderzoeksuitkomst derhalve inhoudt dat ook geen enkele indicatie van vaginaal vocht c.q. vaginaal slijm is aangetoond. In dit verband heeft de raadsman bovendien gemotiveerd aangevoerd (onder paragraaf 15.7.4) dat een vals-negatieve uitkomst van de drie gehanteerde onderzoeksmethoden niet aannemelijk is, zodat geconcludeerd mag worden dat zich in de slip (hoogstwaarschijnlijk) geen zaadvloeistof en (hoogstwaarschijnlijk) evenmin vaginaal vocht c.q. vaginaal slijm heeft bevonden.

Mede gelet op het feit dat vorenbedoelde onderzoeksmethoden zowel gericht zijn op zaadvloeistof als op vaginaal vocht c.q. vaginaal slijm, miskent het hof tenslotte dat de door haarzelf (en het openbaar ministerie en de verdediging) als uitgangspunt gehanteerde onderzoeksuitkomst, te weten dat de slip schoon is, dwingend met zich brengt dat zich in de slip geen zaadvloeistof, geen zaadcellen én geen vaginaal vocht c.q. vaginaal slijm heeft bevonden.

Gelet op al het voorgaande moet worden geoordeeld dat de schone slip eenvoudig op een onschuldige manier kan worden verklaard en derhalve geen enkele bewijswaarde heeft.

Simpel gezegd:

—
Het gaat in deze zaak niet gaat om de ouderdom van de 'zaadcellsporen' maar om de ouderdom van de zaadcellen in deze zaadcelhoudende mengsporen.

—
De ouderdom van deze zaadcellen kan niet worden bepaald, simpelweg omdat de (relatieve) hoeveelheid van de zaadcelhoudende sporen nooit is vastgesteld, geen onderzoek is gedaan naar beweeglijke zaadcellen en de (geschatte) hoeveelheid 'koppen per gezichtsveld' geen maatstaf is voor de ouderdom.

—
Zaadcellen 'sec' kunnen dagenlang in een vagina verblijven. Een normale douche heeft geen invloed op de aanwezigheid in de vagina van deze zaadcellen.

—
Christel heeft in ieder geval zondagochtend gedoucht en — voor zover op dat moment nog nodig — de buitenkant van haar lichaam verschoond;

—
Christel heeft daarna een schone slip aangetrokken.

—
Zaadcellen van zaterdagavond kunnen op zondag alleen in vaginaal vocht buiten het lichaam terecht komen. Zonder vaginaal vocht kunnen de zaadcellen op zondag niet in een slip terecht komen.

—
De slip is schoon, ergo: bevat geen (enkele indicatie) van vaginaal vocht. De vaginale sluiting heeft dus goed gewerkt. Zelfs bij het kort fietstochtje.

—
De schone slip is vervolgens die zondagmiddag uitgegaan vóórdát (eventueel) seksuele handelingen kunnen hebben plaatsgevonden.

—
Het zaadcelhoudende mengspoor en de overige zaadcelhoudende sporen op het lichaam zijn eerst na het uitgaan van de slip op het lichaam terecht gekomen. De zaadcellen in deze zaadcelhoudende sporen kunnen van zaterdag zijn, terwijl ook de zaadcellen die na het delict nog in het lichaam aanwezig waren, van zaterdag (kunnen) zijn.

Kortom: de schone slip bewijst dus alleen dat de vaginale sluiting goed heeft gewerkt, maar niet dat de zaadcellen niet van zaterdagavond kunnen zijn.

Dit is wat het hof heeft miskent en dit is waarom de schone slip niet discrimineert en dus geen bewijswaarde heeft.

Het hof heeft bij de weerlegging van de alternatieve toedracht tenslotte nog gebruik gemaakt van een selectie uit de verklaringen van deskundigen Barten en Van Seumeren. Deze selectie (en waardering), is in het licht van hetgeen daaromtrent door de raadsman bij pleidooi is aangevoerd en hiervoor samengevat, onbegrijpelijk.

Verzoeker voegt daar op deze plaats nog het volgende aan toe.

Het hof heeft op het verzoek van de raadsman van verzoeker om Barten en Van Seumeren nader te mogen horen als deskundige, niet gerepondeerd (zie middel VIII), althans heeft het hof dit verzoek afgewezen met gebruikmaking van het verkeerde criterium, althans op gronden die de afwijzing niet kunnen dragen.

Dit klemt temeer nu, zoals door de raadsman bij pleidooi (deel IV, p. 46–51) c.q. bij de onderbouwing van zijn verzoek om Barten en Van Seumeren nader te mogen horen, heeft aangevoerd dat het hof Barten en Van Seumeren voorafgaand aan hun verklaring heeft voorzien van onjuiste informatie terwijl Barten en Van Seumeren daardoor onmiskenbaar op het verkeerde been zijn gezet.

Het hof is, bij zijn selectie en waardering van de verklaringen van Barten en Van Seumeren — zonder opgaaf van redenen — voorbijgegaan aan dit door de raadsman uitdrukkelijk aangevoerde standpunt. Bovendien heeft het hof in zijn bewijsoverweging, de verklaring van Barten en Van Seumeren feitelijk gedenatureerd, nu Barten en Van Seumeren (ook op vragen van de raadsman ter zitting) hebben erkend dat in de slip geen materiaal van zaterdagavond hoeft te zitten (deel IV, paragraaf 15.6).

Tenslotte heeft de raadsman er bij pleidooi (deel IV, p. 48) nadrukkelijk en gemotiveerd op gewezen dat Barten en Van Seumeren zichzelf niet deskundig achten omtrent de wijze waarop een zaadcelhoudend spoor buiten de vagina moet worden verklaard.

Desondanks heeft het hof gebruik gemaakt van (een selectie van) de verklaringen van Barten en Van Seumeren. Ten onrechte.

Gelet op al het voorgaande is het hof — ten onrechte — voorbijgegaan aan het uitdrukkelijk onderbouwd standpunt van de verdediging dat verklaringen van Barten en Van Seumeren ten overstaan van het hof niet bruikbaar zijn voor het bewijs en derhalve ook niet voor de weerlegging van de alternatieve toedracht van verzoeker, alsmede dat de schone slip geen enkele bewijswaarde heeft en derhalve niet bruikbaar is voor weerlegging van de alternatieve toedracht van verzoeker, althans heeft het hof deze alternatieve toedracht weerlegt met een motivering welke deze weerlegging niet kan dragen, althans met een motivering welke zonder nadere toelichting onbegrijpelijk is.

Geen zaadvloeistof

Het hof heeft overwogen:

'Uit het feit dat in de rapportages over de veilig gestelde sporen uit 1994 niet wordt gerept over al dan niet aangetroffen zaadvloeistof, kan niet de conclusie worden getrokken dat geen zaadlozing op de plaats van het delict kan hebben plaatsgevonden. Het hof neemt hierbij in aanmerking dat de wijze waarop heden ten dage op een plaats delict sporen worden veilig gesteld — en waar de raadsman zich op beroept — aanzienlijk gedetailleerder is en met veel grotere voorzichtigheid wordt verricht dan in 1994 te doen gebruikelijk was.'

Verzoeker verwijst op deze plaats allereerst naar hetgeen hiervoor onder middel X a ('ten overvloede') is opgemerkt.

Het hof miskent hier dat de afwezigheid van enige indicatie van zaadvloeistof een zeer sterke aanwijzing is voor de onschuld van verzoeker.

Het hof miskent voorts dat de verdediging zich niet heeft beroepen op 'de wijze waarop heden ten dage op een plaats delict sporen worden veiliggesteld' doch op de wijze waarop ná het veiligstellen van de plaats delict van stukken van overtuiging aan deze stukken van overtuiging door het NFI onderzoek wordt gedaan, te weten door middel van de zogeheten 'zichtmethode', 'laserlichtmethode' en 'zure fosfatase methode'. Het NFI heeft in deze zaak aan de destijds veiliggestelde stukken van overtuiging (kleding en vloerbedekking) onderzoek gedaan met de 'zichtmethode', de 'laserlichtmethode' en de 'zure fosfatase methode'.

Uit het handboek van het NFI voor de forensische praktijk, te weten 'Essenties van Forensisch Biologisch Onderzoek (NFI'er A.J. Meulenbroek, 2009), waarnaar de raadsman bij pleidooi baar heeft verwezen (onder meer in paragraaf 15.7.3), blijkt dat deze drie methoden (in 2009) nog steeds (in diezelfde volgorde) door het NFI worden gehanteerd om vast te stellen of op stukken van overtuiging enige indicatie van zaadvloeistof bevindt.

Het hof miskent bovendien dat de raadsman niet heeft gesteld dat in de rapportages 'niet wordt gerept over al dan niet aangetroffen zaadvloeistof'. De raadsman heeft erop gewezen dat op alle daarvoor in aanmerking komende stukken van overtuiging onderzoek is gedaan naar de aanwezigheid van zaadvloeistof en dat dit onderzoek geen enkele indicatie van zaadvloeistof heeft opgeleverd. Dat is ook de reden waarom het NFI aan dezelfde stukken van overtuiging nimmer onderzoek is gedaan naar de eventuele aanwezigheid van zaadcellen, nu dit onderzoek immers zinloos voorkwam. Immers, bij gebreke van enige indicatie van zaadvloeistof heeft het NFI geconcludeerd dat op deze stukken geen sperma aanwezig was.

'Bovendien wijzen de sporen van verdachte die wel op Christel zijn aangetroffen, zoals hiervoor opgemerkt, op aanwezigheid van verdachte op de plaats waar Christel is aangetroffen.'

Voor zover het hof hier bedoelt te zeggen dat de sporen de lezing van verzoeker weerleggen door uitsluiting, wijst verzoeker op hetgeen onder middel X a is verwoord.

Voor zover het hof hier bedoelt te zeggen dat de sporen niet bruikbaar zijn om zijn lezing uit te sluiten, maar wel bruikbaar om deze lezing niet geloofwaardig te achten, is dit een cirkelredenering, waarbij het hof bovendien miskent dat de sporen nu juist niet kunnen discrimineren.

(..)

Conclusie 23-04-2013

Nr. 11/05007
 Mr. Aben
 Zitting: 23 april 2013
 Conclusie inzake:
 [Verdachte]

(..)

68.

De raadsman heeft ter onderbouwing van zijn verzoek om Eskes te horen enkel aangevoerd dat hij hem wenst te horen omtrent zijn "aandeel" in "de Puttense moordzaak I", de vraag waarom hij van inzicht is gewijzigd en zijn contacten met Peter R. de Vries en mr. G.J. Knoops voorafgaande aan zijn gewijzigde inzicht. Voorts heeft de raadsman ter onderbouwing van zijn verzoek om Brinkmann en Faugno te horen slechts aangevoerd dat hij hen wenst te horen ten aanzien van de vraag of in deze zaak een schone slip kon worden verwacht en omdat zij blijkbaar over deskundigheid beschikken op het gebied van sperma en de wisselwerking daarvan met cervixslijm.

Bovendien zijn op de terechtzittingen in eerste aanleg de volgende personen als deskundigen gehoord: P. de Knijff (hoogleraar populatie en evolutiegenetica; op 8 en 24 juni en 8 juli 2009), R. Eikelenboom (forensisch onderzoeker; op 26 mei en 11, 16, 19 en 29 juni en 8 juli 2009), M.J. Blom (forensisch expert; op 8 juni en 8 juli 2009), J. Walker (forensisch wetenschapper; op 26 mei 2009), H.N. Bauer (wetenschappelijk onderzoeker; op 25 mei 2009), H.J.T. Janssen (wetenschappelijk ambtenaar; op 25 mei 2009), W.J. Schulte (technisch rechercheur bij de politie; op 11 en 20 mei 2009), C.A. de Bruijn (technisch rechercheur; 11 en 20 mei 2009), H. Bosch (criminaliteitsanalist; op 20 mei 2009) en D.A. Kloosterman (gerechtelijk deskundige; op 18 mei 2009). Daarnaast zijn op de terechtzittingen in hoger beroep de volgende personen als deskundigen gehoord: P.E. de Vreede (forensisch deskundige; op 25 januari 2011), E.J. Barten (uroloog; 2 juni 2010) en E.G. van Seumeren (gynaecoloog; 2 juni 2010), terwijl bij de verhoren van Barten en Van Seumeren is gesproken over cervixslijm. Doordat zowel in eerste aanleg als in hoger beroep een groot aantal andere deskundigenverzoeken van de raadsman wel zijn toegewezen, is in zoverre reeds tegemoet gekomen aan de onderzoekswensen van de verdediging. Ten slotte is dit verzoek kennelijk gedaan in het kader van het door de raadsman in hoger beroep naar voren gebrachte uitdrukkelijk onderbouwde standpunt betreffende de alternatieve lezing van de verdachte (de verdachte zou een geheime seksuele relatie met Christel Ambrosius hebben gehad en hij zou op de avond voor de moord consensuele seks met haar hebben gehad) en strekkende tot vrijspraak van de tenlastegelegde feiten. Zoals bij de bespreking van het tiende, het twaalfde en het dertiende middel zal worden uiteengezet, heeft het hof dit standpunt op goede gronden en toereikend gemotiveerd verworpen.

69.

Gelet op hetgeen hiervoor onder 68 is uiteengezet, geeft het oordeel van het hof dat het horen van deze deskundigen niet noodzakelijk is, geen blijk van een onjuiste rechtsopvatting en is het niet onbegrijpelijk. De raadsman heeft onvoldoende aangegeven waarom hij deze specifieke deskundigen wil horen en op welke punten hij de deskundigen met betrekking tot de tenlastegelegde feiten vragen wil stellen. In eerste aanleg zijn reeds verscheidene deskundigen gehoord over deze onderwerpen, terwijl de raadsman niet dusdanige vragen heeft geëxpliciteerd waarvan de antwoorden relevant kunnen zijn voor enige in verdachtes strafzaak te nemen beslissing. In het licht van hetgeen de raadsman ter onderbouwing van het verzoek heeft aangevoerd, was het hof dus niet gehouden tot een nadere motivering.

(..)

78.

Het op de terechtzitting in hoger beroep van 24 mei 2011 herhaalde verzoek van de raadsman van de verdachte om de - op de terechtzitting in hoger beroep van 2 juni 2010 reeds gehoorde - deskundigen E.J. Barten (uroloog) en E.G.C.A. van Seumeren (gynaecoloog) op te roepen is een verzoek als bedoeld in [art. 328 Sv](#) in verbinding met [art. 331, eerste lid](#), Sv en [art. 415, eerste lid](#), Sv. Maatstaf voor de beoordeling van een zodanig verzoek is ingevolge [art. 315, eerste lid](#), Sv in verbinding met [art. 415, eerste lid](#), Sv of van de noodzaak van het verzochte is gebleken. [47.](#)

79.

Het hof heeft - zoals hiervoor onder 77 sub xi is weergegeven - bij de afwijzing van voornoemd verzoek bij tussenarrest van 22 juli 2011 geoordeeld dat de verdachte door het niet horen van deze deskundigen niet in zijn verdediging wordt geschaad. In deze overweging ligt als het oordeel van het hof besloten dat de noodzaak tot het nogmaals horen van deze deskundigen niet is gebleken. Daarbij stond het hof vrij om een ruimere maatstaf toe te passen, nu deze gunstiger is voor de verdediging. Aldus heeft het hof, anders dan de stellers van het middel betogen, de juiste maatstaf toegepast en behoefde het hof niet het verdedigingsbelang te betrekken bij de beoordeling van dit verzoek. [48.](#)

(..)

89.

Het negende middel bevat de klacht dat het hof ten onrechte, althans onbegrijpelijk gemotiveerd, de op de terechtzittingen in hoger beroep van 25 en 26 november 2010 en 24 mei 2011 gedane en op de terechtzittingen in hoger beroep van 12 en 13 oktober 2011 herhaalde verzoeken van de raadsman van de verdachte tot het voegen van stukken, het horen van getuigen en het doen van nader onderzoek ter onderbouwing van alternatieve ontlastende scenario's heeft afgewezen.

(..)

116.

Het tiende middel (in de schriftuur aangeduid als "middel X a") behelst de klacht dat de bewezenverklaringen van de feiten 1 en 2 niet naar de eis der wet met redenen zijn omkleed, althans dat het hof - zonder in het bijzonder de redenen te hebben opgegeven die daartoe hebben geleid - is afgeweken van het uitdrukkelijk onderbouwde standpunt van de raadsman van de verdachte strekkende tot vrijspraak van de tenlastegelegde feiten.

117.

Ten laste van de verdachte is onder 1 bewezenverklaard dat:
"hij op 09 januari 1994, in de gemeente Putten, opzettelijk en met voorbedachten rade C.C. Ambrosius van het leven heeft beroofd, immers heeft verdachte met dat opzet en na kalm beraad en rustig overleg opzettelijk gewelddadig met een scherp voorwerp meermalen in het lichaam en in de hals en in de keel van die Ambrosius gestoken en/of gesneden, tengevolge van welke handelingen voornoemde Ambrosius is overleden."

118.

Voorts is ten laste van de verdachte onder 2 bewezenverklaard dat:
"hij op 09 januari 1994, in de gemeente Putten, door geweld C.C. Ambrosius heeft gedwongen tot het ondergaan van handelingen die bestonden uit het seksueel binnendringen van het lichaam van die Ambrosius, hebbende verdachte zijn penis in de vagina van die Ambrosius gebracht, en bestaande dat geweld hierin dat verdachte (telkens) opzettelijk gewelddadig en dreigend
-
die Ambrosius heeft vastgegrepen en/of vastgepakt en/of vastgehouden en/of
-
tegen het lichaam van die Ambrosius heeft geslagen en/of gestompt tengevolge waarvan Ambrosius ten val is gekomen en/of
-
die Ambrosius tegen de grond heeft gewerkt en/of ten val heeft gebracht en
-
de boven- en/of onderbroek van die Ambrosius heeft uitgetrokken en/of (aldus) voor die Ambrosius een bedreigende situatie heeft doen ontstaan."

119.

Blijkens de gebezigde bewijsmiddelen heeft het hof ten aanzien van deze feiten het volgende vastgesteld. Op zondag 9 januari 1994 is Christel Ambrosius omstreeks 16:15 uur naar de woning van haar oma ([betrokkene 11]) gelegen aan de [a-straat 1] in Putten gefietst (bewijsmiddel 2). Toen de oma van Christel Ambrosius omstreeks 17:15 uur thuis kwam, trof zij in de woonkamer van haar woning het stoffelijke overschot van haar kleindochter aan (bewijsmiddelen 1 en 2). Verbalisanten hebben Christel Ambrosius met een ontkleed onderlichaam ruggelings op de vloer gevonden met schuimend bloed op haar mond en verwondingen aan haar keel en aan haar hals (bewijsmiddel 2). Bij onderzoek van het lijk is gebleken dat er letsel is ontstaan door de inwerking van uitwendig mechanisch snoerend geweld aan de hals, terwijl meerdere steek- c.q. snijwonden zijn geconstateerd aan de hals en op meerdere plaatsen van het lichaam (met name op het hoofd) huidkneuzingen zijn waargenomen (bewijsmiddel 3). Bij dit onderzoek is geconcludeerd dat het intreden van de dood kan worden verklaard door voornoemd uitwendig mechanisch snoerend geweld aan de hals en door de steek- c.q. snijwonden aan de hals, gepaard gaande met tekenen van verstikking (bewijsmiddel 3). Voorts is naar aanleiding van de aangetroffen sporen op de plaats van het delict geconcludeerd dat Christel Ambrosius eerst is gestranguleerd, dat zij vervolgens is verkracht en dat zij daarna is gestoken en gesneden in haar hals en in haar pols (bewijsmiddelen 5 en 6). Daarnaast is sperma aangetroffen in de vagina van Christel Ambrosius, in haar baarmoedermond, in haar anus en op haar bovenbeen, terwijl in haar slipje geen spermasporen zijn gevonden (bewijsmiddelen 7 en 8). Bovendien is aan de binnenzijde van de spijkerbroek van Christel Ambrosius een bloedvlekje aangetroffen, terwijl het DNA-profiel van dit bloedvlekje overeenkomt met het DNA-profiel van (de donor van) het sperma op het bovenbeen van Christel Ambrosius (bewijsmiddelen 9 en 10). Op 9 april 2008 is het DNA-profiel van de verdachte opgenomen in de Nederlandse DNA-databank voor strafzaken (bewijsmiddel 11). Vervolgens is een match gevonden tussen het DNA-profiel van de verdachte en het DNA-profiel van het bloedvlekje in de spijkerbroek van Christel Ambrosius (bewijsmiddelen 11 en 14). Voorts is uit onderzoek gebleken dat het DNA-profiel van de verdachte volledig overeenkomt met het DNA-profiel van het sperma dat is aangetroffen in de vagina, in de baarmoedermond en in de anus van Christel Ambrosius (bewijsmiddelen 12 en 13). Ten slotte is tevens gebleken dat het DNA-profiel van het bloed dat is aangetroffen onder de nagels van Christel Ambrosius volledig overeenkomt met het DNA-profiel van de verdachte en dat het DNA-profiel van het sperma dat is aangetroffen op het bovenbeen van Christel Ambrosius volledig overeenkomt met het DNA-profiel van de verdachte. Daaruit kan worden afgeleid dat de verdachte celmateriaal heeft achtergelaten op of onder de nagels van de rechterhand van Christel Ambrosius en dat zijn sperma is achtergebleven in haar vagina (bewijsmiddel 14).

(..)

123.

Het hof heeft onder het kopje "essentie van het arrest, oordeel hof over verdachtes betrokkenheid bij de ten laste gelegde feiten" in reactie op het verweer van de verdediging betreffende de verklaring van de verdachte voor de aanwezigheid van zijn DNA geoordeeld dat het geen geloof hecht aan de door de verdachte gestelde relatie en het door hem gestelde seksuele contact op de avond van 8 januari 1994. Voorts heeft het hof geoordeeld dat de verdachte - gelet op de omstandigheid dat op en rond het lichaam van Christel Ambrosius vier biologische sporen van hem zijn aangetroffen - verantwoordelijk is voor het feit dat Christel Ambrosius op de plaats van het delict eerst van achteren is aangevallen, vervolgens is verkracht en daarna met voorbedachte raad is gedood. Het hof heeft daartoe het volgende overwogen. Geen van de - bij het uitgebreide onderzoek door de politie - gehoorde getuigen was op de hoogte van het bestaan van een (seksuele) relatie tussen de verdachte en Christel Ambrosius, terwijl niemand heeft verklaard hen op enig moment samen te hebben gezien en de schriftjes ("dagboeken") die Christel Ambrosius uitwisselde met een vriendin evenmin een aanwijzing bevatten voor zo'n relatie. Voorts heeft [betrokkene 1] verklaard nooit iets van de verdachte te hebben gehoord over zijn seksleven, terwijl de ouders van de verdachte niet hebben kunnen bevestigen dat de verdachte op 9 januari 1994 de gehele dag thuis is geweest en de ouderlijke woning niet heeft verlaten. Bovendien is het buitengewoon onwaarschijnlijk dat de (gestelde) melding van de verdachte bij een politiebureau een paar weken na 9 januari 1994 niet zou zijn aangegrepen voor verder onderzoek, nu in die periode nog geen aanhoudingen waren verricht in deze zaak en geen van de hierover gehoorde politieambtenaren zich kon herinneren dat er iemand met zo'n mededeling is gekomen. Daarnaast wist de verdachte weinig van Christel Ambrosius en heeft hij zich bij vragen over haar vaak op de vlakte gehouden. Zo wist hij niet waar zij woonde, bij welke maatschappij zij als stewardess werkte, dat zij een broer had, wie haar vrienden en vriendinnen waren, of zij moedervlekken had, of zij haar oksels schoor, welke kleur ogen zij had en of en zo ja waarom ook zij hun relatie geheim wilde houden. Voorts brengt de stelling van de verdachte dat hij een reden had om de relatie geheim te houden nog niet mee dat dit ook voor Christel Ambrosius zou gelden, aangezien Christel Ambrosius door haar familie is beschreven als iemand die open in de omgang was en zij in haar "dagboeken" melding heeft gemaakt van haar (andere) seksuele wederwaardigheden.

Bovendien is het niet aannemelijk dat Christel Ambrosius (een goed verzorgde en schone vrouw die zich vaak douchte en verkleedde) zich na de geslachtsgemeenschap op zaterdagavond niet heeft gewassen, waardoor de zaadcellsporen op zondagmiddag nog in en op haar lichaam zijn aangetroffen, terwijl zij na de vermeende geslachtsgemeenschap (op zaterdagavond) nog de gehele avond uit is geweest en op zondag nog heeft gefietst.

Daarnaast moet het er - mede gelet op de verklaringen van de deskundigen Barten (uroloog) en Van Seumeren (gynaecoloog) - voor worden gehouden dat de zaadcellsporen in en op het lichaam van Christel Ambrosius dateren van na het tijdstip waarop zij fietsend is gezien, te weten zondagmiddag 9 januari 1994 omstreeks 16:15 uur, nu er geen zaadcellsporen in de slip van Christel Ambrosius zijn gevonden. Ten slotte kan uit het feit dat in de rapportages over de veiliggestelde sporen uit 1994 niet wordt gerept over al dan niet aangetroffen zaadvloeistof, niet de conclusie worden getrokken dat op de plaats van het delict geen zaadlozing kan hebben plaatsgevonden, aangezien de wijze waarop heden ten dage op de plaats van een delict sporen worden veiliggesteld aanzienlijk gedetailleerder is en met veel grotere voorzichtigheid wordt verricht dan in 1994 te doen gebruikelijk was en de sporen van de verdachte die wel op Christel Ambrosius zijn aangetroffen wijzen op de aanwezigheid van de verdachte op de plaats waar zij is aangetroffen.

124.

Blijkens de toelichting neemt het middel als uitgangspunt dat het hof voor de betrokkenheid van de verdachte bij de feiten voor het bewijs uitsluitend gebruik zou hebben gemaakt van een deskundigenrapport IFS van 30 januari 2009 van R. Eikelenboom in samenhang met een deskundigenrapport FLDO van 18 augustus 2004 van P. de Knijff en dat het hof zou hebben geoordeeld dat het daderschap van de verdachte enkel volgt uit de biologische sporen van de verdachte. Dat uitgangspunt berust echter op een verkeerde lezing van de bestreden uitspraak en de door het hof gebezigde bewijsmiddelen en mist daardoor feitelijke grondslag. Het hof heeft naast het deskundigenrapport van R. Eikelenboom van 30 januari 2009 (bewijsmiddelen 6 en 14) en het deskundigenrapport van P. de Knijff van 18 augustus 2004 (bewijsmiddel 12) voor het bewijs immers ook gebruik gemaakt van een proces-verbaal van bevinding aantreffen stoffelijk overschot van Christel Charlotte Ambrosius (bewijsmiddel 1), een proces-verbaal technisch sporenonderzoek met bijlagen (bewijsmiddel 2), een deskundigenrapport van R. Visser van 3 maart 1994 (bewijsmiddel 3), een op 11 februari 2002 afgelegde verklaring van getuige-deskundige R. Visser (bewijsmiddel 4), een proces-verbaal over de volgorde van handelingen (bewijsmiddel 5), een deskundigenrapport van H.J.T. Jansen van 20 mei 1994 (bewijsmiddel 7), een proces-verbaal van politie (bewijsmiddel 8), een deskundigenrapport van R. Eikelenboom van 5 april 2002 (bewijsmiddel 9), een deskundigenrapport van A.D. Kloosterman van 19 maart 2002 (bewijsmiddel 10), een deskundigenrapport van H.N. Bauer van 16 april 2008 (bewijsmiddel 11) en een deskundigenrapport van P. de Knijff van 16 februari 2009 (bewijsmiddel 13). Voorts heeft het hof in de hiervoor onder 121, 122 en 123 weergegeven overwegingen eerst de volgorde van de handelingen vastgesteld (Christel Ambrosius is van achteren aangevallen, zij is verkracht en bij haar zijn snij- en steekwonden toegebracht), vervolgens vastgesteld dat vier biologische sporen van de verdachte op en rond het lichaam van Christel Ambrosius zijn aangetroffen (op haar bovenbeen, in haar vagina, baarmoedermond en anus, in haar nagelvuil en aan de binnenkant van haar spijkerbroek), en daarna geoordeeld dat en om welke (hiervoor onder 123 vermelde) redenen het geen geloof hecht aan de door de verdachte gegeven verklaring voor de aanwezigheid van cel-materiaal waarvan het DNA-profiel overeenkomt met het zijne.

(..)

De procureur-generaal
bij de Hoge Raad der Nederlanden

Recensie André van Dokkum september 2019

DE MOORD OP CHRISTEL AMBROSIUS: BLAAUW VERSUS DERKSEN (Puttense moordzaak)

(<https://www.researchgate.net/publication/335855677>)

(..)

§ 3 Problemen m.b.t. focus

(..)

Dan verschillen Blaauw en Derksen van mening of het zeker is dat op de PD een verkrachting heeft plaatsgevonden. Blaauw schrijft over de moord: dat die "gepaard is gegaan met een ernstig zedenmisdrifft behoefft geen nader betoog" (p. 20). Dat is natuurlijk onzin. Elk misdrifft moet betoogd worden, anders kunnen we misdadigers niet wettig en overtuigend veroordelen. De feitelijkheid van het zedenmisdrifft, laten we zeggen verkrachting (penetratie), wordt door Derksen niet bevestigd:

"Er is geen positief bewijs van penetratie op de PD",

schrijft hij (p. 128, ook p. 24). Deze kwestie wordt in de twee boeken gekoppeld aan de problematiek van de aangetroffen zaadcellen, maar wat ik mij als lezer afvraag is of er conclusies zijn getrokken m.b.t. sporen van mechanisch veroorzaakte kwetsuren die men mogelijk zou kunnen verwachten bij verkrachting. Hoewel de duiding van zulke kwetsuren niet zonder meer eenduidig is, schrijven Astrup e.a.¹ wel dat "no women in this study [die van Astrup e.a.] had lesions in the vaginal wall or on the cervix, whereas these lesions are seen in rape victims" (2012: 55, vgl. 54). Dus de afwezigheid van een discussie over kwetsuren afkomstig van een verkrachting in de twee boeken is wel opmerkelijk.

Het vonnis (punt 3) verklaart over de betoogde verkrachting het volgende:

"Dat het slachtoffer is verkracht, blijkt uit de hoofdwond die bij het slachtoffer is aangetroffen en sporen van verweer onder de nagels, drukplekken op de arm en snijwonden, dit in combinatie met het tijdstip waarop het sperma is gedeponeerd."

We zien in het citaat twee componenten voor het concluderen tot verkrachting: een anatomische opsomming en het tijdstip van de origine van de zaadcellen. De anatomische opsomming duidt geen verkrachting aan. Wellicht is er informatie over genitale kwetsuren in het dossier, maar ik constateer dat het vonnis die niet noemt (punten 15, 21, 22, 23, 47, 49, 50-57, en 173 noemen ook geen genitale kwetsuren). Daarmee wordt het gezegde tijdstip van de zaadsporen cruciaal voor de veroordeling van de verdachte (zie ook punt 20).

Er is dus veel onduidelijk met betrekking tot Christels sociale omgeving, chronologie en verplaatsing, en omstandigheden op en rondom de PD en bij het slachtoffer. Daarnaast zijn er nog problemen m.b.t. het aannemelijk maken of ontkrachten van scenario's, en de wisselende status van bepaalde bewijsstukken. Ik vervolg nu eerst met scenario's.

(..)

§ 6 De zaadcellen en het bovenbeenspoor

Kernpunt van het probleem van Rons zaadcellen is wanneer die hun origine hadden, tussen 16:15u en 17:45u op zondagmiddag of daarvoor. Is het eerste het geval, dan plaatst dit Ron op de PD. (Het is dan nog trouwens steeds mogelijk dat er een andere dader bij was, maar de justitiële autoriteiten willen daar niet aan, zonder daarvoor overigens een dwingende reden te geven.) Is het tweede het geval, dan zegt dit op zich nog niet dat Ron niet op de PD was. Wel is het zo dat de autoriteiten daar dan nul komma nul bewijs voor hebben. Het zijn dus de justitiële autoriteiten die analytisch gezien in het nauw zitten; zij *moeten* bewijzen dat de zaadcellen bewijzen dat Ron op de PD was. Alle andere sporen, zoals het bloedvlekje in de spijkerbroek en het nagelvuil, liften mee met het resultaat m.b.t. de zaadcellen; andersom niet.

Zoals Blaauw laat zien hoe het eraan toe ging in "Putten I", zo laat Derksen zien hoe het eraan toe ging in "Putten II". Wat betreft "Putten II" vind ik Blaauws boek, afgezien van wat overzichten m.b.t. de

¹ ASTRUP, BIRGITTE SCHMIDT, PERNILLE RAVN, JENS LAURITSEN EN JØRGEN LANGE THOMSEN. 2012. "Nature, frequency and duration of genital lesions after consensual sexual intercourse—Implications for legal proceedings", *Forensic Science International* 219: 50-56.

rechtsgang, eigenlijk niet zo informatief. Hij confronteert zijn lezers met losse eindjes in de duiding van de moord, die hij niet oplost. Derksen geeft veel meer informatie over de achtergronden van wetenschappelijke discussies die een rol hebben gespeeld bij Rons veroordeling. Dat maakt zijn boek als leesvoer spectaculairder dan dat van Blaauw, maar het maakt ook dat Derksens oordeel m.b.t. het tijdstip van de origine van Rons zaadcellen plausibeler is dan het oordeel van Blaauw en de justitiële autoriteiten.

Onze beschouwing m.b.t. de zaadcellen kan beginnen met behulp van nuttige informatie in het vonnis van 2009. Daar (punten 25-26) worden overzichten gegeven van tellingen van zaadcellen (spermakoppen; spermatozoa) per gezichtsveld (in de microscoop bij een bepaalde vergroting):

<i>Uitstrijkje</i>	<i>Spermakoppen per gezichtsveld</i>
buitenzijde vagina (het "bovenbeenspoor")	5
ingang vagina	7
vagina	5
anus I	10
anus II	10
baarmoedermond (cervix) I	25
baarmoedermond (cervix) II	25

Voor wat betreft de staarten meldt het vonnis dat het bovenbeenspoorpreparaat er twee op de vijf koppen telt; voor de overige preparaten geeft het alleen "enkele" of "ook". Dat is weinig concreet, maar laten we kijken naar wat er gedurende de rechtsgang is gebeurd n.a.v. deze tellingen. Het vonnis (punt 64) stelt:

"De rechtbank stelt voorop dat het aantreffen van één of meerdere sporen die sperma bevatten, op en in het lichaam van een slachtoffer van levens- en zedendelict, op zichzelf al een incriminerende omstandigheid is en naar de dader kan leiden."

De eerste klap is een daalder waard. Maar het is wel wat te snel "voorop" gesteld. Het aantreffen *is* "op zichzelf" geen incriminerende omstandigheid maar *kan* dat zijn als bepaalde informatie over de origine van de zaadcellen beschikbaar komt. Het karakter van de sporen moet ten tijde van punt 64 nog worden vastgesteld. Als de zaadsporen hun origine niet op de PD hebben *kunnen ze niet* naar de moordenaar van Christel leiden.

Vanaf punt 66 vervolgt het vonnis dan met een bespreking van de tellingen per gezichtsveld. Concreter dan "toch heel heel erg veel" wordt de analyse niet. Twee getuige-deskundigen hebben echter aangegeven "dat je uit het aantal koppen per gezichtsveld niet kunt afleiden hoe oud de zaadcellen zijn" (Derksen, p. 98). De precieze discussie heb ik niet ter beschikking, maar de rechtbank (punt 74) heeft dit of een soortgelijk commentaar blijkbaar van tafel geveegd met de opmerking dat de genoemde twee

"als respectievelijk uroloog en gynaecoloog met een ander doel en volgens een geheel andere werkwijze waarnemingen [doen] met betrekking tot spermacellen, dan binnen een forensische context het geval is."

Dat impliceert dat contexten voor zaadcellen zouden kunnen bepalen of men *wel of niet* uit het aantal koppen per gezichtsveld kan afleiden hoe oud ze zijn; wel in forensische, niet in urologische en gynaecologische contexten. Ik zie niet waarom dat zo zou zijn. Men kan zeggen dat bepaling in het algemeen lastig is, en dat men, bij de resultaten in onderzoek, met bepaalde bepaalde externe factoren rekening moet houden.

De raadsman heeft blijkbaar (punt 75 vonnis) getracht de discussie te verrijken met een publicatie van Allard (1997). Dit is een artikel in een *forensische* context, dus de rechtbank zou hier niets tegen kunnen hebben. Om te beoordelen wat Allard schrijft is het nuttig te noemen dat de sectie, met het veilig stellen van de spermasporen, omstreeks 12:00u op maandag plaatsvond (Derksen, p. 18; vonnis, punt 25). Dat geeft (ongeveer) 19 uur tijdsverschil met de PD en (ongeveer) 39 uur met zaterdagavondseks. Uit het artikel van Allard blijkt dan dat er nogal wat variatie bestaat in het aantreffen van aantallen spermatozoa in een "field" bij 400x vergroting. Allards Tabel 4 geeft "Guidelines for the estimated number of days within which sexual intercourse is likely to have occurred"; voor "vaginal" en "anal" hebben we dan voor "+++" twee dagen, evenals voor "++(T)" met staarten, met als enige uitzondering "external vaginal" met een dag (welke plaats wel tweede dagen heeft voor "Few" met staart).

De raadsman had dus groot gelijk om Allard (1997) te introduceren. De rechtbank vond de informatie van Allard (1997) echter "onvoldoende concreet" (punt 75). Dat, echter, zegt meer over de discussie bij het proces dan de kwaliteit van het artikel. Dit is goed te zien aan de behandeling (of gebrek daaraan) van *likelihood* verhoudingen. Blaauw geeft die parel niet aan zijn lezers, maar Derksen gelukkig wel. In

het artikel van Allard constateren we in Figuur 3 hoe gevarieerd de resultaten zijn bij uitstrijkjes (*swabs*) hoog in de vagina in relatie tot *time since intercourse*. Bij 39 uur is de variatie minder dan bij 19 uur, maar hebben we nog altijd “+++” in de resultaten.¹¹ Er is dus wel een verband tussen tijdsverloop en spermaconcentratie, maar dat geldt globaal voor een verzameling waarnemingen; we kunnen het niet gemakkelijk omdraaien en vanuit een geval de verlopen tijd exact vaststellen. Wat je moet doen, zegt Allard (1997: 107), is *likelihoods* bepalen redenerend vanuit zowel de mogelijkheid dat een spoor delictgerelateerd is, als dat het dat niet is. Dat komt overeen met wat de FLDO-onderzoeker de rechtbank aanbeveelde (in Derksen, n. 286):

“Hij [IFS-onderzoeker] rapporteert alleen maar over de mogelijkheid dat al het sporenmateriaal dadersporen zijn [...]. Maar ik vind dat [...] je de interpretatie van het sporenmateriaal altijd in het licht van de verschillende hypothesen [moet] beschrijven. Namelijk de kans dat het sporenmateriaal verklaard kan worden door misdaadgerelateerde handelingen of de kans dat het sporenmateriaal geïnterpreteerd kan worden in niet-misdaadgerelateerde handelingen. [...] [Zo niet,] dat kan voor de niet-deskundige lezer heel snel een misleidende indruk geven.”

Deze wijze opmerkingen waren blijkbaar aan de rechtbank niet besteed (punt 64). Gevoeligheid voor situaties als deze ontbreekt bij Blaauw ten enenmale.

Toch wijzen de gegevens in punt 26 wel degelijk een bepaalde kant op, namelijk als we het hoge aantal getelde koppen in de cervix bestuderen. De raadsman leek hierop te wijzen toen hij de baarmoedermond omschreef als “de favoriete tussenstop voor alle zaadcellen” (in Derksen, n. 237). We lezen verder bij Allard dat

“Wilson [...] demonstrated that there was a greater chance of detecting semen on cervical rather than vaginal swabs when two or more days have elapsed since sexual intercourse, although the reverse was true with swabs taken at more recent intervals after intercourse” (Allard 1997: 105).¹²

Met 39 uur zitten we veel meer dan met 19 uur bij de twee dagen waar Wilson in Allard (1997) naar verwijst. We verwachten met 39 uur gemakkelijker zaad in de baarmoedermond dan in de vagina aan te treffen. Casey e.a. (2017: 587; eveneens *forensisch*)⁴ geven een soortgelijk resultaat. De raadsman had hier weer gelijk om de aandacht ergens op te vestigen. De gegevens die *het vonnis zelf* noemt zijn beter te begrijpen *vanuit zaterdagavondseks* dan vanuit een PD-verkrachting. Het vonnis ondergraaft zichzelf; het is niet waar dat het bestaan van een relatie tussen Ron en Christel ongeloofwaardig en *op geen enkele wijze* aannemelijk is, zoals punt 93 beweert. We hebben wel een aanwijzing voor zaterdagavondseks, namelijk punt 26 van datzelfde vonnis. Als het hebben van een geheime relatie een misdrijf zou zijn geweest, had de rechtbank het makkelijk bewezen hebben kunnen verklaren. Zoals Derksen (p. 98) aangeeft, moet het hof beseft hebben dat punt 26 niet goed uitkwam, want er wordt in het arrest niet meer over koppentellingen gesproken. In zoverre dat koppentellingen wel een indicatie zou kunnen geven van de ouderdom van zaadcellen, wijzen ze bij Ron in de richting van zaterdagavond. Het verband tussen tijdsverloop en zaadcellenconcentratie *per uitstrijkje* is inderdaad niet eenduidig. Maar de *spreiding* van tellingen over vagina en baarmoedermond stemt overeen met de stelling van zaterdagavondseks.

Derksen betoogt dat afwezigheid van zaadvloeistof op de PD de conclusie van het hof m.b.t. Ron weerlegt (pp. 19-28, 95). Er ligt hier een bewijsprobleem om aan te tonen dat de zaadvloeistof er niet was. De zure fosfatetest is recentelijk hierom kritisch beschouwd (Casey e.a. 2017). Niettemin heeft Derksen gelijk in die zin dat het niet-aantonen van zaadvocht impliceert dat een belangrijk bewijs voor een zaadlozing op de PD wegvalt. Het hof geeft dat zelf toe, want het ziet zich genoodzaakt in het arrest als uitvlucht te geven dat onderzoek in 1994 niet zo goed was als nu. Het hof zegt verder nog: “Bovendien wijzen de sporen van verdachte die wel op Christel zijn aangetroffen, zoals hiervoor opgemerkt, op aanwezigheid van verdachte op de plaats waar Christel is aangetroffen.” Dat is niet vanzelfsprekend. Als de sporen al bij Christel waren voor ze naar de PD ging heeft ze de sporen wel naar de PD getransporteerd, maar bewijst dat – dus – niets over Rons aanwezigheid op die PD. Er zijn verder nog het niet-indrogen en niet-vervloeien van het bovenbeenspoor (Derksen, p. 90). Er is dus inderdaad geen bewijs van een zaadlozing op de PD, niet afzonderlijk en niet in combinatie.

¹¹ Toegegeven, “f” in Allards Figuur 3 heeft geen staarten. Maar “g” en “h” weer wel, dus dit is niet doorslaggevend. Het aantal uitstrijkjes in het onderzoek bij “f” was maar 17 (van 608). ALLARD, J.E. 1997. “The collection of data from findings in cases of sexual assault and the significance of spermatozoa on vaginal, anal and oral swabs”, *Science & Justice* 37(2): 99-108.

¹² Het artikel van Wilson kon ik niet achterhalen, maar de informatie zal ongetwijfeld zijn zoals Allard die weergeeft.

⁴ CASEY DAVID G., KATARINA DOMIJAN, SARAH MACNEILL, DAMIEN RIZET, DECLAN O’CONNELL, EN JENNIFER RYAN. 2017. “The Persistence of Sperm and the Development of Time Since Intercourse (TSI) Guidelines in Sexual Assault Cases at Forensic Science Ireland, Dublin, Ireland”, *Journal of Forensic Sciences* 62(3): 585-592.

Dan het "bovenbeenspoor". Blaauw meldt (zie p. 430, n. 279) dat de raadsman er de nadruk op heeft gelegd dat de aangetroffen spermasporen, ook inhoudend het bovenbeenspoor, mengsporen zijn. Dat bovenbeenspoor in het bijzonder is gemengd met hoogstwaarschijnlijk cervixslijm van het slachtoffer. Blaauw zegt er niet bij dat getuige-deskundigen dit ook hebben gezegd. (Derksen, p. 18, nn. 17, 20). Het lijkt, zeker met de geconstateerde kleverigheid, zeer waarschijnlijk dat het spoor cervixslijm bevat. Omdat we kunnen aannemen dat bij Christels vertrek uit haar eigen huis het spoor niet op haar been zal hebben gezeten, moet het wel op de PD van binnen het lichaam naar de buitenkant van het lichaam hebben bewogen na het uitrekken van de slip. Er is immers sprake van een schone slip (Derksen, p. 16, 49-56; vonnis, punten 65, 155; arrest). De conclusie dat spermarestanten mee hebben bewogen is mogelijk. Wanneer we slepen uitsluiten, is persen tijdens geweldsuitoefening een plausible verklaring voor de beweging van binnen naar buiten (Derksen, p. 18, nn. 18, 20 [getuige-deskundigen]). Volgens het hof zou zaterdagavondseks in de slip traceerbaar hebben moeten zijn. Derksen (pp. 49-56) behandelt deze kwestie en laat zien dat argumenten, dat dit niet per se hoeft te zijn, in het dossier staan. (Informeel informatie van het internet geeft overigens nog aan dat lekken van sperma na gemeenschap niet vanzelfsprekend is; sommige vrouwen *klagen* dat ze niets zien.¹³)

Additionele opmerking: Het bovenbeenspoor is een van de sporen die van rol hebben gewisseld door de jaren heen. Een ander spoor dat van rol veranderde is haar #17, het haar in de hals (#17, vonnis, punt 120 e.v.). Blaauw (p. 318-319) zelf betoogde in 1999 in een brief aan het college van procureurs-generaal dat die haar waarschijnlijk een daderspoor was, omdat het

"nauwelijks voorstelbaar [is] dat, zo er dat weekeinde al sprake zou zijn geweest van een eerdere gemeenschap (sleeptheorie) het slachtoffer zich daarna niet meer gedoucht/gewassen zou hebben."

De sleeptheorie kan de prullenbak in (we hebben een perstheorie), maar ik blij Blaauws argument m.b.t. het douchen/wassen overtuigend vinden. Op p. 342 herhaalt Blaauw: de haar in de hals is een "duidelijk daderspoor". Maar de rechtbank is het met Blaauw oneens en vindt haar #17 "niet zonder meer [...] delictgerelateerd" (punt 122). Als lezer verwacht ik dan een uitleg van Blaauw in zijn boek waarom hij er volgens de rechtbank naast zat met zijn eigen conclusie van "duidelijk daderspoor". Maar die uitleg geeft hij niet.

Woordenlijst

de Knijff	5, 14, 102, 113, 116
Eskes	7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 37, 39, 41, 43, 44, 74, 97, 98, 99, 104, 106, 113
Janssen	7, 8, 10, 13, 17, 22, 42, 45, 57, 60, 62, 63, 69, 113
mtDNA	5, 6, 9, 28, 56, 57, 58, 65, 66, 67, 76, 80, 90
<i>Sperma</i>	11, 12, 37, 38, 39, 74, 104
spermavloeistof	10, 41
vaginale fractie	8, 13, 29, 42, 61
verslepingstheorie	9, 10, 23
<i>zaadvloeistof</i>	11, 15, 18, 37, 43, 63, 69, 104, 105, 106, 110, 111, 112, 116, 119